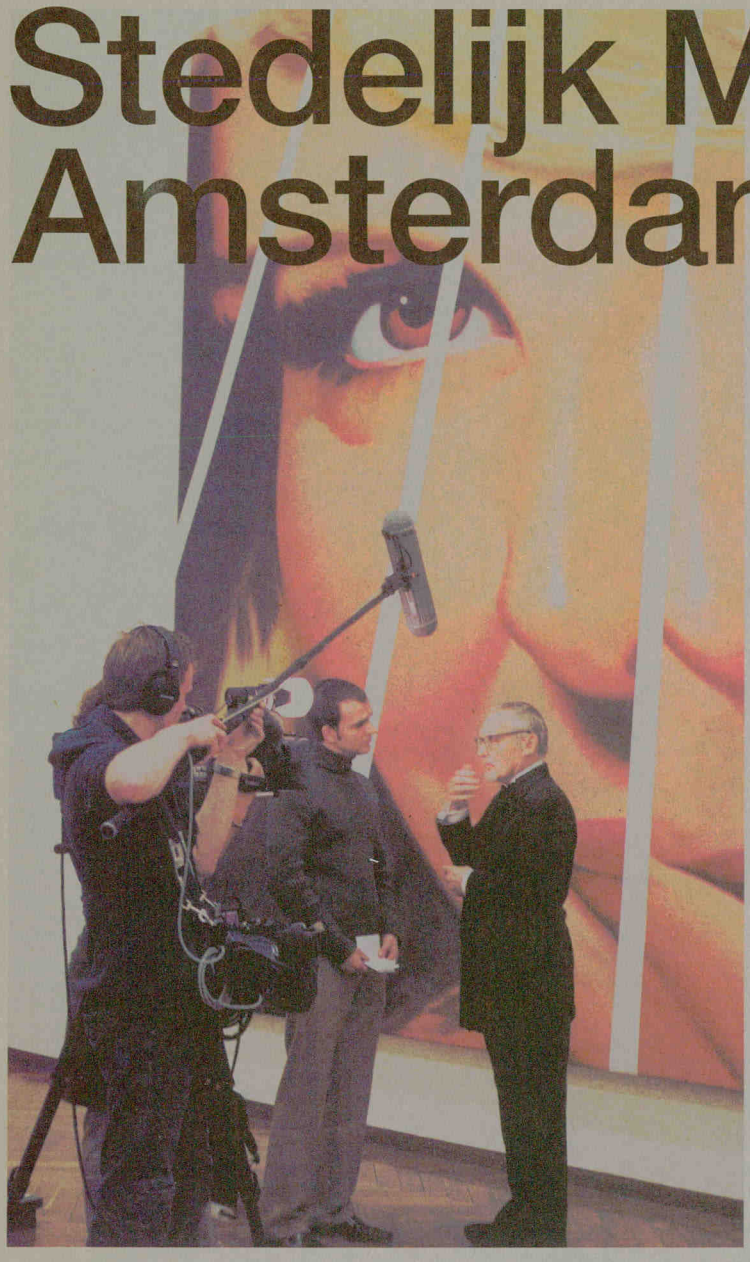
Stedelijk Museum Amsterdam in 2001

16/02

Retrospectief Dennis Hopper opent in het Stedelijk

Dennis Hopper Retrospective opens in the Stedelijk

08/12

Schilderij 'Cathedra' van Barnett Newman gerestaureerd en weer te zien in het museum

Barnett Newman's painting 'Cathedra' restored and again on display in the museum

Uitgave

Stedelijk Museum
Amsterdam, 2002

ISBN 90-5006-160-5

Het Stedelijk Museum
is een diensttak van de
Gemeente Amsterdam

Stedelijk Museum
Amsterdam
Paulus Potterstraat 13
1071 CX Amsterdam
Tel 020 573 2911
Fax 020 675 2716
www.stedelijk.nl

Stedelijk Museum
Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
Tel 020 422 0471
Fax 020 626 1730
www.smba.nl

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

505- 2001

Stedelijk Museum Amsterdam in 2001

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel 6243739

What made 2001 different from preceding years? The exhibition programme was in part characterised by several international personalities such as Her Majesty Queen Beatrix, Dennis Hopper, Karel Appel and Christiaan Braun. But besides a large number of other exhibitions – and noteworthy symposia – there was hard work being done behind the scenes on the museum's expansion and renovation plans. By now they are a constant factor in the life of all the museum's staff and in Amsterdam politics. In 2001 the realisation of these plans came a large step closer. Meanwhile the collection was enriched by a large number of acquisitions, twenty of which are discussed in this book, and one important work reappeared like new after a complex restoration: Barnett Newman's *Cathedra*. To mark that, this year's annual review contains an article on the collection of American art at the Stedelijk, produced by the research department at the museum. Of course, not everything was roses; there were also setbacks. But they can not disguise that the museum made considerable investment this year that will shape its future for the better. That is what will leave the lasting impression.

Rudi Fuchs
Stevijn van Heusden

Stedelijk Museum Amsterdam in 2001
Voorwoord

Wat maakte 2001 anders dan voorgaande jaren? Het tentoonstellingsprogramma werd deels gekenmerkt door enkele internationale beroemdheden zoals Hare Majesteit de koningin, Dennis Hopper, Karel Appel en Christiaan Braun. Maar behalve nog een groot aantal andere exposities – en opvallende symposia – werd er achter de schermen hard gewerkt aan de uitbreidings- en renovatieplannen van het museum. Ze vormen inmiddels een constante factor in het leven van alle museummedewerkers en van de Amsterdamse politiek. In 2001 kwam de verwezenlijking van die plannen weer een fikse stap dichterbij. Ondertussen werd de collectie een groot aantal nieuwe aanwinsten rijker, waarvan er in dit boek twintig worden besproken, en kwam één belangrijk werk na een complexe restauratie als herboren te voorschijn: *Cathedra* van Barnett Newman. Naar aanleiding daarvan is in dit jaaroverzicht ook een artikel opgenomen over de collectie Amerikaanse kunst van het Stedelijk, geproduceerd door de onderzoeksafdeling van het museum. Natuurlijk was niet alles rozengeur en maneschijn, er waren ook tegenslagen. Maar dat kan niet verbloemen dat het museum dit jaar veel investeringen heeft gedaan die zijn toekomst positief zullen bepalen. En dat zal beklijven.

Rudi Fuchs
Stevijn van Heusden

Stedelijk Museum,
façade Paulus Potterstraat

Various decisions were made in 2001 that bring the renewal of the Stedelijk Museum a step closer. First, the Amsterdam City Council approved the 'maximalisation' scenario through which the Stedelijk can realise the expansion designed by architect Álvaro Siza, renovate the existing 1895 building, and as an entirely separate project develop a Collection Centre at a location elsewhere in the city, in Amsterdam North. The advantage of this is the maximalisation of the exhibition space and facilities for the public on the Museum square, while storage areas, offices, the library and restoration ateliers can be brought together coherently in one building. The choice for the architect for this Collection Centre fell to Claus and Kaan Architects.
Welcome news once again came at the end of the year with word of the City Council's decision to reserve a hundred million guilders (c. 45 million Euro) for the reconstruction of the Stedelijk, over and above the already approved preparatory credits. Although the definitive green light could not be given on the basis of this decision, the Museum thus came closer to the desired total construction costs of 95 million Euro. In the beginning of 2002 a location was found on the Deccaweg in Amsterdam Sloterdijk for the temporary location of the depots, offices and ateliers during the upcoming work on the Museum square. These temporary accommodations also assure that the Museum's library will remain accessible to the public during reconstruction, something which has been rather exceptional among Dutch museums.

In 2001 the Stedelijk entered the thirteenth (!) year in which it has been working toward the expansion, from which one might almost begin to think that this itself was the goal. With regard to the modernisation plans, expansion and renovation has however always been a means, in order to give the collection, which has become considerably larger over the years, the space in which it can be exhibited to the public in optimal form. That is to say, a space in which the collection presentation does not have to constantly accommodate itself to temporary exhibitions, and a space in which in addition to paintings and sculpture the formidable collections of photography, applied arts and industrial design and new media can also be permanently available for the viewing public.

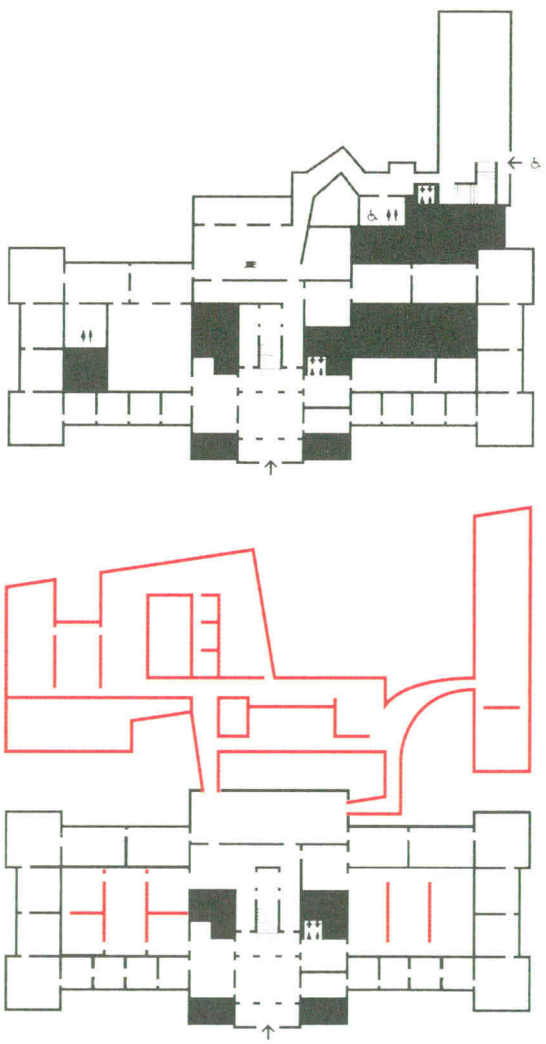
But the modernisation of the Stedelijk involves not only more extensive presentation possibilities and better amenities for the public. The new Stedelijk will also become a museum where high-level research can be done, with a good library accessible to the public, where the collection can be viewed in digital form, with an extensive educational programme that is geared to various groups in society. Only then can the Stedelijk remain a trend-setting international museum: a dynamic centre for modern and contemporary art, a museum the city and country can be proud of.

The museum has also moved forward in 2001 on various fronts of this aspect of its modernisation. For example, a choice was made for the acquisition of a modern database in which the complete collection-inventory can be accommodated: the Collection Inventory System from Adlib. This system has the advantage that it is not only user-friendly, but that it can also easily be coupled with the digitised catalogue of the library. It is the intention that the digital cataloguing of the whole inventory, which has now been completed for about 10% of the 100,000 items, will be more or less finished during the reconstruction. In time it will be possible to browse through the museum collection by internet, in part thanks to the photographic digitisation project begun in 2001. The

Naar een nieuw Stedelijk Museum

In 2001 zijn verschillende beslissingen genomen die de vernieuwing van het Stedelijk een stapje dichterbij brengen. Allereerst stemde de gemeenteraad van Amsterdam in met het 'maximalisatie'-scenario waarbij het Stedelijk het door architect Álvaro Sizá ontworpen uitbreidingsgedeelte kan realiseren, het bestaande gebouw uit 1895 kan renoveren en geheel los daarvan een collectiecentrum kan ontwikkelen op een locatie elders in de stad, in Amsterdam-Noord. Het voordeel hiervan is maximalisatie van de tentoonstellings- en publieksvoorzieningen aan het Museumplein, terwijl depots, kantoren, bibliotheek en restauratie-ateliers samenhangend in één gebouw worden ondergebracht. De keuze voor de architect van dit Collectiecentrum viel op bureau Claus en Kaan.
Aan het eind van het jaar viel ook nog eens het heuglijke besluit van de gemeenteraad om honderd miljoen gulden te reserveren voor de verbouwing van het Stedelijk, bovenop het reeds toegewezen voorbereidingskrediet. En zo kwam het museum steeds dichter bij de verlangde totale bouwsom van 95 miljoen euro, hoewel daarmee het definitieve groene licht nog niet kon worden gegeven. Begin 2002 werd op de Deccaweg in Amsterdam Sloterdijk een locatie gevonden voor de tijdelijke huisvesting van de depots, kantoren en ateliers tijdens de toekomstige werkzaamheden op het Museumplein. Deze tijdelijke huisvesting voorziet er ook in dat de museumbibliotheek gedurende de verbouwing openbaar toegankelijk blijft, hetgeen nogal uitzonderlijk is in Nederland museumland.

Stedelijk Museum,
plattegrond voor en na renovatie en uitbreiding / groundplan before and after renovation and expansion

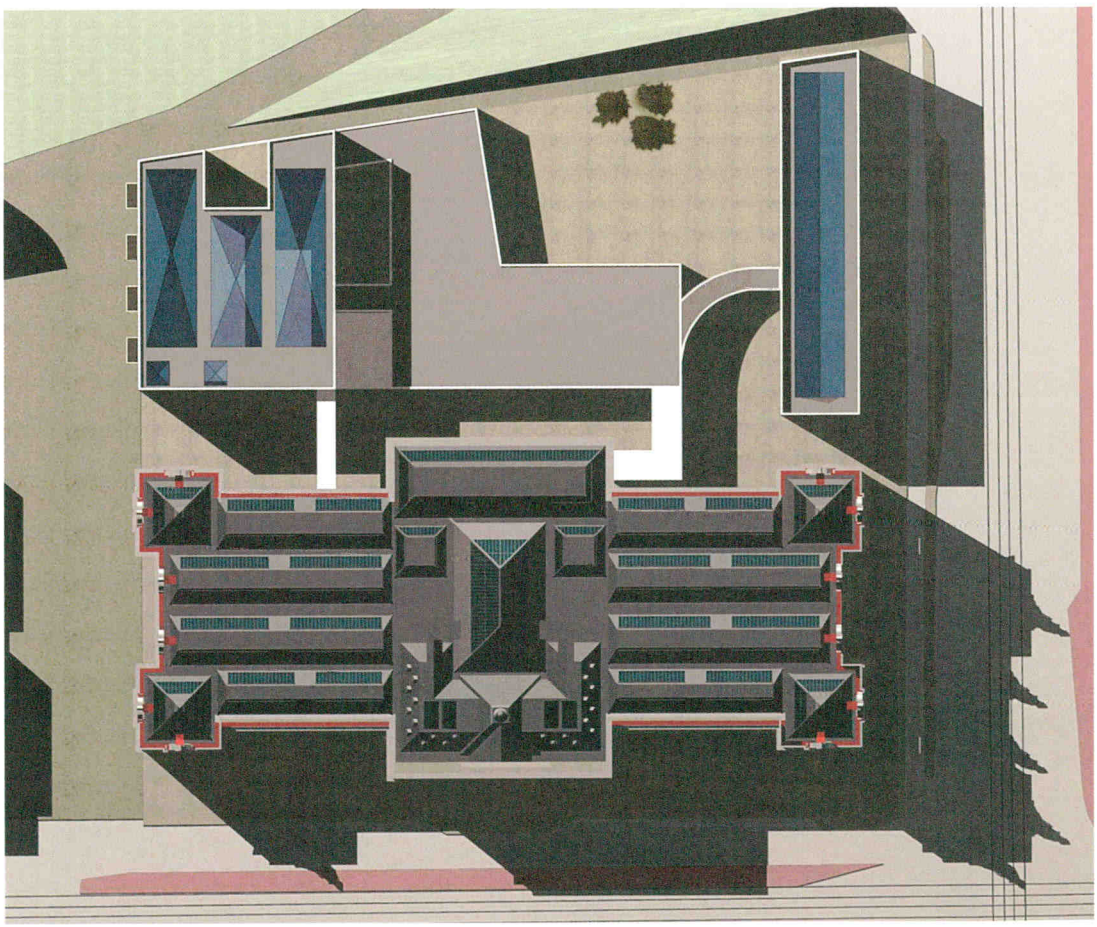

goal is to make a large part of the collection available, to the extent it has been photographically recorded. As a pilot project, 500 works of American painting and sculpture were digitised, and the museum is now busy recording several thousand highlights from its collection for eternity, and in superior photographic quality, on disc. That will make the collection inventory easier to consult in the long run, while also making it easier and less expensive to supply the considerable demand from third parties for photographic materials.

Everywhere in the Stedelijk Museum there is work for the future going on. For instance the Research and Documentation Department is making a plan for publications on the museum's collection and, independently or in cooperation with other parties, they organised three well-attended conferences. The most important of these, regarding the restoration of Barnett Newman's *Cathedra*, was of international prominence.
In 2001 the Stedelijk began for the first time with a series of 'exhibition guides' that key into the Art and Culture Education courses in Dutch secondary schools. These mesh with other educational activities at the museum, such as video documentaries with the exhibitions, of which an average of six per year are produced entirely in house.

In the depots modernisation also was taking place, in anticipation of the new Collection Centre. The jewellery depot underwent a radical reorganisation, which had become urgent after an investigation in 2000 into the

Deze en volgende pagina:
Álvaro Sizá, voorlopig ontwerp uitbreiding Stedelijk Museum /
This page and next page:
Álvaro Sizá, preliminary design for the extension of the Stedelijk Museum.

Het Stedelijk ging in 2001 zijn dertiende (!) jaar in waarin het ijvert voor de uitbreiding, waardoor men haast zou gaan denken dat dit een doel op zich is. Wat de moderniseringsplannen van het museum betreft is uitbreiding (en renovatie) echter altijd een middel geweest, namelijk om de collectie, die door de jaren heen aanzienlijk groter is geworden, de ruimte te geven waarin zij zich in optima forma kan tonen aan het publiek. Dat wil zeggen, een ruimte waarin de collectiepresentatie niet voortdurend hoeft in te schikken voor de tijdelijke tentoonstellingen. Een ruimte waarin behalve schilder- en beeldhouwkunst ook de formidabele collecties fotografie, toegepaste kunst en industriële vormgeving en nieuwe media permanent aan bod kunnen komen.

Maar de modernisering van het Stedelijk behelst niet alleen ruimere presentatiemogelijkheden (en betere voorzieningen voor het publiek). Het nieuwe Stedelijk zal ook een museum worden waar op hoog niveau onderzoek kan worden gedaan, met een goede openbare bibliotheekfunctie, waar de collectie digitaal ontsloten is, met een intensief educatief programma dat op verschillende groepen uit de samenleving is afgestemd. Alleen dan kan het Stedelijk een toonaangevend internationaal museum blijven: een dynamisch centrum voor de moderne en hedendaagse kunst – een museum waar stad en land trots op kunnen zijn.

Aan dat aspect van de modernisering heeft het museum in 2001 op verschillende fronten verder getrokken. Zo werd de keuze gemaakt voor aanschaf van een moderne database waarin de volledige collectie-inventarisatie zal worden ondergebracht: het Collectie Inventarisatie Systeem van Adlib. Dit systeem heeft als voordeel dat het niet alleen gebruiksvriendelijk is, maar ook goed kan worden gekoppeld aan de geautomatiseerde bestanden van de bibliotheek. Het is de bedoeling dat de digitale opslag van de inventarisatie, nu ongeveer 10% van het totaal van zo'n 100.000 items, tijdens de verbouwing min of meer volledig wordt. Op termijn zal het ook mogelijk zijn om via internet door de museumcollectie te *browsen*, mede dankzij het fotodigitalisatieproject dat in 2001 werd opgestart. Het doel is om een groot deel van de collectie, voor zover vastgelegd op foto's en ektachromes, digitaal beschikbaar te maken. Als pilot-project werden 500 werken van Amerikaanse schilder- en beeldhouwkunst gedigitaliseerd en nu is het museum bezig om enkele duizenden hoogtepunten uit de collectie voor eeuwig en in superieure fotokwaliteit op schijf vast te leggen. Dat maakt de collectie-inventaris op den duur gemakkelijker raadpleegbaar terwijl het eenvoudiger en goedkoper zal worden om in de grote vraag naar fotomateriaal door derden te kunnen voorzien.

Overal in het museum werd aan de toekomst gewerkt. Zo maakte de afdeling Onderzoek en Documentatie een plan voor publicaties over de museumcollectie en organiseerde zij, al dan in niet samenwerking met derden, drie goed bezochte symposia – de belangrijkste daarvan, rondom de restauratie van Barnett Newmans *Cathedra*, had bovendien een grote internationale uitstraling.

Voor het eerst begon het Stedelijk in 2001 aan een reeks 'tentoonstellingsleidraden' die aansluiten bij het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) in HAVO en VWO. Ze sluiten aan bij andere educatieve activiteiten van het museum, zoals de videodocumentaires bij tentoonstellingen waarvan gemiddeld zes per jaar geheel eigenhandig worden geproduceerd.

Ook op depotgebied vonden – in afwachting van het Collectiecentrum – moderniseringen plaats. Het sieradendepot onderging een ingrijpende reorganisatie, wat urgent was geworden door een in 2000 uitgevoerd

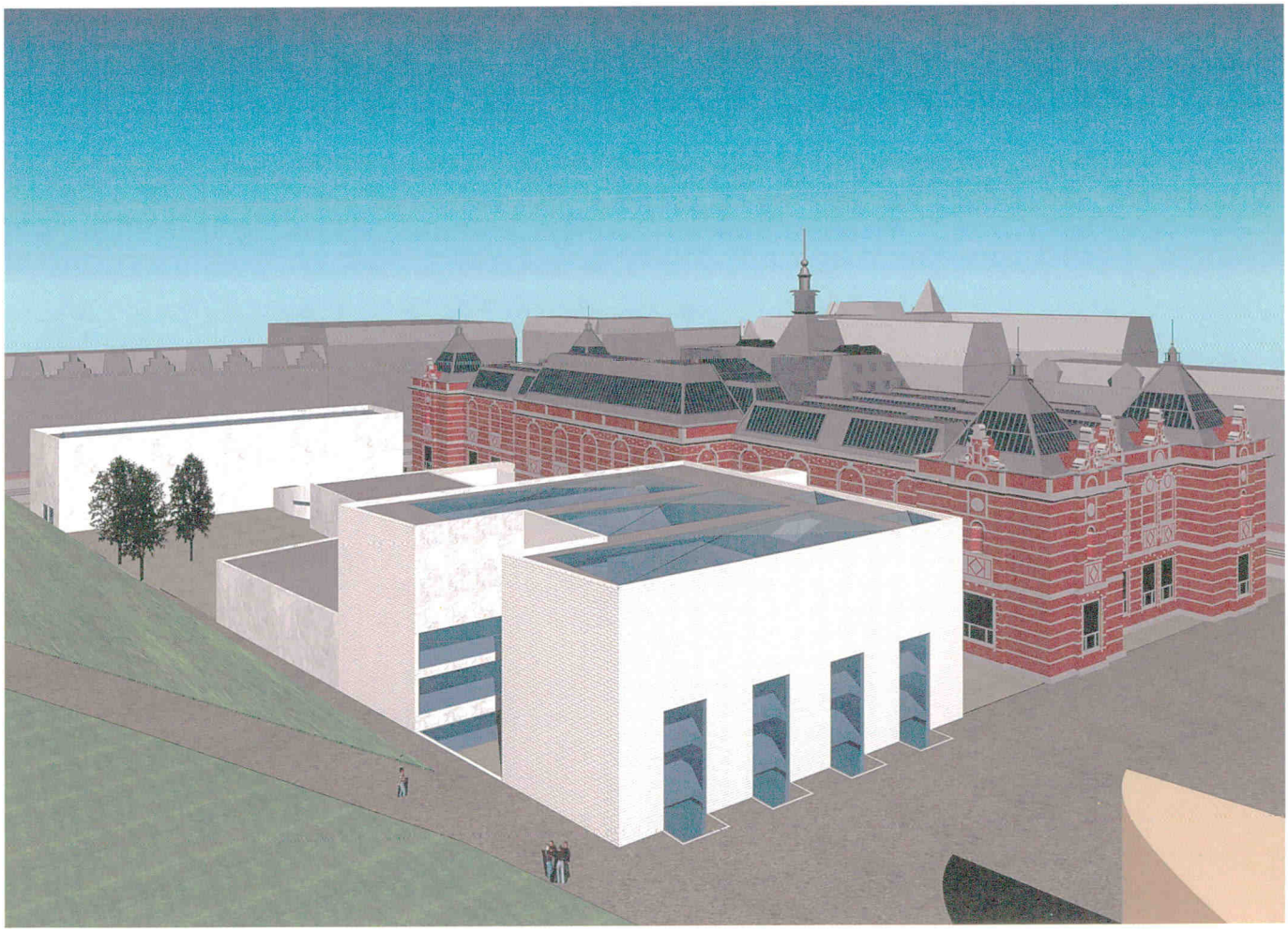
condition of the jewellery, and in particularly the pieces in which plastics had been used. The refurnishing of the depot was preceded by a study of preservation conditions and methods of storage, for which cooperation with Helicon Conservation Support and the Netherlands Institute for Cultural Heritage was sought and obtained. The choice was made for professional cabinets with drawers, which permit air circulation and providing for subdivision of the drawers as desired. The objects are no longer stored by name, as was previously the case, but by the nature of the materials; there is a separate cabinet for each sort of material. Only from experience had it been learned that storing silver jewellery together with objects including PVC, for instance, had damaging effects for both. Jewellery using rubber, which rapidly suffers from aging processes, was still a different matter. To retard the natural process of deterioration, this whole group of items were sealed in special nitrogen filled bags. This is only a small selection from the many activities that, along with the urgently necessary expansion and renovation of the museum's building, will bring the Stedelijk definitively into the 21st century.

Jelle Bouwhuis

onderzoek naar de conditie van de sieraden en in het bijzonder de sieraden waarin kunststoffen zijn gebruikt. Aan de uiteindelijke herinrichting van het depot ging een studie vooraf naar bewaarcondities en methoden van opslag, waarvoor onder meer samenwerking werd gezocht met Helicon Conservation Support en het Instituut Collectie Nederland. Er is gekozen voor professionele, lucht doorlatende ladenkasten met mogelijkheid tot vakverdeling op maat. De voorwerpen zijn niet langer op naam opgeborgen zoals voorheen het geval was, maar op materiaalsoort: voor iedere materiaalsoort een aparte kast. Gebleken was immers dat het bij elkaar bewaren van bijvoorbeeld sieraden met zilver en voorwerpen waarin PVC is toegepast, deze materialen schadelijk op elkaar inwerken. Een geval apart vormden de sieraden van rubber, die snel lijden onder veroudering. Om het natuurlijke achteruitgangsproces te stoppen is deze hele groep geseald in speciale zakjes met stikstof.

En dit is slechts een greep uit de vele activiteiten die, behalve de dringend noodzakelijke uitbreiding en renovatie van het museum, het Stedelijk definitief de 21ste eeuw binnen loodsen.

Jelle Bouwhuis

Kroniek 2001:
Stedelijk Museum
Kabinet Overholland
Bureau Amsterdam

Aanwinsten 2001

N.B.:
The English translations of this section can be found in the back of this book.

02/01 Nieuwjaarsbijeenkomst

De traditioneel drukbezochte en inmiddels zesde nieuwjaarsbijeenkomst van het Stedelijk Museum en de Mondriaan Stichting werd dit jaar gehouden in samenwerking met het Instituut Collectie Nederland. Bij deze gelegenheid pleitte Melle Daamen, toen nog directeur van de Mondriaan Stichting, voor meer en betere samenwerking tussen Nederlandse en buitenlandse musea. Samenwerking bij wetenschappelijk onderzoek en collectievorming, maar ook gezamenlijk beheer, gemeenschappelijk personeel en gedeelde expertise noemde hij als voorbeelden, die zo mogelijk zelfs tot fusies zouden kunnen leiden.

Publiek bij werk van Marlene Dumas en Sigurdur Gudmundsson op 'De Voorstelling'

31/01 De Voorstelling en Dutch Glory

Bezoekers van de nieuwjaarsreceptie hadden tevens de gelegenheid de expositie 'De Voorstelling. Nederlandse kunst in het Stedelijk Paleis' van gastconservator koningin Beatrix te bezoeken, die op 8 december 2000 was geopend en in twee maanden tijd met 120.000 bezoekers de destijds zo succesvolle expositie van Bill Viola nog overtrof. De tentoonstelling besloeg met zo'n 400 werken vanaf 1945 alle bovenzalen van het gebouw, aangevuld met 'Dutch Glory' in het Prentenkabinet: een selectie van 80 werken op papier uit de verzameling van Museum Overholland. Er vonden deze maand diverse rondleidingen plaats voor bedrijven en andere geïnteresseerden, met de ontvangst van de koninklijke familie en Máxima Zorreguieta ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Majesteit op de avond van de 31ste als absoluut hoogtepunt.

Hannah van Bart, *Zelfportret*, 2000 (in 'Dutch Glory')

Op 27 januari opende, naast de kleine presentatie 'Schreibzeit en andere recente aanwinsten van kunstenaarsboeken', een uitgebreid overzicht van de spraakmakende Khardzhiev-verzameling van Russische avant-garde kunst. Dit was het resultaat van een voorlopige inventarisatie van de circa 1600 werken tellende verzameling van de Stichting Cultureel Centrum Khardzhiev-Chaga met werk van Malevich, Lissitzky, Larionov, Rozanova en het prachtige doek *Zee in Lutschistische stijl* uit 1913 van Natalya Goncharova (1881-1962). Het Stedelijk kreeg de Khardzhiev-collectie in langdurige bruikleen zodat sommige werken nu ook in de vaste collectieopstelling zijn opgenomen.

Nikolai Kardzhiev e.a. in de door hem georganiseerde tentoonstelling van werk van Larionov en Goncharova in het Mayakovsky Museum in Moskou, 1965 (Khardzhiev-collectie)

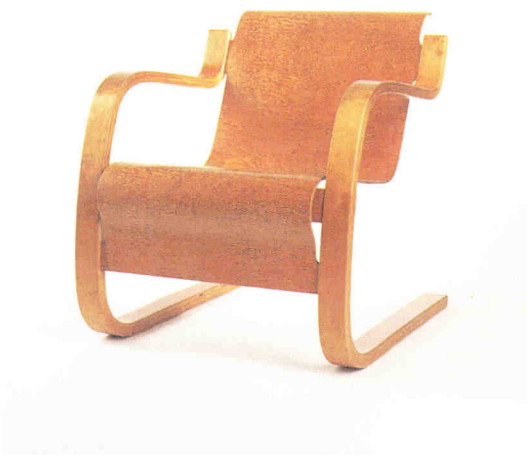

Natalya Goncharova, *Zee in Lutschistische stijl*, 1913 (Khardzhiev-collectie)

Aanwinst 'Fauteuil nr. 31'

Alvar Aalto
(Kuortane 1898-
Helsinki 1976)
Fauteuil nr. 31/42
1931-1932,
uitvoering Artek tussen ca. 1935 en1940
berkenhout, triplex, multiplex/gebogen, gelamineerd, gelijmd, gefineerd,
68,9 x 61 x 71 cm,
zithoogte 38,7 cm
aankoop Galerie Dewindt, Brussel
INV.NR. 2001.1.194 MTK/IB

Fauteuil nr. 31 van Alvar Aalto is een belangrijke aanwinst voor de meubelcollectie. De Finse architect ontwierp dit model in de periode dat hij werkte aan het Paimio Sanatorium (1929-1933) in Turku, Finland. Als meubelontwerper kreeg hij internationaal succes toen hij zijn functionalistisch vormgegeven meubels niet langer in navolging van ontwerpers uit de kringen van het Bauhaus en andere functionalistische stromingen in metalen buis uitvoerde, maar in hout. Hiermee kregen de ontwerpen een meer eigen, Scandinavisch, gezicht. Deze *fauteuil nr. 31* die later onder *nr. 42* werd verkocht, en de vrijwel tegelijkertijd ontworpen *Paimio-fauteuil nr. 41* (met gesloten frame) zijn hiervan vroege en zeer bekende voorbeelden. Met *nr. 31* gaf Aalto een eigenzinnige versie van de verende, achterpootloze constructie die al in 1926/1927 door Mart Stam en Ludwig Mies van der Rohe in metaal was toegepast.
Aalto richtte in 1935, gesterkt door het succes van zijn ontwerpen, de handelsfirma Artek op. De genoemde meubels, die sinds 1932 tot vandaag de dag door Huonekalutehdas Korhonen in Turku worden geproduceerd, werden vanaf dat moment onder de nieuwe naam op de markt gebracht. De definitieve uitvoering van zowel *fauteuil nr. 31* als *41* was vlak daarvoor ontstaan. De fauteuils die voor het Sanatorium waren gemaakt hadden een blank gelakt beuken frame en zwart gelakte berkenhouten zitting. Rond 1933 of 1934 ging men over op berken frames in iets andere maten dan de oorspronkelijke.
De fauteuil die door het museum is verworven betreft het definitieve ontwerp, maar in een bijzondere uitvoering. De zitting bestaat uit twee lagen triplex en is aan voor- en achterzijde gefineerd met kostbaar Karelisch berkenhout. Voor het museum was bij verwerving van belang dat het vrijwel zeker een vroege uitvoering betreft, dat wil zeggen uit de periode 1935-1940.
IdR

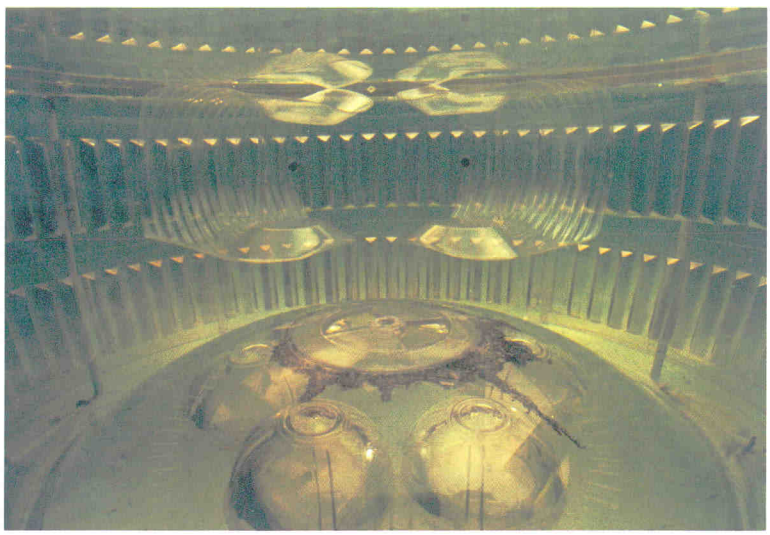

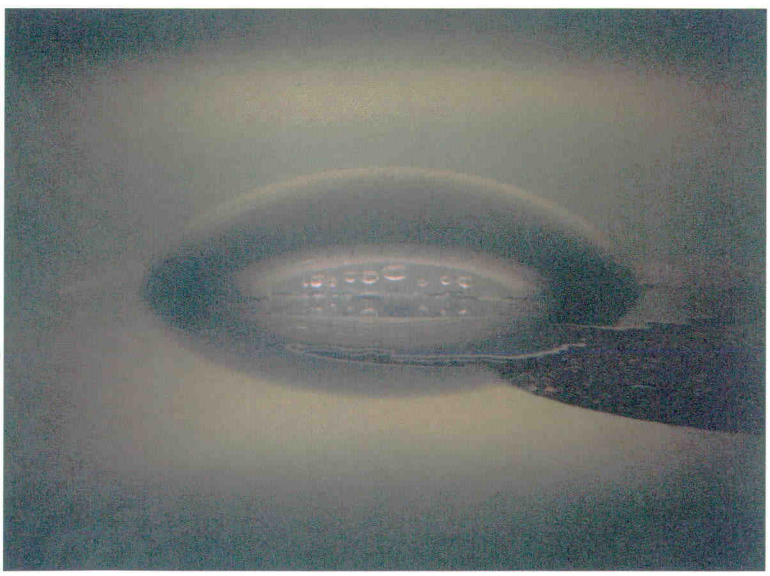

Saskia Olde Wolbers, installatie van *Kilowatt Dynasty*, 2000 in Bureau Amsterdam

28/01 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Saskia Olde Wolbers

In januari liep in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam aan de Rozenstraat de tentoonstelling van Saskia Olde Wolbers (1971) af, wiens videowerk zich afspeelt op de grens tussen realiteit en fantasie. Olde Wolbers kreeg voor de groep werken die zij in Bureau Amsterdam liet zien in 2002 de Charlotte Köhlerprijs. In 2001 kreeg Bureau Amsterdam de eerste in een reeks van bijdragen van de stichting DOEN onder meer voor de tentoonstellingsproductie, communicatie en de opzet van een nieuw lezingenprogramma.

Aanwinst 'Kilowatt Dynasty'

Saskia Olde Wolbers
(Breda, 1971)
Kilowatt Dynasty, 2000
DVD-schijf, kleur
geluid (stereo), 6'44"
(automatisch geloopt)
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.19/482 S&B/CI

MET SUBSIDIE VAN DE
MONDRIAAN STICHTING

In de winter van 2000/2001 wijdde Stedelijk Museum Bureau Amsterdam een presentatie aan het videowerk van de in Amsterdam en Londen woonachtige kunstenaar Saskia Olde Wolbers. Het werk *Kilowatt Dynasty* was speciaal voor die tentoonstelling gemaakt. Olde Wolbers is een rasechte verhalenverteller. Zij verzamelt verhalen uit kranten, televisiedocumentaires, soaps en legt haar oor te luisteren bij roddel en 'dinner party conversation'. Uit deze baaierd van fictie, achterklap en verhalen uit het echte leven construeert zij haar narratieve video's. Olde Wolbers maakt sinds medio jaren negentig één videowerk per jaar. De korte videofilms zijn opgebouwd rond een monoloog over een leven dat door allerlei tragi-komische gebeurtenissen uit de rails is geraakt. De toeschouwer wordt door Olde Wolbers' verleidelijke vertelkracht en bewerkelijke visuele enscèneringen meegevoerd met hartverscheurende sages over liefde en verloren eer. *Kilowatt Dynasty* werd door Olde Wolbers kort voor haar tentoonstelling in Bureau Amsterdam als volgt omschreven: "Mijn video is gebaseerd op de huidige bouw van de Driestromendam in de Hubai-provincie in China. Deze gigantische dam zal een enorm stuwmeer creëren op de plaats waar nu de Yangtze-rivier stroomt. Twee miljoen mensen worden verhuisd en duizenden culturele objecten zullen overstromen. Mijn video is gesitueerd in de toekomst, als de dam voltooid is. Hij wordt gemaakt vanuit een imaginair onderwatercentrum op de bodem van het meer. Hier vandaan wordt een 24-uurs teleshopprogramma uitgezonden zodat de mensen in hun nieuwe woonkamers hun oude omgeving kunnen zien, en tegelijkertijd een wasmachine kunnen kopen. De onderwaterscènes vertellen het verhaal van een activist die de TV-presentatrice in gijzeling neemt; aan het einde blijkt ze zwanger van hem te zijn. Het verhaal wordt in de toekomende tijd verteld door het nog ongeboren kind, dat zich voorstelt wat haar ouders zullen doen als de dam er eenmaal is."
MvN

Begin januari werd bekend gemaakt dat het Stedelijk Museum (net als trouwens het Rijksmuseum, Museum Boijmans Van Beuningen en andere musea) in 2000 iets minder bezoekers had getrokken dan voorheen. Als mogelijke oorzaken werden het afschaffen van de gratis Rabo- en NS-museumjaarkaarten en de afname van tijdelijke exposities in verband met de nieuwbouwplannen genoemd.

Die plannen kregen een enorme impuls door het voorstel dat de toenmalige wethouder van Cultuur, Saskia Bruines, begin 2001 aan de gemeenteraad voorlegde betreffende nieuwbouw en renovatie van het bestaande gebouw, plus de bouw van een nieuw collectiecentrum in Amsterdam-Noord; een voorstel waar de Raad zich positief over uitsprak.

MTV interviewt Dennis Hopper, op de achtergrond *Billboard Factory (multi image of a woman's face)*, 2000

16/02 Dennis Hopper (1)

De grote publiekstrekker in februari was de opening van de tentoonstelling rond het werk van de Amerikaanse acteur, regisseur, kunstenaar en kunstverzamelaar Dennis Hopper (1936). Daags voor de opening werd hij geïnterviewd door MTV temidden van zijn werk – en zo ging zijn overzicht in het Stedelijk Museum de wereld over. Hoppers oeuvre – schilderijen, assemblages, fotografie, installaties en twee reusachtige beelden op de omloop van de eerste verdieping – trok in twee maanden tijd bijna 83.000 bezoekers.

Dennis Hopper (2)

Gelijktijdig met de expositie van Dennis Hopper brachten het Filmmuseum, De Balie en Kriterion een filmprogramma rond de acteur, die daarbij zelf regelmatig voor klinkende inleidingen zorgde. Hoppers retrospectief, met als ondertitel 'A keen eye', kreeg veel publiciteit in de media: kranten, weekbladen, maar ook radio en televisie deden uitgebreid verslag van de expositie in het Stedelijk. De Nederlandse acteur Thom Hoffman maakte zelfs opnamen voor een AVRO-documentaire over Hopper, waarvan op de tentoonstelling al beelden waren te zien.

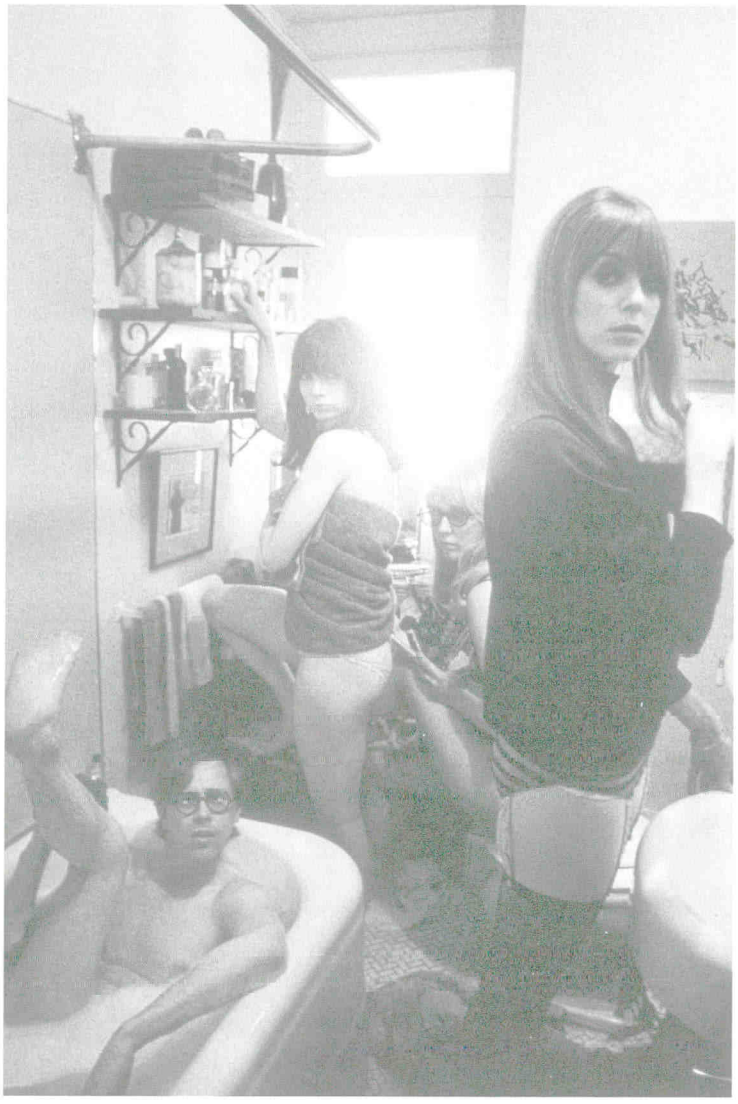

Thom Hoffman (midden) werkt aan zijn documentaire tijdens de persconferentie op 16 februari

Dennis Hopper, foto *Bruce Conner, Toni Basil...*, 1965

Dennis Hopper, *Within a man of light, there is only light, within a man of darkness, there is only darkness (Self Portrait)*, 1997 (detail)

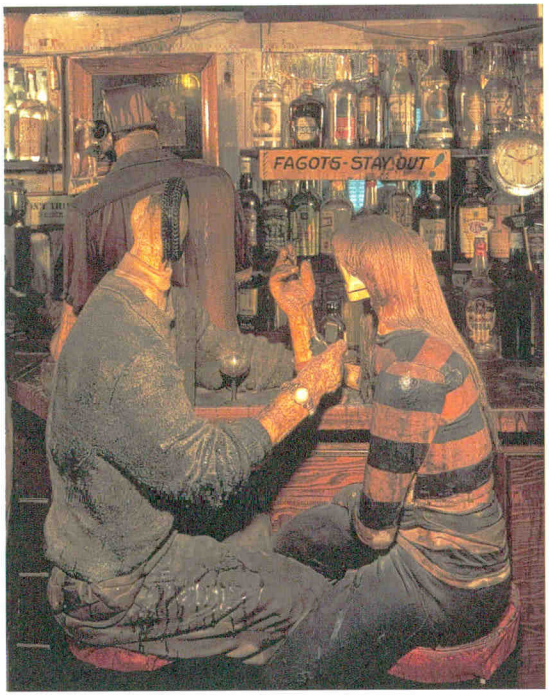

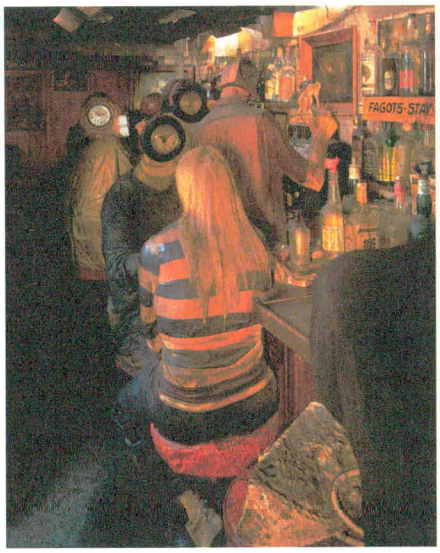
Dennis Hopper (3)

Waren de Nederlandse critici niet altijd even gecharmeerd van zijn werk, in de buitenlandse pers (waaronder *The Independent* en de *Frankfurter Allgemeine*) werd het fenomeen Hopper genuanceerd(er) benaderd en het Amerikaanse karakter van zijn werk onderschreven en erkend. Na het Stedelijk reisde de door Hugo Boss gesponsorde tentoonstelling door naar het Museum für angewandte Kunst in Wenen.

10/03 Rondom Hopper

Vrijwel gelijktijdig met de retrospectief van Hopper kon het publiek een presentatie uit de eigen collectie van Amerikaanse kunst, fotografie en kunstnijverheid bezichtigen. Op verzoek van Hopper was, in de annex-presentatie van Amerikaanse kunst uit de museumcollectie, speciaal *The Beanery* van Edward Kienholz opgesteld, als meest karakteristieke voorbeeld van een Pop Art-uitsnede van de West Coast-realiteit.

Edward Kienholz, installatie *The Beanery*, 1965 (coll. SMA)

13/02 Kunsten '92

Op 13 februari vond in het museum een debat plaats over de cultuurnota-systematiek, onder leiding van Gemeenteraadslid Sybren Piersma, voorzitter bestuur Kunsten '92, en met inleidingen van essayist Paul Kuypers en Stedelijk-directeur Stevijn van Heusden. De laatste opteerde daar voor een Raad voor Cultuur met meer gezag en voor de landelijke invoering van het subsidie-systeem, zoals dat in groten steden al werd gehanteerd: 50 procent subsidie van het rijk en 50 procent van de lagere overheden. 'Dat geeft meer samenhang en versterkt de positie van de lagere overheden, maar verplicht ze ook tot meer', aldus Van Heusden, die verder de kunstwereld opriep ook zelf na te denken over maatschappelijke, technologische en culturele ontwikkelingen om zo meer invloed te kunnen uitoefenen.

03/02 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Adam Colton – Back to the Bone

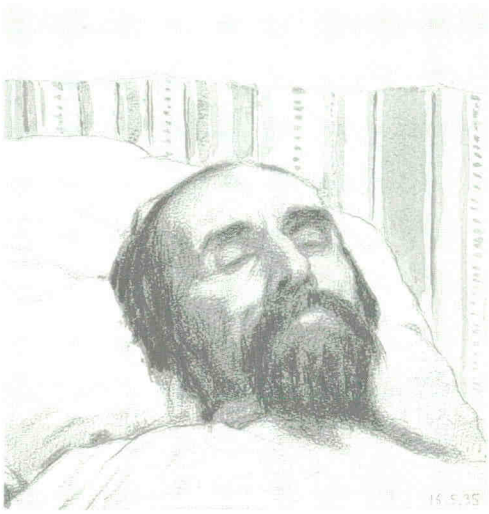
Bureau Amsterdam maakt met enige regelmaat tentoonstellingen van 'mid career' kunstenaars van wie de afgelopen jaren relatief weinig te zien is geweest in de galeries, musea en andere kunstinstellingen van de stad. Het zijn vaak kunstenaars die in stilte stug doorwerken aan een eigenzinnig oeuvre. Adam Colton (1957) toonde in februari/maart onder de titel 'Back to the Bone' een groep monumentale beelden uit polyurethaan waar hij de afgelopen tweeëneenhalf jaar aan had gewerkt. De organische sculpturen zijn een uitdrukking van Coltons langdurige fascinatie voor de ruimtelijke structuur van botten en schedels.

Opening van de tentoonstelling van Adam Colton in Bureau Amsterdam, 2 februari

15/03 Malevich Stichting i.o.

Op 15 maart vond een bijeenkomst plaats tussen afgevaardigden van het Russische Staatsmuseum (Sint Petersburg) en het Guggenheim Museum (New York) met directeur Rudi Fuchs, bij welke gelegenheid de doelstellingen van de Internationale Stichting voor de Studie van Malevich werden geformaliseerd. Samen met de Tretjakov Galerie (Moskou) vormen deze instellingen de grondleggers van de Stichting in oprichting, die de studie naar het behoud van en publicaties over het werk van Malevich en andere kunstenaars van de Russische avant-garde wil promoten. Het Stedelijk Museum speelt daarbij een belangrijke rol, omdat het de grootste collectie werken van Malevich in het Westen bezit en tevens de collectie van de Stichting Cultureel Centrum Khardzhiev-Chaga beheert.

Ivan Kliun, *Kazimir Malevich op zijn sterfbed*, 16 mei 1935 (Khardzhiev-collectie)

29/03 Affaire conservator

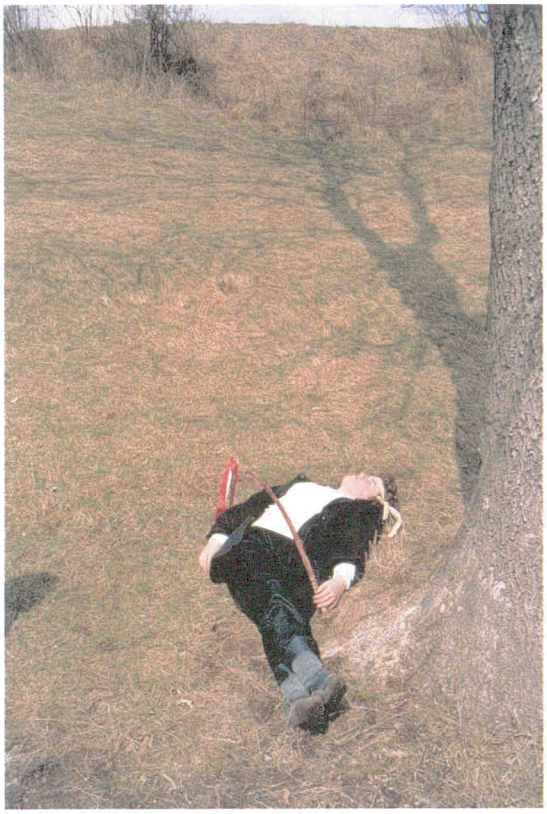
In de media werd ruim aandacht besteed aan de vervelende affaire rond een van de conservatoren van het museum die beticht werd van diefstal van werk uit de collectie. De belastende berichtgeving, die in grote delen onjuist bleek, leidde uiteindelijk tot het vertrek van de betrokken conservator, die niet wilde dat het rumoer rond zijn persoon 'het Stedelijk Museum nog lang negatief zou beïnvloeden'.

JCJ Vanderheyden, *Blauw Kader*, 1966/80 (coll. van Abbemuseum) en *Midnight Sun*, 1990, (coll. Centraal Museum) op de tentoonstelling 'De analogie van het oog'.

03/03 JCJ Vanderheyden – de Analogie van het Oog

Onder de titel 'De analogie van het oog' werd werk getoond van JCJ Vanderheyden (1928) vanaf de jaren zestig. In 2000 had het museum diens schilderij *Zwart kader* aangekocht. Daarmee werd toen een lacune gevuld in de collectie, waarin Vanderheyden – met generatiegenoten Dekkers, Van Golden en Schoonhoven behorend tot de belangrijkste Nederlandse schilders die in de jaren zestig naam begonnen te maken – tot dan toe ontbrak. 'Overrompelend mooi' schreef *de Telegraaf* en *Trouw* deed 'kleine fascinerende ontdekkingen' in het werk waarmee deze 73-jarige nog steeds weet te boeien. 'JCJ Vanderheyden moet absoluut honderd jaar worden', besloot de criticus van deze krant.

Jitka Hanzlová, *Drunk Woman*, 1993, uit de serie 'Rokytník' (coll. SMA) en *Tina*, Oberhausen 1998

17/03 Jitka Hanzlová

Tegelijk met Vanderheydens retrospectief had het Stedelijk, in samenwerking met de Deichtorhallen in Hamburg, de primeur van het eerste overzicht van fotoportretten van de Duitse fotografe Jitka Hanzlová (1958) in Nederland. Haar foto's van vrouwen, kinderen, mannen, (stads)landschappen en de natuur zijn eenvoudige, klassiek opgebouwde beelden. Allerminst spectaculair suggereren zij echter ontmoetingen tussen de geportretteerden en de bezoekers, die intens en tegelijk onontkoombaar vluchtig zijn. 'Iemand die banale onderwerpen zo'n eigen visuele interpretatie weet mee te geven, behoort tot een zeldzaam slag fotografen', aldus een recensent.

24/03 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Bojan Šarčević – Cover Versions

De in 2001 aan de Rijksakademie van Beeldende Kunsten afgestudeerde Bojan Šarčević (Belgrado, 1973) trekt internationaal de aandacht met zijn poëtische videowerken en site specific installaties. Op zijn tentoonstelling in Bureau Amsterdam in april ging het driedelige videowerk *Cover Versions* (2001) in première, waarvoor Šarčević een makam-ensemble uit Istanboel uitnodigde om coverversies van wereldbekende popsongs in te studeren.

Aanwinst 'Ericofon'

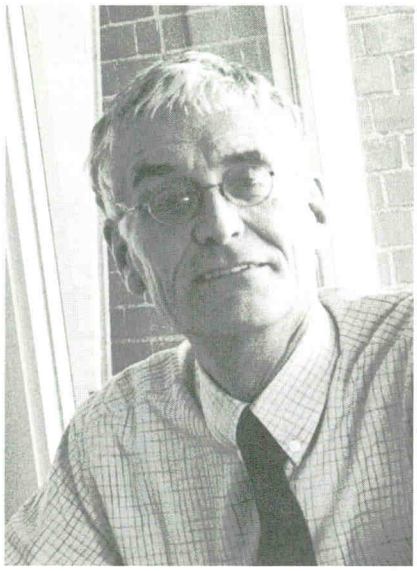
Hugo Blomberg
(1897-1994)
Ralph Lysell (1907-?)
Gösta Thames (1916-?)
prod. Telefonaktie bolaget
L.M. Ericsson & Co.,
Stockholm, telefoon
Ericofon, 1941–1956
ABS-kunststof, acrylaat,
neopreen /spuitgegoten,
geschroefd,
21 x 9,8 x 11,2 cm
aankoop Veilinggebouw
De Zwaan, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.324 MTK/VD

De *Ericofon* is veel ouder dan men zou denken: het is geen ontwerp uit de jaren zestig, maar uit het midden van de jaren vijftig. Sterker nog, het oorspronkelijke basisontwerp van Ralph Lysell stamt zelfs al uit 1941. Na vijftien jaar ontwikkeling die in het apparaat was gaan zitten, werd in 1956 een opvallend product gepresenteerd. Het was namelijk niet alleen qua vormgevingsstijl zijn tijd vooruit, het was ook de eerste telefoon die uit één deel bestond en eigenlijk ook het eerste 'designmodel' dat te koop was.
De kiesschijf bevindt zich aan de onderzijde, waardoor deze – als de telefoon niet wordt gebruikt – onzichtbaar is en het totaalbeeld in tact laat.
Een standring van neopreen beschermt de schijf.
In de steel bevindt zich een ergonomisch verantwoorde inkeping voor de duim, die het vasthouden van deze telefoon vergemakkelijkt.
Dankzij de avant-gardistische eigenschappen was het commerciële succes van de *Ericofon* groot. De een na de andere grote telecommaatschappij nam de telefoon op in het standaardpakket voor de abonnees. Dat gold ook voor de Nederlandse PTT.
Hoewel er in de afgelopen jaren nog wel eens goede exemplaren van dit apparaat boven water kwamen, ging het niet vaak om een exemplaar in een van de oorspronkelijke kleuren (rood, blauw en de vier pastelkleuren mint, grijs, ivoor en beige).
De in 2001 op een veiling verworven rode versie, die in opdracht van de PTT is geproduceerd, is een mooie aanvulling op de apparatencollectie van het museum, waarin zich ook telefoons van bijvoorbeeld de ontwerper Gerard Kiljan bevinden.
ldR

Bojan Šarčević,
Cover Versions in
Bureau Amsterdam

Stevijn van Heusden

Verzelfstandiging?

Aan het eind van de maand maart maakte de gemeente Amsterdam de plannen voor verzelfstandiging van het Stedelijk Museum, de Stadsschouwburg en het Amsterdams Historisch Museum bekend. Plannen, die nog door een onderzoeksbureau op haalbaarheid onderzocht moesten worden, maar waarvan het Stedelijk zich bij monde van directeur Van Heusden onder voorwaarden een voorstander betoonde.

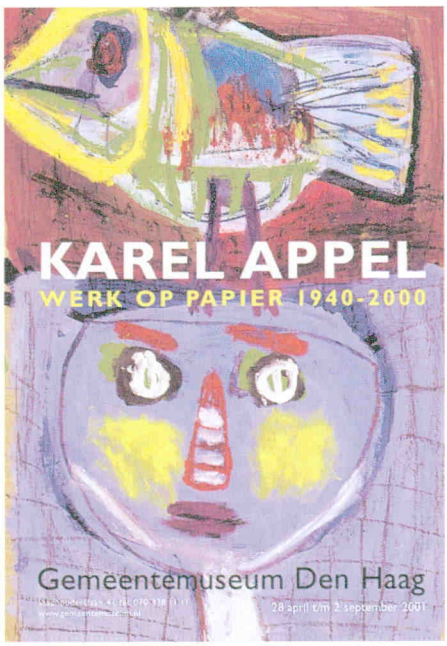
25/04 Karel Appel 80 jaar (1)

Op 28 april opende een tentoonstelling gewijd aan het recente werk van Karel Appel. Drie dagen eerder, op 25 april, vierde hij zijn tachtigste verjaardag in het Stedelijk, waar hij uit handen van wethouder Bruines de erepenning van de stad Amsterdam kreeg uitgereikt.

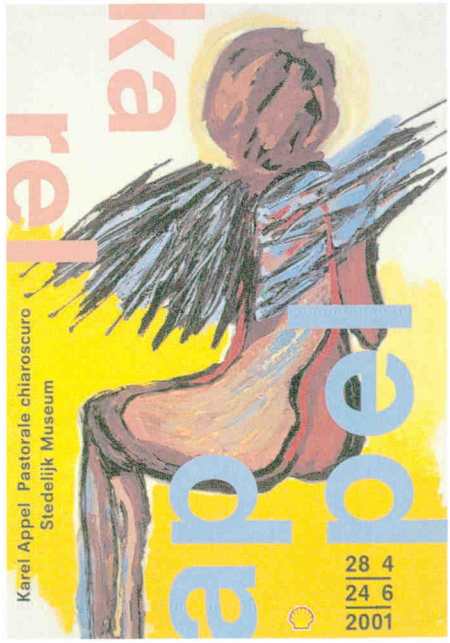

Karel Appel 80 jaar (2)

Terwijl het Cobramuseum in Amstelveen een overzicht van zijn sculpturen liet zien en het Gemeentemuseum in Den Haag zich concentreerde op zijn tekeningen, toonde het Stedelijk in 'Karel Appel: pastorale chiaroscuro' schilderijen van de laatste tien jaar. Het was uniek dat werk van een levende kunstenaar tegelijk in drie grote tentoonstellingen werd gepresenteerd in Nederland. Appel kan terugkijken op een loopbaan van bijna zestig jaar, die vanaf het begin veel raakpunten met het Stedelijk Museum heeft gehad. Dat blijkt enerzijds uit de vele exposities met zijn werk in het museum vanaf 1946 en anderzijds uit zijn muurschilderingen ter plekke, zoals de Appelbar in de hal van het museum en natuurlijk de bekende Appelwand in het restaurant.

Aanwinst 'Aorket, late afternoon'

Roy Villevoye
(Maastricht, 1960)
Aorket, late afternoon,
2001
papier/zeefdruk,
107,7 x 77,7 cm
aankoop Interbellum
Grafiek, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.182 PTF/PR

In 2001 zijn zowel de collectie kunstenaarsboeken als de prentencollectie van het Stedelijk Museum verrijkt met werken van Roy Villevoye. Het is traditie dat de kunstenaar ons zijn publicaties schenkt, die een essentieel onderdeel van zijn beeldend oeuvre vormen. Vorig jaar werden ook enkele van zijn prenten door het museum verworven, waaronder de zeefdruk *Aorket, late afternoon* uit 2001.
Aanvankelijk hield Villevoye zich met schilderkunst bezig en zocht de grenzen op van wat een schilderij tot een schilderij maakt. In de loop van dit onderzoek ging hij make up-artikelen gebruiken, waarbij de drager op een gegeven moment vervangen werd door de menselijke huid. Villevoye concentreerde zich vervolgens op het vastleggen van de verschillen in tint, kleur en soort van huid tussen de verschillende mensenrassen, waarvoor video en fotografie geëigende media waren. Deze zou Villevoye blijven gebruiken, vooral nadat hij in de jaren '90 zijn werkterrein verbreedde door het maken van verre reizen naar landen als India en Irian Jaya, om er zijn samenwerking met andere kunstenaars en interacties met de plaatselijke bevolking mee vast te leggen. Op vergelijkbare wijze zijn de laatste jaren door de hem in eigen land ook een aantal kunstopdrachten in gebouwen, uitgevoerd in nauwe samenwerking met bewoners of gebruikers. Villevoye tracht de hem vreemde culturen steeds zonder vooringenomenheid tegemoet te treden, hij stelt zich open voor hun gebruiken maar biedt hen tegelijkertijd ook elementen uit zijn eigen cultuur aan.
De zeefdruk *Aorket, late afternoon* behoort tot Villevoye's werken met T-shirts. Ook in Irian Jaya worden door de lokale bevolking T-shirts gedragen, die echter vaak opzettelijk zijn voorzien van gaten en scheuren. Het gaat hierbij niet zozeer om het persoonlijke onderscheid tussen dorpsgenoten, maar veeleer om een diepgewortelde traditionele neiging tot decoratie en expressie, waarvan het resultaat weer opmerkelijke overeenkomsten vertoond met bijvoorbeeld het kleedgedrag in de westerse punkbeweging.
De voor de zeefdruk *Aorket, late afternoon* gebruikte foto van Villevoye komt in glansdruk ook voor in zijn kunstenaarsboekje 150, eveneens in de collectie van het Stedelijk Museum. Bij de productie van de prent, die in 2001 in nauwe samenwerking met de uitgeverij en zeefdrukkerij Interbellum (Amsterdam) is ontstaan, maakte de kunstenaar bewust gebruik van het voor de zeefdruktechniek typerende raster. Hierdoor zijn de kleuren van de vier drukgangen – geel, magenta, blauw en zwart – te onderscheiden; de kleuren die op hun beurt een belangrijke rol in de projecten van Roy Villevoye spelen.

Onlangs werd de Sandberg Prijs 2002 aan Villevoye toegekend voor zijn installatie *Rood Katoen (Red Calico)* en ontving hij de David Roëll Prijs 2002 (van het Prins Bernhard Cultuurfonds) voor zijn gehele oeuvre.
JP

Links vaas *Macchie*,
rechts vaas *Vetro Pesante*

Aanwinst vazen 'Macchie', 'Fasce Ritorte', 'Spicchi' en 'Vetro Pesante'

Alfredo Barbini
(Murano, 1912)
Prod. Alfredo Barbini, Murano

vaas *Vetro Pesante*, 1962, gekleurd glas, vrijgeblazen en gevormd, overvangen, oppervlak fijn gegraveerd.
INV.NR. 2001.1.350 TK

MET STEUN VAN DE
VERENIGING REMBRANDT

Fulvio Bianconi
(Padua 1916-Milaan 1996)
prod. Venini & C, Murano

vaas *Macchie*, 1950, transparant en gekleurd glas, vrijgeblazen met ingesloten abstracte vormen.
INV.NR. 2001.1.347 TK

MET STEUN VAN DE
VERENIGING REMBRANDT

vaas *Fasce Ritorte*, 1952, gekleurd glas, optisch geblazen.
INV.NR. 2001.1.348 TK

vaas *Spicchi*, 1950, transparant en gekleurd glas, in de vorm geblazen, afgevlakt, vrijgevormd, met applicatie van ingesmolten 'spicchi', (driehoekige kleurvlakken).
INV.NR. 2001.1.349 TK

aankoop Tomas Rajlich

In 2001/2002 verwierf het museum uit de privécollectie van schilder Tomas Rajlich een belangrijke aanvulling voor de collectie. Het gaat om Italiaans glaswerk uit de periode 1940-1975 (en één vaas van de Zweed Tapio Wirkkala); in totaal zestien kunstvoorwerpen. De Vereniging Rembrandt heeft de aankoop van twee werken gesubsidieerd.
Het museum bezat al enkele bijzondere stukken Italiaans glas waaronder een vaas van Ercole Barovier (1889-1974) uit 1937, die in datzelfde jaar was aangekocht door Sandberg.
Het glas van Murano, het eiland in de lagune van Venetië waar de glasblazerijen zijn gevestigd, is legendarisch. Na de Tweede Wereldoorlog maakten de glasblazerijen een periode van ongekende bloei door. Het vakmanschap werd gevoed door een nieuw artistiek elan dat tot verbluffende resultaten leidde. De explosie van creativiteit stond niet op zich zelf. Italië maakte in die tijd in rap tempo een tweede renaissance door en trok internationaal de aandacht met beeldende kunst, design en filmkunst.
De grote vernieuwing van de glaskunst werd geleid door Paolo Venini van de gelijknamige firma die al vóór de oorlog belangrijke ontwerpers had aangetrokken, onder wie de architect Carlo Scarpa (1906-1978). Met het aantrekken van een andere outsider, Fulvio Bianconi, haalde Venini een tweede groot talent binnen. Bianconi was opgeleid als graficus, illustrator en tekenaar. Die achtergrond verklaart waarom zijn glasontwerpen zo vrij en onconventioneel zijn voor die tijd. Veel van zijn glaskunst toont de invloed van de eigentijdse informele schilderkunst. Een voorbeeld daarvan is de serie 'a macchie' (macchia betekent vlek) uit 1950, waarvan het museum een prachtexemplaar verwierf. De gedurfde monumentale, ingesloten vormen – vloeiend en organisch – in paars-zwart en aquamarijn spelen een subtiel spel met de transparantie van het glas. De serie werd in 1951 op de Triënnale van Milaan tentoongesteld en een jaar later op de Biënnale van Venetië. Scarpa en Bianconi waren niet de enigen die voor eclatante successen zorgden. Ook Ercole Barovier en Dino Martens (1894-1970) – beiden al voor de oorlog actief – worden gerekend tot de vernieuwers van het Venetiaanse glas, evenals Alfredo Barbini.
MBo

Schalen van Carlo Scarpo en vazen van Fulvio Bianconi, waaronder *Spicchi* (tweede van links) en *Fasce Ritorte* (derde van links)

08/04 Faces of Laughter

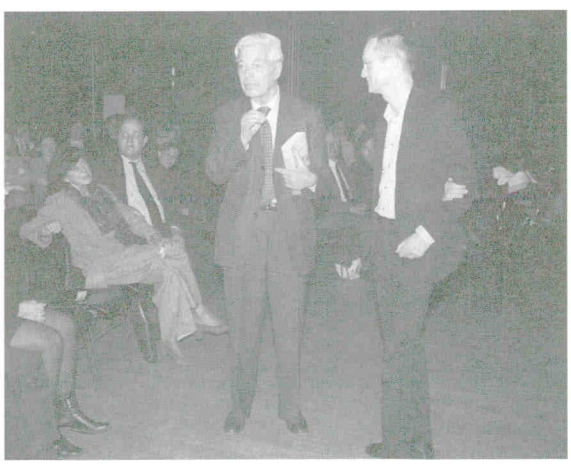
Op 8 april organiseerde Stedelijk Museum Bureau Amsterdam samen met de Universiteit van Amsterdam 'Faces of Laughter': een symposium over humor in de kunst van vrouwen. Theoretici en kunstenaars van verschillende generaties uit Nederland en de VS, onder wie Jo Anna Isaak, Klaar van der Lippe en Riet van der Linden, werden vragen voorgelegd als: welke vormen van humor (parodie, ironie, zieke en obscene grappen) werden en worden door vrouwelijke kunstenaars ingezet? Wat zijn daarbij de verschillen in intentie en perceptie tussen de jaren zestig en zeventig, en nu? Wanneer kan worden gesproken van 'vrouwelijke' en wanneer van 'feministische' strategieën? Het symposium werd uitermate goed bezocht.

Valérie Jouve, *Sans titre (personnages avec Marie Mendy)*, 1994-96 (coll. SMA)

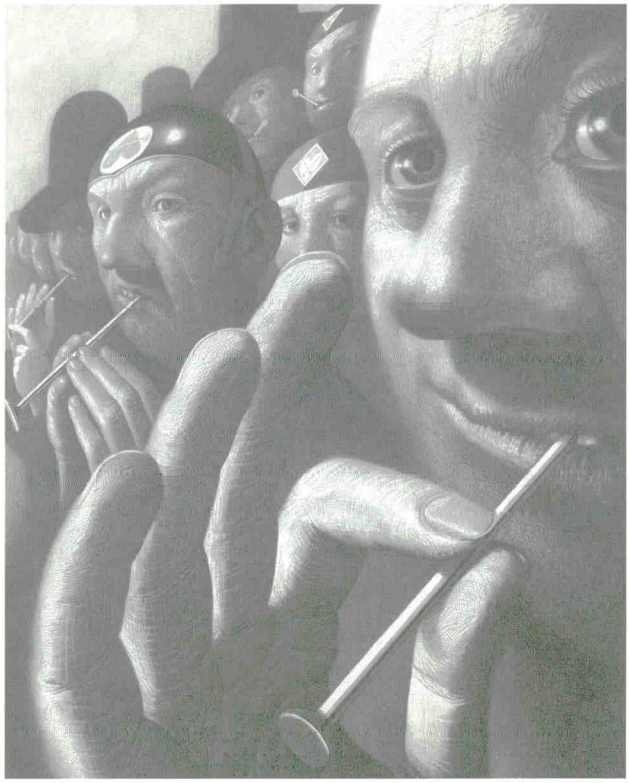

13/04 Picasso als pars pro toto

Vijf jaar na zijn promotie op het onderwerp was het dan zover: de presentatie van het boek van Jan van Adrichem, *De ontvangst van de moderne kunst in Nederland 1910 – 2000. Picasso als pars pro toto*. Het eerste exemplaar werd bij deze gelegenheid op 13 april aangeboden aan mr Edy de Wilde, oud-directeur van het Stedelijk. Van Adrichem werd in februari aangesteld als hoofd wetenschappelijke dienst bij het Stedelijk Museum.

Edy de Wilde (l) en Jan van Adrichem, 13 april

21-22/04 Museumweekend Kabinet Overholland: Davor Vrankić

Tijdens het jaarlijkse museumweekend op 21/22 april bezochten – ondanks het mooie weer – toch zo'n 3200 mensen gratis het Stedelijk Museum. Diverse rondleidingen over de lopende tentoonstellingen, zoals die van de spectaculaire tekeningen van de Kroaat Davor Vrankić (1965) in Kabinet Overholland waren populair en met name de rondleiding door het gebouw met uitleg over de plannen voor nieuwbouw en renovatie trok veel belangstellenden.

Davor Vrankić, *Les observateurs avec clous*, 1999

14/05 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Folkert de Jong – The Iceman Cometh

In het voorjaar verraste de Amsterdamse kunstenaar Folkert de Jong (1972) het publiek met een uitzinnige sculptuur die hij voor zijn solo-tentoonstelling in Bureau Amsterdam had gemaakt. Over een meters lang plateau van lichtblauw gekleurd styrofoam, een soort ijsschots die vanuit de ruimte in de zaal neergeploft leek te zijn, liet De Jong een groep van zeven levensgrote, angstaanjagende figuren marcheren die zo uit de voorstellingen van George Grosz en Otto Dix leken te zijn weggelopen. De Jong is gefascineerd door de obsessieve karakters van figuren uit de wereldgeschiedenis en door personages uit thrillers en horrorfilms; een fascinatie die hij in het monumentale beeld *The Iceman Cometh* sculpturaal heeft benaderd. De Jong kreeg mede voor dit werk de Charlotte Köhlerprijs in 2002.

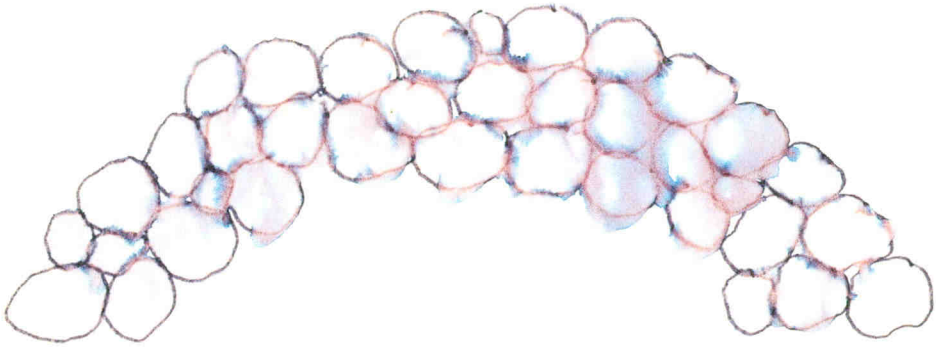

Sluiting museum

Eind april werd bekend gemaakt dat het Stedelijk Museum, net als het Rijksmuseum, enkele jaren zou moeten sluiten in verband met de geplande nieuwbouw en renovatie. Om Amsterdam voor toeristen attractief te houden werd aangekondigd dat beide musea op zoek zouden gaan naar alternatieve tentoonstellingsruimtes in de stad, waarvoor de gemeente dan een aanzienlijke financiële bijdrage zou leveren. Het Stedelijk noemde daarbij onder andere De Nieuwe Kerk, het Koninklijk Paleis op de Dam en de Beurs van Berlage als mogelijke tijdelijke locaties.

28/04 Kabinet Overholland: Richard Tuttle

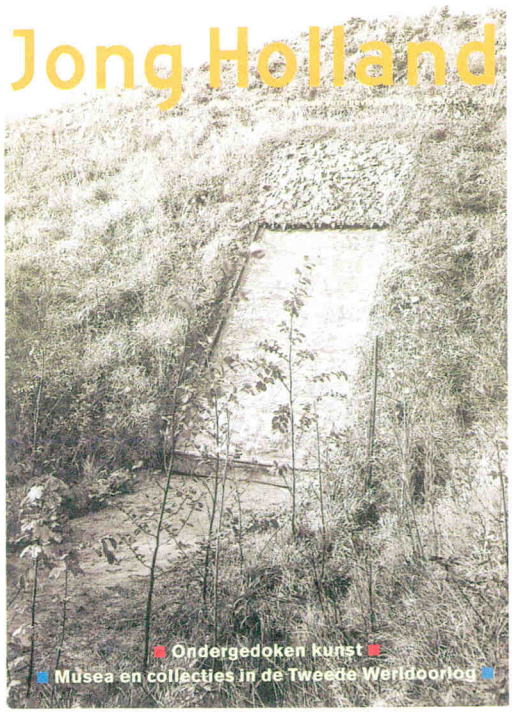
Als laatste opende in april een nieuwe presentatie van Kabinet Overholland, met een keuze van werk op papier van Richard Tuttle uit de collectie van Museum Overholland, waaronder een reeks getekende brieven die Tuttle in 1987 naar Christiaan Braun stuurde.

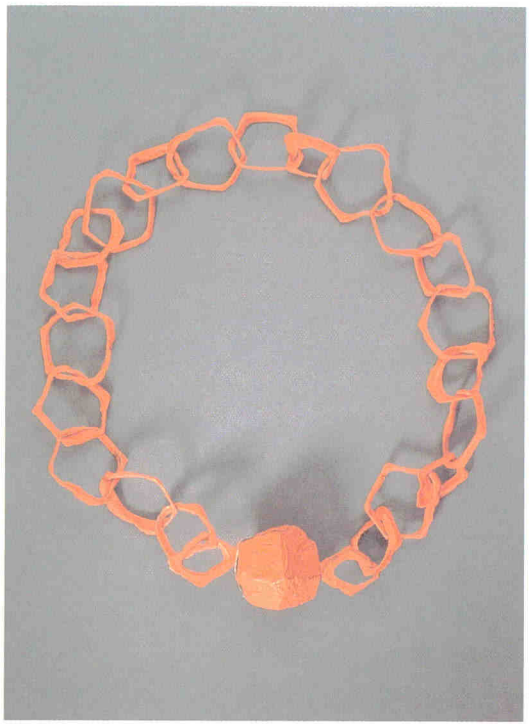

Richard Tuttle, *For a Friend*, 1975

04/05 Ondergedoken kunst

Op de historisch beladen datum 4 mei werd in het museum een symposium gehouden onder de toepasselijke titel 'Ondergedoken kunst'. Op deze door het tijdschrift *Jong Holland* georganiseerde bijeenkomst werden de resultaten van een landelijk onderzoek naar museale verwervingen in de periode 1940–1948 besproken en in een aansluitende forumdiscussie onder leiding van Lien Heyting van *NRC Handelsblad* boog men zich over de vraag of musea er wel alles aan gedaan hebben om de herkomst van hun kunstvoorwerpen vast te stellen.

Ruudt Peters, prototype ambtsketen (zilver en menie), 2001

Een kleine, maar opvallende tentoonstelling was te bezichtigen vanaf 19 mei: negen ontwerpen voor hedendaagse ambtsketens voor burgemeesters in de vorm van modellen, prototypen en twee al uitgevoerde ketens (voor Emmen en Barneveld). Voorafgaand aan deze presentatie werd een symposium rond dit thema gehouden, net als de expositie georganiseerd in samenwerking met de Werkgroep Ambtsketens en haar adviseur Liesbeth den Besten. Op het symposium, waar veel burgemeesters aanwezig waren getooid met hun tamelijk traditionele versierselen, werd duidelijk dat de ambtsketen vernieuwing behoefde, al was het maar omdat steeds meer vrouwen het burgemeestersambt bekleden.

12/05 Robert Zandvliet – Brushwood

Als eerste tentoonstelling in de reeks van actuele schilderkunst opende in mei het overzicht van de jonge Nederlandse kunstenaar Robert Zandvliet (1970). Circa 25 landschapschilderijen en enkele monotypes van de laatste vier jaar gaven onder de titel 'Robert Zandvliet: Brushwood' een goed beeld van diens hedendaagse interpretatie van het traditionele schilderkunstige landschapsthema. De ondertitel verwees daarbij naar de grote, schijnbaar losse kwaststreken, waarmee Zandvliet zijn geabstraheerde landschappen vol vaart vormgeeft.

Aanwinst 'Zonder titel'

Robert Zandvliet
(Terband,1970)
Zonder titel, 2000
doek/ei-tempera,
226 x 401 cm
aankoop Galerie Milco
Onrust, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.92 S&B/SK

MET SUBSIDIE VAN DE
MONDRIAAN STICHTING

Robert Zandvliet neemt als vertegenwoordiger van een jongere generatie schilders een belangrijke plaats in binnen de collectie van het Stedelijk Museum. Zijn vroegste werk van hem in de collectie dateert uit 1995 (de kunstenaar was toen 25) en het Stedelijk heeft zijn ontwikkeling sindsdien op de voet gevolgd.
Zonder titel uit 2000 werd voor het eerst getoond op zijn solotentoonstelling 'Brushwood' in het Stedelijk in het voorjaar van 2001. Met die tentoonstelling sloot Zandvliet een werkperiode van vijf jaar af, waarin hij zich had geconcentreerd op een specifiek genre: het landschap. Het is een genre dat in de Europese schilderkunst een lange traditie kent en Zandvliet is zich daar ook terdege van bewust. Hij kent zijn klassieken en in sommige werken reageert hij expliciet op illustere voorgangers zoals Van Gogh. Maar van het begin af aan is het landschap voor Zandvliet een vertrekpunt om te komen tot een zeer persoonlijke schilderstijl. Zijn werken zijn, in die pakweg vijf jaar, steeds verder af komen te staan van het herkenbare landschap en alsmaar complexer en abstracter geworden. Hoe ver kun je daarin gaan en toch de ervaring van een 'landschap' op blijven roepen? Zandvliet achtte het op een zeker moment niet meer nodig om een horizon aan te duiden. Of om een boomstronk, een rietpluim of een kronkelend weggetje te schilderen. De herkenbare afbeelding van het landschap maakte plaats voor een abstract spel van lijnen, kleuren en vlakken, waarbij de penseelstreek een zelfstandige rol inneemt. Als Zandvliet zich richt op het landschap dan gaat het hem vooral om de visuele ervaring van licht, lucht, ruimte en beweging. *Zonder titel* is een van de belangrijkste doeken binnen die recente ontwikkeling in Zandvliets oeuvre. Het is een bijzonder monumentaal werk (226 x 401 cm) met een opvallende compositie. Want in tegenstelling tot het traditionele landschap waarbij de horizon het beeldvlak horizontaal door midden deelt, is dit een voorstelling met een duidelijke leesrichting. Van links naar rechts is een verloop te zien van een leeg wit vlak tot een complexe wirwar van zigzaggende lijnen en vloeiende arabesken. Het is een dynamisch beeld met links de scherpe hoekige lijnen en rechts de vette rondingen en een kronkelende gele baan in het midden. De kleurige banen doorkruisen elkaar tot een intrigerend weefsel. Hier heeft Zandvliet definitief afgerekend met de traditionele ruimteindeling van het landschap en er een veelvoud aan perspectieven voor in de plaats gesteld.
LC

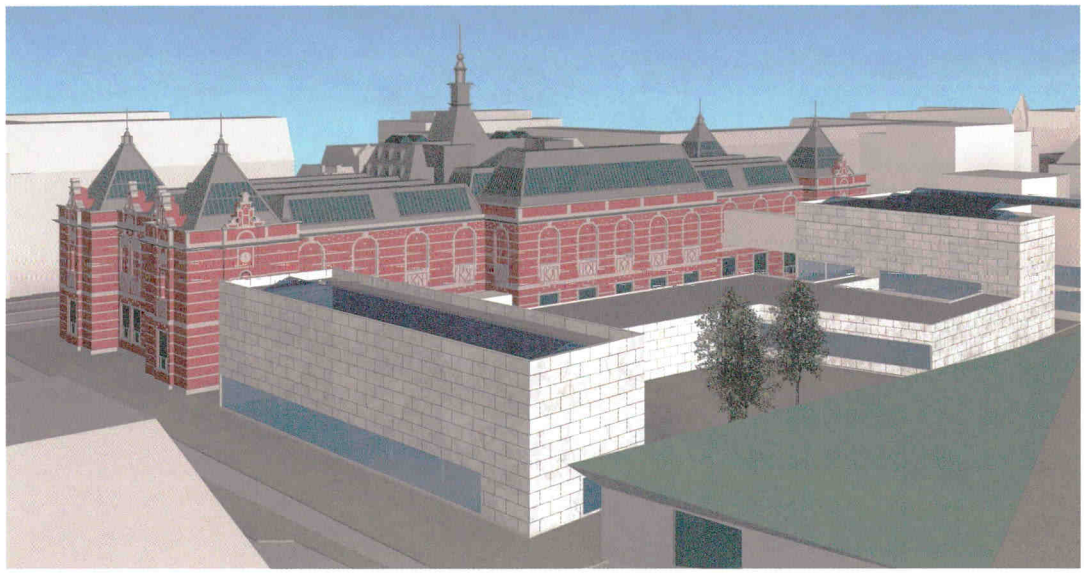

19/05 Dutch Oranges

In de Sandbergvleugel werd onder de titel 'Dutch Oranges' een overzicht getoond van de – door een commissie van deskundigen gekozen – vijftig beste Nederlandse kinderboekillustratoren. Deze door de jonge tentoonstellingsmakers Herman Kossman en Marc de Jong vormgegeven expositie liep door tot in de zomer en trok veel, vooral jeugdige bezoekers. Voor die laatste groep waren in dit verband extra activiteiten georganiseerd: elke woensdagmiddag gratis entree en rondleidingen voor kinderen, een speurtocht over de tentoonstelling en een teken/kleurwedstrijd voor verschillende leeftijdscategorieën. Ruim 1200 kinderen stuurden een wedstrijdformulier in, waaruit uiteindelijk 35 prijswinnaars werden gekozen. Daarnaast gaven twee illustratoren uit de tentoonstelling, Philip Hopman en Annemarie van Haeringen, een kinderworkshop.

19/05 Nieuwbouwpresentatie

In zaal 11 werd vanaf 19 mei een maand lang een computersimulatie getoond waarbij bezoekers, dankzij een geavanceerd stereografisch computerbeeld, een groot projectiescherm en 3D-brilletjes, een levensechte rondgang konden maken door het gerenoveerde 19e-eeuwse gebouw en de daaraan gekoppelde nieuwbouw van architect Álvaro Sizá. Een presentatie die was ontwikkeld door SARA, het Nationaal High Performance Computing Center.

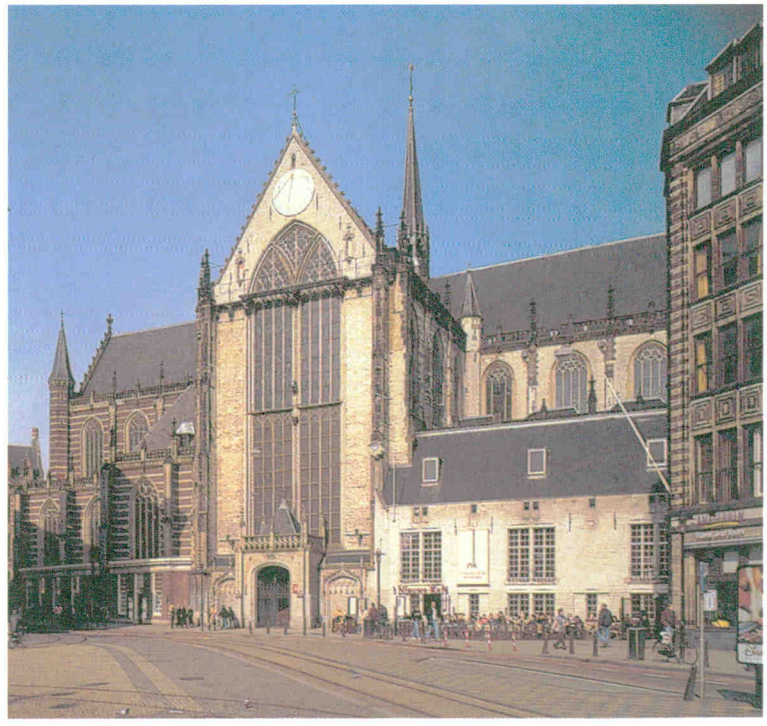
21/05 Oprichting Personeelsvereniging

Al in januari berichtte PersoneelSMAgazine over de oprichting van de personeelsvereniging, waarmee een goede traditie – na een onderbreking van een paar jaar – weer nieuw leven werd ingeblazen. Maandagavond 21 mei vond de daadwerkelijke oprichtingsvergadering van de nieuwe Personeelsvereniging plaats, waarbij het nieuwe bestuur officieel werd gekozen en de plannen voor de komende tijd bekend werden gemaakt.

Stedelijk samen met De Nieuwe Kerk

Eind mei werd officieel bevestigd dat het museum de komende jaren met De Nieuwe Kerk in Amsterdam zou gaan samenwerken met speciale tentoonstellingen gedurende de zomermaanden. Eerder was dat al gebeurd in 1992 met de expositie 'Het Beeld van de Eeuw'.

Aanwinst 'Calais'

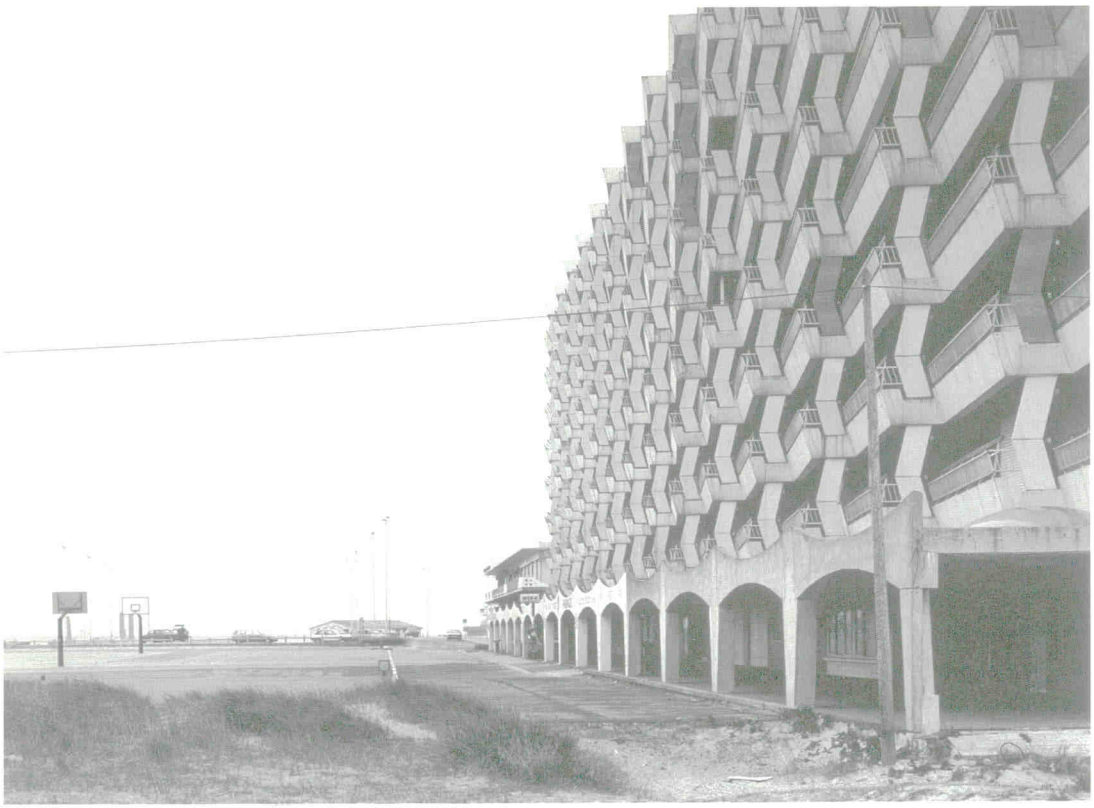
Gabriele Basilico
(Milaan, 1944)
Calais, 1984
papier/ontwikkelgelatine-zilverdruk, 50 x 60 cm
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.30 PTF/FO

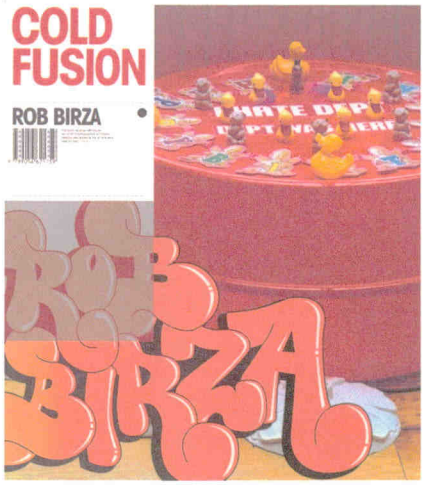
Eigenlijk is deze foto een volstrekt onevenwichtig beeld van een Franse kustplaats in de jaren tachtig van de vorige eeuw, een buitenbeentje in Gabriele Basilico's oeuvre. De grillige postmoderne façade rechts wordt op geen enkele manier in balans gehouden door de troosteloze leegte links. Vooral daardoor is het een van de meest uitgesproken kritische foto's van deze al vijfentwintig jaar werkzame fotograaf van architectuur en stadslandschappen. Doorgaans bezitten zijn beelden een klassieke, vaak zelfs enigszins symmetrische opbouw. De manier waarop hij gebouwen, steden en landschappen benadert is analytisch, onderzoekend maar zelden uitgesproken retorisch, zoals hier.
Als zo vele hedendaagse architectuurfotografen werd Basilico beïnvloed door de Amerikanen en dan met name door Walker Evans en Lewis Baltz. Van de eerste werkzaam vanaf de jaren dertig van de vorige eeuw, leerde hij dat een schijnbaar droge, minutieuze beschrijving oneindig veel spanning kan opleveren. Van de sinds eind jaren zestig actieve 'new topographer' Baltz leerde hij dat pathos en romantiek haaks staan op een wezenlijk begrip van structuur, ruimte en plaats. De architectuurfotograaf Basilico is een door vele architecten geliefd vakman. Hij legt met grote regelmaat de ontwerpen en gebouwen vast van meesters als Aldo Rossi, Rem Koolhaas en Álvaro Sizá. Naast meer landschappelijk georiënteerd werk is een steeds terugkerend thema de stad Milaan, waarvan hij de gelaagdheid, de sfeer, de veranderingen en de grenzen als geen ander kent. In 1998 publiceerde hij *Interrupted City*, een portret van zijn stad dat opgebouwd is rond de drie stedenbouwkundige thema's die in zijn gehele oeuvre een bepalende rol spelen: het uit zijn krachten gegroeide modernistische stadscentrum, de aangename diversiteit en elegantie van laat 19de eeuwse uitbreidingen en het ongearticuleerde karakter van de agglomeratie. *Calais* uit 1984 laat zien dat laatstgenoemde thematiek niet alleen te vinden is in de moderne metropool.
HV

01/06 Couplet 6

De jaarlijkse zomertentoonstelling was nummer 6 in de reeks 'Coupletten' die door directeur Rudi Fuchs persoonlijk zijn samengesteld. Net als in voorgaande afleveringen werden ook nu weer werken van verschillende perioden en stromingen geconfronteerd en met elkaar 'in dialoog' gebracht zoals, op de foto, werk van Kiefer, Rückriem en Lehmbruck. Deze expositie omvatte volgens deze inmiddels bekende formule ook enkele presentaties van afzonderlijke kunstenaars, onder wie Jean Dubuffet.

01/06 Best Verzorgde Boeken 2000

De maand juni opende met het traditionele jaarlijkse overzicht van 'De Best Verzorgde Boeken'. Uit een totaal van 362 inzendingen koos een jury van de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) 44 typografische hoogstandjes uit het jaar 2000. Onder de winnende ontwerpen bevonden zich twee co-producties van NAi uitgevers en het Stedelijk Museum zelf: *Kurt Schwitters – Ik is Stijl* door Walter Nikkels en *Rob Birza: Cold Fusion* vormgegeven door DEPT. Het museum verwierf eerder al genomineerde kunstenaarsboeken van Job Koelewijn en Seet van Hout. Een selectie uit alle nieuwe aanwinsten was in het zalenparcours 2 t/m 13 beneden te zien: beelden, schilderijen, installaties, videowerk, toegepaste kunst en fotografie.

G.H. Breitner, *Soepuitdeling*
(coll. SMA)

01/06 Rond 1900: onbekende kunstschatten uit de collectie

Op de bovenverdieping van de Sandbergvleugel werd vanaf begin juni tot september onder de titel 'Rond 1900' een overzicht getoond van onbekende kunstschatten uit de collectie. Schilderijen, beelden, maar vooral tekeningen en aquarellen, ontstaan in de periode van 1880 tot 1920, werden op grond van het onderwerp samengebracht en in een aantal kabinetten gepresenteerd: bloemen & symboliek, portret & figuur, stadsgezicht & landschap en de werkende (stads)mens.

08/06 Frank Scheffer

In het kader van het Holland Festival opende op 8 juni een kleine tentoonstelling van cineast Frank Scheffer, die er een speelse multimedia-presentatie van had gemaakt waarin ook werk van andere kunstenaars was opgenomen.

Frank Scheffer (midden)
licht zijn presentatie toe

23/05 Ik maak nooit fouten

De Amsterdamse TV-zender AT5 vertoonde op woensdag 23 mei de korte film 'Ik maak nooit fouten', een low-budget productie van het Stedelijk Museum waarin enkele kinderen van 10 tot 12 jaar Karel Appel interviewen over zijn jubileumexpositie. De film van een klein kwartier werd opgenomen in die tentoonstelling en was daar ook doorlopend te zien.

AT5 interviewt Karel Appel op zijn verjaardag (25 april)

30/06 Stedelijk Museum Bureau Amaterdam: Air de P-P-Paradis

Iedere zomer nodigt Bureau Amsterdam een jonge curator uit om een project te realiseren. Nina Folkersma, onder andere redacteur van het kunsttijdschrift *Metropolis M*, maakte een internationale groepstentoonstelling onder de titel 'Air de P-P-Paradis' met easy-listening geluiden die ineens niet-zo-easy blijken te zijn.
Een van de exposanten was Bertrand Burgalat, een geliefde producer/componist uit de Parijse *popscene* van dit moment. Hij maakte een cd met Michel Houellebecq, de schrijver van het spraakmakende boek *Elementaire Deeltjes* dat voor deze tentoonstelling een belangrijk referentiepunt was. Voor 'Air de P-P-Paradis' ging Bertrand Burgalat de samenwerking aan met Nathalie Bruijs, een (geluids)kunstenaar die vorig jaar afstudeerde aan de Rietveld Academie. De enscenering van de ruimte werd verzorgd door Mascha de Vries en Lars Eijssen. Folkersma publiceerde in de *SMBA Nieuwsbrief* een tekst bij haar tentoonstelling.

Aanwinst 'Himal Mountains'

JCJ Vanderheyden
(Den Bosch, 1928)
Himal Mountains,
1985-2001
5 schilderijen, doek op paneel/ tempera, acrylverf,
41 x 330 cm,
op 1.50 m hoogte
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.134(1-5) S&B/SK

Met de aankoop van *Himal Mountains* is het Stedelijk in het bezit gekomen van een derde groot werk van een kunstenaar die, gebruik makend van verschillende media, nog altijd veel invloed uitoefent op de Nederlandse kunst. In zijn oeuvre geeft Vanderheyden uiting aan de bewustwording en intensivering van het hele bestaan, een verlangen dat eerder door de reizen die hij maakte werd vervuld dan door zijn (niet voltooide) opleidingen. Vanaf ca. 1962 maakte hij onder meer naam met de 'kaderschilderijen' waarin het lege witte vlak door de minimale vorm van een geschilderd kader een eigen ruimte krijgt. Een voorbeeld hiervan is het doek *Zwart kader* (1966) dat het Stedelijk in 2000 verwierf. *Himal Mountains*, een uit vijf schilderijen samengesteld werk, gaat eveneens over ruimte, en over directe en indirecte observatie van het object. Een thema dat Vanderheyden in eerste instantie, in 1967, deed besluiten niet meer te schilderen maar de nadruk te leggen op de waarneming zelf. Bijvoorbeeld door niet langer het schilderij zelf te tonen, maar in plaats daarvan een opname ervan op een monitor. Dit 'waarnemen op afstand' legt Vanderheyden vanaf 1975 opnieuw vast in het schilderen waar, ten opzichte van de schilderperiode tot 1967, een extra dimensie of naar eigen zeggen een 'tweede graad' bij is gekomen. Oorzaak was een vliegreis naar het Verre Oosten waarbij vanuit grote hoogte de aarde zowel indringend als ongrijpbaar ver weg aan hem verscheen. Het gevoel dit surrealistische beeld niet 'direct' te zien maar van een afstand, als op een televisie, wordt versterkt door het vliegtuigraampje, dat zich voordoet als een beeldscherm.
Het samenstellen van ouder werk om zo een nieuw kunstwerk te creëren, is kenmerkend voor Vanderheyden. *Himal Mountains*, vijf doeken waarvan Vanderheyden de onderlinge afstand en hoogte van ophangen nauwkeurig heeft omschreven, is een tentoonstelling op zichzelf. Net als het schilderij op een monitor is ook de tentoonstelling een vorm waarbij een zekere afstand tot het enkelvoudige object wordt genomen: het totale werk valt uiteen in meerdere facetten. De berglandschappen zijn vergelijkbaar met Vanderheydens vroegste werk waarin in zeer geabstraheerde vorm land, lucht en horizon is aangegeven. Hier betreft het echter berglandschappen op een hoger niveau – op ongeveer 10 kilometer hoogte, tussen hemel en Himalaya.
AvdB

30/06 Kabinet Overholland: Jean Dubuffet

In de elfde presentatie van Kabinet Overholland in het Stedelijk, samengesteld door Christiaan Braun van Museum Overholland, stond Jean Dubuffet (1901-1985) centraal. Braun maakte dit keer een representatieve keuze van 60 werken op papier van Dubuffet uit de verzameling van het Museum of Modern Art in New York, die werd aangevuld met grafiek en boeken uit de collectie van het Stedelijk. Samen met de presentatie van schilderijen en beelden van Dubuffet in 'Couplet 6' ontstond zo een bijzonder overzicht van het oeuvre van de voorman van de 'Art Brut', dat ook in de pers grote bijval kreeg.

Jean Dubuffet, *Georges Limbour*, 1946 (coll. Museum of Modern Art, New York, James Thrall Soby Bequest)

Aanwinst 'Facing Forward'

Fiona Tan
(Pekan Baru, Indonesië, 1966)
Facing Forward, 1999
One channel video-installatie, DVD-schijf, 11 minuten, kleur en z/w, geluid (stereo)
aankoop Galerie Paul Andriesse, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.210/492 S&B/CI

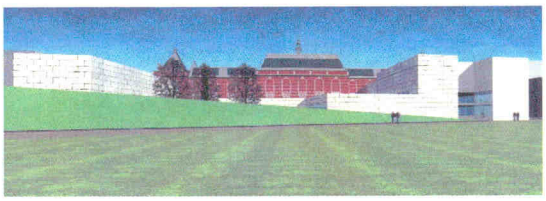
De film opent met een langzame horizontale beweging van de camera langs een grote groep poserende mensen. Een conventioneel beeld met de 'voornaamste' personen in stoelen op de eerste rijen, daarachter staand de locale bevolking steeds dichter op elkaar. Dan volgt een beeld van een in een rij opgestelde groep Papoea's en pas daarna verschijnt de titel van de video-installatie *Facing Forward*, waarvan de letterlijke betekenis meteen duidelijk is – maar de figuurlijke betekenis blijkt een sleutelpositie in het werk in te nemen.
Terwijl fragmenten uit oude films elkaar blijven afwisselen, stelt een voice-over vragen in een hypothetisch gesprek tussen Marco Polo en Kublai Khan. De laatste vraagt:
You advance always with your head turned back?... Is what you see always behind you?... Does your journey always take place in the past?... Possibly... is het antwoord van Marco Polo. (Uit: Italo Calvino, *Invisible Cities*, 1972)
Deze filosofische vragen kunnen gezien worden als het hoofdthema van het werk.
De beelden in *Facing Forward* bestaan uit een montage van filmfragmenten uit oude documentaire en antropologische films, die zijn opgenomen in de eerste helft van de vorige eeuw in Zuidoost Azië en zijn gevonden door Fiona Tan in het Filmmuseum in Amsterdam. Er vindt een afwisseling plaats van meer subjectieve filmbeelden, van de reiziger/toerist met zijn interesse voor het incident, het straatbeeld, de voorbijganger, met filmfragmenten van de antropoloog met zijn meer wetenschappelijke, objectieve benadering. Naast het primaire genoegen bij het zien van deze oude opnames en de behoefte aan meer, roepen deze filmfragmenten vragen op die nauw aan het reeds genoemde thema gerelateerd zijn, zij het op een indirecte manier: Waar kijk je naar? Welke (on)bewuste kennis en ervaring speelt een rol bij de keuze van de opnames? Hoe kijk je daar als toeschouwer zoveel jaren later tegen aan?
De benadering van het onderwerp door de reiziger en de antropoloog is verschillend, maar door de globale overeenkomsten van onderwerp, plaats, tijd en opnametechniek verzacht het verschil en liggen de mogelijke vragen ook niet voor het grijpen. Ze komen langzaam boven drijven en groeien vooral in relatie met het hypothetische gesprek tussen Kublai Khan en Marco Polo uit tot het voor zich sprekende thema van het werk. Daar ligt de bijzondere kracht van *Facing Forward*. In de symbiose van 'gevonden' vragen en 'gevonden' beelden vinden vorm en inhoud hun natuurlijke verbinding.
DM

Maarten Bertheux (midden) en Hermitage-directeur Dr. Mikhail Piotovrsky, 7 juni, St. Petersburg

08/06 Stedelijk Museum in de Hermitage

Gedurende de zomer was het werk van zo'n dertig Nederlandse kunstenaars uit de collectie van het museum te zien in het Hermitage Museum in St. Petersburg. Het idee voor deze tentoonstelling ontstond toen de directeur van het Russische museum een bezoek bracht aan 'De Voorstelling', de keuze van Nederlandse kunst van koningin Beatrix. Verschillende sponsors maakten de tentoonstelling op deze bijzondere locatie vervolgens mede mogelijk.

20/06 Voorlopig ontwerp nieuwbouw en plan Collectiecentrum goedgekeurd

Op 20 juni stemde ook de Gemeenteraad in met het eerder genomen besluit van het college van B en W van Amsterdam om het voorlopig ontwerp voor de nieuwbouw en renovatie van het museum goed te keuren, evenals de bouw van een collectiecentrum in Amsterdam-Noord. Dat bracht de uitbreiding van het Stedelijk Museum weer een stapje dichterbij.

Aanwinst 'Washing Hands Abnormal'

Bruce Nauman
(Fort Wayne, VS, 1941)
Washing Hands Abnormal, 1996
videoband, LVP/Betacam (digital), loop, sokkel
aankoop Galerie Ruedi Tsuchi, Glarus (Ch)
INV.NR. 2001.1.154 (1-8)/489 S&B/CI

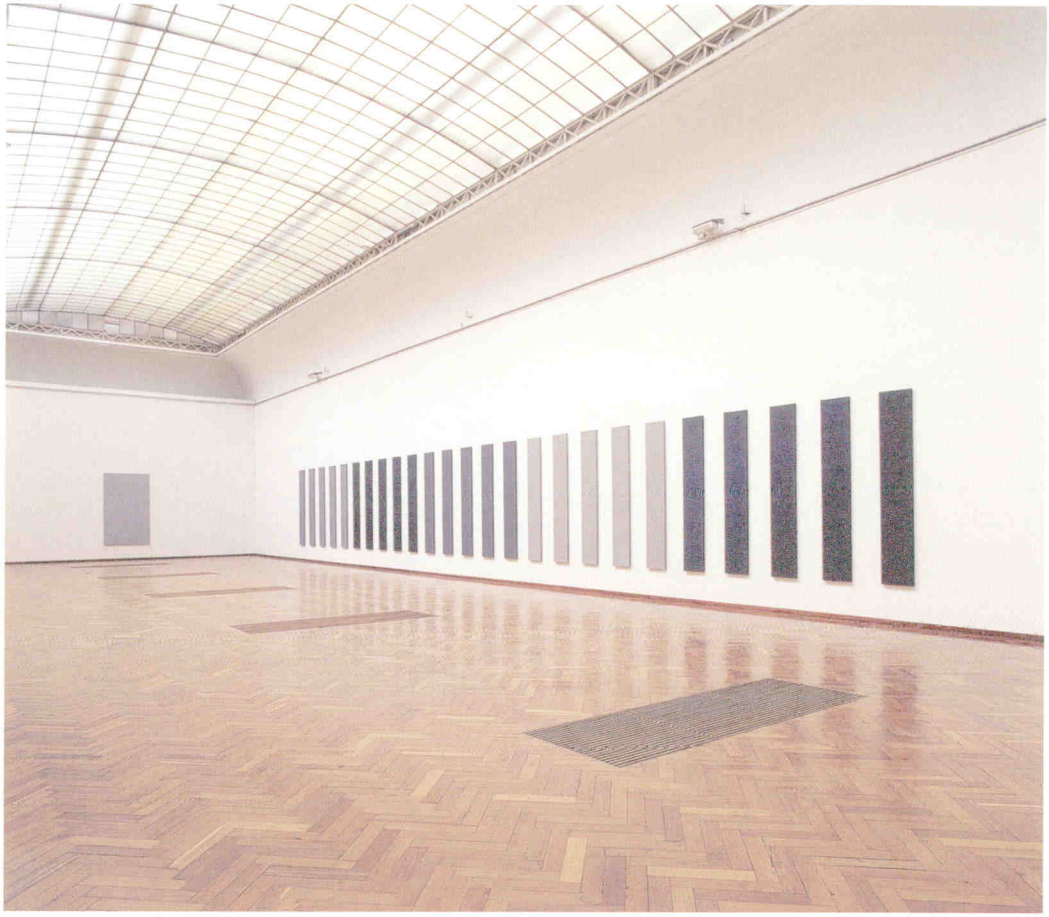
MET STEUN VAN DE VERENIGING REMBRANDT EN SUBSIDIE VAN DE MONDRIAAN STICHTING

Na een periode waarin video-pionier Bruce Nauman geen video's of films heeft gemaakt, werkt hij sinds 1985 af en toe opnieuw in dit medium. De resultaten verschillen van zijn eerdere video's uit de jaren 1967-1969 omdat ze sterk geënsceneerd zijn, en omdat Nauman nu vaak acteurs inzet in toneelachtige settings, met exact omschreven handelingen, dialogen, geluiden en story lines. Deze zijn veel suggestiever en agressiever dan de vroege registraties in videowerken van zijn 'performances' in zijn atelier. Vooral de video-installatie *Clown Torture* uit 1987 is een voorbeeld van de wijze waarop Nauman rauwe humor en geweld vermengt met sterk theatrale effecten. Sinds 1990 heeft Nauman een reeks video's vervaardigd met in de titel steeds een verwijzing naar ruwe opnames die op velerlei wijzen zijn bewerkt. *Washing Hands Abnormal* (oplage 1) uit 1996 is daarvan een voorbeeld. Het werk bestaat uit twee laser discs (met kleur en geluid), twee kleurenmonitoren en twee disc players. De monitoren staan op elkaar, waardoor hetgeen er op elk van de twee schermen te zien is nadrukkelijk op elkaar inwerkt. Elke monitor biedt gelijksoortige, maar onderling afwijkende beelden: twee handen die elkaar wassen bij een waterstraal en een gootsteen, gefilmd onder gekleurd en steeds veranderend licht. Het is een voorbeeld van de wijze waarop Nauman sinds 1990 de sobere opzet van de vroege video's, die zich kenmerken door de herhaalde handelingen, dankzij de theatrale kleureffecten verweeft met de meer geënsceneerde opzet van zijn video's van medio jaren tachtig. *Washing Hands Abnormal* houdt ook verband met een reeks sculpturen *Untitled (Fifteen Pairs of Hands)* uit 1996: afgietsels in wit brons van Naumans handen die als stills gevangen zijn in uiteenlopende expressieve gebaren, en met vier films *Art Make Up* uit 1967, waarbij het eigenhandig kleuren door Nauman van

zijn bovenlichaam en hoofd met verschillende tinten schmink centraal staat. *Washing Hands Abnormal* biedt een beeldenstroom die enerzijds een simpele, alledaagse handeling vastlegt, maar anderzijds van een, door de variabele kleuren en de combinatie van twee monitoren, rijke diversiteit is. Door de samenhang van het enkele motief (de handen bij waterstraal en wasbak) en de variatie (de talloze houdingen van de handen, samen met de licht- en kleurveranderingen op de monitoren en hun wisselende schijnsel in de ruimte waar ze staan opgesteld) is een betrekkelijk eenvoudig, op zich weinig spectaculair gegeven uitgewerkt tot een grote visuele verscheidenheid. De beelden op beide monitoren zullen vrijwel nooit in precies dezelfde combinatie verschijnen, maar in wisselende constellaties optreden. Het werk gaat over menselijk handelen, over licht en kleur, maar bovenal over de beeldende complexiteit die Nauman met slechts enkele gegevens weet te genereren. De beelden werken bijna hypnotiserend, ook door het constant hoorbare geluid van de kraan op de achtergrond.

JvA

Alan Charlton, *25 canvases in 5 different greys*, 2000 (coll. SMA)

07/07 Alan Charlton

Tijdens de zomer werd in het kader van 'Couplet 6' nog een solotentoonstelling geopend in de Erezaal. Daar waren nieuwe schilderijen te zien van de Engelse kunstenaar Alan Charlton (1948), van wie het museum bij deze gelegenheid het bijna 20 meter lange werk *25 canvases in 5 different greys* aankocht – een werk dat grote optische effecten teweegbracht in de Erezaal.

30/07 Presentatie Bruce Nauman

Veel publiciteit kreeg de aankoop van de videosculptuur *Washing Hands Abnormal* (1996) van Bruce Nauman: twee gestapelde monitoren op een sokkel, met op elk een doorlopend vertoonde opname van twee wassende handen onder een kraan. Een dergelijke videosculptuur – of liever gezegd DVD-sculptuur – was nog niet in Nederlands bezit en vormde zo een welkome aanvulling op het oeuvre van Nauman in ons openbare kunstbezit. Mede daarom ondersteunden de Vereniging Rembrandt en de Mondriaan Stichting deze aankoop – een van de duurste van het Stedelijk van de afgelopen jaren. Tezamen met deze instellingen presenteerde het museum het werk vanaf eind juli aan het publiek in de expositie 'Couplet 6'.

Eén van de depots van het Stedelijk

01/07 Overtoom exit

Per 1 juli werd de huur opgezegd van het gebouw aan de Overtoom op nummer 141, waar verschillende afdelingen van het museum in het verleden een plekje gekregen hadden (onder meer de technische dienst, een depot van de bibliotheek en de stoffeerder van het museum). Mensen en materialen verhuisden naar het museum of naar het depot in Badhoevedorp.

25-26/08 Uitmarkt

Ook dit jaar nam het Stedelijk Museum weer deel aan de jaarlijkse Uitmarkt in het laatste weekend van augustus. De stand op het Museumplein was professioneel ontworpen door Studio Anthon Beeke, voorzien van het kleurige namenspel dat al bekend was van de plastic draagtasjes. Mogelijk door het warme weer trok de markt dit jaar minder bezoekers dan de voorgaande jaren, zo'n 500.000 in totaal.

31/08 Toon Verhoef

Op 31 augustus vond de opening plaats van weer een nieuwe tentoonstelling in de Erezaal. Daar werden nu negen grote schilderijen van de Nederlandse kunstenaar Toon Verhoef (1946) getoond. In De Pont in Tilburg waren gelijktijdig werken op papier van Verhoef te zien. In het boek dat mede naar aanleiding van de presentatie werd gepubliceerd, noteerde Verhoef dat de getoonde schilderijen vaak erg realistische uitgangspunten hebben. Zo is het hier afgebeelde werk gebaseerd op een krantenfoto van koningin Elisabeth die langs een groep beschilderde aboriginals loopt.

Toon Verhoef, z.t., 2000

Aanwinst 'Selbst in der Winterkälte arbeiten die Taucher 20 Meter tief unter Wasser'

Katharina Sieverding
(Praag, 1944)
Selbst in der Winterkälte arbeiten die Taucher 20 Meter tief unter Wasser, 1976, staal/acryl, kleurendruk, 355 x 500 cm
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.72(1-4) PTF/FO

De abstractie staat te boek als een van de belangrijkste visies voor de twintigste eeuw, maar in Duitsland was het al relatief vroeg noodzakelijk om nieuwe historiestukken in het leven te roepen omdat het gewicht van de geschiedenis zo zwaar op dit land drukte. Dit probleem werd, niet op de laatste plaats, onderkend door Joseph Beuys, die lange tijd professor was op de kunstacademie in Düsseldorf. Tussen 1967 en 1972 volgde Katharina Sieverding daar lessen bij hem. Zij ontwikkelde een kritische, verhalende en reflectieve kunst, gebaseerd op fotografie. Een monumentaal werk als *Selbst in der Winterkälte...* is het beste op te vatten als een billboard. Door de vrouwen die zo in een sigarettenreclame passen, en de tekst erboven, gaat er een zelfde modieuze, sterk attractieve werking van uit. Maar de boodschap van deze pakkende reclame is niet eenduidig. De vrouw rechts – een zelfportret – is uitgedost in hippe kleding die op modieuze wijze de woeste Amerikaanse country-sfeer en Hollywood-westerns evoceert. Ze vormt de tegenhanger van een militante maar niet minder fraai ogende Aziatische, die zo te zien echt nog een gevaarlijk leven leidt. De botsing van culturen krijgt een geëngageerd tintje door de tekst 'zelfs in de winterkoude werken de duikers 20 meter diep onder water', een zin met een klank die uit een willekeurig sociaal-kritisch document lijkt te komen. Noch van deze tekst, noch van de portretten kennen we de precieze context. Tekst en beelden gaan een dialoog aan die strijdbaar oogt, zeker op dit stellige formaat, maar hoe ze zich precies tot elkaar verhouden, blijft ambigu.
JB

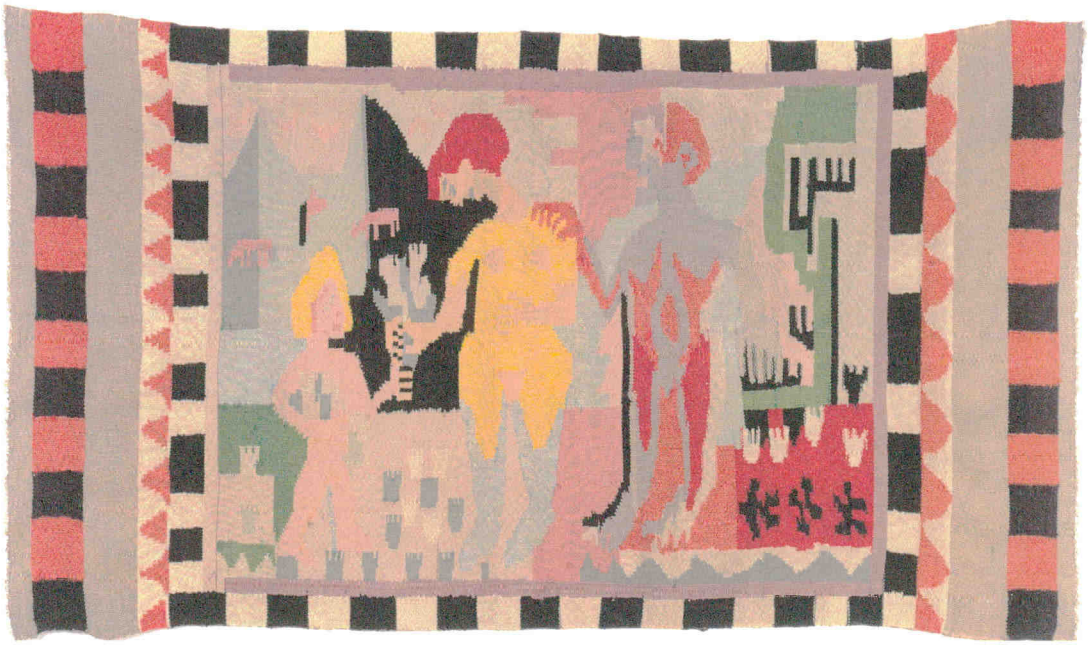

15/09 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Monica Nouwens – Rubbernecking

Los Angeles, de stad met de voortdurend verschuivende identiteit, speelde de hoofdrol in de tentoonstelling van Monica Nouwens (1964) in het najaar in Bureau Amsterdam. Het karakter van Nouwens' fotografie is even bewegelijk als de metropolis zelf: van neutrale, zakelijke portret- en architectuurfotografie tot een meer snapshotachtige benadering van stad en bewoners. De titel 'Rubbernecking' is een uitdrukking in VS voor het verschijnsel van automobilisten die vanuit de afgesloten ruimte van hun auto naar buiten kijken en intens de omgeving bestuderen vergelijkbaar met Nouwens die stedelijke details vastlegt.

Monica Nouwens,
Neicy, 1998

E.L. Kirchner, wandkleed *Familie*, ontwerp 1923, uitvoering 1924/25 (coll. SMA)

08/09 Ernst Ludwig Kirchner – Tahiti in de Alpen (1918-1928)

De tentoonstelling gewijd aan Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938) was zonder meer de belangrijkste die in september open ging. Centraal stond het tapijt *Familie* (1923), in 1959 door het museum gekocht van de schilder Jan Wiegers; het enige geweven kleed overigens van Kirchner in een collectie buiten Zwitserland en Duitsland. Enerzijds werd zo meer bekendheid gegeven aan dit vrijwel onbekende, maar spectaculaire werk van de Duitse expressionist en anderzijds vormde het een mooie aanleiding om diens Zwitserse tijd – mede aan de hand van thematisch verwante werken in textiel, olieverf en grafiek – te belichten. De door Audi gesponsorde expositie werd uitvoerig gedocumenteerd door conservator Marjan Boot en wetenschappelijk medewerker Maurice Rummens in het begeleidende Stedelijk Museum Cahier (nr. 22 in de reeks). De tentoonstelling werd geopend met een inleiding door Dario Gamboni, die toen net was aangesteld als de nieuwe hoogleraar moderne kunst aan de Universiteit van Amsterdam.

Malevich-claim

Op 4 september besloot het college van B en W niet in te gaan op de eisen van de erven van de Russische kunstenaar Kazimir Malevich. Die hadden in 1997 al aanspraak gemaakt op de werken van Malevich, die het Stedelijk in 1958 had gekocht van de Duitse architect Hugo Häring; een eis die zij vorig jaar via een Amerikaanse advocaat herhaalden. Het college baseerde het besluit op de stelling 'dat de aankoop volgens toen en nu geldende regels en voor een toentertijd redelijke prijs is geschied, waardoor onderhandelen over de werken niet in de rede ligt'.

22/09 Footloose

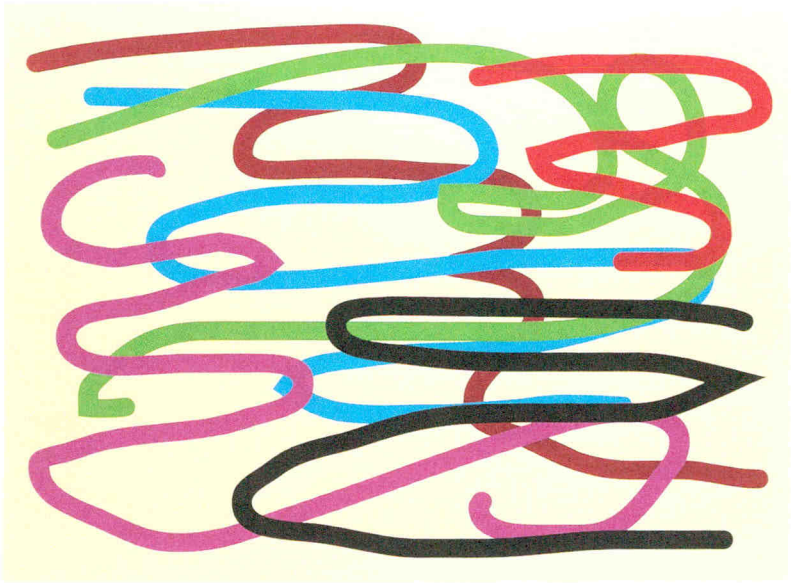
Op de tentoonstelling 'Footloose' waren zeer eigentijdse films, videowerken en foto's te zien van drie vrouwen: Runa Islam (1970, Dhaka), Vibeke Tandberg (1967, Oslo) en Valérie Jouve (1964, Saint-Etienne). Zij toonden op ongedwongen wijze de werkelijkheid, maar dan geregisseerd, geënsceneerd of subtiel gemanipuleerd: een werkelijkheid die echter dan echt is geworden. De foto's van Tandberg bijvoorbeeld lijken familie- of vakantiekiekjes van twee zussen of vriendinnen, herkenbaar maar verraderlijk, want beide vrouwen zijn Vibeke Tandberg zelf. Uit de tentoonstelling werden van alle drie de kunstenaars werken aangekocht voor de foto- en videocollectie.

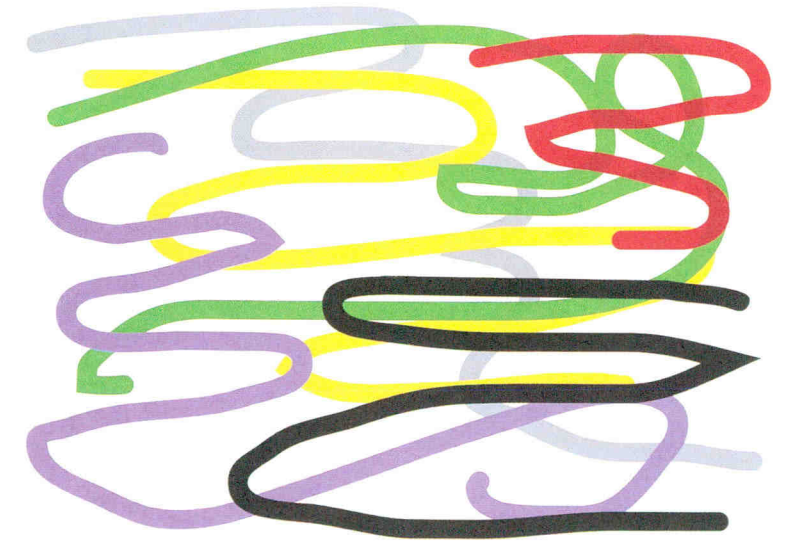
Vibeke Tandberg, gemanipuleerde foto uit serie *Living Together*, 1996 (coll. SMA)

Aanwinst 'Zonder titel'

Gerwald Rockenschaub (Linz, 1952)
Zonder titel, 2000
polystyreen, PVC, folie/gesneden, gelijmd, 100,7 x 160.7 cm (incl. aluminium lijst) (2x) aankoop Fa. Georg Kargl, Wenen
INV.NR. 2001.1.234/235 S&B/SK

Zes arabesken van kleurig plakfolie zijn deels over elkaar heen geplakt op een glimmend gladde ondergrond. Onwillekeurig komen Mondriaans *New York City*-schilderijen met hun kruisende rode en gele banen in gedachte en de charmante stukjes gekleurd tape van *Victory Boogie-Woogie*, of de knipselwerken die Matisse tegen het einde van zijn leven maakte. Door Matisse's 'tekenen met de schaar' is geen enkele vorm van deze knipsels hetzelfde. Dat geldt ook voor Rockenschaubs variant hierop, het tekenen met de computermuis. Maar door de compositie vervolgens twee maal machinaal uit het kleurenfolie te snijden, produceerde hij twee vrijwel identieke werken waarin alleen de kleuren van de achtergrond en die van de meeste arabesken verschillen. Mede door deze vorm van dupliceren openbaart zich de moderne technologie die Rockenschaub heeft gebruikt. Rockenschaub is het prototype van de hedendaagse kunstenaar die zich in verschillende *scenes* beweegt. Behalve als beeldend kunstenaar, die sinds 1984 – na een studie filosofie in Wenen – regelmatig exposeert in het galeriecircuit, treedt hij sinds 1988 ook op als techno-dj in het clubcircuit. Vanaf die tijd legt Rockenschaub zich in zijn beeldend werk toe op het sturen van het gedrag van de galeriebezoeker, door in de galerieruimte te interveniëren met ingrepen op het grensvlak van architectuur, design en sculptuur. Zijn presentaties vormen in dat opzicht een evenknie van zijn activiteiten als dj, die door middel van computergestuurde *beats* het gedrag van de menigte op de dansvloer beïnvloedt.
Behalve door de gladde high-tech uitstraling en de harde kleuren van de folietekeningen die het Stedelijk verwierf, en de geconditioneerde neiging bij de beschouwer om de twee werken constant te vergelijken, is er nog een verband met de techno-cultuur: de krullende lijnen zijn op te vatten als het expressieve patroon waarmee de ware technoliefhebber zich over de dansvloer beweegt.
JB

11/09

Groot was natuurlijk ook in het museum de schok en de verslagenheid rond de aanslagen van 11 september in de Verenigde Staten, die op een of andere manier al geprofeteerd leken te worden in het werk van H.C. Westermann dat enkele weken later op de tentoonstelling 'Eye Infection' was te zien. Al vrij snel na de aanslagen waren hier – net als op veel andere plaatsen in de wereld – als gevolg daarvan afnemende aantallen museumbezoekers van overzee merkbaar. Ook de bedragen gemoeid met bruiklenen stegen in die periode aanzienlijk.

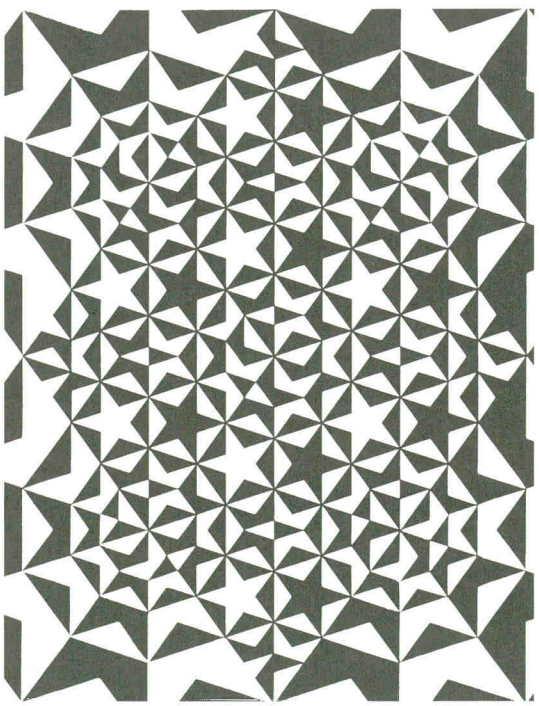
01/09 Kabinet Overholland: Juul Kraijer

De gebeurtenissen van 11 september in de Verenigde Staten stonden in schril contrast met de tekeningen van Juul Kraijer (1970) in Kabinet Overholland. De verstilde en meditatieve figuren/ landschappen leidden tot krantenkoppen als 'Ingetogen als een geisha' en 'Woorden zoeken voor een gevoel'.

Juul Kraijer, *Zonder titel*, 1997

Gerard Caris, *PC 26*, 1995 (coll. SMA)

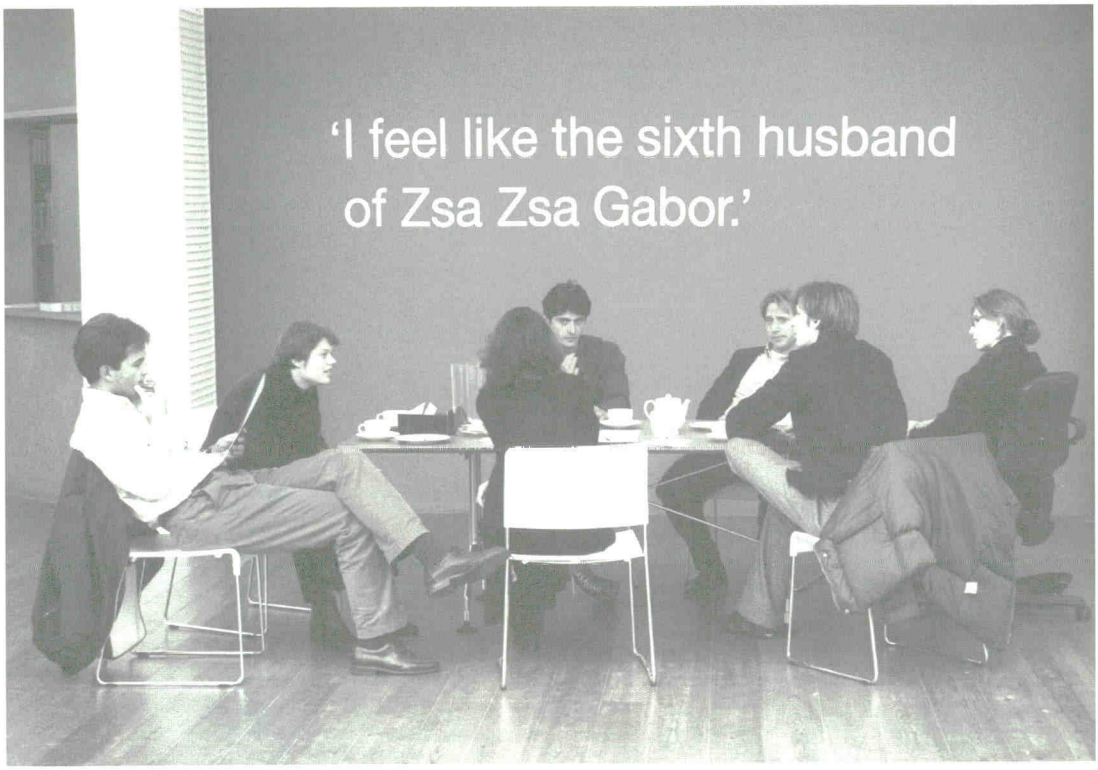
30/09 Auto-ongeluk Rudi Fuchs

Begin oktober bereikte het museum het bericht dat directeur Rudi Fuchs in Italië ernstig gewond was geraakt bij een auto-ongeluk. Na een operatie en een aansluitend verblijf in een ziekenhuis even buiten Rome, verbeterde zijn toestand gelukkig dermate dat hij al snel naar een ziekenhuis in Nederland kon worden vervoerd. Het definitieve herstel zou echter nog geruime tijd in beslag nemen.

06/10 Gerard Caris – Pentagonisme

Op 6 oktober ging in alle stilte de overzichtstentoonstelling open van werk op papier en reliëfs van Gerard Caris (1921). Caris, die een technische achtergrond heeft, raakte lange tijd geleden gefascineerd door de vijfhoek, waarmee hij sindsdien complexe fascinerende composities construeert. Zijn tentoonstelling werd ingeleid door een presentatie van werk van Peter Struycken en andere systematisch-constructivisten uit de collectie.

27/10 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: ORGACOM

Bureau Amsterdam presenteert met enige regelmaat het werk van kunstenaars die nieuwe rollen voor de kunst trachten te formuleren. Kunstenaars die de autonome status van de kunst uitdagen door handelingen en activiteiten te organiseren die zich in het sociale domein afspelen en tot doel hebben de kloof tussen kunst en maatschappelijke werkelijkheid te overbruggen. Orgacom – in 1998 opgericht door Teike Asselbergs en Elias Tieleman – richt zich specifiek op bedrijven en organisaties waarbinnen Orgacom, van 'ORGAnisatie' en 'COMmunicatie', probeert de kunst te integreren. Hun tentoonstelling 'ORGACOM – FHV Corporate * inc-21 * *Proximity* * *Signum* * XSAGA' was een vervolg op een project dat de groep eerder realiseerde bij deze vijf bedrijven van de FHV Group in Amsterdam. Speciaal voor de presentatie in Bureau Amsterdam draaide Orgacom de rollen om en vroeg zij de bedrijven van de FHV Group een presentatie te maken over Orgacom zodat een tentoonstelling in het spanningsveld van kunst, reclame en communicatie ontstond.

14/10 Open dag

Op 14 oktober hield het Stedelijk een inmiddels bijna al traditionele Open Dag. De entree was gratis en er waren verschillende activiteiten georganiseerd met de bouwplannen voor de nieuwbouw en de tentoonstelling rond het wandkleed van Kirchner als centrale thema's. Er vonden rondleidingen en enkele lezingen plaats en twee workshops voor kinderen vanaf vijf jaar: 'Wandkleden maken' (waarvan later nog een kleine selectie resultaten getoond werd in de vitrines van de bibliotheek van het museum) en 'Bouw je eigen museum'. De laatste werd geleid door Marc a Campo, co-architect van het nieuwe museum, die later verklaarde dat de workshop: '... leidde tot hele originele ontwerpen. Eigenlijk wil ik wel alle maquettes in het echt bouwen...'

Een van de rondleidingen tijdens de Open Dag voerde door de expositie 'Thomas Scheibitz – Bannister Diamond', met recente schilderijen van deze Duitse kunstenaar plus een vijftal sculpturen. Het was, na Robert Zandvliet, de tweede in een serie solotentoonstellingen van actuele schilders in het Stedelijk.

01/10 Hoofd Bibliotheek

Na een periode van ruim een jaar kreeg de bibliotheek in oktober een nieuw hoofd, Michiel Nijhoff, daarvoor bibliothecaris bij Museum Boijmans Van Beuningen. Tegelijkertijd verruilde Paul Mosterd zijn functie als hoofd communicatie bij het Stedelijk voor het adjunct-directeurschap bij de stichting Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek (CPNB).

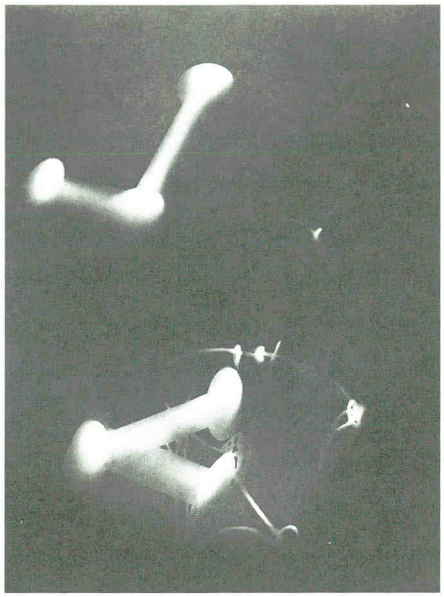

Uitnodigingskaart van de tentoonstelling van Thomas Scheibitz

Gratis musea?

De plannen voor een tijdelijk onderkomen voor Rijksmuseum en Stedelijk Museum, tijdens de vrijwel gelijktijdige verbouwingen van deze twee instellingen die in het verschiet liggen, werden op een laag pitje gezet door het projectbureau Zuidas, omdat het college van B en W de financiering voor de nieuwbouw en renovatie van het Stedelijk nog niet rond had. Rond dezelfde tijd speelde staatssecretaris Rick van der Ploeg (van Cultuur) met de gedachte om het museumbezoek in Nederland gratis te maken. Een gedachte die de musea in principe toejuichten, maar waarbij ze wel waarschuwden voor de gevolgen. 'De exploitatie van ons museum mag daardoor niet in gedrang komen', aldus Jelle Bouwhuis, persvoorlichter van het Stedelijk.

In oktober liepen twee belangrijke collectiepresentaties af: een van de 'absolute' fotografie uit het Interbellum in het Prentenkabinet, met werk van onder anderen Bauhaus-pionier László Moholy-Nagy, en een grote presentatie van sculpturen in de Sandbergvleugel.

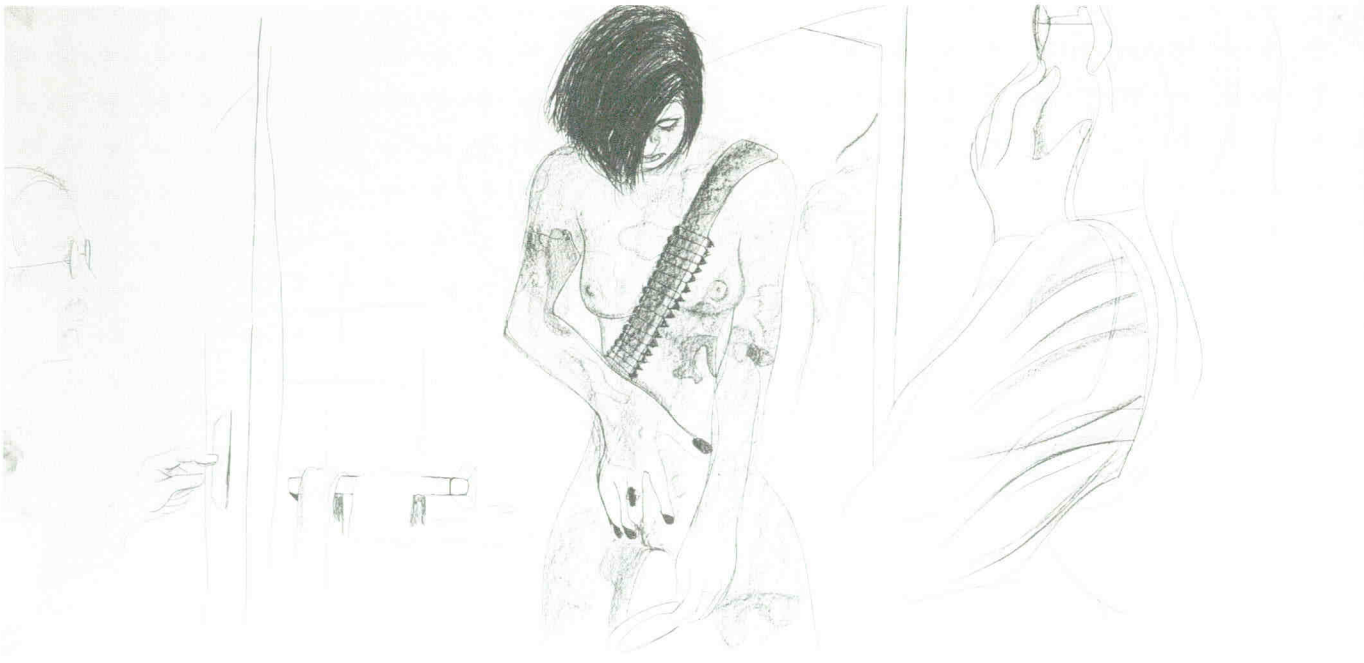
László Moholy-Nagy, fotogram, 1925 (coll. SMA)

Aanwinst 'Zonder titel'

Erik van Lieshout
(Deurne, 1968)
After the riot II, 1998
olieverf/conté/papier,
150 x 315 cm
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.186:PTF/PR

Het werk van Erik van Lieshout is in de collectie van het Stedelijk Museum niet onbekend. In 1994 nam hij met enkele, door hun rauwheid nogal opzienbarende, schilderijen deel aan de door Rudi Fuchs samengestelde tentoonstelling 'Couplet 2'. Naar aanleiding hiervan werd één van de geëxposeerde doeken aangekocht: een voorstelling van een Mickey Mouse-achtige figuur staand bij een wc-pot met openstaande bril. Op grond van het afgebeelde werd Van Lieshout er wel van beschuldigd seksistisch, gewelddadig en politiek incorrect werk te maken. Alhoewel de kunstenaar het de beschouwer, zeker in dit vroegere werk, niet altijd gemakkelijk maakt door zijn nogal heftige onderwerpskeuze, staat buiten kijf dat het maken van technisch 'goede' kunst voor hem steeds centraal staat.
Na een opleiding aan de Akademie in Den Bosch (1987-1990), zat Van Lieshout in de jaren 1990-1992 bij Ateliers '63. Naast schilderijen maakt hij ook tekeningen en tijdens en na een twee-jarig verblijf in Berlijn zijn daar ook video's en uit 'low-budget' materialen samengestelde sculpturale objecten en installaties bijgekomen.
In 2001 zijn drie grote tekeningen van Erik van Lieshout door het Stedelijk Museum aangekocht. Terwijl zijn schilderijen gekenmerkt worden door brede, pasteuze penseelstreken, worden de tekeningen in zeer directe, robuuste houtskoollijnen opgebouwd. Vaak op nogal ruw afgesneden papier van groot formaat, soms worden aan een getekende voorstelling ook wel delen in collage, geschilderde kleuren en teksten toegevoegd.
Van Lieshout werkt in een onopgesmukte, realistische stijl en ontleent zijn beelden nog altijd aan de pop-, massa- en rap-cultuur en ook aan zijn directe (leef)-omgeving. Uit de daaruit voortkomende stereotypen en cliché-beelden, weet de kunstenaar toch altijd een persoonlijke draai te geven, waardoor hij niet vervalt in louter 'verhalen' vertellen. Alhoewel ook aan de tekeningen een zekere agressie en karikaturalisme niet kan worden ontzegd, kenmerken zij zich door humor en vooral spontaniteit. Dat laatste neemt voor Erik van Lieshout niet weg dat een werk moet 'kloppen' en juist in zijn tekeningen kan hij de bruikbaarheid van ideeën en beelden toetsen.
JP

Erik van Lieshout,
After the riot II, 1998

Aanwinst 'Zonder titel'

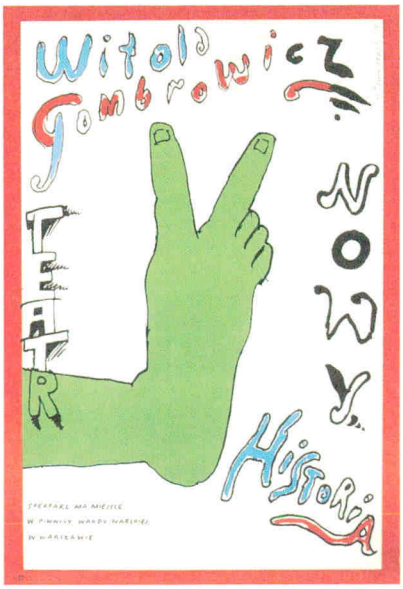
Marien Schouten
(Andel, 1956)
Zonder titel, 2000-2001
klei/handgevormd, gebakken, geglazuurd
maten variabel, afhankelijk van opstelling. Vervaardigd in het Europees Keramisch Werkcentrum in Den Bosch
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.175(1-25) S&B/BK

Het vroege werk van Marien Schouten werd beïnvloed door de vooral formele en fysieke aspecten van de Amerikaanse Minimal Art van Sol LeWitt, Robert Ryman en Donald Judd. Maar Schouten besefte, samen met andere generatiegenoten, dat het modernisme bij deze kunstenaars een eindpunt had bereikt en hij zocht naar nieuwe wegen om voort te gaan op hun verworvenheden.' Je kunt niet doorgaan met reduceren. Mijn werk is een soort vervuiling van het modernistisch vocabulaire.' In zijn schilderijen en ruimtelijk werk knoopt hij weliswaar aan bij het modernisme, maar introduceert hij ook voor het minimalisme vreemde aspecten zoals sentimenten ontleend aan de geschiedenis of de herinnering. Al in zijn schilderijen uit de tweede helft van de jaren '80 liet hij over strakke rasterpatronen slingerende en soms pasteuze verfstroken lopen.
Hetzelfde deed hij met was of gips tussen de aan de doeken bevestigde uitstekende planken of bevestigingsstrips, zodat vormloze lagen ontstonden, die hij in later werk in brons liet afgieten.
Deze volumes in brons waren veel dominanter dan de onderliggende structuur van lijnen. Ze legden tegelijk een grote nadruk op het clair-obscur dat ontstaat op het grillige en donkere oppervlak. Deze aandacht voor de amorfe vorm en structuur zet zich voort in zijn recente schilderijen, maar ook in vrijstaande keramische sculpturen. Deze beelden, die variëren in grootte van 15 tot 80 cm, worden gevormd vanuit heel elementaire ingrepen. Schouten knijpt met zijn hand in de natte klei, slaat erop met zijn vuist en zo krijgt de klei het gewelfde oppervlak. Na het proces van bakken en glazuren wordt door de glans van de glazuur de rol van het licht en de invloed daarvan op de kleur nog sterker dan bij de bronzen reliëfs. Het licht glijdt als het ware langs de huid en omdat geen van de sculpturale vormen een harde begrenzing heeft, lijken de vormen in de omgeving te worden opgenomen. Het lijkt erop dat Schouten's fundamentele onderzoek van de schilderkunst zich inmiddels definitief heeft uitgebreid tot dat van de vele facetten van de derde dimensie.
MBx

29/09 Poolse affiches

De winnaars van de Erasmus Prijs 2001, de Poolse journalist en historicus Adam Michnik en de Italiaanse schrijver en cultuurfilosoof Claudio Magris, werden gefêteerd met een tentoonstelling van Poolse affiches uit de collectie.

Henryk Tomaszewski, affiche *Witola Gombrowicz – Historia*, 1983 (coll. SMA)

Aanwinst 'Canon à eau'

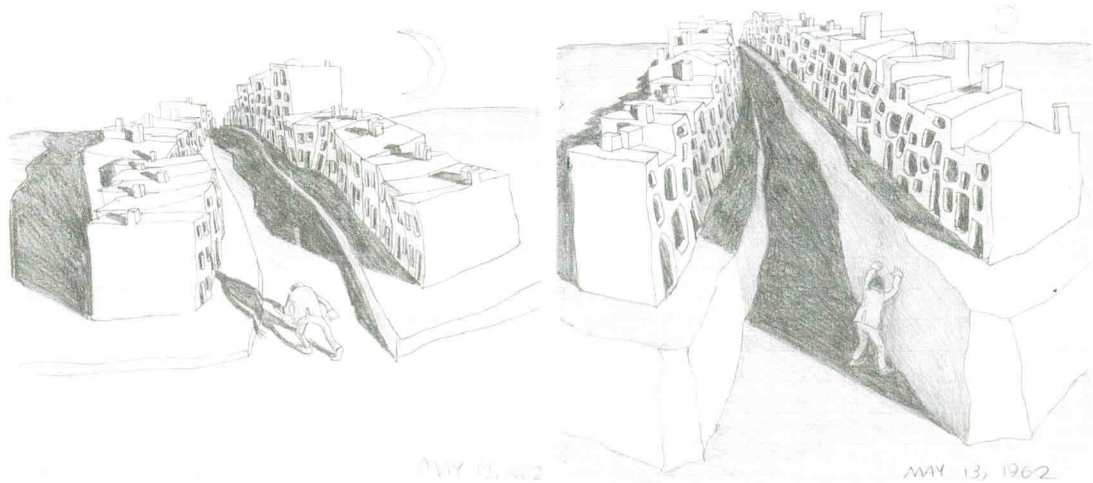
Aanwinst Fabrice Gygi (Genève, 1965), *Canon à eau*, 1999
161,5 x 160 x 87 cm (afmetingen in opstelling, incl. brandslang, variabel)
staal, rubber, aluminium, verf/gelast, geschroefd, gespoten, geassembleerd
aankoop Galerie Bob van Orsouw, Zürich
INV.NR. 2001.1.62S&B/BK

De objecten van Fabrice Gygi refereren in sterke mate aan zijn kritische opstelling tegenover autoriteiten. De kunstenaar beschouwt zijn geboorteland Zwitserland, voor de meeste niet-Zwitsers toch bij uitstek het vriendelijke land van horloges en chocola dat per dag drie keer in de was wordt gedaan, als een politiestaat. De kunstwereld in deze politiestaat ziet hij als de enige hoek waarin hij nog enigszins functioneren kan. Ook zijn *Canon à eau* moet in dat licht bezien worden: het is tegelijk agressief – een waterkanon wordt immers meestal ingezet bij demonstraties die uit de hand dreigen te lopen – en defensief, althans voor degene die aan de 'goede' kant staat.
De kunstenaar heeft zijn eigen jeugdervaringen in Parijs – hij liet destijds een tatoeage aanbrengen van een roos met de hoofdletters EDM, wat staat voor Enfants Du Malheur (ongelukskinderen), waaraan Parijse straatkinderen elkaar herkenden – en zijn bestaan in de kraakscene van Zürich, één van de meest gewelddadige in Europa, als uitgangspunt genomen.
De vaak koele minimalistische esthetiek van zijn objecten en installaties staat in schril contrast met de effecten die zij kunnen bewerkstelligen. Gygi's tactiek lijkt erin te bestaan zich de wapens van zijn tegenstander toe te eigenen en te ontkrachten door ze als kunstobject tentoon te stellen.
GI

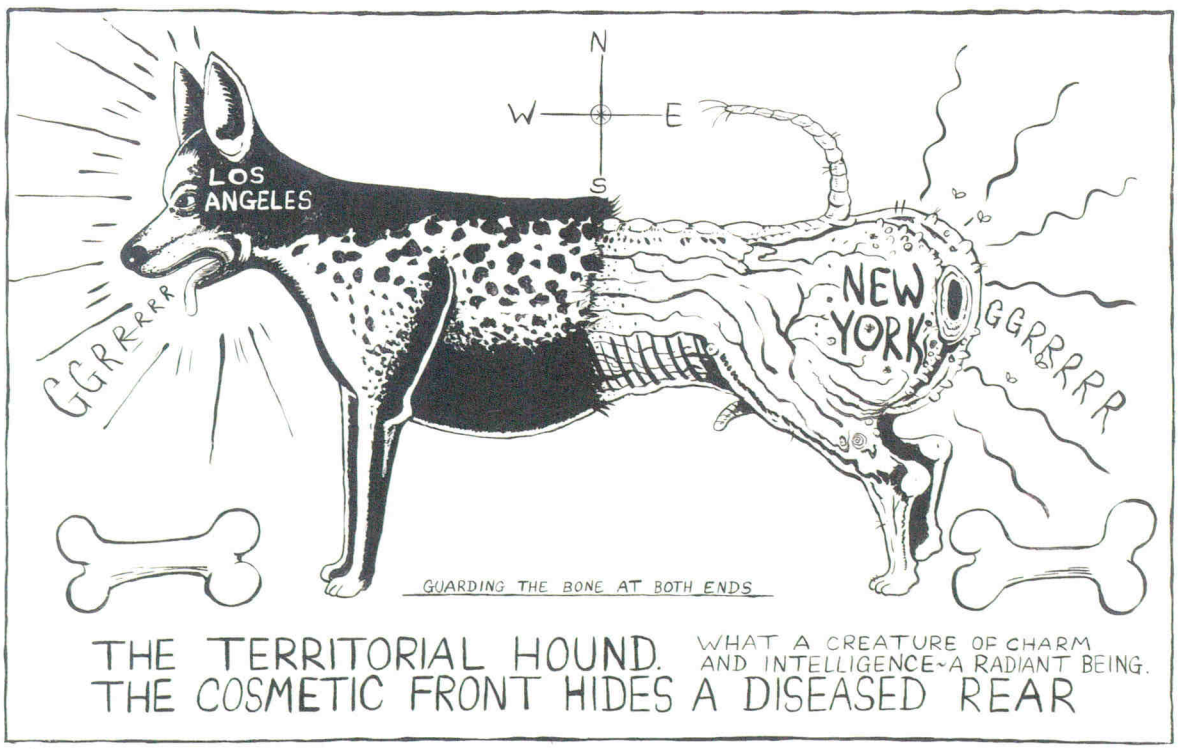
Braun laat Stedelijk weer swingen

03/11 Eye Infection (1)

Als vierde in de rij van gastconservatoren stelde Christaan Braun, bekend van zijn spraakmakende tentoonstellingen in het voormalige Museum Overholland en sinds twee jaar in Kabinet Overholland in het Stedelijk, een opvallende expositie samen. Anders dan zijn voorgangers, Gerrit Komrij, Harry Mulisch en koningin Beatrix, putte hij niet uit de collectie van het museum, maar bracht hij – onder de titel 'Eye Infection' – een aantal Amerikaanse kunstenaars samen, die het leven op een esthetisch ongewone, niet modieuze en vaak confronterende manier verbeelden. 'Amerikaanse treiterkunst in Stedelijk Museum', 'Kunst met een boos oog' en 'Verheven vormgegeven trivialiteiten' waren enkele koppen boven recensies van deze veel bekeken en besproken tentoonstelling, met werk van Robert Crumb (1943), Mike Kelley (1954), Jim Nutt (1938), Peter Saul (1934) en H.C. Westermann (1922-1981). *Het Parool* kopte zelfs: 'Braun laat Stedelijk weer swingen'. Ook haalde de tentoonstelling de omslag van het toonaangevende Amerikaanse kunsttijdschrift *Artforum*, waarin tevens het interview met Mike Kelley werd afgedrukt dat eerder was verschenen in *Stedelijk Museum Bulletin* nr. 5.

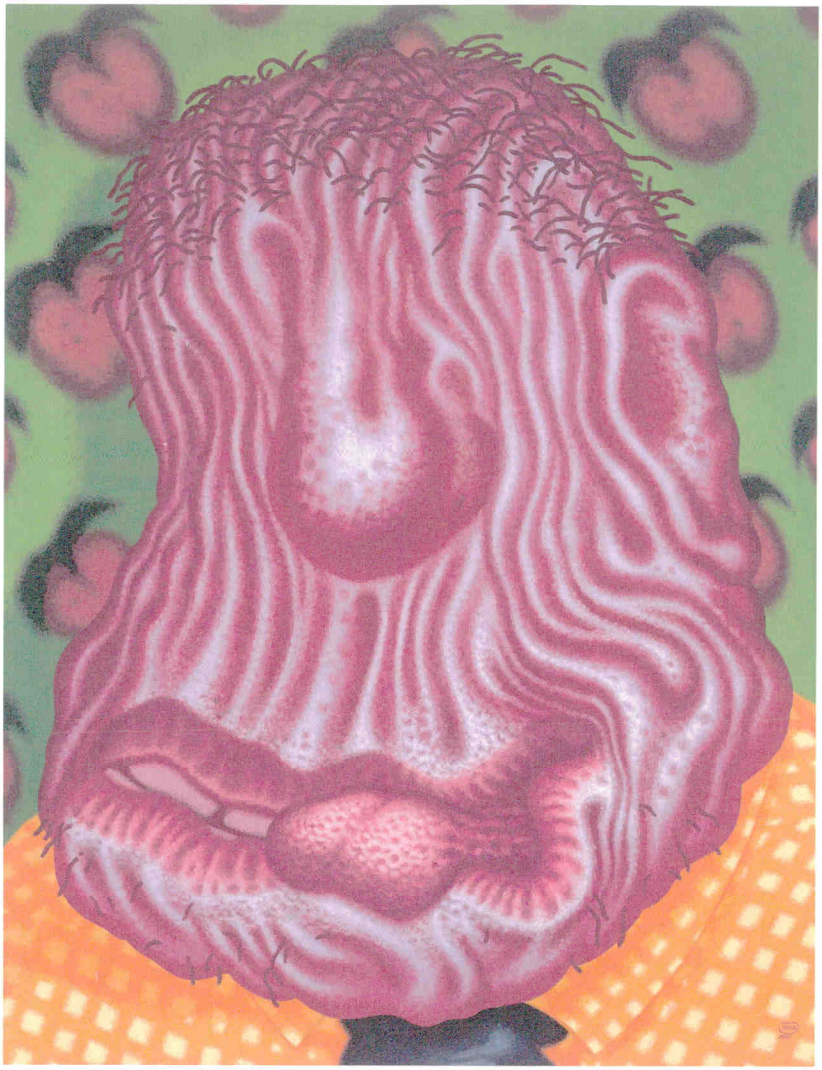
Robert Crumb, *May 12, May 13*, 1962

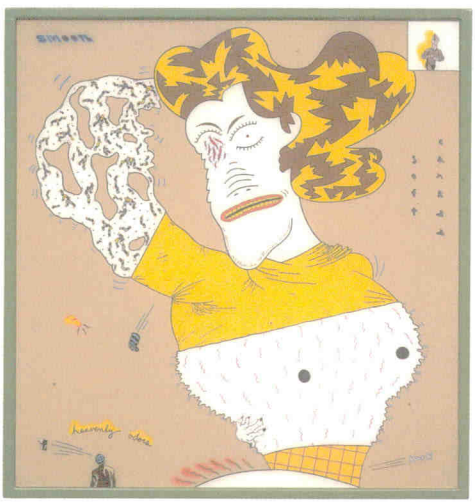
Mike Kelley, *The Territorial Hound*, 1984

Eye Infection (2)

Bijzonder was bij de tentoonstelling 'Eye Infection' dat de gastconservator een schenking van een kwart miljoen door tien particuliere verzamelaars had verworven, zonder dat die wisten hoe de tentoonstelling er uit zou gaan zien. Een initiatief dat veel musea toejuichten: 'Een doorbraak, een prachtige actie van Christiaan Braun en een goede aanleiding om in de toekomst meer wezenlijke dingen te ontwikkelen', aldus directeur Stevijn van Heusden. Met 'Eye Infection' heeft het museum ook een begin gemaakt met de reeks CKV-leidraden bij tentoonstellingen. Deze leidraden zijn bestemd voor scholieren die het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming volgen in HAVO en VWO.

Peter Saul, *Prunehead*, 2001

Jim Nutt, *I'm da Vicious Roomer*, 1969

H.C. Westermann, *The Beginning of a Brand New City! (A Hope)*, 1964

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam op locatie

In 2001 initieerde Bureau Amsterdam een groot aantal presentaties en manifestaties op locatie. Een daarvan was een tentoonstelling van videokunstenaar Aernout Mik in het gerenommeerde Institute of Contemporary Art in Londen. In de wijk Amsterdam Zuid-Oost werd, samen met Artotheek Zuidoost/ Het Nieuwe Podium, het project BijlmAIR opgezet: AIR staat voor Artist in Residence. Voor dit project, dat voorlopig nog vier jaar gaat duren, gaan jaarlijks twee kunstenaars(collectieven) tijdelijk in de Bijlmer resideren, waaruit vervolgens een presentatie of evenement moet resulteren dat verband houdt met deze wijk. In 2001 waren dat Graham Harwood van het Engelse collectief Mongrel en de Nederlander Gijs Müller, die vooruitlopend op zijn presentatie in voorjaar 2002 een editie van het tijdschrift *Catalogue* verzorgde.

Gijs Müller

Aanwinst 'Zonder titel # 6'

Thomas Houseago
(Leeds,1972)
Zonder titel # 6, 2000
gips, staal, jute/gemodelleerd, 180 x 125 x 45 cm
aankoop Galerie Fons Welters, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.11 S&B/BK

Thomas Houseago maakt grote figuren van gips, die vaak geheel of gedeeltelijk zijn beschilderd. Sommige beelden zijn op de vloer gemodelleerd in vloeibare gips, andere zijn opgebouwd uit met gips doordrenkte doeken, gedrapeerd op een geraamte van hout of karton. Alle werken zijn samengesteld uit afzonderlijke lichaamsdelen of brokstukken van eerdere, vernielde sculpturen. Waren zijn eerdere beelden fel beschilderd, tegenwoordig zijn ze bijna monochroom en somber van kleur. Van het beeld *Zonder titel # 6*, is niet duidelijk of het een man of vrouw is. De figuur met zijn grote handen en voeten lijkt te zitten, of te gaan zitten. In tegenstelling tot zijn vroegere beelden heeft het geen hoofd.
In zijn sculpturen geeft Houseago een eigentijdse uitdrukking aan zijn fascinatie voor de menselijke figuur. De beelden zijn niet alleen gebaseerd op zijn observaties van de bonte mensenmassa's in de grote steden, maar ook op persoonlijke ervaringen en herinneringen aan de soms surreële groteske figuren in de films en televisieseries uit zijn jeugd zoals *Jason and the Argonauts* en *Battlestar Galactica*. Ook de levendige interesse van de kunstenaar in de vele verschijningsvormen van de menselijke gestalte in de geschiedenis van de kunst speelt een rol. Al deze uiteenlopende ervaringen komen in sterk gecondenseerde vorm samen in Houseago's hybride, raadselachtige figuren, waarbij zijn laatste beelden minder grotesk en kleurig zijn, en tragischer lijken dan de voorafgaande.
JHS

Een ander Amerikaans overzicht opende in november: 'Streamline: the Dawn of Tomorrow'. Deze omvangrijke tentoonstelling bevatte ontwerpen uit de periode van de vroege jaren dertig tot in de jaren vijftig, uiteenlopend van puntenslijper tot stofzuiger, van tuinsproeier tot caravan van meer of minder bekende Amerikaanse industriële ontwerpers. De door Lucky Strike gesponsorde tentoonstelling, die 95.000 bezoekers trok, reisde na afloop door naar Wolfsburg, Duitsland. Met 'Streamline' nam samensteller Reyer Kras (eerder verantwoordelijk voor onder meer de populaire exposities 'Holland in Vorm', 'Raymond Loewy' en 'Alfa Romeo') officieel afscheid als conservator industriële vormgeving van het Stedelijk. Hij is opgevolgd door Ingeborg de Roode.

Brooks Stevens/Scheyer, *Petitpoint*, 1941 (coll. SMA)

DC-3 Dakota, 1935, ontwerp Fred Stineman

10/11 Museumnacht

De tweede Amsterdamse Museumnacht op 10 november, bezocht door ongeveer 22.000 vooral jonge mensen, bracht behalve kunst vooral veel vermaak. 'Bouw je nacht' was het thema van dit evenement in het Stedelijk Museum; zeer toepasselijk gezien alle plannen van het museum. De jonge kunstenaars Joris Brouwer en Kaleb de Groot werkten de hele nacht aan een interactieve houten constructie, die zich – aan de ene kant opgebouwd en aan de andere weer afgebroken – door het gebouw bewoog. De nachtclub in de aula met DJ Lonely, Heimir en Jennifer Tee, die voor muziek en videowerk zorgden, trok het meeste publiek. Maar ook de 'clinic' van kunstenaar David Bade, waar bezoekers binnen één uur konden 'slagen' voor de kunstacademie, trok veel liefhebbers.

Aanwinst 'Enchanted Loom'

Seet van Hout
(Nijmegen, 1957)
Enchanted Loom, 2000
papier, linnen/druktechniek, 33 x 33 cm
aankoop Galerie en uitgeverij Hein Elferink, Slingenberg
INV.NR. 2001.1.17 PTF/KB

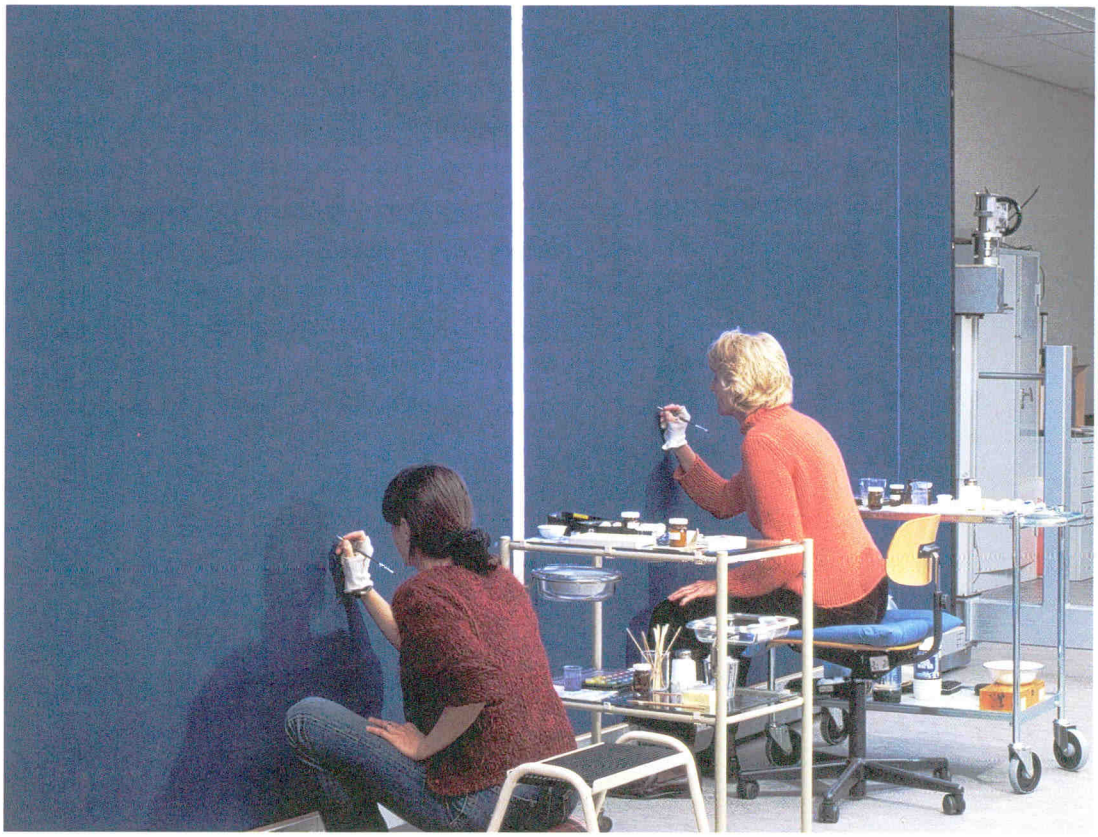
Veelzijdigheid hoeft niet ten koste te gaan van kwaliteit – dat blijkt uit het werk van Seet van Hout. Naast schilderijen maakt Van Hout tekeningen, prenten, textiele werken, keramiek en boeken. Seet van Hout hanteert een heel specifieke manier van schilderen: zij giet de verf op het doek en beweegt het doek vervolgens, in plaats van de verf met een kwast op te brengen. Maar ondanks deze strenge restrictie die zij zichzelf heeft opgelegd, staat Van Hout verder juist heel open voor verschillende technieken en 'werelden' die haar inspiratiebron kunnen zijn. Zo fascineren haar zowel het kleurrijke zuiden van India als de romantische schilderkunst van Caspar David Friedrich. Een ander belangrijk en steeds opnieuw terugkerend thema in haar werk is de menselijke anatomie, en dan met name de vorm en structuur van de hersenen.
Voordat Van Hout aan de productie van het fantasievolle en kleurrijke boek *Enchanted Loom* begon, verzamelde zij drie jaar lang allerlei verschillende papiersoorten in India, resulterend in een bijzondere verzamoling van glimmend, doorzichtig, gekleurd en gevarieerd papier. Daarna werden die bladen bedrukt met onder andere op India geïnspireerde vormen en motieven en tekeningen van hersenen. Hierbij paste zij een groot aantal druktechnieken toe, zoals offset, xerox, houtdruk, zeefdruk, stempel, litho en fotografie. Vervolgens werden de bladen met de hand nabewerkt, werden afbeeldingen ingeplakt of tekeningen bewerkt. Door dit proces krijgt ieder boek, dat in een oplage van honderd genummerde en gesigneerde exemplaren is uitgebracht, een eigen en uniek karakter. Tenslotte is ieder boek gebonden in een linnen omslag dat naar ontwerp van Van Hout is geweven bij een weefcoöperatie in Kerala, Zuid-India, en vervolgens nog met de hand nabewerkt door de kunstenaar zelf, zodat ook hiermee ieder exemplaar zich weer onderscheidt van het andere.
Enchanted Loom werd uitgegeven in samenwerking met galerie en uitgeverij Hein Elferink in Slingenberg en werd in 2001 door de jury geselecteerd voor 'De Best Verzorgde Boeken 2000'.
SH

Stedelijk en Rijksmuseum samen?

In het vervolgverhaal rond de verbouw/nieuwbouw en een tijdelijke locatie van het museum maakte *Het Parool* in november melding van de belangstelling van het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum voor het voormalige ABN AMRO-gebouw aan de Vijzelstraat als tijdelijk onderkomen gedurende alle bouwactiviteiten. De deelraad binnenstad toonde echter eveneens belangstelling voor dit pand, zodat ook deze oplossing alsnog als theoretische mogelijkheid beschouwd moest worden.

Een speciale dag voor het Stedelijk was 8 december. Die dag was het schilderij *Cathedra* van Barnett Newman (1905-1970) voor het eerst na vier jaar weer in het museum te zien. Vier jaar eerder werd het doek door een verwarde bezoeker met een stanleymes ernstig beschadigd. De uiteindelijke restauratie werd voorafgegaan door veel vooronderzoek en de instelling van een internationale begeleidingscommissie van restauratie-experts en Newman-kenners. In de vier jaar durende restauratieperiode wist de afdeling schilderij-enrestauratie – door middel van soms zelf bedachte nieuwe technieken en ongebruikelijke materialen – *Cathedra* zodanig te herstellen dat het zijn oude luister weer terug heeft. Alleen van zeer dichtbij bekeken blijven onvermijdelijk hier en daar vaag sporen van de aanslag zichtbaar.

Barnett Newman – Cathedra (2)

Behalve *Cathedra* waren vanaf 8 december ook andere werken van Newman uit de collectie te zien, samen met monochrome schilderijen van Mark Rothko, Robert Ryman, Jan Schoonhoven en anderen. Dit alles omdat de restauratieproblematiek rond Newman (van wie al eerder het werk *Who's afraid of red, yellow and blue III* uit 1966/67 in het museum werd beschadigd) zich vooral toespitste op dat monochrome aspect. Bij wijze van preventie werden bezoekers op enige afstand gehouden van Newmans werk door een 1.30 meter hoge, glazen 'corridor' ontworpen door Marien Schouten.

Barnett Newman – Cathedra (3)

De tentoonstelling bevatte ook een documentaire presentatie over de restauratie, waaronder een korte videofilm, en werd begeleid door een Stedelijk Museum Cahier. Tevens vond er bij deze gelegenheid een druk bezocht internationaal symposium plaats, waarin vele facetten van het werk van Newman en de restauratie belicht werden. Sprekers waren behalve restaurator Irene Glanzer, onder anderen Alan Charlton, publicist Thiery de Duve en Harvard-professor Yve-Alain Bois.

Cathedra vlak na de beschadiging in november 1997

15/12 Avery Preesman – Bedrock

In de reeks presentaties van actuele schilders was het, na Robert Zandvliet (1970) en Thomas Scheibitz (1968), aan het eind van het jaar de beurt aan Avery Preesman (1968), die behalve schilderijen ook sculpturen liet zien. Deze expositie, 'Bedrock' getiteld, toonde werk vanaf 1997 van de uit Curaçao afkomstige Preesman, die al eerder, in 1995 en 1996, deelnam aan exposities in het Stedelijk. Zowel voor het *Stedelijk Museum Bulletin* als in het videoportret dat op de tentoonstelling was te zien, werd Preesman geïnterviewd.

In haar fotografische en videowerk onderzoekt Julika Rudelius (1968) menselijk gedrag en groepsdynamiek. Haar wintertentoonstelling in Bureau Amsterdam omvatte drie splinternieuwe videofilms en één uit 2000. In al deze werken gaat het om mensen die over zichzelf en hun relaties tot anderen vertellen. De films zijn gebaseerd op situaties die Rudelius in de werkelijkheid heeft geobserveerd en vervolgens opnieuw in scène gezet; en zo een soms bijtend inzicht verschaffen in sociale codes en rollen. De *NRC* wijdde een hele pagina aan de expositie.

Julika Rudelius, *Plush*, 2001

Aanwinst 'Dali Yunnan'

Koen Wessing
(Amsterdam,1942)
Dali Yunnan, 1986
een van de acht foto's uit:
Koen Wessing in China en Tibet, 1986
papier/ontwikkelgelatine-zilverdruk, 30,8 x 40,4 cm
aankoop kunstenaar
INV.NR. 2001.1.148 PTF/FO

Vooral de reportages die Koen Wessing in de jaren zeventig maakte van de maatschappelijke en politieke omwentelingen in Chili en Nicaragua zijn goed vertegenwoordigd in de collectie van het Stedelijk Museum. Die foto's zijn in alle opzichten buitengewoon sterk en expressief. Willekeur, onrecht, angst en repressie hebben op zijn beelden een duidelijk gezicht. Voor meer dan één generatie zijn Wessings beelden synoniem met het linkse, fotografische engagement van de jaren zeventig van de vorige eeuw. De serie *China en Tibet* waaruit het museum in 2001 acht foto's aankocht, vormt in een aantal opzichten een breuk met die eerdere reportages. De reden daarvan ligt deels in het karakter van zijn reis. Voor het eerst was Wessing nu niet op zoek naar conflicten en dramatische handelingen, maar naar de verschijningsvormen van twee culturen, de Chinese en de Tibetaanse, die – naar hij hoopte – na jarenlange onderdrukking en isolement weer zichtbaar – of preciezer, nog zichtbaar – zouden zijn.
Je bent geneigd China te associëren met kleur. Een andere reiziger naar deze oeroude cultuur, de Nederlandse fotografe Bertien van Manen, legde zeer recent verschijningsvormen van het dagelijks leven aldaar dan ook op kleurenfilm vast. Wessing bleef trouw aan de traditie en de abstractie van het zwart-wit. De hier gereproduceerde foto heeft sterk lyrische kwaliteiten. De manier waarop de mensen bepakt en bezakt, hun bezittingen voortduwend en begeleid door dieren door het landschap trekken, doet door zijn in lagen opgebouwde compositie denken aan laat-middeleeuwse fresco's. Het raffinement zit in de gestolde bewegingen op de voorgrond: het gebaar van de man in het midden die het kind op zijn rug vasthoudt, de gebogen man rechts van hem die zijn vracht voortduwt en de koe die schuin naar links op de kijker afloopt.
HV

Vanaf half december werd het restaurant van het museum vrolijk opgeluisterd met een 'slinger' bestaande uit 100 affiches van het project 'Le Nouveau Salon des Cent', naar concept van onder andere Anthon Beeke. De posters waren gemaakt door evenzoveel internationale grafisch ontwerpers als hommage aan de beroemde Franse schilder en affiche-ontwerper Henri de Toulouse-Lautrec.

Aanwinst 'Manuscript experimenta typografica 1'

Willem Sandberg
(Amersfoort 1987-
Amsterdam, 1984)
Manuscript experimenta typografica 1, Lectura sub aqua, ca.1943
aankoop Veilinghuis Bubb Kuyper, Haarlem
INV.NR. 2001.1.260 MTK/VII

Op 27 maart 1942 – Nederland was bijna 2 jaar bezet door de Duitsers – pleegde de illegaliteit een aanslag op het bevolkingsregister van Amsterdam. De opzet was totale vernietiging opdat de bezetter niet zou kunnen beschikken over persoonsgegevens. Dat doel werd slechts ten dele bereikt, het register noch het gebouw raakten totaal onbruikbaar.

Willem Sandberg, grafisch ontwerper en conservator van het Stedelijk Museum waarvan hij van 1945 tot 1962 directeur zou zijn, was nauw betrokken bij de voorbereidingen van deze eerste grote daad van het Amsterdamse verzet. Toen een medeplichtige opgepakt werd en al snel de namen van de betrokkenen noemde, dook hij onder in Gennep bij Nijmegen waar een periode van gedwongen in-activiteit volgde. Gedurende deze periode begon hij aan de reeks *experimenta typografica*. Hij stelde boekjes van ca. 21 x 15 cm samen door daarin levenservaringen en inzichten op te schrijven. Aantekeningen uit de literatuur, gemaakt in de jaren 1927-1936, werden erin aangehaald en af en toe schreef hij zelf teksten. Het handschrift werd regelmatig verlucht met scheursels in kleurrijk papier en in het hier afgebeelde nummer is een zwart/wit foto opgenomen. De teksten werden vaak 'in model' geschreven, in een bepaalde vorm weergegeven.
Het verworven manuscript vormt een zeer belangrijke aanvulling op de collectie en het archief van Sandberg in het Stedelijk Museum. Gezien de datering – december 1943 – onderaan de eerste tekst 'een deel der nederlanders leeft onder water' zou het om een heel vroeg exemplaar in de reeks kunnen gaan. Onderling verschilden de gedrukte manuscripten van hetzelfde nummer. *Lectura sub aqua* werd gedrukt door de Amsterdamse drukker Frans Duwaer in 1944. Bij de volgende, in de uiteindelijke reeks van 18 manuscripten, gemaakt in de jaren 1943-1945, kon dat niet meer doordat deze goede vriend van Sandberg en drukker van het werk van veel belangrijk grafisch vormgevers uit die tijd in 1944 werd gefusilleerd.
Van de overige *experimenta* is nummer 3 in 1945 uitgegeven door de vijf ponden pers en in 1979 herdrukt door Uitgeverij Reflex in Utrecht, de nummers 11 en 2 respectievelijk in 1956 en 1968 door Galerie Der Spiegel in Keulen. *Homo socialis*, nummer 12, is door Reflex uitgegeven in 1981 en deze gaf samen met Galerie Der Spiegel in 1982 nr. 5 uit. Nummer 15 werd gepubliceerd als onderdeel van het Kerstnummer van het *Drukkersweekblad en autolijn* in 1950. *Lectura sub aqua* is door Reflex in 1979 gepubliceerd maar verschilt sterk van het door het museum aangekochte manuscript. De overige nummers zijn niet in druk verschenen.
CG

Marnix Goossens
(Leeuwarden, 1967)
Parkeerplaats Zilverstrand, 2000
uit: *Regarding Nature*
dibond/cibachrome achter plexiglas, 160 x 125 cm
aankoop Aschenbach & Hofland Galleries, Amsterdam
INV.NR. 2001.1.260 PTF/FO

MET SUBSIDIE VAN DE MONDRIAAN STICHTING

De grootste macht van fotografie ligt in zijn mogelijkheid ons te overtuigen van de werkelijkheid, ook al is die overtuiging gebaseerd op aannames en veronderstellingen. Telkens weer hebben fotografen de neiging ons op het verkeerde been te zetten. Daardoor maken ze tegelijkertijd duidelijk, dat 'de werkelijkheid' ook in een fotografische registratie niet is te vangen. Dat wordt nog maar eens geïllustreerd door de aangekochte foto van Marnix Goossens, *Parkeerplaats Zilverstrand* uit 2000, die ook in zijn fotoboek *Regarding Nature* figureert.
Dit boek, waarvoor Goossens in 2001 de Aanmoedigingsprijs Fotografie (van het Amsterdams Fonds voor de Kunst) kreeg, heeft als onderwerp de natuur rond de stad Almere. Een landschap dat haast bestempeld kan worden als een typisch Nederlands product, dat tot in de kleinste details is uitgedacht. In *Regarding Nature* concentreert Goossens zich op deze wonderlijke achtergrond van het geconstrueerde Nederlandse landschap. En wel door een ogenschijnlijk objectieve blik waarin echter een mild spottende ironie blijkt te liggen.
Goossens kiest zijn standpunt op zo'n wijze dat de suggestie wordt gewekt van een ruige, ongerepte natuur. Alles wat zou kunnen herinneren aan de gekunsteldheid van de omgeving is weggelaten. De foto, met een grote wolkenpartij als nadrukkelijke echo van de uitgeschoten knotwilg, getuigt van deze drang om het landschap te romantiseren.
Maar iedere inwoner van Almere weet dat dit soort natuur niet voorkomt in de polder. Door te laten zien wat er in werkelijkheid nooit zal zijn, worden de foto's in *Regarding Nature* uiterst dubbelzinnig. Hoewel het avontuurlijke landschap anders doet vermoeden is de hier besproken foto gemaakt aan de rand van parkeerplaats Zilverstrand. Plotseling dringt zich in gedachten het beeld op van een uitgestrekte betonnen vlakte, geparkeerde auto's, overvolle prullenbakken en benzinelucht. Pas dan worden we de man gewaar die ontspannen richting auto loopt na de opluchtende weldaad van een afgemeten strook Hollands groen.
MM

21/12 Kerstdiner

Het jaar werd net als in 2000 afgesloten met een kerstdiner voor het gehele personeel in het restaurant van het museum. Uiteraard was deze feestelijke bijeenkomst door de kersverse personeelsvereniging georganiseerd, in samenwerking met het museummanagement.

Aanwinst 'Tartan'

Jacqui Poncelet
(Luik, 1947)
vloerkleed *Tartan*, 1992
jute, wol; geassembleerd, gelijmd, 267 x 416 cm
aankoop Barret Marsden Gallery, Londen
INV.NR. 2001.1.173 MTK/IIA

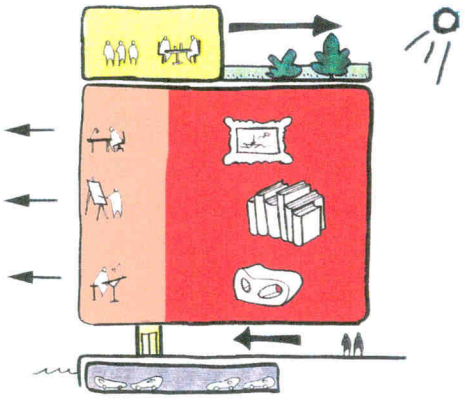
Tartan betekent Schotse ruit. Het staat voor de geruite wollen stoffen waarmee vroeger vooraanstaande Schotse families of *clans*, die elk hun eigen kleuren en patroon hadden, werden geassocieerd. Behalve van de Schotse kilt is het patroon ook bekend van dekens en wollen kledingstof. De rood-geel-zwarte ruit die in het vloerkleed is gebruikt, vormt een visueel baken in het tapijt waarin het juist zoeken is naar orde en regelmaat. Het kleed is een wirwar van verknipte en versneden stukken vloerbedekking zoals die in tapijthallen per strekkende meter te koop zijn: gebloemd, gestreept, gestippeld, geruit, effen. De onregelmatige, geometrische stukken vormen met elkaar een onoverzichtelijke puzzel en een duizelingwekkende aanblik. Vergeleken met bestaande vloertapijten met rustige en meestal herkenbare indelingen en patronen is het kleed van Poncelet caleidoscopisch en buitensporig. Het biedt geen houvast en geen kader voor wie zijn huis ermee zou willen inrichten. Het leent zich vooral voor associaties en stelt vragen over smaak en sociale codes – niet alleen de oorsprong van de *tartans* maar ook bijvoorbeeld de voorliefde van grote groepen Engelsen voor gebloemde oppervlakken in hun interieur komen daarbij in gedachten op. Het stelt daarnaast de werking en betekenis van ornament en patroon (dessin) aan de orde.
Tartan maakt deel uit van een serie van zeven vloerkleden die in 1992-1993 zijn ontstaan. Poncelet zet daarin haar onderzoek voort naar de werking van complexe decoratieve patronen in verschillende materialen en media. Zij deed dat eerder in muurschilderingen en wandobjecten – spelend met de dubbelzinnigheid en inwisselbaarheid van ornament en abstractie – en in de jaren tachtig op keramische objecten met ondefinieerbare vormen. Drie van dergelijke objecten bevinden zich in de collectie van het Stedelijk.
Het vloerkleed representeert een fase in het werk van Poncelet waarin zij de complexe relaties tussen decoratie, oppervlak en vorm op verschillende niveaus onder de loep neemt.
MBo

Financiering nieuwbouw & renovatie rond?

Als klap op de vuurpijl werd in december bekend dat de gemeenteraad vrijwel zeker financiële steun zou verlenen voor de restauratie en de nieuwbouw van het museum. Tevens werd uit verschillende ideeschetsen voor het Collectiecentrum in Amserdam-Noord dat van architectenbureau Claus en Kaan uitgekozen. Met dit bureau zal het Stedelijk het centrum verder ontwikkelen.

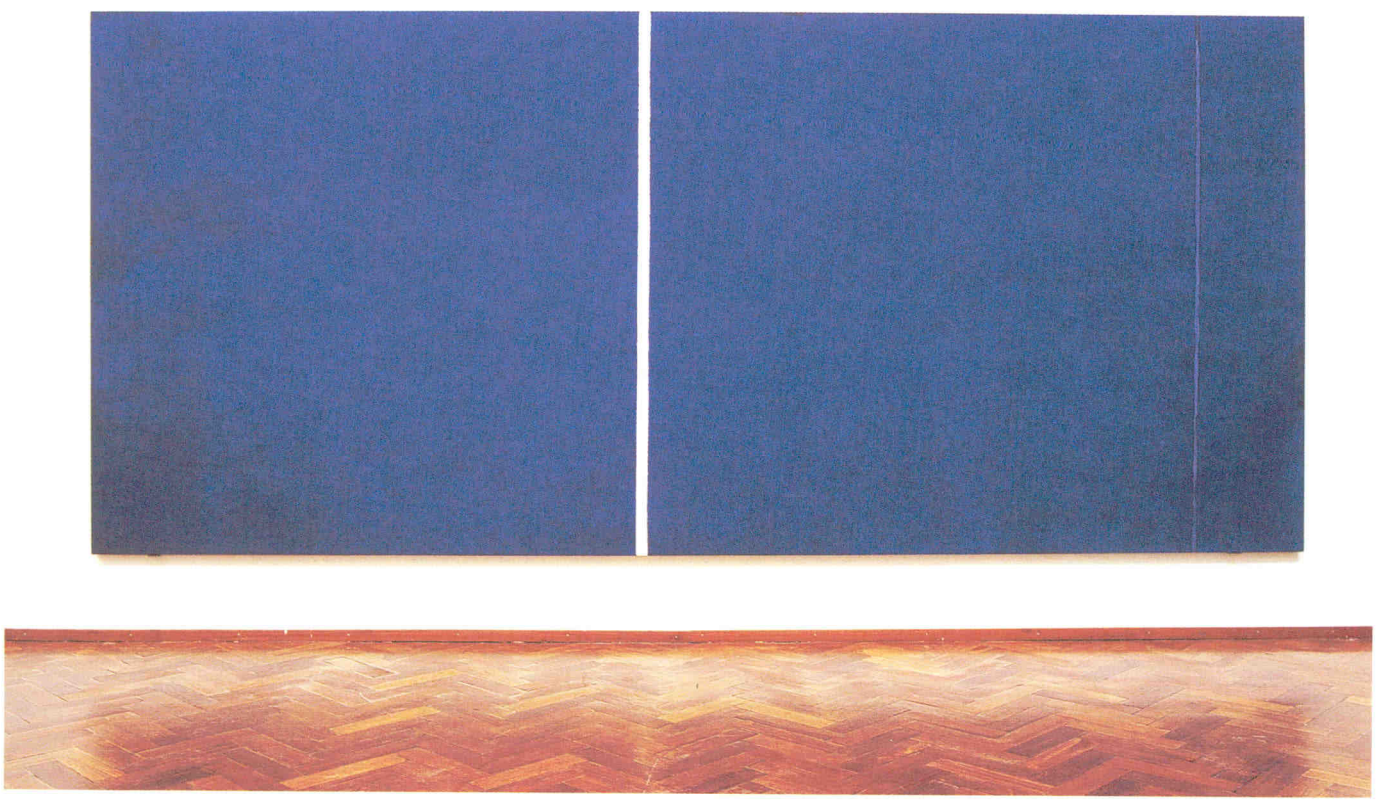
Claus en Kaan architecten,
ideeschets voor Collectiecentrum

Newman en de Amerikaanse kunst in het Stedelijk Museum

Newman and American Art in the Stedelijk Museum

To a great extent, the image projected by the Stedelijk in 2001 was defined by the high visibility of American art there that year. That began as early as February with the Dennis Hopper exhibition and the collection presentation 'Around Hopper', including the installation *The Beanery* by the socially committed West Coast artist Edward Kienholz, which returned to the Stedelijk's galleries for the first time in many years. In the summer followed the purchase of Bruce Nauman's *Washing Hands Abnormal*. This video sculpture is the most recent acquisition in the overview of film, video and neon works that the Stedelijk Museum can offer from perhaps the most epoch-making artist of the last quarter of the 20th century. In November followed the group show 'Eye Infection', with work by a quartet of 'outsiders' in American art of the 1960s who based their work in part on cartoons, together with the younger Mike Kelley. But the event which most gripped the museum in 2001 was undoubtedly the successful restoration of the painting *Cathedra*, by Barnett Newman, which had been badly damaged in 1997.[1] The work again went on public display from December 8, together with Newman's other monumental works and his graphics from the collection.

The years in which *Cathedra* and *Washing Hands Abnormal* were created – 1951 and 1996 – more or less coincide with the beginning and end of the second half

Barnett Newman, *Cathedra*, 1951

1. Y.-A. Bois's remarks in 'Here to There and Back: Barnett Newman in Retrospect' (*Artforum* XL (2001) 7, pp. 100-108) testify that the restoration of *Cathedra* is recognised internationally as a great success. Bois writes, 'The treatment of the work is finally completed, after four years of agony. It is absolutely splendid and should definitely raise the standards of conservation practice' (p. 103).
In addition to the American exhibitions for 2001 listed here, there were also those of Richard Tuttle and 'streamline design'.

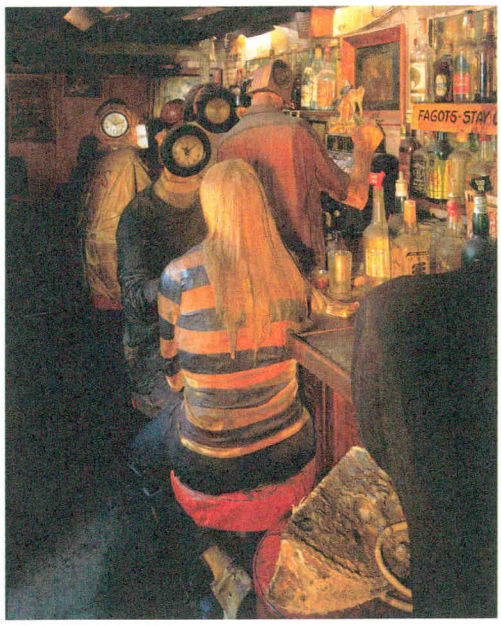
Het gezicht van het Stedelijk in 2001 is voor een belangrijk deel bepaald door het aandeel dat de Amerikaanse kunst dat jaar innam in het expositie- en aankoopbeleid. Dat begon al in februari met de tentoonstelling van Dennis Hopper en de collectiepresentatie 'Rondom Hopper', waarin onder meer de installatie *The Beanery* van de sociaal geëngageerde West Coast-kunstenaar Edward Kienholz voor het eerst sinds jaren weer op zaal werd getoond. In de zomer volgde de aankoop van *Washing Hands Abnormal* van Bruce Nauman. Deze videosculptuur is de recentste aanwinst in het overzicht van film-, video- en neonwerken dat het museum van deze misschien wel meest baanbrekende kunstenaar uit het laatste kwart van de twintigste eeuw kan bieden. In november volgde de opening van de groepstentoonstelling 'Eye Infection', met werk van een viertal, zich deels op cartoons baserende 'outsiders' van de Amerikaanse kunst vanaf de jaren zestig, samen met dat van de jongere Mike Kelley. Maar de gebeurtenis die het museum in 2001 het meeste in zijn greep hield was ongetwijfeld de succesvolle restauratie van het schilderij *Cathedra* van Barnett Newman, dat in 1997 zwaar was beschadigd.[1] Vanaf 8 december werd het weer aan het publiek getoond, samen met Newmans andere monumentale werken en diens grafiek uit de collectie.

De jaren van ontstaan van *Cathedra* en *Washing Hands Abnormal* (1951 en 1996) vallen min of meer samen met begin en eind van de tweede helft van de vorige eeuw, een periode waarin de Amerikaanse kunst onbetwistbaar van groot belang bleek. In de eerste helft van de twintigste eeuw kon kunst uit de VS nog helemaal niet bogen op een grote reputatie. Zowel in de VS, waar de Europese moderne kunst traditioneel als maatgevend werd beschouwd, als in West-Europa heeft zij haar status moeten veroveren en pas geleidelijk kreeg die erkenning ook gevolgen voor het museaal verzamelen ervan in West-Europa.
Het Stedelijk heeft daarbij een prominente rol vervuld. Dat blijkt niet alleen uit de omvang en reikwijdte van de collectie Amerikaanse kunst, maar ook uit de aanwezigheid van maar liefst vier schilderijen van Newman. Deze grootste en uitzonderlijkste groep werken van deze inmiddels 'klassiek' geworden Amerikaan in museaal bezit in Europa, bestaat naast *Cathedra* uit *The Gate* en *Right Here*, beide uit 1954, en *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III* uit 1967-1968 (dat in 1986 beschadigd werd en begin jaren negentig is gerestaureerd). Van belang is de omvang en kwaliteit van deze groep, maar ook het hoe, wanneer en waarom ze in de collectie kwam. De Newman-werken vormen een hoogtepunt binnen een aanvankelijk aarzelend begonnen aandacht voor de kunst van het Amerikaanse continent in het vroeger sterk op Europa gerichte verzamelbeleid.

Die aandacht voor de Amerikaanse kunst raakte op dreef kort na het begin van het directoraat van Edy de Wilde (1963 tot 1985). Toch was er ook onder zijn voorganger Sandberg wel enige aandacht voor de Amerikaanse kunst, zij het mondjesmaat. Al in 1951 kreeg het Stedelijk van de New Yorkse verzamelaarster Peggy Guggenheim twee schilderijen van Jackson Pollock uit haar collectie, als dank voor het feit dat Sandberg haar drie jaar eerder behulpzaam was geweest bij haar pogingen deze collectie tegen een laag tarief in Italië te laten inklaren bij Guggenheims verhuizing naar Venetië. Hoewel beide schenkingen vanuit huidig perspectief heel uitzonderlijk zijn en een van de twee, *Reflection of the Big Dipper* uit 1949, belangrijk genoeg werd gevonden voor bespreking in de Tate Gallery-publicatie bij de grote Pollock-retrospectief in 1999 – een detail ervan siert zelfs de omslag van dit boek –, werd het cadeau in 1951 met gematigd enthousiasme ontvangen.[2] In het archief van het museum is althans geen bewijs te vinden van enig besef met welke uitzonderlijke werken men van doen had. Dat is misschien ook niet te verwachten. Zelfs in de VS stelden de toonaangevende kunstcriticus Clement Greenberg en directeur Alfred Barr van het Museum of Modern Art pas eind jaren veertig vast dat de New Yorkse eigentijdse kunst voor het eerst opgewassen

1. Dat de restauratie van *Cathedra* internationaal als een groot succes geldt, blijkt onder meer uit Y.-A. Bois, 'Here to There and Back: Barnett Newman in Retrospect', *Artforum* XL (2001) 7, pp. 100-108, p. 103. Bois: 'The treatment of the work is finally completed, after four years of agony. It is absolutely splendid and should definitively raise the standards of conservation practice.'
In de hier genoemde rij van exposities in 2001 ontbreken nog die van Richard Tuttle en van *streamline* design.

2. J. Lewinson, *Interpreting Pollock*. London 1999, pp. 38, 45, 60.

Edward Kienholz, *The Beanery*, 1965

2. J. Lewinson, *Interpreting Pollock*. London 1999, pp. 38, 45, 60.

3. 'If artists as great as Picasso, Braque and Léger have declined so grievously, it can only be because the general social premises that used to guarantee their functioning have disappeared in Europe. And when one sees, on the other hand, how much the level of American Art has risen in the last five years, with the emergence of new talents so full of energy and content as Arshile Gorky, Jackson Pollock, David Smith... then the conclusion forces itself, much to our own surprise, that the main premises of Western art have at last migrated to the United States, along with the center of gravity of industrial production and political power'. C. Greenberg, 'The Decline of Cubism', *Clement Greenberg: The Collected Essays and Criticism. Volume 2. Arrogant Purpose*, 1945-1949, (ed. J. O'Brian) Chicago, London 1986, pp. 211-215, p. 215.

4. A. Barr, 'A Symposium: The State of American Art', *Defining Modern Art. Selected Writings of Alfred H. Barr, Jr.* (ed. I. Sandler) New York 1986, pp. 211-213, p. 212.

Jackson Pollock, *Reflection of the Big Dipper*, 1949

of the 20th century, a period in which American art unquestionably proved to be of great importance. In the first half of the 20th century art from the United States could not entirely boast of a great reputation. It had to win a place for itself, both in the U.S., where the modern European tradition was considered as normative, and in Western Europe, and the acknowledgement only gradually worked through into the presence of American art in the museum collections of Western Europe. The Stedelijk played an important role in this process. That can be seen not only from the extent and depth of its collection of American art, but also from the presence of as many as four paintings by Newman. In addition to *Cathedra*, this, the largest and most exceptional group of works by Newman in the possession of any European museum, comprises *The Gate* and *Right Here*, both from 1954, and *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*, from 1967-1968 (which was damaged in 1986 and restored in the early 1990s).
The size and quality of this group is important, but also the how, when and why of their arrival in the collection. The Newman works form a high point in the attention – initially begun hesitantly – given art from the North American continent in a collecting strategy previously intensely focused on Europe.

The attention paid to American art really hit its stride shortly after the beginning of Edy de Wilde's years as director (1963-1985). Yet under his predecessor Sandberg there had certainly been some interest in American art, albeit in driblets. As early as 1951 the Stedelijk received two paintings by Jackson Pollock from the collection of New Yorker Peggy Guggenheim, in gratitude for Sandberg's assistance three years before in her attempt to have the collection from which they came brought into Italy at lower duties when she moved to Venice. Although from the present perspective both gifts are very exceptional, and one of the two, *Reflection of the Big Dipper*, from 1949, was thought important enough to be discussed in the Tate Gallery publication accompanying the great Pollock retrospective of 1999 – and a detail from it even adorns the cover of that book – the 1951 gift was greeted with tempered enthusiasm.[2] At least there is no evidence to be found in the museum's archives of any realisation of how extraordinary the works they had received were. Perhaps that should not be unexpected. Even in the U.S. it was only in the late 1940s that the prominent art critic Clement Greenberg and director Alfred Barr of the Museum of Modern Art went on record saying contemporary art in New York was for the first time the equal of that in Paris. In a 1948 essay significantly entitled 'The Decline of Cubism', Greenberg asserted that the stature of Picasso, Braque and Léger sadly was declining, while the level of American art in five years had risen proportionately with 'new talents so full of energy and content as Arshile Gorky, Jackson Pollock, David Smith'. He concluded that 'the main premises of Western art have at last migrated to the United States, along with the center of gravity of industrial production and political power'.[3] Much more cautiously, Barr opined in 1949, 'I would say that American painting "stacks up against the Old World" very well indeed. American painting seems to me more vigorous and original than that of any single European country'.[4]
Of course, Greenberg and Barr did not make these pronouncements without ulterior motives, but neither were their statements unrestrained propaganda; they certainly meant what they said. However, as a European Sandberg, usually well-informed and progressive, was less well aware of what Guggenheim, until shortly before still Pollock's gallery representative, was parting

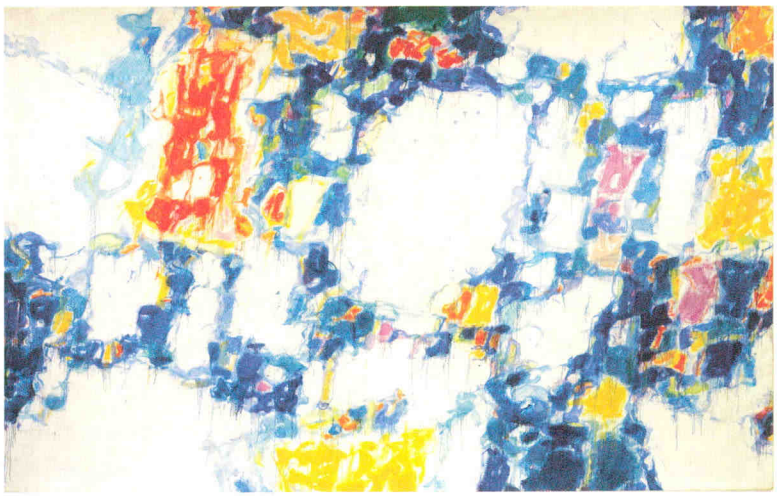
bleek tegen die van Parijs. In een essay met de veelzeggende titel 'The Decline of Cubism' uit 1948 kon Greenberg beweren dat de statuur van Picasso, Braque en Léger bedroevend achteruit was gegaan, terwijl het niveau van de Amerikaanse kunst in vijf jaar evenredig was gestegen met 'nieuwe talenten zo vol energie als Arshile Gorky, Jackson Pollock, David Smith'. Hij concludeerde dat 'de belangrijkste premissen van de Westerse kunst eindelijk verhuisd zijn naar de Verenigde Staten, samen met het zwaartepunt van de industriële productie en de politieke macht.'[3] Een veel voorzichtiger Barr opperde in 1949: 'Ik zou zeggen dat de Amerikaanse schilderkunst zich zeker heel goed staande houdt tegenover de Oude Wereld. [Het] lijkt mij dat de Amerikaanse kunst krachtiger en origineler is dan die van welk Europees land ook.'[4]
Greenberg en Barr deden hun uitspraken natuurlijk niet zonder bijbedoelingen, maar ongeremde propaganda waren die uitspraken evenmin – ze meenden wel degelijk wat ze zeiden. Als Europeaan wist de in de regel goed geïnformeerde en vooruitstrevende Sandberg echter minder goed waar Guggenheim, kort tevoren nog Pollocks galeriehoudster, afstand van deed; voor hem lag het accent als vanouds op de kunst van West-Europa. Zeker in de politiek linkse hoek waar Sandberg zich thuisvoelde, werd de VS bekeken als een nieuwe, imperialistische staat die in de jaren van de Koude Oorlog enerzijds haar (culturele) invloed wilde vergroten, maar anderzijds in heel veel opzichten repressief optrad tegen haar eigen kunstenaars, schrijvers en denkers, die zich vaak vreemdelingen in eigen land voelden.
De Amerikaanse moderne kunst kwam tijdens Sandbergs Stedelijk-directoraat niettemin aan bod, in tentoonstellingen als 'Jong Amerika schildert' in 1958, met werk van onder anderen Pollock, Newman en De Kooning, en solo-exposities van Calder (1950 en 1959) en Pollock (1958). Naar aanleiding van een retrospectief van Marsden Hartley (1961) werd zelfs nog een werk van deze vroeg twintigste-eeuwse modernist geschonken aan het museum. In 1962 deed Pop Art-kunstenaar Rauschenberg mee aan de groepstentoonstelling 'Dylaby' in het Stedelijk, maar wat betekende dat? Vermoedelijk niet veel, want er werd toen geen werk van hem gekocht. En weliswaar verwierf Sandberg van de sterk op de Europese kunst georiënteerde Calder enkele *mobiles*, maar niets van Pollock, Newman of De Kooning. Wel gebruikte hij De Kooning, de Rotterdammer die in New York was uitgegroeid tot een van de voormannen van het abstract-expressionisme, als een bij uitstek prototypisch Nederlands kunstenaar. Dat blijkt uit diens vertegenwoordiging op Sandbergs afscheidstentoonstelling 'Nederlands bijdrage tot de internationale ontwikkeling sedert 1945' in 1962. De Kooning werd in deze expositie, die ook naar Montreal en Ottawa reisde, cultureel ge-annexeerd en hing naast kunstenaars als Appel, Constant, Corneille, Bram van Velde, Visser, Volten en Wagemaker, met wie de sinds 1924 in de VS wonende abstract-expressionist natuurlijk weinig te maken had. Het verduidelijkt dat Sandberg heel lang de Amerikaanse kunst niet echt serieus nam en zijn blik stevig op Europa gericht hield.

Onder De Wilde kwam de eigentijdse Amerikaanse kunst al snel veel nadrukkelijker aan bod in zowel exposities als aankopen van het Stedelijk Museum. Aan deze veranderde optiek lagen factoren ten grondslag die zowel met het museum en de connecties van De Wilde en zijn museumstaf zelf te maken hadden, als met bredere sociaal-culturele ontwikkelingen. Sommige Amerikaanse, in Parijs verblijvende kunstenaars hadden vroegtijdig invloed op enkele Europese moderne kunstliefhebbers met sleutelposities. Vooral de schilder Sam Francis was in dat opzicht bepalend. Hij was bevriend met Arnold Rüdlinger, sinds eind 1955 directeur van de Kunsthalle in Bazel. Rüdlinger nodigde Francis uit een reusachtig drieluik te maken voor het trappenhuis van de Kunsthalle, dat Francis in 1958 voltooide. Het Stedelijk kocht in 1964 *Basel Mural II*, het centrale deel van het triptiek. Belangrijk was ook dat Rüdlinger, gesti-

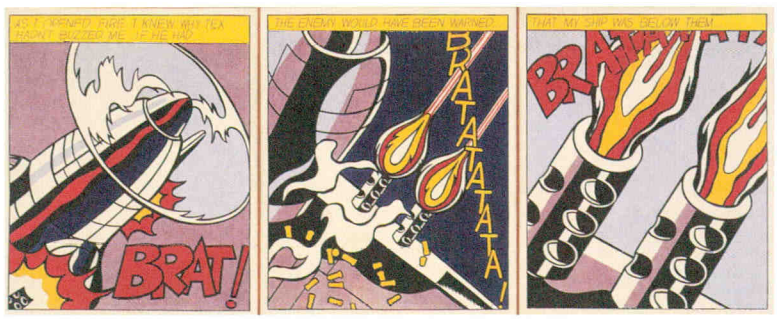
3. 'If artists as great as Picasso, Braque, and Léger have declined so grievously, it can only be because the general social premises that used to guarantee their functioning have disappeared in Europe. And when one sees, on the other hand, how much the level of American Art has risen in the last five years, with the emergence of new talents so full of energy and content as Arshile Gorky, Jackson Pollock, David Smith (...) then the conclusion forces itself, much to our own surprise, that the main premises of Western art have at last migrated to the United States, along with the center of gravity of industrial production and political power.'
C. Greenberg, 'The Decline of Cubism', *Clement Greenberg: The Collected Essays and Criticism. Volume 2. Arrogant Purpose, 1945-1949* (red. J. O'Brian), Chicago, London 1986, pp. 211-215, p. 215.

4. Barr: 'I would say that American painting 'stacks up against the Old World' very well indeed. In fact [...] American painting seems to me more vigorous and original than that of any single European country.'
'A Symposium: The State of American Art', *Defining Modern Art. Selected Writings of Alfred H. Barr, Jr.* (red. I. Sandler), New York 1986, pp. 211-213, p.212.

5. Anonymous, 'E. de Wilde', *Amerikanische Kunst von 1945 bis heute. Kunst der USA in europäischen Sammlungen* (ed. L. Grisebach), Cologne 1976, pp. 122-124, p. 122.

Sam Francis, *Basel Mural II*, 1958

Roy Lichtenstein, *As I opened fire...*, 1964

with; for him, the accent lay on Western Europe, as it always had. Certainly in the leftist political circles where Sandberg felt at ease, the U.S. was viewed as an upstart, imperialist state which wanted on the one hand to enlarge its influence (including its cultural influence) in the Cold War years, but on the other hand in many respects acted repressively against its own artists, writers and thinkers, who often felt themselves to be strangers in their own land.
Nevertheless, during Sandberg's term as director of the Stedelijk American art was on show, in exhibitions such as 'Young America Paints' in 1958, with work by Pollock, Newman, De Kooning and others, and solo exhibitions by Calder (1950 and 1959) and Pollock (1958). Following the 1961 retrospective of the work of Marsden Hartley, one work by this early 20th century modernist was even presented to the museum. In 1962 the pop art artist Robert Rauschenberg participated in the group exhibition 'Dylaby' in the Stedelijk, but what did that mean? Apparently not much, because no work of his was bought at the time. While it is true that Sandberg acquired several mobiles from the strongly European oriented Calder, there was nothing from Pollock, Newman or De Kooning. He did use De Kooning, the Rotterdammer who in New York had grown into one of the leaders of abstract expressionism, as a prototypical Dutch artist par excellence, as can be seen in his being represented in Sandberg's 1962 farewell exhibition 'The Dutch Contribution to International Developments since 1945'. This exhibition, which also travelled to Montreal and Ottawa, culturally annexed De Kooning. His work hung next to work of artists such as Appel, Constant, Corneille, Bram van Velde, Visser, Volten and Wagemaker, with whom the abstract expressionist, who had been living in the United States since 1924, had very little in common. It makes clear that for a very long time Sandberg did not take American art seriously, and kept his gaze firmly fixed on Europe.

Under De Wilde contemporary American art very quickly came to be more emphatically present, both in exhibitions and in purchases for the Stedelijk Museum. The basis for this altered perspective had to do both with the museum itself and connections that De Wilde and his museum staff had, and with broader social/cultural developments. Some American artists living for a period in Paris had timely influence on some European lovers of modern art in key positions. Particularly the painter Sam Francis played a definitive role in this. He was friendly with Arnold Rüdlinger, director of the Kunsthalle in Basel since the end of 1955. Rüdlinger invited Francis to make a gigantic triptych for the stairwell of the Kunsthalle, which Francis completed in 1958. In 1964 the Stedelijk purchased *Basel Mural II*, the central panel of the triptych. More important was that Rüdlinger, stimulated by Francis, travelled to America in 1957 to become acquainted with American contemporary art, and two years later became the first European able to buy four paintings by important American artists (Franz Kline, Barnett Newman, Mark Rothko and Clifford Still) as gifts for the Kunstmuseum in Basel.
Like Rüdlinger, so too De Wilde. In 1976 the latter looked back on how through Sam Francis in Paris in the 1950s he became acquainted with an art that, in terms of its size, seemed to reach back to 19th century salon painting, and how Francis enthusiastically told him of art in the United States.[5] In part on his recommendation, in 1962 De Wilde visited New York for the first time, where at the home of the collector Ben Heller he could see with his own eyes work by Gorky, Kline, Newman, Rothko and Still. Curator Wim Beeren and critic Franck

muleerd door Francis, in 1957 naar Amerika reisde om kennis te maken met de actuele kunst en twee jaar later, als eerste Europeaan, vier schilderijen van belangrijke Amerikaanse kunstenaars wist aan te kopen als cadeau voor het Kunstmuseum in Bazel: van Franz Kline, Barnett Newman, Mark Rothko en Clifford Still.
Zo Rüdlinger, zo ook De Wilde. In 1976 blikte laatstgenoemde terug op hoe hij in de jaren vijftig bij Sam Francis in Parijs kennismaakte met een kunst die qua formaat terug leek te gaan op de negentiende eeuwse salonschilderkunst en hoe Francis hem enthousiast vertelde over de kunst uit de VS.[5] Mede op zijn advies bezocht De Wilde in 1962 voor het eerst New York, waar hij bij de verzamelaar Ben Heller met eigen ogen het werk van Gorky, Kline, Newman, Rothko en Still kon aanschouwen. Ook conservator Wim Beeren en criticus Franck Gribling gingen naar New York om de actuele Amerikaanse kunst te leren kennen. Vooral de impressies die Gribling optekende voor *Museumjournaal* in 1966 brengen in beeld welke indruk de dynamiek, moderniteit en massaliteit van de stad op een Nederlander konden maken. En, belangrijker nog: 'Moderne kunst telt tegenwoordig mee in de Amerikaanse samenleving. Het publiek is er op alle mogelijke manieren rijp voor gemaakt. Massacommunicatie en educatie hebben er voor gezorgd een steeds grotere groep kunstbewust te maken.'[6]
Dat 'rijp maken' was al vroeg in de jaren zestig geen tot de VS beperkte aangelegenheid meer. Naast de reizende tentoonstellingen uit de jaren vijftig en de mond-tot-mondreclame bleken medio jaren zestig ook de Biënnales van Venetië mogelijkheden te bieden om de actuele Amerikaanse kunst in West-Europa voor het voetlicht te brengen. Steeds vaker organiseerden Europeanen presentaties van actuele Amerikaanse kunst: bij grote manifestaties als de Documenta en in avant-garde galeries. Musea met een signalerend beleid gingen midden jaren zestig over tot aankopen die het beeld van de Amerikaanse kunst in de collecties vastlegden. Het Stedelijk Museum behoorde daarbij tot de koplopers. Samen met het Van Abbemuseum was het vanaf 1964 snel uitgegroeid tot een plek die internationaal in aanzien stond mede omdat de kunst uit de VS er ruime aandacht kreeg.[7]

In 1976 vertelde De Wilde hoe hij bij zijn eerste bezoek aan de VS vooral onder de indruk was van Newman en Johns, die hij op hun ateliers bezocht. Toch waren zijn eerste Amerikaanse aankopen in 1964 niet van deze kunstenaars, maar vooral van werken waar hij door zijn contacten en dat wat hij zelf eerder in Europa had kunnen zien, ontvankelijk voor was geraakt: behalve Francis' schilderij voor Bazel kocht hij zijn eerste werk van De Kooning: *Rosy Fingered Dawn at Louse Point* (1963). Daarnaast kocht hij, ongetwijfeld uitgedaagd door de Pop Art-tentoonstelling in het Stedelijk in juni/juli 1964, werk van Jim Dine en James Rosenquist aan. De Wilde verwierf dus vooral wat hem al enigszins bekend was en wat hij op dat moment kon overzien, en niet wat hij later noemde als hetgeen hem bij aankomst in de VS het meest frappeerde. In 1965 en 1966, direct na de eerste verwervingen van Amerikaanse Pop Art, kocht het Stedelijk ook *Charlene* uit 1954 van Rauschenberg, als duidelijk retrospectieve aanschaf en als een fundament onder de meer actuele Pop Art, alsmede het drieluik *As I Opened Fire...* (1964) van Lichtenstein en Johns' vijfdelige *Untitled* (1964-1965).
Pas in 1967, vijf jaar na de vroegste contacten met Newman, kocht De Wilde een eerste werk van hem: *The Gate*. En ondanks zijn later verwoorde directe voorkeur voor het werk van Johns bleef deze kunstenaar vertegenwoordigd met slechts de aankoop uit 1966. De groep werken van abstract expressionist De Kooning daarentegen groeide na 1964 uit tot een ensemble van zeven van diens latere schilderijen. Tussen 1977 en 1984 schonk De Kooning zelf nog in totaal dertien bronzen beelden. De discrepantie tussen De Wilde's uitspraken uit 1976 over zijn meest directe voorkeuren en zijn eerste verzameldaden aangaande werk uit de

5. Anoniem, 'E. de Wilde', *Amerikanische Kunst von 1945 bis heute Kunst der USA in europäischen Sammlungen* (red. L. Grisebach), Köln 1976, pp. 122-124, p. 122.

6. F.Th. Gribling, 'Go go go Indrukken uit New York', *Museumjournaal* 11 (1966) 4, pp. 87-95, p. 87.

7. Voor dat aanzien, ook onder vertegenwoordigers van de Europese neo-avantgarde, en hun bewondering voor de kunst in het Stedelijk van Amerikaanse kunstenaars als bijvoorbeeld Kelly en Newman, zie B.H. Buchloh, 'Isa Genzken: The Fragment As Model', tent. cat. *Isa Genzken*, Chicago (Renaissance Society Gallery at the University of Chicago) Frankfurt (Portikus) Brussel (Palais des Beaux Arts) München (Städtische Galerie im Lenbachhaus) 1992-1993, pp. 135-141, p. 135. Voor de status van het Stedelijk onder jonge kunstenaars en tentoonstellingsmakers in de jaren zestig, zie ook H.-U. Obrist, 'Curator Interview: Hans-Ulrich Obrist talks with Harald Szeemann', *Artforum* XXXV (1996) 3, pp. 74-79, 111-112, 119, 125, pp. 78, 111.

Willem de Kooning, *Rosy Fingered Dawn at Louse Point*, 1963.

6. F.Th. Gribling, 'Go go go Indrukken uit New York', *Museumjournaal* 11 (1966) 4, pp. 87-95, p. 87.

7. For that regard, even among representatives of the European neo-avant-garde, and their admiration for the art of American artists such as Kelly and Newman in the Stedelijk, see for instance B.H. Buchloh, 'Isa Genzken: The Fragment as Model', exhib. cat. *Isa Genzken*, Chicago (Renaissance Society Gallery at the University of Chicago) Franfort (Portikus) Brussels (Palais des Beaux Arts) Munich (Städtische Galerie im Lenbachhaus) 1992-1993, pp. 135-141, p. 135. For the status of the Stedelijk among young artists and curators in the 1960s, see also H.-U. Obrist, 'Curator Interview: Hans-Ulrich Obrist talks with Harald Szeemann,' *Artforum* XXXV (1996) 3, pp. 74-79, 111-112, 119, 125, pp. 78, 111.

Robert Rauschenberg, *Charlene*, 1954

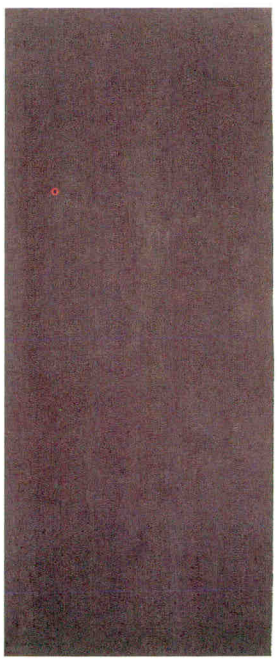
Gribling also went to New York to become acquainted with contemporary American art. Particularly the impressions that Gribling wrote up for the magazine *Museumjournaal* in 1966 show the impact the dynamism, modernity and massive size of that city could have on a Dutch-man. More important, 'Modern art presently matters in American society. The public has been prepared for it in every way possible. Mass communication and education have helped to make an increasingly large group aware of art'.[6]
Very early in the 1960s that 'preparation' was no longer something limited to the United States. In addition to the travelling exhibitions from the 1950s and word-of-mouth advertising, in the mid-1960s the Venice Biennials proved to be an opportunity to bring contemporary American art into the limelight in Western Europe. With ever greater frequency Europeans organised presentations of cutting-edge American art, in large events such as Documenta and in avant-garde galleries. In the mid-1960s museums whose policy it was to keep pace with what was happening in art began to make purchases that would capture the image of American art for their collections. The Stedelijk Museum was among the forerunners in this. Together with the Van Abbe Museum, after 1964 it quickly grew into a place that gained international respect, in part because art from the United States was given ample attention there.[7]

In 1976 De Wilde told how on his first visit to the U.S. he was especially impressed by Newman and Johns, whom he visited in their studios. Yet his first purchases in 1964 were not of these artists, but chiefly of works that he had become familiar with through his contacts and had himself seen earlier in Europe: except for Francis's painting for Basel, he bought his first work from De Kooning, *Rosy Fingered Dawn at Louse Point* (1963). In addition he purchased work from Jim Dine and James Rosenquist, unquestionably provoked by the pop art exhibition in the Stedelijk in June/July, 1964. Thus De Wilde acquired what was already somewhat familiar for him and what he could at that moment examine, and not what he later said had most struck him on his arrival in the United States. In 1965 and 1966, immediately after the first acquisitions of American pop art, the Stedelijk also purchased Rauschenberg's 1954 *Charlene*, clearly as a retrospective acquisition as well as a basis of the later pop art, as well as Lichtenstein's 1964 triptych *As I Opened Fire...* and Johns's 1964-1965 five part work *Untitled*.
Only in 1967, five years after the earliest contacts with Newman, did De Wilde buy his first work from him, *The Gate*. Despite the partiality which he later expressed for the work of Johns, this artist continued to be represented by only one acquisition from 1966. On the other hand, the group of works by the abstract expressionist De Kooning grew after 1964 into an ensemble of seven of his later paintings. Between 1977 and 1984 De Kooning himself also presented a total of thirteen bronze sculptures. The discrepancy between De Wilde's statements in 1976 about his most immediate preferences and his first acts in collection building indicates a gradual ideological and aesthetic shift: in 1976 De Wilde clearly had different plans and ideas about choices and acquisitions for the museum's collection than he had before. He chose other favourites than in the past, and stressed new points. That also coloured his memory and his statements.

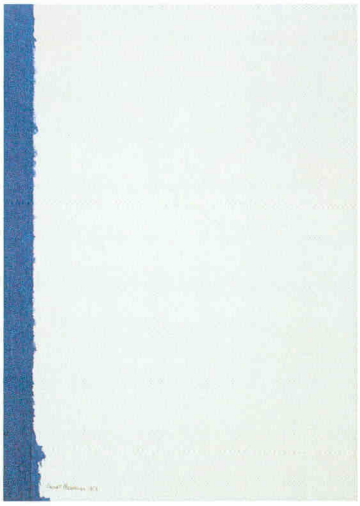
After the purchase of American art was launched with the gestural painting in large format of Francis and De Kooning, and the emphatically figurative pop art, in

VS wijst op geleidelijke ideologische en esthetische verschuivingen; in 1976 had De Wilde duidelijk andere plannen en ideeën over keuzes en aanwinsten voor de collectie van het museum dan eerder. Hij koos andere favorieten dan voorheen en plaatste nieuwe accenten. Dat kleurde ook zijn herinnering en zijn uitspraken.
Nadat het aankopen van Amerikaanse kunst was ingezet met de gesticulatieve schilderkunst op groot formaat van Francis en De Kooning, en de nadrukkelijk figuratieve Pop Art, begon het Stedelijk Museum in 1966 aan de vorming van een groep werken van Ellsworth Kelly, Kenneth Noland, Morris Louis en Frank Stella. De Wilde omschreef in zijn tekst uit 1976 het grootschalige, sterk vlakmatige en koel-abstracte werk van deze kunstenaars van de Post Painterly Abstraction als een kunst die in de nadruk op structuur, vorm en kleur een intellectuele atmosfeer aankondigde, die volgens hem uitmondde in de Minimal Art en de conceptuele kunst.
Zoals gezegd, niettegenstaande De Wilde's zelfbeleden vroege voorkeur voor Newmans werk kocht hij dat pas relatief laat aan. Die verwervingen, juist vanaf 1967, markeren in het verzamelbeleid vooral de overgang van abstract expressionisme en Pop Art naar de kunst van Kelly, Noland en Stella. De acquisities daarvan werden vanaf 1970 gevolgd door aankopen van vertegenwoordigers van wat de fundamentele schilderkunst is gaan heten: Mangold, Marden en Ryman (laatstgenoemde is nu met liefst twaalf werken in de collectie van het Stedelijk vertegenwoordigd). Tussen hun reflectieve werk en dat van de meer gesticulatieve abstract expressionisten fungeert het introverte, maar emotioneel geladen werk van Newman – zelf een vertegenwoordiger van het abstract expressionisme – duidelijk als een scharnier.

The Gate uit 1954, gekocht in 1967, is een groot verticaal schilderij met drie verticale velden, die sterk ruimtelijk ten opzichte van elkaar werken. *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*, verworven in 1969, onderscheidt zich in de picturale organisatie van het veld nadrukkelijk van *The Gate* door het enorme horizontale formaat en het gebruik van primaire kleuren. Het is een late, kritische evaluatie van Mondriaans werk en van zijn overwegend gebruik van de kleuren rood, geel en blauw. Newman plaatste een groot vlak van opgloeiend rood tussen twee verschillend geproportioneerde verticale stroken geel en transparant blauw. Zo riep hij een verstoord evenwicht op, dat maakt dat het oog van de kijker niet blijft dwalen in het grote, handgeschilderde en in lagen opgebouwde rode gebied, maar heen en weer blijft gaan over het beeldvlak, van de ene naar de andere zijde, naar de gele en blauwe grenzen. Het schilderij verschilt sterk van de visuele oplossingen die Newman in de jaren vijftig had ontwikkeld, toen hij de verticale 'zip' (en soms meerdere 'zips') plaatste in grote monochrome gebieden, juist om te zorgen dat het oog van de kijker van 'zip' naar kleurveld en weer terug zou gaan. De sterk gevarieerde interne tegenstellingen die Newman met 'zips' en kleurvelden wist op te bouwen, dienen om de kijker te dwingen de fixatie op een enkele positie tegenover het schilderij op te geven en hem bewust te maken van de uitgestrektheid van de kleurvelden en zijn eigen fysieke positie tegenover het werk.
De Wilde's derde en laatste aankoop (in 1975), *Cathedra*, is van die principes een treffend vroeg voorbeeld, met de 'zips' in de kleurvelden in plaats van ter weerszijden van het doek. De twee – onderling verschillende – 'zips' en de drie blauwe kleurvelden laten het oog door *Cathedra* dwalen en vragen van de kijker als het ware dat hij zich steeds opnieuw bewust wordt van zijn specifieke positie tegenover het reusachtige werk.
Het vierde schilderij, *Right Here* uit 1954, door Newmans weduwe Annalee in 1992 geschonken, is klein en houdt verband met *The Gate*, dat in hetzelfde jaar is gemaakt. *Right Here* roept een balans op tussen de diep blauwe strook links en het transparante lichtblauwe veld in de rest van het werk – enigszins vergelijkbaar met wat het dof zwarte veld in *The Gate* doet aan de rechterhelft van dit werk.

Barnett Newman, *The Gate*, 1954

Barnett Newman, *Right Here*, 1954

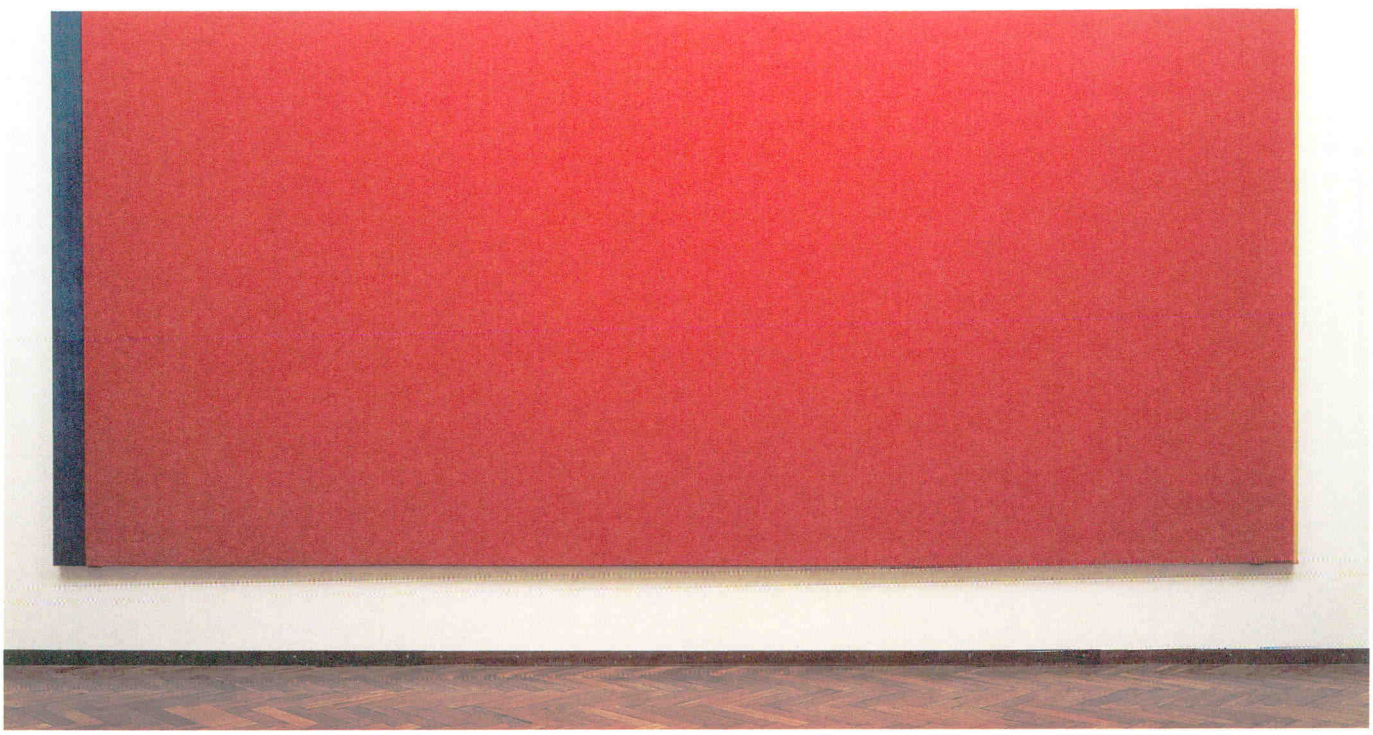
1966 the Stedelijk Museum began to form a group of works by Ellsworth Kelly, Kenneth Noland, Morris Louis and Frank Stella. In his text from 1976 De Wilde described the large-scale, strongly surface-oriented and coolly abstract work of these artists of post painterly abstraction as an art that in its emphasis on structure, form and colour proclaimed an intellectual atmosphere, which according to him led to minimal art and conceptual art.
As has been said, notwithstanding De Wilde's profession of his early enthusiasm for Newman's work, he purchased it only relatively late. These acquisitions, only after 1967, primarily mark a transition in the collection policy from abstract expressionism and pop art to the art of Kelly, Noland and Stella. These were after 1970 followed by purchases from representatives of what was to become known in Dutch as *fundamentele schilderkunst* (fundamental painting): Mangold, Marden and Ryman (the last of these is now represented in the collection of the Stedelijk by as many as twelve works). The introverted but emotionally charged work of Newman – himself a representative of abstract expressionism – clearly functions as a pivot between their reflective work and the more gestural abstract expressionists.

The Gate, from 1954, purchased in 1967, is a large vertical painting with three vertical fields which produce a strongly spatial effect with regard to one another. *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*, acquired in 1969, emphatically distinguishes itself from *The Gate* in pictorial organisation of the field through the enormous horizontal format and the use of primary colours. It is a late, critical evaluation of Mondrian's work and his preponderant use of the colours red, yellow and blue. Newman placed a large area of glowing red between two differently proportioned vertical strips of yellow and transparent blue. In this way he summons up an unstable equilibrium that prevents the eye of the viewer from continuing to wander in the large, hand-painted red area, built up in layers, but assures that it will pass back and forth over the surface of the image from the one side to the other, to the yellow and blue borders. The painting differs strongly from the visual solutions that Newman had developed in the 1950s, when he placed the vertical 'zip' (and sometimes several 'zips') in large monochrome areas, precisely to assure that the eye of the viewer would move back and forth from the 'zip' to the colour field. The powerfully varied internal contrasts that Newman was able to construct with 'zips' and colour fields serve to force viewers to abandon the fixation on a single position in the presence of the painting, and make them conscious of the expanse of the colour fields and their own physical position before the work. De Wilde's third and final purchase, in 1975, *Cathedra*, is a striking early example of these principles, with the 'zips' in the colour field rather than on either side of the canvass. The two 'zips', differing from each other, and three blue colour fields, permit the eye to wander through *Cathedra*, and demands of the viewers, as it were, that they ever anew become aware of their specific position facing the gigantic work. The fourth painting, *Right Here*, from 1954, presented by Newman's widow Annalee in 1992, is small and connected with *The Gate*, which was produced in the same year. *Right Here* evokes a balance between the deep blue strip to the left and the transparent light blue field in the rest of the work, somewhat comparable with what the matt black field in *The Gate* does in the right half of this work.

In 1967 De Wilde thought he recognised in Newman one of the founders of a new abstraction, an artist who

De Wilde meende in 1967 in Newman een van de grondleggers van de nieuwe abstractie te herkennen, een kunstenaar die zich al vroeg keerde tegen de expressionistische tendenzen van de kunst van onder anderen Pollock en De Kooning in de jaren vijftig.[8] Inderdaad is Newmans *The Gate* in visueel opzicht verwant aan *Blue Green Red I* uit 1964-1965, een eveneens in 1967 verworven schilderij van de veel jongere Ellsworth Kelly. Vanuit huidig perspectief zou je achter dergelijke aankopen een formalistische visie kunnen vermoeden die dezelfde richting uitgaat als die van Greenberg in de VS en je zou je zelfs af kunnen vragen of De Wilde's selectie van werken van Amerikaanse kunstenaars wellicht beïnvloed is geweest door de ideeën van de beroemde protagonist van de 'American Type Painting'. Greenberg zag Newmans werk als een eigenzinnige variant op de door hem beklemtoonde specifieke, niet-Europese elementen van de jonge Amerikaanse kunst, waar intrinsieke schilderkunstige waarden als kleur en verfopbreng telden (in plaats van het motief), en *flatness* en grootschaligheid. De schilderijen van Newman, die Green-berg geen schilderijen noemde maar *fields*, hadden in zijn ogen grote invloed uitgeoefend op de jongste generatie kunstenaars, onder wie Stella.
Toch is die relatie tussen De Wilde en Greenberg vooral fictief. De Wilde is op intuïtieve wijze tot zijn conclusies over de connecties tussen de genoemde kunstenaars gekomen. Hij voelde in de regel geen grote

8. De Wilde in een brief d.d. 28 maart 1967 aan de Wethouder voor Kunstzaken (archief Stedelijk Museum): 'Tegen de algemene tendentie van het expressionisme en de action painting in, die hun hoogtepunt omstreeks dat jaar (1954) beleefden, was Newman reeds geheel geëvolueerd in een richting die nu de jongste schilders zo duidelijk inspireert.' Zie ook M. Soeting, 'Cathedra van dichtbij bekeken', *Barnett Newman 'Cathedra'*, SMA Cahier 24, Amsterdam 2001, pp. 19-52, pp. 23-24. In dit cahier is ook een uitgebreid verslag te lezen van de vier jaar durende restauratie van *Cathedra* door restauratoren Elisabeth Bracht, Irene Glanzer en Louise Wijnberg.

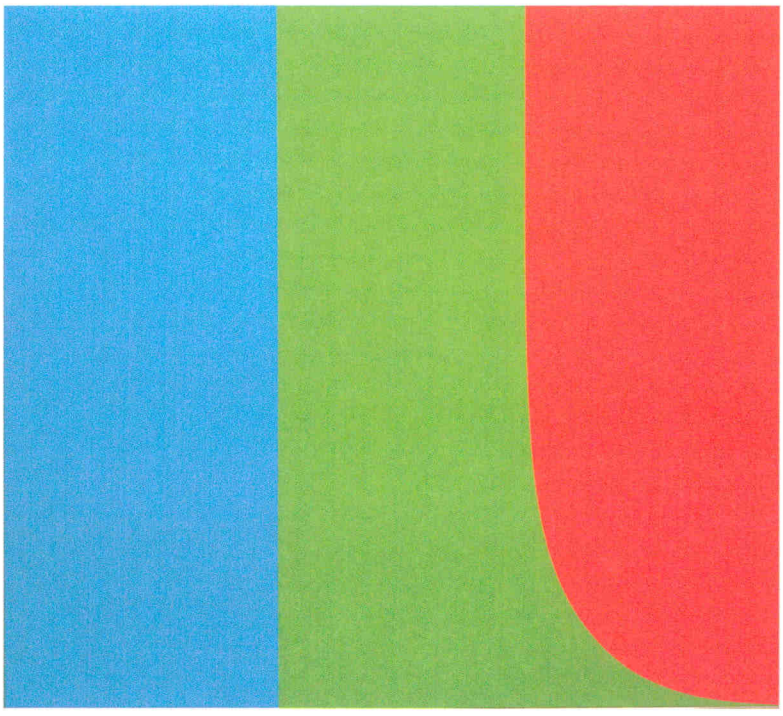

Barnett Newman, *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*, 1967-1968

8. In a letter dated March 29, 1967, to the City Councillor for Art Affairs (archive of the Stedelijk Museum), De Wilde writes, 'Against the general tendency of expressionism and action painting, which experienced their high point around that year [1954], Newman had already entirely evolved in a direction that now so clearly inspires the newest painters.' See also M. Soeting, 'A Close Look at *Cathedra*', *Barnett Newman 'Cathedra'*, SMA Cahier 24, Amsterdam 2001, pp. 19-51, p. 23. This cahier also includes a comprehensive report on the four year long restoration of *Cathedra*, by restorers Elisabeth Bracht, Irene Glanzer and Louise Wijnberg.

9. E. de Wilde, 'Voorwoord', exhib. cat. *Barnett Newman*, Amsterdam (Stedelijk Museum) 1972, p. 3.

10. C. Blotkamp, 'Barnett Newman – twee schilderijen', *Museumjournaal* 15 (1970) 1, pp. 3-11.

Ellsworth Kelly, *Blue Red Green I*, 1964-1965

very early turned against the expressionist tendencies of the art of Pollock and De Kooning in the 1950s.[8] Indeed, Newman's *The Gate* is in visual terms related to *Blue Green Red I* from 1964-1965, a painting by the much younger Ellsworth Kelly likewise acquired in 1967. From today's perspective, one might suspect that behind these acquisitions there was a formalistic vision which runs in the same direction as that of Greenberg in the U.S., and one could even ask if De Wilde's selection of works from American artists perhaps was influenced by the ideas of this famous promoter of 'American type painting'. Greenberg saw Newman's work as an idiosyncratic variation on the specific, non-European elements which he emphasized in the new American art, where intrinsic painterly values such as colour and paint application counted, rather than the motif, as well as flatness and large scale. Newman's paintings, which Greenberg did not term paintings but 'fields', had in his eyes too exercised great influence on the newest generation of artists, among them Stella. Yet this connection between De Wilde and Greenberg is largely notional. De Wilde reached his conclusions intuitively about the connections between the artists mentioned. As a rule, he felt no great need to take theoretical positions about art, not even when he had to explain the importance of works for purchase by the museum. Regarding Newman and his work De Wilde had little to say, and when he did, then his views were not very outspoken. What is primarily significant with him is the nomination of Newman as the American patriarch of a new, reductive abstraction, as is the precise selection of paintings from him that he selected and bought.

In the catalogue of Newman's solo exhibition in 1972, De Wilde wrote that he admired Newman (who had died in 1970) as a person and an artist, both for his character and his art.[9] For him, this art was the outcome of a small area where the power of a strong emotion and that of an equally strong discipline touched one another. De Wilde used these terms frequently when he tried to describe qualities of what he saw as great art, an art that realised a new and unique vision of the world and that at the same time revealed the tension and struggle of the artist in the way in which he had been able to impose his expressive power and vision on his painterly media, as if it were a conquest. De Wilde found the power to express a unique vision of the world the most important factor in persons he most esteemed as artists. This phenomenological vision of Newman's work of course was far distant from that of Greenberg, for whom originality perhaps took first place, but who would never enter into a discussion of anything as elusive as the supposed self-realisation of the artist, and who was exclusively focused on the objective, external characteristics of the artwork itself.

Around 1970 in the Netherlands there were already more precise views regarding Newman's work than those of De Wilde. Carel Blotkamp, for instance, exhibited a much more nuanced judgement on Newman.[10] On the basis of Newman's own texts, among other things, the art historian emphasized that a formalistic approach to Newman's work was relative, because, according to him, this took too little into account the ideas and motives of the artist himself. That did not detract from the fact that it was precisely the formal aspects of *The Gate* and *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*, from the collection of the Stedelijk Museum, that were recognised by Blotkamp as extreme in every respect: the extent of the colour fields and the intensity of the colours, paradoxically coupled with Newman's capacity to add a personal, subdued but

noodzaak tot het innemen van theoretische posities over kunst, ook niet als hij het belang ervan moest verduidelijken voor de aankoop van werken voor het museum. Over Newman en zijn werk liet De Wilde zich niet vaak uit, en wanneer hij dat wel deed, dan nog niet erg uitgesproken. Veelzeggend is bij hem vooral de keuze voor Newman als de Amerikaanse aartsvader van een nieuwe, reductieve abstractie, evenals de precieze selectie van schilderijen die hij van hem koos en kocht.

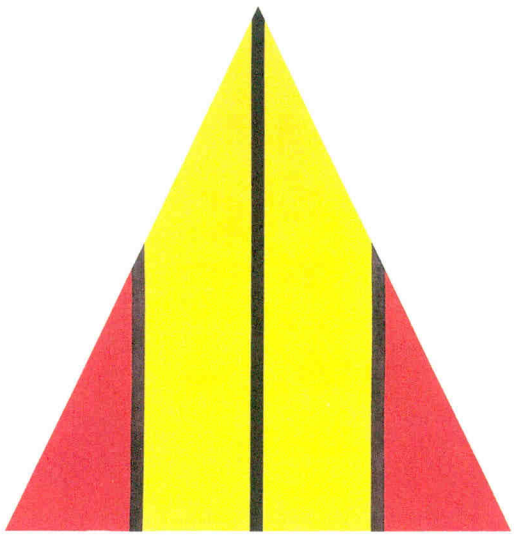
In de catalogus van Newmans solotentoonstelling van 1972 schreef De Wilde dat hij Newman (die in 1970 gestorven was) bewonderde als persoon en als kunstenaar, zowel om zijn karakter als om zijn kunst.[9] Die kunst was voor hem de uitkomst van een smal gebied waar de kracht van een sterke emotie en die van een even sterke discipline elkaar raakten. De Wilde gebruikte die termen vaker als hij de eigenschappen probeerde te omschrijven van wat hij zag als grote kunst: een kunst die een unieke en nieuwe kijk op de wereld realiseerde en die tegelijk de spanning en strijd van de kunstenaar toonde in de wijze waarop hij uitdrukkingskracht en visie aan zijn schilderkunstige middelen had weten op te leggen als ware het een verovering. De kracht om een unieke visie op de wereld tot uitdrukking te brengen vond De Wilde het belangrijkst in personen die hij als kunstenaar het meest waardeerde. Deze fenomenologische kijk op Newmans werk stond natuurlijk ver af van die van Greenberg, voor wie originaliteit weliswaar op de eerste plaats kwam, maar die nooit zou ingaan op zoiets ongrijpbaars als de vermeende zelfrealisatie van de kunstenaar en die uitsluitend gericht was op de objectieve, uiterlijke kenmerken van het kunstwerk zelf.

Omstreeks 1970 bestonden in Nederland al preciezere visies op Newmans werk dan die van De Wilde. Carel Blotkamp bijvoorbeeld gaf blijk van een veel genuanceerder oordeel over Newman.[10] Op grond van onder meer Newmans eigen teksten benadrukte de kunsthistoricus dat een formalistische benadering van Newmans werk relatief was, omdat die volgens hem te weinig rekening hield met de ideeën en drijfveren van de kunstenaar zelf. Dat nam niet weg dat juist de formele aspecten van *The Gate* en *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III* uit de collectie van het Stedelijk Museum door Blotkamp werden herkend als in elk opzicht extreem: de maten van de kleurvlakken en de intensiteit van de kleuren, paradoxaal gekoppeld aan Newmans vermogen om daar in de verfopbreng een persoonlijk, ingetogen, maar emotioneel gebaar aan toe te voegen, dat het oppervlak van het schilderij subtiel verlevendigde. Mede omdat Newmans werken zo duidelijk 'handgemaakt' waren, concludeerde Blotkamp – en dit in onderscheid tot De Wilde – dat de kunstenaar juist lijnrecht tegenover de Post Painterly Abstraction stond. Tegelijk stelde hij vast dat Newmans werken een sterk zintuiglijke en psychologische inwerking op de beschouwer hadden. Volgens Blotkamp – en hierin kwam hij dan toch weer in de buurt van De Wilde's oordeel – was de schilderkunst voor Newman in essentie een heroïsche scheppingsdaad van iemand die vorm probeerde te geven aan zaken die nog niet eerder waren gevisualiseerd. Anders gezegd, en met Newmans eigen woorden: iemand die het 'sublieme' wilde laten ervaren.

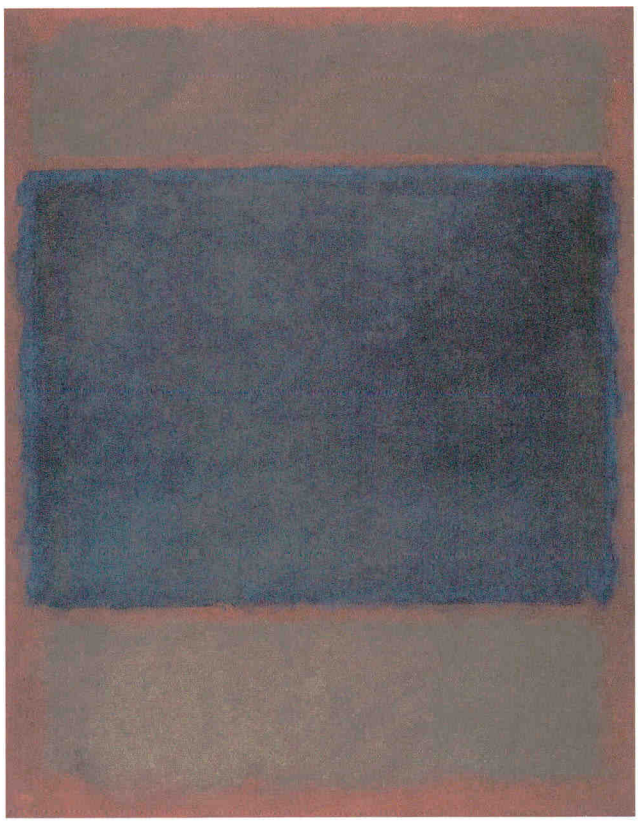
De Wilde mag weinig woorden hebben besteed aan Newmans werk, maar wat hij erover zei was niet ongeïnformeerd en slechts ten dele in strijd met hetgeen Blotkamp betoogde, al was de laatste wel veel preciezer en verfijnder in zijn behandeling. De Wilde verkeerde in de omstandigheid dat hij een verzamelbeleid moest voeren dat hout sneed en je zou kunnen zeggen dat de kwaliteit van zijn inzicht in Newmans werk vooral spreekt uit de vertegenwoordiging in de collectie die hij van hem tot stand bracht – een vertegenwoordiging die uniek is in Europa om de omvang en interne samenhang, maar ook om de relaties tot andere aankopen. Niet toevallig kocht hij in 1967 vrijwel tegelijk met *The Gate* het

9. E. de Wilde, 'Voorwoord', tent. cat. *Barnett Newman*, Amsterdam (Stedelijk Museum) 1972, p. 3.

10. C. Blotkamp, 'Barnett Newman – twee schilderijen', *Museumjournaal* 15 (1970) 1, pp. 3-11.

Barnett Newman, *Chartres*, 1969
(Daroscollectie, Zwitserland / Daros Collection, Switzerland)

Mark Rothko, *Untitled*, 1962

emotional gesture to it in the paint application, which subtly enlivened the surface of the painting. In part because Newman's works were so clearly 'handmade', Blotkamp concluded – and this distinguishes him from De Wilde – that the artist on the contrary was diametrically opposed to post painterly abstraction. At the same time he found that Newman's works had a profound sensory and psychological effect on the viewer. According to Blotkamp – and in this he approached De Wilde's judgement – for Newman painting was in essence a heroic act of creation, by someone who sought to give form to things that had never before been visualised. Put in other words – in this case Newman's own words – someone who wanted to enable the experience of the 'sublime'.

De Wilde may have devoted few words to Newman's work, but what he said about it was not uninformed, and only partly in conflict with that which Blotkamp argued, although the latter was much more precise and refined in his handling of the topic. De Wilde was in a situation where he had to carry out a sound collecting policy, and one might say that the quality of his insight into Newman's work chiefly is to be proven by the representation in the collection for which he was responsible, a representation that is unique in Europe in its extent and internal coherence, but also in its relations to other acquisitions. It is not by chance that in 1967, at almost the same time as *The Gate*, he bought the spectacular cutout work *La Perruche et la Sirène* that Henri Matisse had produced close to the end of his life. This vast paper collage from 1952, with its emphasis on colour, the subtle but charged use of form and line, and the overall composition, could qualify as a European counterpart to works such as Newman's *Who's Afraid...* Moreover, the young Americans of post painterly abstraction had great admiration for Matisse, as is clearly demonstrated in the pure use of line and colour in Kelly's work, among other ways.
Shortly before the end of the 1960s De Wilde must have realised that in Matisse and Newman he was representing the European and American fathers of the then contemporary abstract, minimalistic tendencies in the U.S. In their work he saw nothing less than the pillars supporting the newest abstraction, and it is therefore not surprising that he, when it had become impossible to assemble a group of works by Matisse, sought to do that with the work of Newman. Precisely because De Wilde ascribed a key role to him in American art, toward the end of his directorate he still attempted to acquire the 1969 *Chartres*. However, the work proved too expensive and too risky politically to purchase it for the perfecting of the Newman ensemble.[11]

De Wilde's assembling representative groups of works by specific contemporary artists can be seen in the light of assuring that the museum would have enough important cards in its hand when the Van Gogh collection, which had been one of the great draws of the museum since 1930, would move into its own building in 1973. By forming coherent ensembles of current artists who were representative of particular developments in contemporary art, De Wilde hoped that the museum would retain its drawing power.
In the 1970s he also worked on the further representation of American art, and based on the choices he made, it decidedly appears that he began to attribute a still more important role to Newman. From an abstract-expressionist counterpart to De Kooning, in the collection of the Stedelijk Museum Newman increasingly became the founder of an intellectualistic, more formal and reflective art, so that he ultimately could be viewed

spectaculaire knipselwerk *La Perruche et la Sirène* dat Henri Matisse tegen het eind van zijn leven had vervaardigd. Deze uitgestrekte papier-collage uit 1952, met de nadruk op de kleur, het subtiele maar geladen vorm- en lijngebruik en de *overall* compositie, kon als Europese tegenhanger van werken als *Who's Afraid...* van Newman gelden. De jonge Amerikanen van de Post Painterly Abstraction hadden bovendien grote bewondering voor de kunst van Matisse, wat onder meer duidelijk blijkt uit het werk van Kelly.
De Wilde moet kort voor het einde van de jaren zestig gemeend hebben in Matisse én Newman de Europese én de Amerikaanse vaders te hebben gerepresenteerd van de toen actuele abstracte, minimalistische tendenzen uit de VS. In hun werk zag hij niets minder dan de peilers onder de jongste abstractie, en het is dan ook geen wonder dat hij, waar het onmogelijk was nog een groep werken van Matisse samen te stellen, dat wel probeerde met het werk van Newman. Juist omdat De Wilde hem een sleutelrol toekende binnen de Amerikaanse kunst heeft hij nog geprobeerd om aan het einde van zijn directoraat *Chartres* uit 1969 te verwerven. Het werk bleek echter te duur en politiek te riskant om ter vervolmaking van het Newman-ensemble aan te kopen.[11]

Het samenstellen door De Wilde van representatieve groepen van werk van specifieke eigentijdse kunstenaars kan gezien worden in het licht van het streven te zorgen dat het museum genoeg belangrijke troeven in handen zou hebben als in 1973 de Van Gogh-collectie, die sinds 1930 een van de grote trekpleisters van het museum was, naar een eigen gebouw zou gaan. Door samenhangende ensembles te formeren van actuele kunstenaars die representatief waren voor zekere ontwikkelingen in de eigentijdse kunst, hoopte De Wilde het museum aantrekkelijk te houden.
Ook in de jaren zeventig heeft hij gewerkt aan de verdere representatie van de Amerikaanse kunst, en het lijkt er stellig op dat hij – afgaande op de keuzes die hij maakte – Newman een steeds belangrijker rol is gaan toekennen. Van de tegenhanger van de abstract-expressionist De Kooning werd Newman in de Stedelijk-collectie steeds meer de grondlegger van een intellectualistische, meer formele en reflectieve kunst, zodat hij uiteindelijk zelfs in verband gezien kon worden met schilders als Marden, Mangold en Ryman.
De drie monumentale werken van Newman vormden voor dit collectie-onderdeel als het ware een spil. De Wilde presenteerde ze vrijwel permanent op de hoofdwand in de erezaal. Die zaal gold als overduidelijk bewijs dat de ontwikkeling van de actuele Amerikaanse kunst in het Stedelijk Museum te volgen was als nergens anders in Europa. Dat beaamde later ook de Amerikaanse kunstwereld. Zo schonk Annalee Newman in 1992 uit waardering voor De Wilde het doek *Right Here* en ontving het museum in 1986 een werk van Rothko van The Mark Rothko Foundation vanwege de verdiensten van het Stedelijk voor de Amerikaanse kunst. Het is deze door De Wilde ingezette specialisatie die ook in 2001 nog een stempel drukt op het Stedelijk Museum, gezien het expositieprogramma en de vele andere activiteiten rond Amerikaanse kunst die dit jaar plaatsvonden.

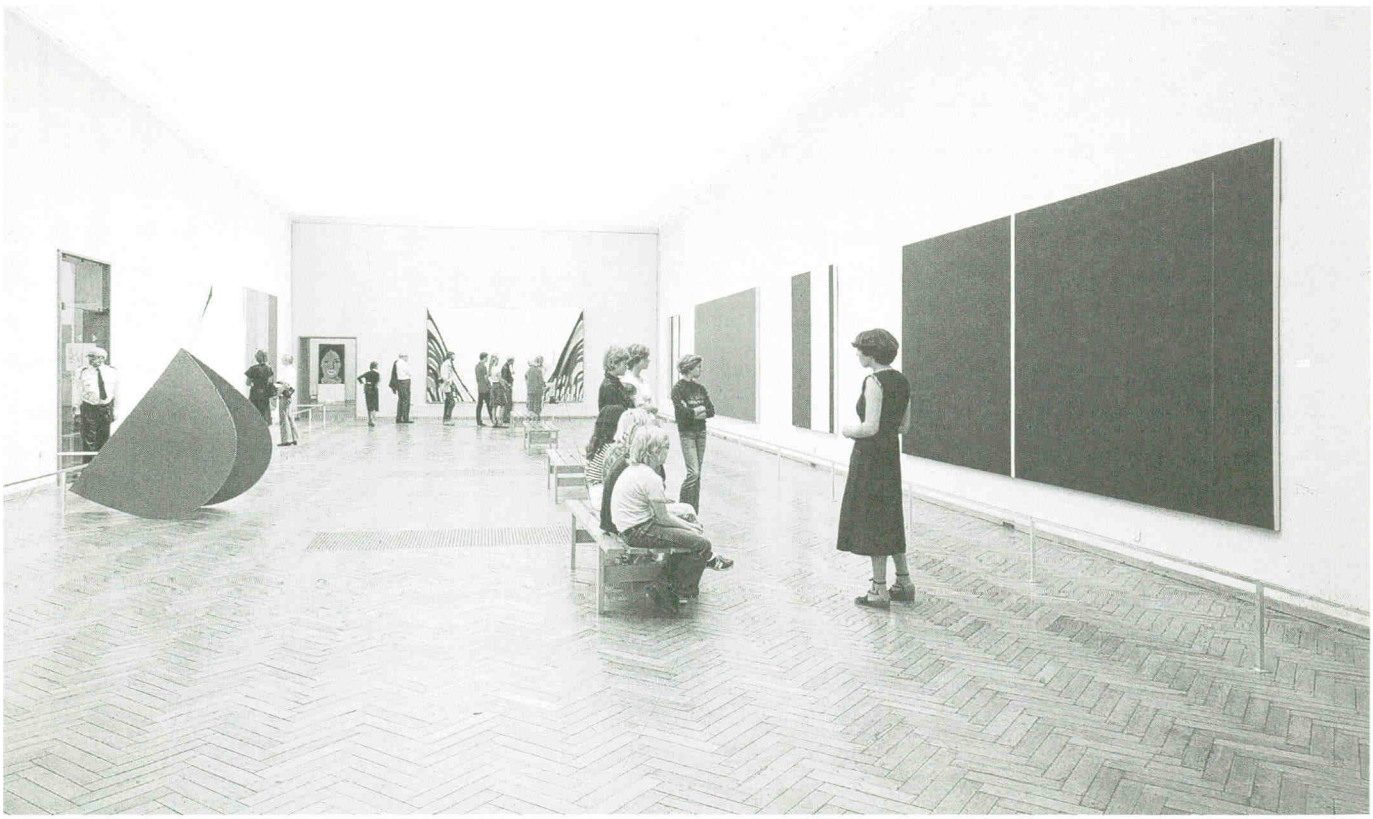
Jan van Adrichem

11. Uit brieven in het archief van het museum, onder meer aan Annalee Newman d.d. 18 juni 1985, blijkt dat De Wilde in de periode april-juli 1985 heeft overwogen *Chartres* aan te kopen. Het plan kon geen doorgang vinden omdat het benodigde bedrag van $1.000.000,- te hoog was om vanuit de kunstbegroting van de gemeente Amsterdam op te brengen, en omdat het aankoopbedrag de nieuw aantredende directeur Beeren in politieke moeilijkheden zou kunnen brengen.

11. From letters in the museum archive, among them one to Annalee Newman dated June 18, 1985, it appears that De Wilde was considering the purchase of *Chartres* during the period from April to July 1985. The plan could not go through because the required sum of $1,000,000 was too high to be raised from the art budget of the City of Amsterdam, and because the purchase amount might bring the newly arriving director Beeren into political difficulties.

in connection with painters such as Marden, Mangold and Ryman.
The three monumental works by Newman form a pivot, as it were, for this part of the collection. De Wilde presented them almost permanently on the main wall in the honour gallery. This gallery served as clear evidence that the development of contemporary American art could be followed in the Stedelijk Museum, as it could nowhere else in Europe. The American art world would later endorse that. For instance, in 1992 Annalee Newman presented the canvass *Right Here* out of her esteem for De Wilde, and in 1986 the Museum received a work by Rothko from the Mark Rothko Foundation because of the Stedelijk Museum's services to American art. It is this specialisation, begun by De Wilde, which also once again left a very important mark on the Stedelijk Museum in 2001, as reflected in the exhibition programme and many other activities surrounding American art which took place this year.

Jan van Adrichem

Erezaal met werk van Kelly, Louis en Newman, eind jaren zeventig /
Gallery of Honour with works by Kelly, Louis and Newman, end of the 70s

Aanwinsten
Tentoonstellingen
Publicaties
Activiteiten
Bruiklenen
2001

Vereniging Vrienden
Business Club
Sponsors

Schenkers

Woody van Amen
Jan Andriesse
Joan Banach
Gabriele Basilico
de heer H. van Beek, Amsterdam
Frank Beekers
Benthem Crouwel Architecten, Amsterdam
de heer M. Bertheux, Amsterdam
Sonja Besselink
Jaap Blaak/Luir Dejo
de heer C. de Boer, Amsterdam
Eugène Brands
de heer R. Brattinga & mevr. A. Bodon, Amsterdam
Pieter Bijwaard
Francesco Clemente
Designpolitie
Dietwee Ontwerpers
de heer H. Dijkstra, Amsterdam
Rudi Fuchs
Johannes Gachnang
Galerie De Expeditie, Amsterdam
Galerie Gansevoort, New York
Galerie Paul Andriesse, Amsterdam
Galerie Singel 74, Amsterdam
Gonnissen en Widdershoven
mevr. L. Gronheid, Amsterdam
Jeroen Henneman
Heringa/ Van Kalsbeek
Tjibbe Hooghiemstra
de heer W. 't Hooft, Amsterdam
Nan Hoover
Seet van Hout
de heer A. De Jong, Amsterdam
de heer Ko de Jonge, Amsterdam
Hubert Kiecol
Cor Knops
Helga Kos
de heer R. Kras, Amsterdam
Marianne Kronenberg
M&Co.
Frans van Mourik
Mondriaan Stichting, Amsterdam
Marc Mulders
de heer M. van Nieuwenhuyzen, Amsterdam
Morgan O'Hara
de heer B. Oudt, Amsterdam
de heer A. Petersen, Amsterdam
de heer J. Poot & mevr. M. van Lingen, Amsterdam
Uwe Poth
Loes van den Putte
Royden Rabinowitch
Arnulf Rainer
mevr. K. van Roekel, Amsterdam
mevr. S. Schenk, Amsterdam
mevr. T. Smit, Amsterdam
Harma Staal
Aline Thomassen
de Toyisten
JCJ Vanderheyden
Roy Villevoye
Erwin de Vries
Mart Warmerdam
Tony van Wassem
Albert van Westing
Roger Willems
mevr. S.M.E. Willink-Quiël, Amsterdam
Johanes Zechner

Aanwinsten: schenkingen

Schilderijen

Vanderheyden, JCJ
Ascending Horizon, 1995 (van de kunstenaar)
Zechner, Johanes
Text Lucebert, 1999 (van de kunstenaar)

Beelden

Kronenberg, Marianne
Houten object, 1981 (van L. Gronheid, Amsterdam)
Kronenberg, Marianne
Lampenkappen, achtdelig, 1981 (van de kunstenaar)
Kronenberg, Marianne
Muurobject, 7 strings, 1980 (van de kunstenaar)
Kronenberg, Marianne
Muurobject, 9 strings, 1980 (van de kunstenaar)
Kronenberg, Marianne
Konijneneiland, 1983 (van H. van Beek, H. Dijkstra, L. Gronheid, W. 't Hooft, A. De Jong, B. Oudt, K. van Roekel, S. Schenk, T. Smit)

Prenten

Blaak, Jaap/ Dejo, Luit
De grootste vibrator van de wereld, 2001 (van de kunstenaars)
Gachnang, Johannes
Nieuwjaarswens, 2000 (van de kunstenaar)
Henneman, Jeroen
Brussel Bruxelles Amsterdam New York Torino Kassel Köln, 2000 (van de kunstenaar)
Jorn, Asger
Zonder titel, 1959 (van J. Gachnang)
Kos, Helga
Zonder titel, 2000 (van de kunstenaar)
Meerman, Bas
Nieuwjaarsprent, 2000 (R. Brattinga, A. Bodon)
Vries, Erwin de
Zonder titel, 1993 (van de kunstenaar)
W 139
Kunstmap, 1986 (van M. Kronenberg, Amsterdam)

Tekeningen

Andriesse, Jan
Negen studies gerelateerd aan: *There Ain't Any there, There*, 1982-1987 (van de kunstenaar)
Attersee, Christian Ludwig
Orangeküsser, 1994 (van Rudi Fuchs)
Banach, Joan
(23 Tekeningen), 2000 (van de kunstenaar)
Brands, Eugène
Alles vloeit, 1999 (van de kunstenaar)
Henneman, Jeroen
Map *Opus Gran*, 1982 (van de kunstenaar)
Henneman, Jeroen
Map illustraties, 1989-1992 (van de kunstenaar)
Hout, Seet van
Zonder titel, 2000 (van de kunstenaar)
Jungerman, Remy
Flattened Toad, 1997 (van M. van Nieuwenhuyzen, Amsterdam)
Rabinowitch, Royden Judgments on Extension, 2001 (van de kunstenaar)
Willink, Carel
Damesportret, 1934 (van Mevr. S.M.E. Willink-Quiël, Amsterdam)
Willink, Carel
Park van Versailles, 1949 (van Mevr. S.M.E. Willink-Quiël, Amsterdam)

Fotografie

Basilico, Gabriele
twee foto's *Beirut*, 1991 (van de kunstenaar)
Basilico, Gabriele
Paris, 1997 (van de kunstenaar)
Basilico, Gabriele
Milano, 1998 (van de kunstenaar)
Basilico, Gabriele
Palermo, 1998 (van de kunstenaar)
Becher, Bernd & Hilla
Hochofen Siegen Westfalen, 1961 (van Rudi Fuchs Amsterdam)
Becher, Bernd & Hilla
Hochofen Youngstown Ohio USA, 1981 (van Rudi Fuchs, Amsterdam)
Oorthuys, Cas
Rotterdam dynamische stad, 1990 (fotoboek) (van J. Poot en M. van Lingen, Amsterdam)
Swart, Siebe
Uit de serie: Museumplein (werk in uitvoering), 1997-1999 (van de Mondriaan Stichting, Amsterdam)

Kunstenaarsboeken

Amen, Woody van
The Trade-plough nr. 4, 2000 (van de kunstenaar)
Baer, Jo
Four Drawings, 1993 (van Galerie Paul Andriesse, Amsterdam)
Besselink, Sonja
Sonja Besselink, 1994 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Stadia, 1980 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Slak! in zeventien versies, 1983 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Bekeken, 1985 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
In het land van horen zeggen hebben alle mensen een gewei, 1988 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Lemun-Deej, 1994 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
De muur als drager: muurschildering van Pieter Bijwaard in het Psychiatrisch Ziekenhuis Dennenoord te Groningen, 1995 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
t G v, 1995 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Where Visions Meet, 1996 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Nogal aardse wolken, 1996 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Longplay, 2001 (van de kunstenaar)
Bijwaard, Pieter
Longplay, 2001 (van de kunstenaar)
Clemente, Francesco
Notebook, 2001 (van de kunstenaar)
Diverse kunstenaars
Fresh Snow: Report of the 4th Trans-industrial Manifestation Amsterdam, 22-29 of May, 2000, 2000 (van de kunstenaars)
Eva & Adele
Close-up & Blow-Up, 2000 (van Rudi Fuchs, Amsterdam)
Graaf, Suzanne de
Tekeningen uit de

schetsboeken van Suzanne de Graaf, 2000
(van Benthem Crouwel Architecten, Amsterdam)
Heringa/Van Kalsbeek
Absorb, 2001
(van de kunstenaar)
Hooghiemstra, Tjibbe
Foar E, 2000
(van de kunstenaar)
Hoover, Nan
Night Letters, 2000
(van de kunstenaar)
Hout, Seet van
Tekeningen 1993, 1994
(van de kunstenaar)
Hout, Seet van
The 732 Colours of India, Trivandrum July – October 1995, z.j.
(van de kunstenaar)
Hout, Seet van
Seet van Hout, 1998
(van de kunstenaar)
Jonge, Ko de
Middelburg & een stenen tijdperk (1976-2001), 2001
(van de kunstenaar)
Jonge, Ko de
Horizontaal, 2001
(van de kunstenaar)
Kiecol, Hubert
Moby Dick. Einundvierzigstes Kapitel, 2000
(van de kunstenaar)
Killaars, Fransje
Fransje Killaars, 2000
(van galerie De Expeditie, Amsterdam)
Knops, Cor
Werken op papier 1997-2000, 2001
(van de kunstenaar)
Koole, Peter
Via, 2000
(van galerie Singel 74, Amsterdam)
Mulders, Marc
Pietà, 2001
(van de kunstenaar)
O'Hara, Morgan
Live Transmissions, Attention and Drawings as Time-based Performance, 2000
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Knopf hoch es wird schon wieder!, 1975
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Mexico Guatamala El Salvador, 1976
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Malaysia Singapur Indonesien, 1977
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Griechenland, 1978
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Medium Photographie 5, 1978
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Materialien, 1979
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Tunesien, 1979
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Written Pieces, 1979
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Written Pieces, 1980
(van de kunstenaar)
Poth, Uwe
Gorcumproject (Kunst informatie 28), 1980
(van de kunstenaar)
Putte, Loes van den
Moment, z.j.
(van de kunstenaar)
Putte, Loes van den
Momento 2, z.j.
(van de kunstenaar)
Rainer, Arnulf
Die Bibel, illustriert von Arnulf Rainer, 1998
(van de kunstenaar)
Thomassen, Aline
Aline Thomassen, 2001
(van de kunstenaar)
Vanderheyden, JCJ
JCJ Vanderheyden, 2000
(van de kunstenaar)
Villevoye, Roy
Rood katoen (Red Calico), 2001
(van de kunstenaar)
Villevoye, Roy
150, 2001
(van de kunstenaar)
Vroegindeweij, Leo
Leo Vroegindeweij 77-99, 2000
(van galerie Singel 74, Amsterdam)
Wassem, Tony van
Huizen en zelfportretten uit India en Nepal, 2000
(van de kunstenaar)
Westing, Albert van
Ziek/ill, 2001
(van de kunstenaar)

Keramiek

Perry, Grayson
Vaas *Suburban Orgy*, 1994 (van Rudi Fuchs)

Industriële vormgeving

Arström, Folke
Bestek, jaren '50
(van R. Kras, Amsterdam)
Guild, Lurelle
Stofzuiger *Electrolux Model 30*, 1937
(van Galerie Gansevoort, New York)
Krenchel, Herbert
Drie schalen *Krenit*, 1953 (van R. Kras, Amsterdam)
Onbekend
Puntenslijper *Swingline Electropointer XI*, 1941
(van R. Kras, Amsterdam)
Seiffert, Florian
Scheerapparaat in cassette *'Cassette'*, 1970
(van A. Petersen, Amsterdam)
Wirkkala, Tapio
Kop en schotel van servies *Caravelle* voor Finnair, 1959/1960-1972
(van R. Kras, Amsterdam)

Grafische vormgeving

Beekers, Frank
Sonja Besselink, 1994
(van de kunstenaar)
Designpolitie
Personeelsjaarverslag 2000 van KPN, 2001
(van de kunstenaars)
Dietwee Ontwerpers
A/1 De eerste uitgave in een reeks over grafische ontwerpen, 1994
(van de kunstenaars)
Dietwee Ontwerpers
Jaarverslag 1994. BSO/Origin Ondernemingsraad, 1995
(van de kunstenaars)
Gonnissen en Widdershoven
Ver beneden het peil van goede smaak de jaren '60, 1996
(van de kunstenaars)
M&Co.
Memphis. The Condominium, 1982
(van de kunstenaar)
M&Co.
A Book of Words from M&Co., 1986
(van de kunstenaar)
M&Co.
Interview August 1990, 1990
(van de kunstenaar)
M&Co.
Interview Sept.- Dec. 1990, 1990
(van de kunstenaar)
M&Co.
Interview Jan.- May 1991, 1991
(van de kunstenaar)
M&Co.
Colors, 1991-1992
(van de kunstenaar)
M&Co.
Colors, 1992
(van de kunstenaar)
M&Co.
Colors, 1993
(van de kunstenaar)
Mourik, Frans van
Dia's van werk Nel Verschuuren/264 Image Binnen-Huisarchitect/ Interior Design, 1998
(van de kunstenaar)
Staal, Harma
The Boundaries of the Postage Stamp, z.j.
(van de kunstenaar)
Warmerdam, Mart
Oeuvreprijzen 1994. Stichting fonds voor beeldende kunsten, vormgeving & bouw kunst, 1994
(van de kunstenaar)
Willems, Roger
Hollands landschap Tilburg, 1994
(van de kunstenaar)
Winkel, Bau
Drie agenda's 1987, 1995-1997
(van C. de Boer, Amsterdam)

Aanwinsten: aankopen

* met subsidie van de Mondriaan Stichting
** met steun van de Vereniging Rembrandt
x worden besproken in dit jaaroverzicht

Schilderijen

Andriesse, Jan
There Ain't Any There, There, 1987-2000
Ayres, Tim
I Don't Like These Shrill Cries One Bit, 2001
Bouchiba, Houcine
De zwerver van Tataouine, 1990
Bouchiba, Houcine
De gelukkigste neef, 2000
Gebski, Ed
Zonder titel, 2001
Hopper, Dennis
Cuff, 1992
Kappl, Franco
Voohoo Charming, 2000
Lamers, Kiki
Trouble Child, 2001
Merendonk, Jos van
Zonder titel, 2001
Peeters, Antonietta
Bays, 2000 *
Rockenschaub, Gerwald
Zonder titel, 2001 x
Saul, Peter
New York Painter, 1987
Scheibitz, Thomas
Kirschbaum, 2000-2001
Schuil, Han
Zonder titel, 1999-2000 *
Stoop, Pieter
Zonder titel, 2000
Suermondt, Robert
Cats of Cairo, 2000-2001
Vanderheyden, JCJ
Himal Mountains, 1985-2001 x
Zandvliet, Robert
Zonder titel, 2000
Zandvliet, Robert
Zonder titel, 2000 */x
Zechner, Johanes
Magnon, 2000

Beelden

Anselmo, Giovanni
Senza titolo, 1984-1991
Boezem, Marinus
Zonder titel, 1994
Gallaccio, Anya
Patens, 2000
Gygi, Fabrice
Canon à eau, 1999 x
Houseago, Thomas
Zonder titel # 6, 2000 x
Koning, Krijn de
Multiple, 2001 *
LeWitt, Sol
Black Cubes, 2000
Lieshout, Joep van
Compost Toilet, 1999 *
Mainolfi, Luigi
Gabbia 1, 1997
Mainolfi, Luigi
Cervallo 2, 1997
Schouten, Marien
Zonder titel, 2000-2001 x
Vries, Auke de
Zonder titel, 2000

Cinematografie

Kaap, Gérald van der
Hong Kong: Reporter, 1998 *
Nauman, Bruce
Washing Hands Abnormal, 1996 */ **/x
Olde Wolbers, Saskia
Kilowatt Dynasty, 2000 */x
Post, Liza May
Bros, 1999 *
Tan, Fiona
Linnaeus Flower Clock, 1998 *
Tan, Fiona
Facing Forward, 1999 */x

Prenten

Beus, Jan de
Salomé, 2000
Brus, Günter
Fünf Kratzspuren, 2000/2001
Cassée, Dick
Orphir III, 1988
Cassée, Dick
Orphir, 1990
Cassée, Dick
Pirnmill I, 1993
Cassée, Dick
Pirnmill II, 1993
Cassée, Dick
Moss Farm Road Circle, 1994
Dongen, Paul van
Zonder titel, 1999
Dongen, Paul van
Zonder titel (als hond), 2000
Goede, Kees de
Zonder titel, 1991
Goede, Kees de
Zonder titel, 1992-1998
Haagmans, Fons
Pour les bons enfants, 2000
Henneman, Jeroen
Pendanten, Marfa/Texas, 2001
Kocherscheidt, Kurt
Das hölzerne Ohr, 1991
Lieshout, Erik van
Zonder titel, 2000
Meerman, Bas
Zonder titel, 1998
Meerman, Bas
Cowboy, Cowboy in the Night, 2000
Mik, Aernout/Boonstra, Marjoleine
Zonder titel, 1994
Verhoef, Toon
Atlas, 1997
Verhoef, Toon
Zonder titel, 2000
Villevoye, Roy
Korowai, 1996
Villevoye, Roy
Primary Colours in Kombai, 1998
Villevoye, Roy
Presents Ready to Be Given Away, 1999
Villevoye, Roy
Aorket, late afternoon, 2001 x

Tekeningen

Baer, Jo
Working Drawings, 2001
Dongen, Paul van
Pietà, 2000
Förg, Günther
Standomi, 2000
Lieshout, Erik van
After the Riot II, 1998 x
Lieshout, Erik van
Zonder titel, 1999
Lieshout, Erik van
Zonder titel, 2001
Semah, Joseph
Notes from the Diary of the Architect, 1980-1982
Semah, Joseph
Brieven aan Albert Dürer, 1982-1983

Fotografie

Basilico, Gabriele
Boulogne sur Mer, 1984
Basilico, Gabriele
twee foto's *Calais*, 1984 x
Basilico, Gabriele
Dunkerque, 1984
Basilico, Gabriele
Barcelona, 1990
Blazer, Carel
Portret van een matroos, 1936
Diederix, Elspeth
Solo, 2001 *
Elenbaas, Wally
Zonder titel, 1952 *
Elenbaas, Wally
Zonder titel, 1955 *
Esser, Elger
Ameland – Pier IX, 2000/2001
Goossens, Marnix
Pink Sweater, 1999 *
Goossens, Marnix
uit: *Regarding Nature Parkeerplaats Zilverstrand*, 2000 */x
Hanzlová, Jitka
uit de serie: *Female*, 1999-2000
Lohuizen, Kadir van
Sierra Leone, 2000
Mik, Aernout
Studie voor Blue Sinkhole, 1995
Nouwens, Monica
San Fernando Valley, 2001
Schmid, Joachim
twee foto's *Very Miscellaneous*, 1996-1997
Sieverding, Katharina
Selbst in der Winterkälte arbeiten die Taucher 20 Meter tief unter Wasser, 1976 x
Wessing, Koen
Acht foto's uit: *Koen Wessing in China en Tibet*, 1986 x

Kunstenaarsboeken

Andre, Carl
Carl Andre, 1968
Bartolini, Luciano
Soft, 1974
Bartolini, Luciano
Comparaisons, 1975
Bartolini, Luciano
Pensando all'Oriente, 1977
Bartolini, Luciano
Asterione (perciò nelle strade della notte...), 1979
Besems, Dinie
Het magisch vierkant, deel IX, 1999
Biezen, Hans
8 Tenten, 1985
Boehmler, Claus
Claus Boehmler zeigt: Pinocchio. Ein Lineares Programm, 1969
Brecht, George
Notebooks, 1958-1960
Buren, Daniel
Les couleurs traversées/ Arbeiten vor Ort, 2001
Bijwaard, Pieter
Oog om oog, 1980
Bijwaard, Pieter
Doortocht, 1981
Bijwaard, Pieter
LP boek, 1982
Bijwaard, Pieter
Onder een prop gorgelen, 1983
Bijwaard, Pieter
Het verloop, 1984
Bijwaard, Pieter
Karakter, 1985
Bijwaard, Pieter
Around, 1985
Bijwaard, Pieter
Een verhaal 1984, 1987
Bijwaard, Pieter
Nerven in de vierkante tijd, 1991
Bijwaard, Pieter
De wil. 12 Zeefdrukken, 1983-1992
Bijwaard, Pieter
Huis van jonge dagen, 1994
Bijwaard, Pieter
Made in India, 1996-1997
Bijwaard, Pieter
Patronen, 1997
Bijwaard, Pieter
11 Steendrukken, 1999
Cornelissen, Johan
Pelotas, R.G.S. 1976
Cornelissen, Johan
Egypt, 1980
Darboven, Hanne
Briefe aus New York 1966-68 an zu Hause, 1997
Dijk, Paul van
Dinsdag 15 augustus 2000, 2000
Fulton, Hamish
Wild Life, Walks in the Cairngorms, 2000
Gibbs, Michael
Lives of the Artists, 1985
Gilbert & George
The World of Gilbert & George, 2001
Horn, Roni
To Place: Becoming a Landscape, 2001
Hout, Seet van
Enchanted Loom, 2000 x
Kawara, On
One Million Years, 1999
Kippenberger, Martin
No Drawing no Cry, 2000
Korsmit, George
Vrucht van overpeinzingen, 1984
Kos, Helga
Ode aan de kolossale zon, 2000
Kraijer, Juul
De hydra, 1998
Lamsweerde, Clementine van
Met vrolijk gemak: een nieuwe liefde, 2001
Long, Richard
Selected Walks 1979-1996, 1999
Oldenburg, Claes
Notes in Hand, 1971
Onbekend
Sealevel, 2001
Oppenheim, Dennis
Video Katalog, 1975
Orozco, Gabriel
From Green Glass to Airplane, Recordings, 2001
Peyton, Elizabeth
Craig, 1998
Poth, Uwe
Die Poesie der Dinge: Uwe Poth 20 Text-Bilder, 1979
Puckey, Thom
Small Drawings 1983-1985, 1985
Roiter, Andrei
Kaleidoscope, 2001
Ruhé, Harry
Stanley Brouwn a Chronology, 2001
Schifferli, Chr. (ed.)
The Japanese Box, 2001
Tuerlinckx, Joëlle
This Book, like a Book, 1999
Tuerlinckx, Joëlle
A Stretch Museum Scale 1:1, 2001

Villevoye, Roy
My Bonnie is over the Ocean, 2000
Villevoye, Roy/
Mandersloot, Frank/
Wilmering, Luuk
A Real Puzzle, 1997
Vries, Herman de
Supplement 'Green?', 2000
Walther, Franz Erhard
Objecte, benutzen, 1968
Weiner, Lawrence/
Sonneman, Eve
How to Touch What, 2000
Weiner, Lawrence
A Natural Water Course Diverted Reduced or Displaced, 2001

Toegepaste kunst en vormgeving

Lampen, haarden, klokken, spiegels

Teague, Walter Dorwin
Bureaulamp, 1930

Meubelen

Aalto, Alvar
stoel *no. 31/42*, 1931/1934-1935 x
Links, Karel
The Easy to Assemble Chair, ca. 1968

Textiel

Poncelet, Jacqui
vloerkleed *Tartan*, 1992 x

Keramiek

Dam, Wouter
Plastiek, 2001
Perry, Grayson
Vaas *Floating World*, 2000

Glas

Barbini, Alfredo
Vaas *Vetro Pesante*, 1962 **/x
Bianconi, Fulvio
Vaas *Spicchi*, 1950 x
Bianconi, Fulvio
Vaas *Macchie*, 1950 **/x
Bianconi, Fulvio
Vaas *Fasce Ritorti*, 1952 x

Metaal

Hoef, Chris van der
Vaas, jaren '30 *

Sieraden

Bakker, Gijs
Broche *Jaguar 3E, 1975*, 2001 *
Boekhoudt, Onno
Plastiek, 2001
Boekhoudt, Onno
Ring *Schijfhuis*, 2001
Boekhoudt, Onno
Ring *Solide huis*, 2001
Boeshaw, Wendy
Bouwplaat oorhangers *Paper Jewels by Something Special*, 1960
Ramshaw, Wendy
Drie bouwplaten zonne bril, 1960

Industriële vormgeving

Bakker, Aldo
Glazen uit de serie *Glaslijn*, 2000
Bakker, Aldo
Karaffen en glazen uit de serie *Water en Wijn*, 2000
Bakker, Aldo
Twee series stapel-glazen, 2000
Bazel, K.P.C. de
Asbakje, 1922 *
Blomberg, Hugo/
Lysell, Ralph/
Thames, Gösta
Telefoon *Ericofon*, 1940-1956 x
Copier, Andries
Delen servies *Peer*, 1927 *
Copier, Andries
Vaas *Meerblauw*, 1927 *
Copier, Andries
Schaaltje *Colopal*, 1931
Dreyfuss, Henri
Thermoskan, 1939
Geddes, Norman Bel
Medaille (t.g.v. 25-jarig bestaan General Motors), 1933
Geddes, Norman Bel
Drie sifons *Soda King*, 1938
Hoffmann, Josef
Mokkaservies Vorm 15 *Meloen*, 1929/1935-1957
Karstadt, Clarence
Radio *Silvertone*, 1938
Lubbe, Miriam van der
Theeserviesje, 2000-2001
Müller-Munk, Peter
Waterkan *Normandië*, 1935
Onbekend
Bestek (voor American Airlines), ca. 1936
Onbekend
Mixer *Sunbeam Junior*, ca. 1950
Onbekend
Set van drie schalen, jaren '30
Onbekend
Set van vier schalen, ca. 1955
Onbekend
Waterkan *Fire King*, jaren '30
Onbekend (China)
Twee bewaardozen, jaren '30
Onbekend (China)
Twee kannen, jaren '30
Onbekend (China)
Kan *Aristocrat*, jaren '30
Onbekend (China)
Kan *Patrician*, jaren '30

Affiches

Grothman
Eet meer tomaten, 1937
Onbekend
Blue Velvet filmaffiche, z.j.
Quarez, Michel
Michel Quarez, Galerie Pascal Gabert, 11bis Rue du Perche, 75003 Paris du 26 avril au 2 juin 2001, 2001
Quarez, Michel
Protection judiciaire de la jeunesse ZAP!, 2001

Grafische vormgeving

Onbekend
Twee l.p.'s *Easy Rider*, z.j.
Onbekend
Streamline advertenties, z.j.
Onbekend
Twee pagina's aankondiging filmblad *Film Bühne*, z.j.
Onbekend
Tijdschrift *Motor Annual*, z.j.
Sandberg, Willem
Manuscript experimenta typografica 1, Lectura sub aqua, ca. 1943

De leden van de commissie van aanwinsten

Dhr. C. Dam
Dhr. mr. R.W.J. Groenink
Dhr. J. Henneman
Dhr. G.E. Loudon
Mevr. dr S.M. Piët
Dhr. drs M. Sanders
Dhr. A. Volten
Rudi Fuchs
Stevijn van Heusden

Tentoonstellingen en speciale collectie-presentaties

Hans Coper uit de collectie Van Achterbergh
Keramiekpresentatie
25.11.2000 – 21.01.2001

Kabinet Overholland Dutch Glory
Selectie van werk op papier van Nederlandse kunstenaars uit de collectie Museum Overholland, met o.a. Marlene Dumas, Rene Daniels, Willem de Kooning, Marien Schouten, Co Westerik.
02.12.2000 – 04.02.2001

De Voorsteling. Nederlandse kunst in het Stedelijk Paleis
Keuze van ruim 350 naoorlogse werken van Nederlandse kunstenaars uit de museumcollectie, samengesteld door gastconservator Koningin Beatrix.
09.12.2000 – 04.02.2001

Malick Sidibé
Omvangrijk retrospectief van fotografie rondom de jongerencultuur in Mali in de jaren '60 en '70
16.12.2000 – 25.02.2001

Schreibzeit en andere recente aanwinsten van kunstenaarsboeken
Recente aanwinsten met onder andere het 32-delige 'Schreibzeit' van Hanne Darboven
27.01.2001 – 18.03.2001

Een keuze uit de collectie van de Stichting Khardzhiev-Chaga
Schilderijen en tekeningen van onder meer Malevich, Larionov, Goncharova en Rozanova uit deze Russische verzameling
27.01.2001 – 06.05.2001

Dennis Hopper (a keen eye) – artist, photographer, filmmaker
Omvangrijke retrospectief met schilderijen, assemblages, fotografie en installaties van de Amerikaanse acteur-regisseur Dennis Hopper vanaf de jaren '60 tot heden
SPONSORS: HUGO BOSS AG; THE GRAND; BASISMEDIA
17.02.2001 – 16.04.2001

Kabinet Overholland Davor Vrankić
Tekeningen van de Kroatische kunstenaar Davor Vrankić
24.02.2001 – 22.04.2001

JCJ Vanderheyden De analogie van het oog
Werk vanaf de jaren zestig tot heden
03.03.2001 – 13.05.2001

Rondom Hopper
Een keuze uit de eigen collectie Amerikaanse kunst, fotografie en toegepaste kunst
10.03.2001 – 03.06.2001

Jitka Hanzlová
Eerste overzicht in Nederland van portretten van de Duitse fotografe
17.03.2001 – 27.05.2001

Serviezen uit de collectie
24.03.2001 – 13.05.2001

Dick Cassée
Prenten en aquarellen uit de collectie
21.04.2001 – 16.06.2001

Karel Appel, pastorale chiaroscuro
Werk van de laatste tien jaar in het kader van de 80ste verjaardag van Karel Appel
SPONSORS: SHELL NEDERLAND B.V.; THE GRAND; DE TELEGRAAF
28.04.2001 – 24.06.2001

Kabinet Overholland – Richard Tuttle
Werk op papier
28.04.2001 – 24.06.2001

Robert Zandvliet Brushwood
Circa 25 landschapsschilderijen en een aantal monotypen van deze Nederlandse kunstenaar in de reeks gewijd aan actuele schilderkunst
SPONSOR: WEEKBLADPERS GROEP B.V.
12.05.2001 – 22.07.2001

De nieuwe ambtsketen
Presentatie van eigentijdse ambtsketens en prototypen ontworpen in opdracht van twaalf Nederlandse gemeenten
19.05.2001 – 15.07.2001

1945-1975 Ontworpen voor Nederlandse bedrijven.
Uit de collectie
26.05.2001 – 08.07.2001

Dutch oranges Werk van 50 Nederlandse kinderboekillustratoren
Supporters: Stichting Lezen; Cultureel Fonds de Connectie
19.05.2001 – 05.08.2001

De Best Verzorgde Boeken 2000
01.06.2001 – 15.07.2001

Rond 1900
Onbekende kunstschatten uit de collectie
01.06.2001 – 02.09.2002

Couplet 6
Zomeropstelling 2001 met werk uit de museumcollectie, recente aanwinsten en aankoopvoorstellen
01.06.2001 – 03.09.2001

Frank Scheffer
Presentatie in het kader van het Holland Festival
31.05.2001 – 01.07.2001

Nieuwe aanwinsten
23.06.2001 – 09.09.2001

Kabinet Overholland Jean Dubuffet
Werken op papier uit de verzameling van het Museum of Modern Art, New York en schilderijen, prenten en boeken uit de verzameling van het Stedelijk
30.06.2001 – 26.08.2001

Alan Charlton
Schilderijen in de erezaal
07.07.2001 – 26.08.2001

Uit de collectie industriële vormgeving
Sottsass, Wagenfeld, Gugelot & Romas, Copier, Jacobsen
14.07.2001 – 21.09.2001

Meubelrevoluties
Uit de collectie industriële vormgeving
21.07.2001 – 30.09.2001

Beeldig. Naoorlogse sculpturen uit de collectie
20.08.2001 – 28.10.2001

Kabinet Overholland Juul Kraijer
Werken op papier
01.09.2001 – 21.10.2001

Toon Verhoef
Schilderijen in de erezaal
01.09.2001 – 21.10.2001

Fotografie uit de jaren '20 en '30 uit de museumcollectie
Moholy-Nagy, Guermonprez, Umbo, Man Ray, Besnyö e.a.
01.09.2001 – 28.10.2001

Ernst Ludwig Kirchner. Tahiti in de Alpen (1918-1928)
Tentoonstelling rondom het wandtapijt 'Familie' van Ernst Ludwig Kirchner uit de collectie, met kleden, schilderijen en ander werk van de Duitse expressionist
SPONSOR: AUDI
08.09.2001 – 25.11.2001

Footloose
Fotografie, film- en videowerk van Runa Islam, Valérie Jouve, Vibeke Tandberg
22.09.2001 – 18.11.2001, verlengd t/m 06.01.2002

Aan tafel
Uit de collectie toegepaste kunst en vormgeving
22.09.2001 – 16.11.2001

Siebe Swart Museumplein. Werk in uitvoering
24.09.2001 > 06.01.2002

Poolse affiches
in het kader van de uitreiking van de Erasmusprijs aan Adam Michnik en Claudio Magris
29.09.2001 – 18.11.2001

Thomas Scheibitz – Bannister Diamond
Schilderijen, sculpturen; in de reeks gewijd aan actuele schildekunst
SPONSOR: AUDI
06.10.2001 – 02.12.2001

Gerard Caris Pentagonisme
Werk op papier, reliëfs
06.10.2001 – 04.11.2001

Eye Infection
Grote tentoonstelling van Amerikaanse kunstenaars samengesteld door gastconservator Christiaan Braun met Robert Crumb, Mike Kelley, Jim Nutt, Peter Saul, H.C. Westermann
CKV leidraad
03.11.2001 – 20.01.2002

Streamline: the Dawn of Tomorrow
Amerikaanse streamline-vormgeving uit de jaren '30-'50
SPONSOR: LUCKY STRIKE
17.11.2001 – 24.02.2002

Ritsaert ten Cate: te gast in het Stedelijk
Peace I en II
14.11.2001 – 15.01.2002

De sprong / The Jump
Film van Sylvia Stoetzer en Mirjam van Veelen
24.11.2001 – 08.12.2001

Barnett Newman Cathedra
Presentatie rondom en met het gerestaureerde schilderij 'Cathedra' van Barnett Newman
08.12.2001 – 10.02.2002

Avery Preesman Bedrock
Schilderijen en drie-dimensionaal werk in de reeks gewijd aan actuele schilderkunst
15.12.2001 – 17.02.2002

Le nouveau Salon des Cent
Een hommage aan de affiche-ontwerper Henri de Toulouse-Lautrec Concept: Anthon Beeke e.a.
19.12.2001 – 01.02.2002

Blow up – Sieraden uit de collectie
22.12.2001 – 17.02.2002

Presentaties elders

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
Presentaties elders

Hermitage Museum St.Petersburg

Nederlandse kunst 1945 - 1985 uit de collectie van het Stedelijk Museum
08.06.2001 – 14.10.2001
SPONSORS: KPMG, BUHRMANN N.V., HILLEN & ROOSEN B.V., GERARD BAKKER MAKELAARDIJ B.V., DE CLUVER B.V.

Saskia Olde Wolbers
Mindset
16.12.2000 – 28.01.2001

Adam Colton
Back to the Bone
03.02.2001 – 18.03.2001

Bojan Šarčević
Cover Versions
24.03.2001 – 06.05.2001

Folkert de Jong
The Iceman Cometh
14.05.2001 – 24.06.2001

Air de P-P-Paradis
Nathalie Bruys, Bertrand Burgalat, Lars Eijssen, Mascha de Vries
Gastconservator
Nina Folkersma
30.06.2001 – 19.08.2001

Monica Nouwens
Rubbernecking
15.09.2001 – 21.10.2001

ORGACOM / FHV
Corporate * inc-21 * Proximity * Signum * XSAGA
27.10.2001 – 09.12.2001

Julika Rudelius
Talkshow
15.12.2001 > 23.01.2002

BijlmAIR 2001 – 2004
Mongrel / Graham Harwood, Gijs Müller

ICA London
Aernout Mik
3 Crowds
23.11.2000 – 07.01.2001

Publicaties

Gabriel Orozco
From: Green Glass.
To: Airplane. Recordings
CATALOGUS 817 (ENG)
SMA CAHIERS 10
ISBN 90-75380-10-0
Tekst: Martijn van Nieuwenhuyzen
Ontwerp: Mevis & Van Deursen
IN SAMENWERKING MET ARTIMO

Dennis Hopper
(a keen eye) – artist, photographer, filmmaker
CATALOGUS 851 (ENG)
ISBN 90-5662-195-5
Teksten: Rudi Fuchs, Jan Hein Sassen
Ontwerp: Anthon Beeke/ Paulina Matusiak
128 pagina's
IN SAMENWERKING MET NAI UITGEVERS

JCJ Vanderheyden
CATALOGUS 852 (NED/ENG)
SMA CAHIERS 21
ISBN 90-506-149-4
Teksten: Marja Bloem, Dirk van Weelden, JCJVDH
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: JCJ Vanderheyden
64 pagina's

Karel Appel – Pastorale Chiaroscuro
CATALOGUS 853 (NED/ENG)
ISBN 90-5662-218-8
Teksten: Rudi Fuchs, Jean Frémon, Johannes Gachnang
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: Walter Nikkels
148 pagina's
IN SAMENWERKING MET NAI UITGEVERS

Robert Zandvliet Brushwood
CATALOGUS 854 (NED/ENG)
ISBN 90-5662-211-0
Teksten: Leontine Coelewij, Andreas Fiedler, Rudi Fuchs
Ontwerp: Rutger Fuchs
115 pagina's
IN SAMENWERKING MET KUNSTMUSEUM LUZERN EN NAI UITGEVERS

Familie. Het wandkleed van Ernst Ludwig Kirchner in de collectie van het Stedelijk Museum te Amsterdam
CATALOGUS 855 (NED/ENG)
SMA CAHIERS 22
ISBN 90-5006-150-8
Teksten: Marjan Boot, Maurice Rummens
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: Walter Nikkels
99 pagina's

Bannister Diamond – Thomas Scheibitz
CATALOGUS 856 (NED/ENG)
ISBN 90-5006-153-2
Teksten: Maarten Bertheux
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: Leo de Bruin
72 pagina's

Eye Infection
CATALOGUS 857 (ENG), LOSSE BIJLAGE NED. TEKST.
ISBN 90-5006-152-4 (MUSEUM EDITIE),
3-933807-53-0 (TRADE EDITION)
Tekst: Robert Storr
Voorwoord: Rudi Fuchs
Redactie: Christiaan Braun
Ontwerp: Walter Nikkels
207 pagina's
IN SAMENWERKING MET MUSEUM OVERHOLLAND EN RICHTER VERLAG DÜSSELDORF

Barnett Newman Cathedra
CATALOGUS 858 (NED/ENG)
SMA CAHIERS 24
ISBN 90-5006-155-9
Teksten: Jan van Adrichem, Elisabeth Bracht, Irene Glanzer, Margreeth Soeting, Louise Wijnberg
Voorwoord: Rudi Fuchs, Stevijn van Heusden
Ontwerp: Walter Nikkels
103 pagina's

Gerard Caris Pentagonisme
CATALOGUS 860 (NED/ENG)
SMA CAHIERS 23
ISBN 90-5006-154-0
Teksten: Jan van de Craats, Ruud Salomon, Evert van Uitert
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: Walter Nikkels
143 pagina's

Avery Preesman Bedrock
CATALOGUS 861 (NED/ENG)
ISBN 90-5006-151-6
Tekst: Ulrich Loock
Voorwoord: Rudi Fuchs
Ontwerp: Walter Nikkels
51 pagina's

Russische avant-garde, een keuze uit de collectie van de Stichting Internationaal Centrum Khardzhiev-Chaga/ Russian avant-garde, a selection from the collection of the Foundation International Centre Khardzhiev-Chaga
INTERNE UITGAVE (NED/ENG)
Teksten: Geurt Imanse, J. de Ruiter
22 pagina's

Poolse affiches/ Posters from Poland
VOUWBLAD (NED/ENG)
Tekst: Ada Stroeve
Ontwerp: Herlof Schürmann
IN HET KADER VAN DE UITREIKING VAN DE ERASMUSPRIJS 2001

Toon Verhoef: werken op papier/works on paper 1999-2001, schilderijen/ paintings 1992-2001
(NED/ENG/DUITS)
ISBN 90-76135-07-X
Teksten: Rudi Fuchs, Toon Verhoef, Christel Rausmüller Sauer
Voorwoord: Toon Verhoef
Ontwerp: Tessa van der Waals
96 pagina's
IN SAMENWERKING MET DE PONT STICHTING VOOR HEDENDAAGSE KUNST, TILBURG, GALERIE ONRUST, AMSTERDAM

Jaarverslag tweeduizend
Teksten conservatoren Stedelijk Museum, Paul Mosterd e.a.
Voorwoord: Rudi Fuchs, Stevijn van Heusden
Ontwerp: Anthon Beeke/ Paulina Matusiak
104 pagina's
UITGAVE VAN HET STEDELIJK MUSEUM

Streamline: the Dawn of Tomorrow
EXTRA EDITIE STEDELIJK MUSEUM BULLETIN (NED/ENG)
Teksten: Reyer Kras, Hans van der Windt
Voorwoord: Rudi Fuchs, Stevijn van Heusden
Ontwerp: 141 Amsterdam (cover), Henk Marseille
39 pagina's

Stedelijk Museum Bulletin
verscheen in 2001 zes maal incl. extra editie
redactie: Jelle Bouwhuis
vormgeving: Henk Marseille

Nieuwsbrief Bureau Amsterdam
Verscheen in 2001 acht maal
Redactie: Martijn van Nieuwenhuyzen
Vormgeving: Mevis & Van Deursen

Videoproducties

Robert Zandvliet Brushwood
Camera: Sam Nemeth
Samenstelling: Henneke Molhoek
ca. 12 min.

'Ik maak nooit fouten', kinderen in gesprek met Karel Appel
Camera: Menno Grootveld,
Montage: Caitlin Hülscher
Samenstelling: Henneke Molhoek
ca. 7 min

Toon Verhoef
Camera: Menno Grootveld,
montage: Caitlin Hülscher
samenstelling: Henneke Molhoek
10 min.

De Restauratie
Camera: Menno Grootveld
Montage: Audiovisuele Afdeling; Menno Grootveld
Samenstelling: Henneke Molhoek/restauratieteam
15 min.

Avery Preesman Bedrock
Camera: Menno Grootveld,
Montage: Caitlin Hülscher
Samenstelling: Henneke Molhoek
7 min.

Activiteiten

Symposia, debat, studiedag
9 februari
Symposium Restauratie, georganiseerd door OC&W

13 februari
Debat over cultuurnota-systematiek georganiseerd door 'Kunsten '92'

8 april
Internationaal symposium 'Faces of Laughter – Female Strategies in Art' door Bureau Amsterdam i.s.m. Universiteit van Amsterdam

4 mei
Symposium 'Ondergedoken kunst' i.s.m. Jong Holland

18 mei
Symposium 'De nieuwe Ambtsketen' i.s.m. Werkgroep Ambtsketens

9 november
Studiedag 'Canonvorming en het museale verzamelen en presenteren van moderne kunst in Nederland' i.s.m. Onderzoekschool Kunstgeschiedenis

8 december
Int. symposium 'Barnett Newman – Cathedra. Considering the restoration of a monochrome painting'

Museumcursussen
januari/februari
De Voorstelling
Dutch Glory
Malick Sidibé

maart/april
Dennis Hopper
JCJ Vanderheyden
Collectie Khardzhiev

mei/juni
Karel Appel
Robert Zandvliet
Richard Tuttle

juli/augustus
Vaste collectie

september/oktober
Jean Dubuffet
Vaste collectie
Toon Verhoef
Fotografie

november/december
Thomas Scheibitz
Eye Infection
Streamline

Rondleidingen

In 2001 vonden 218 rondleidingen voor verschillende groepen plaats, exclusief de rondleidingen voor basisscholieren in het kader van de kunstkijkuren.

Lezingen

zondag 14 en 21 januari
'De Voorstelling' door Jan Hein Sassen en Rudi Fuchs

dinsdag 26 juni
lezing Donald Mitchell naar aanleiding van uitvoering Benjamin Brittens' War Requiem

vrijdag 7 september
Ernst Ludwig Kirchner, door Dario Gamboni

vrijdag 14 september
lezing over constructivisme door Rian Beex voor hoogleraar Onderwijs Geneeskunde/ Constructivist van de Universiteit van Utrecht

zondag 14 oktober
Ernst Ludwig Kirchner door Marjan Boot

Ontvangsten en bijeenkomsten

In totaal waren er 13 publieksopeningen in 2001. Ook deed het museum mee het jaarlijkse 'Museumweekend' op 13 en 14 april en organiseerde het een eigen 'Open Dag' op 14 oktober. Daarnaast vonden 115 speciale ontvangsten plaats. Hier volgt een selectie:

2 januari
Nieuwjaarsreceptie Stedelijk Museum, Mondriaan Stichting, Instituut Collectie Nederland

17 januari
Ontvangst Vrienden van het Chausse Theater

31 januari
Ontvangst Koninklijke Familie

1 februari
Diner Bezige Bij ter ere van Harry Mulisch

2 februari
Jubileum Cees Dam

1 maart
Boekpresentatie Meulenhoff

30 maart
Kunstschooldag

13 april
Boekpresentatie Prometheus

19 april
Receptie B en W Amsterdam

22 april
Ravensbrück Herdenkingslunch

23 mei
Algemene ledenvergadering Vrienden van het Stedelijk Museum

6 en 13 juni
Dutch Oranges, kindermiddagen met illustratoren

9 juni
Lezersactie Karel Appel i.s.m. Telegraaf

21 juni
Receptie Ministerie van Buitenlandse Zaken

27 juni
Diploma-uitreiking Reinwardt Academie

24 september
Première Kunstfilm 'De Sprong'

8 oktober
Bijeenkomst CKV-docenten

7 november
Diner Praemium Erasmianum

10 november
Museumacht

4 december
Receptie Rabobank

13 december
Affichepresentatie NAGO/ ICN

Persbijeenkomsten

Bij vrijwel alle tentoonstellingen werden persvoorbezichtigingen georganiseerd in aanwezigheid van de kunstenaar en/of de betreffende tentoonstellingsconservator. Daarnaast hadden nog zes grote persconferenties plaats:

26 januari
De collectie Stichting Khardzhiev-Chaga

15 februari
Dennis Hopper – A Keen Eye

27 april
Karel Appel – pastorale chiaroscuro

7 september
Ernst Ludwig Kirchner – Tahiti in de Alpen

16 november
Streamline: the Dawn of Tomorrow

7 december
Barnett Newman 'Cathedra'

Concerten

In de serie 'Muziek van Nu', georganiseerd door Gaudeamus Centrum Hedendaagse Muziek vonden op zaterdagmiddagen in de aula 34 concerten van moderne of hedendaagse componisten plaats. Het orgel van het museum, The Busy Drone, speelde bijna iedere tweede zondag van de maand in de aula en extra ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling van JCJ Vanderheyden.

Muziek van Nu

13 januari
Conjunto Iberico

20 januari
Ernst Reijsiger

27 januari
Jan Marko Ciciliani & Josh Dillon: Tullius Rooms

3 februari
Ayelet Harpaz (stem) en Zohar Shefi (klavecimbel)

10 februari
Marcel Worms nieuwste blues

17 februari
Sjin

24 februari
Paul Devens (VPRO)

3 maart
Duo Palmos, aangevuld met piano

10 maart
Anna McMichael & Wiek Hijmans, viool en elektrische gitaar

17 maart
Volharding + Koor Nieuwe Muziek

24 maart
Escher Ensemble

31 maart
Ensemble Nieuwe Muziek Conservatorium van Amsterdam

In mei
4 weekenden elektronische concerten georganiseerd door de VPRO

7 april
René Eckhardt

14 april
Nagasawa, De Quant, Gustavo Gimeno; cello, piano, slagwerk

21 april
Zephyr Strijkkwartet

28 april
Ensemble 88 met Globokar

8 september
Internationale Gaudeamus Muziekweek

6 oktober
Wilbert de Joode – contrabas / Wolter Wierbos – trombone (BIM)

13 oktober
Tritone Festival (BIM)

20 oktober
RASP (BIM)

27 oktober
Gerard van Dongen Kwintet (BIM)

3 november
Bart Spaan / Van Raat

10 november
Helmut Erdmann (fluit)

17 november
'Morsima-amorsima': werken van Xenakis

24 november
Film 'De Sprong' + Nieuw Ensemble,13 en 15.00 uur

1 december
X-OR duo

15 december
Dipankar Shome c.s.

22 december
Hold Still Keep Moving II

Bruiklenen

Tentoonstellingen elders
In het verslagjaar 2001 werden 460 objecten uitgeleend ten behoeve van 120 tijdelijke exposities in binnen- en buitenland. Daarbij waren 102 verschillende museale instellingen betrokken, te weten 39 Nederlandse met in totaal 265 uitleningen en 63 buitenlandse instellingen met in totaal 195 uitleningen. Verreweg het merendeel van de uitleningen werd gevormd door de schilderijen uit de museumcollectie.
Ook werden in 2001 weer diverse objecten uit de collectie uitgeleend ten behoeve van min of meer permanente presentaties elders, zoals bijvoorbeeld beelden en grafiek in het gebouw van de Tweede Kamer, en meubilair in het Huis Sonneveld te Rotterdam dat, als een van de best bewaarde woonhuizen in de stijl van het Nieuwe Bouwen, dit jaar een museale functie heeft gekregen.

Plaats	Instelling	Tentoonstelling	Aantal
Nederland			
Amstelveen	Cobra Museum	Eugène Brands	12
Amstelveen	Cobra Museum	Heinrich Campendonk	6
Amstelveen	Cobra Museum	Karel Appel. Beelden	18
Amstelveen	Cobra Museum	Alan Davie	4
Amsterdam	Amsterdams Historisch museum	Stadsgezichten Amsterdam geschilderd 1901-2001	14
Amsterdam	Amsterdams Historisch Museum	Dansen, dansen, dansen	5
Amsterdam	De Ateliers	Lezing Camiel van Winkel	1
Amsterdam	Koninklijk Instituut voor de Tropen	Batik. Met was getekend	2
Amsterdam	Skor (Stichting Kunst en Openbare Ruimte)	Job Koelewijn	1
Arnhem	Museum voor Moderne Kunst	Melle, tekeningen en schilderijen	1
Arnhem	Museum voor Moderne Kunst	Lies Cosijn 70 jaar	5
Arnhem	Museum voor Moderne Kunst	Dick Ket	7
Breda	De Beyerd	Wendingen 1918-1932, architectuur en vormgeving	6
Breda	De Beyerd	Ben Sleeuwenhoek	1
Breda	Breda's Museum	MERKwaardig	1
Delft	Legermuseum	Muziek en Oorlog	6
Enschede	Rijksmuseum Twenthe	Meisjes in kimono in de Nederlandse en Japanse childerkunst, ca 1900	2
Gouda	Stedelijk Museum De Moriaan	Van decor naar design. Kunstenaars in de Goudse aardewerkindustrie 1898-1940	1
's- Gravenhage	Gemeentemuseum Den Haag	Francis Bacon	1
's- Gravenhage	Gemeentemuseum Den Haag	Piet Mondriaan	1
's- Gravenhage	Museum Mesdag	Een mooie zomer in Museum Mesdag	2
's- Gravenhage	Museum Mesdag	Interieur met Dame	1
's- Gravenhage	Museum van het Boek/ Meermanno-Westreenianum	75 jaar Best Verzorgde Boeken	1
's- Gravenhage	Pulchri Studio	Verwerking WO II in de beeldende kunst, literatuur en muziek	22
Groningen	Groninger Museum	H.N. Werkman	22
Groningen	Groninger Museum	Jan Wiegers	24
Heerlen	Stadsgalerij	Moments which I intend to remember	2
Heino Wijhe	Hannema-de Stuers Fundatie	Voerman's paarden	1
Heino Wijhe	Nijenhuis	Het netwerk van H.P. Bremmer	3
Helmond	Gemeentemuseum Helmond	A. Th. Steinlen	5
Huizen	Museum Het Schoutenhuis	Eeuwige Jeugd; 100 jaar kinderportretten in de Nederlandse fotografie	11
Katwijk aan Zee	Katwijks Museum	D.A.C. Artz (1837-1890)	3
Katwijk aan Zee	Katwijks Museum	Jan Toorop. Het late Symbolisme	5
Kortenhoef	Stichting Kunst aan de Dijk	Kees Maks	6
Laren	Singer Museum	Otto Herbert Fiedler	5
Laren	Singer Museum	Hans van Hoek	3
Leiden	Stedelijk Museum De Lakenhal	Harm Kamerlingh Onnes	5
Maastricht	Bonnefantenmuseum	William Copley	2
Maastricht	Bonnefantenmuseum	Kunst in Actie STUPIDO	2
Oss	Museum Jan Cunen	Verliefd op het onderwerp	1
Otterlo	Kröller-Müller Museum	Ikiro/Be alive. Hedendaagse kunst uit Japan	1

Plaats	Instelling	Tentoonstelling	Aantal
Purmerend	Purmerends Museum	NV Plateelbakkerij HAGA (1904-1907)	1
Roermond	Stedelijk Museum	Van A tot Zit	7
Rotterdam	Museum Boijmans Van Beuningen	Jheronimus Bosch	1
Rotterdam	Kunsthal	Henri Berssenbrugge	11
Rotterdam	Kunsthal	Panorama Rotterdam	3
Rotterdam	Las Palmas	Rotterdam in het Interbellum (1918-1940)	3
Schiedam	Stedelijk Museum	Jaap van den Ende	2
Schiedam	Stedelijk Museum	Henk Tas	1
Spanbroek	Frisia Museum	De oneindige veelzijdigheid van Raoul Hynckes	8
Tilburg	Stichting mr. J.H. de Pont	Jan Dibbets (1990-2000)	1
Uden	Museum voor Religieuze Kunst	De Pietà van toen en nu	1
Utrecht	Centraal Museum	Vier Generaties: een eeuw lang de kunstenaarsfamilie Toorop-Fernhout	3
IJsselstein	Stadsmuseum	Jef Diederen	1
Buitenland			
Antibes Juan-Les-Pins	Musée Picasso	Constant	5
Antwerpen	Hessenhuis	Michel Seuphor	2
Ascoli Piceno	San Agostino	'L'uomo e l'angelo' da Chagall a Licini	2
Athene	The Factory, Athens School of Fine Art	Gilbert & George	4
Barcelona	Fundación La Caixa	Ed van der Elsken, Fotografie en Film	34
Bazel	Museum Jean Tinguely	Daniel Spoerri	3
Bedburg-Hau	Museum Schloss Moyland	Heinrich Campendonk – die zweite Lebenshälfte eines blauen Reiters	1
Berlijn	Kupferstichkabinett	Armando	1
Berlijn	Martin-Gropius-Bau	Christo and Jeanne-Claude Early Works	2
Berlijn	Neue Nationalgalerie	Andy Warhol-Retrospektive	2
Bielefeld	Kunsthalle	Henri Laurens	1
Bietigheim- Bissingen	Städtische Galerie	Childhood and Modern Art	1
Bilbao	Museo de Bellas Artes de Bilbao	Painting laid bare. Picasso, Dubuffet, De Kooning, Bacon, Saura	2
Bologna	Galleria d'Arte Moderna	Arnulf Rainer. Retrospettiva 1948-2000	1
Bonn	August Macke Haus	Heinrich Campendonk. Das Kokoschka Erlebnis und die Folgen	1
Bremen	Gerhard Marcks Haus	Shinkichi Tajiri	2
Brussel	Paleis voor Schone Kunsten	Abstracte Kunst. Het Amerindiaanse model	2
Buenos Aires	Museo Constantini	Politicas de la diferencia. Arte Iberoamericana Fin de Siglo	1
Caracas	Museo de Arte Contemporaneo	Politicas de la diferencia. Arte Iberoamericana Fin de Siglo	1
Carcassonne	Musée des Beaux-Arts	Le thé dans la peinture occidentale du 17e au 20e siècle	1
Chicago	Art Institute of Chicago	Van Gogh and Gauguin: The Studio of the South	1
Cordoba	Palacio de la Merced	Visiones Huidizas. El regreso al Realismo en los Paises Bajos	11
Dresden	Staatliche Kunstsammlungen	Die Brücke in Dresden	2
Frankfurt am Main	Städelsches Kunstinstitut	Vincent van Gogh and the Painters of the Petit Boulevard	1

Bruiklenen	Plaats	Instelling	Tentoonstelling	Aantal
	Gent	Museum voor Schone Kunsten	Een zeldzame weelde. Kunst van Latem en Leiestreek	2
	Gent	Stedelijk Museum voor Actuele Kunst	Rob Birza Cold Fusion	2
	Gent	Stedelijk Museum voor Actuele Kunst	Eérste steenlegging Museum Herford	1
	Gent	Stedelijk Museum voor Actuele Kunst	Artline 2001	1
	Grenoble	Musée de Grenoble	Le Purisme, l'Esprit Nouveau à Paris 1918-1925	1
	Hamburg	Kunsthalle	Picasso, Beckmann, Nolde und die Moderne Monet's Legacy	1
	Hamburg	Kunsthalle	Series – Order and Obsession	1
	Hannover	Sprengel Museum	Der Italienische Futurismus 1909-1918	1
	Jeruzalem	The Israel Museum	Moshe Kupferman	2
	Keulen	Galerie Michael Werner	Markus Lüpertz	1
	Keulen	Galerie Gmurzynska	Soutine's Impact: De Kooning, Pollock, Dubuffet, Bacon	1
	Kopenhagen	Charlottenburg Exhibition Hall	From the Low Countries Reality and Art 1960-2000	11
	Limoges	Musée Municipal de l'Evêché	Le thé dans la peinture occidentale du 17e au 20e siècle	1
	Londen	Tate Britain	Stanley Spencer	1
	Londen	Tate Modern	Giorgio Morandi	1
	Londen	Waddington Gallery	Nothing	1
	Londen	Whitechapel Art Gallery	Whitechapel Centenary	2
	Los Angeles	Museum of Contemporary Art	Matta in America	1
	Lugano	Museo d'Arte Moderna	Marc Chagall	1
	Luzern	Neues Kunstmuseum	Robert Zandvliet Brushwood	3
	Madrid	Fundación Carlos de Amberes	Visiones Huidizas. El regreso al Realismo en los Paises Bajos	11
	Madrid	Fundación La Caixa	Willem de Kooning	3
	Madrid	MNCARS Museo Reina Sofia	Minimalismos. Un signo de los tiempos	1
	München	Haus der Kunst	In the Beginning was MERZ – From Kurt Schwitters till the Present Day	2
	Münster	Westfälischer Kunstverein	August Macke und die frühe Moderne in Europa	1
	Neurenberg	Germanisches Nationalmuseum	Im Zeichen der Ebene des Himmels. Künstler-kolonien in Europa	1
	New York	Jewish Museum	Experiencing Emancipation: European Jewish Artists Confront Modernity	1
	New York	Matthew Marks Gallery	We Set off in High Spirits	1
	Nice	Musée National Message Biblique Marc Chagall	Chagall, Dream Images	2
	Parijs	Musée Maillol	Aristide Maillol. La peinture	1
	Parijs	Galeries nationales du Grand Palais	Paris – Barcelona	1
	Parijs	Musée du Louvre	La peinture comme crime	1
	Parijs	Centre National Georges Pompidou	Les années Pop	3
	Parijs	Patrimoine Photographique	The Dark Chambers	1
	Porto	Museu Nacional de Soares dos Reis	Sonia Delaunay's Textile and Fashion Design	1
	Saint Louis	The Saint Louis Art Museum	Vincent van Gogh and the Painters of the Petit Boulevard	1

Sao Paulo	Pavilhao Manoel Nobrega	Politicas de la diferencia. Arte Iberoamericana Fin de Siglo	1
St. Petersburg	State Hermitage Museum	Nederlandse kunst 1945-1985 uit de collectie van het Stedelijk Museum	33
Stockholm	Liljevalch's Konsthall	A Century of Innocence	5
Straatsburg	Musée d'Art Moderne et Contemporain	La Planète Jorn	2
Valencia	IVAM Centre Julio Gonzalez	Willem de Kooning	3
Wenen	Kunstforum Wien	Joan Miró	1

Vereniging Vrienden van het Stedelijk Museum

Rondleidingen
18 februari
Dennis Hopper

25 maart
JCJ Vanderheyden

29 april
Karel Appel

19 augustus
Jean Dubuffet

7 oktober
Thomas Scheibitz

18 november
Streamline

Excursies
7 en 8 april
Tate Modern, Londen

4 oktober t/m 7 oktober
Berlijn

Lezingen
14 en 21 januari
De Voorstelling, door Rudi Fuchs en Jan Hein Sassen

Middag- en avondontvangsten en de algemene ledenvergadering
15 januari
Nieuwjaarsreceptie; De Voorstelling

17 mei
Bureau Amsterdam: Folkert de Jong

23 mei
Algemene Ledenvergadering; Karel Appel en Robert Zandvliet

15 juni
Kijkje achter de schermen van de bibliotheek

26 oktober
Kijkje achter de schermen van de studiezaal Prenten en Tekeningen

10 november
Museumnacht

11 december
Eye Infection

Speciaal programma, toneelstuk 'Kunst', aangeboden door de Vrienden aan de medewerkers van het Stedelijk tijdens het Kerstdiner

Stedelijk Museum Business Club

Avondontvangsten
15 februari
Dennis Hopper preview

7 mei
Karel Appel

28 november
Streamline

8 juni
Ontvangst bij Christie's Veiling Moderne Kunst

31 oktober
Ontvangst bij ABN AMRO Bank-Kunstcollectie

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Activiteiten
17 mei
Ontvangst Vrienden van het Stedelijk Museum

14 juli
Presentatie 'Catalogue 2', Gijs Müller/BijlmAIR

31 augustus-2 september
presentatie en tentoonstelling Arling & Cameron, 'We are A&C'

6-9 september
Gabriel Orozco, boekpresentatie 'From Green Glass to Airplane' en screening 'Recordings'.

12 oktober
Discussie met Annet Zondervan en Nina Folkersma in het kader van het project BijlmAIR, Kunstcafé Artoteek Zuidoost

10 november
Museumnacht, rondleidingen door Orgacom

Lezingen en symposia
11 januari
Lezing: 'Interactiviteit en spelcultuur binnen digitale kunst', door Jodi (Joan Heemskerk & Dirk Paesmans), Josephine Bosma, Klaas Kuitenbrouwer

8 april
Symposium 'Faces of Laughter – Female Strategies in Art', i.s.m de Universiteit van Amsterdam. Met Pipilotti Rist, Jo Anna Isaak, Klaar van der Lippe, Riet van der Linden e.a.

6 december
Lezing: 'Orgacom, Twee Visies'. Door Olav Velthuis en Anne van Driel

Bestuur Vereniging Vrienden van het Stedelijk Museum (2001)

dr Dolf van den Brink
voorzitter
mr Hendrik Goeman
Borgesius
penningmeester
Alexander Strengers
secretaris
Rudi Fuchs
Arne Hosmann
drs Jetty Plasschaert
mr Evert Jan Henrichs
Guus Ros
mr Erik van Ginkel
drs Solange van Loo

Bestuur Stichting Stedelijk Museum Business Club (2001)

dr Dolf van den Brink
voorzitter
ABN AMRO, Raad van Bestuur

mr Hendrik Goeman
Borgesius
penningmeester
Dynaseal, commercieel directeur

Alexander Strengers
secretaris
De Nederlandsche Bank

Nelleke van den Bosch
Stedelijk Museum, coördinator
Vrienden en SMBC

Leontine Coelewij
Stedelijk Museum, conservator

Paul Mosterd
Stedelijk Museum, hoofd sector
Communicatie & Marketing

mr Henk Rottinghuis
Pon Holdings B.V., vice voorzitter
directie

drs Harry Starren
De Baak Management Centrum
VNO-NCW, directeur

mr Els Swaab
Boekel De Nerée, partner

Adviseur van het bestuur

Rudi Fuchs
Stedelijk Museum, directeur

Leden Stedelijk Museum Business Club (2001)

ABN AMRO Bank N.V.
ABN AMRO Bank N.V.
Regio Amsterdam
A+D+P, architecten
AEGON N.V.
Audi Centrum Amsterdam
Banque Artesia Nederland
Boekel De Nerée
Boer Hartog Hooft
Booz Allen Hamilton
Brand Bierbrouwerij
Bier B.V.
BtoBe/Hugo Boss Store
Buhrmann NV
buro philip van den hurk
Business Art Service
Camp Kleyn
Associates/AMS Hotel
Group
Canon Europa N.V.
Cantor Holding bv
Chemtech B.V.
Christie's Amsterdam BV
Clifford Chance Advocaten
Cunningham Lindsey
Europe BV
CVI/Media Group BV
Dam en partners,
architecten
D'Arcy
De Baak Management
Centrum VNO-NCW
De Brauw Blackstone
Westbroek
De Bussy Ellerman
Harms BV
De Nederlandsche Bank NV
Delta Lloyd NV
Dexia Bank Nederland N.V.
Dura Vermeer Groep NV
Euronext
Frans Molenaar Couture
GCI Holland
GlaxoSmithKline
Grey Communications
Group
Heijmans N.V.
Het Arsenaal
Het Parool
Hill & Knowlton
Hotel Vondel
IMC (Int. Marketmakers
Combination)
ING Groep
Interlace Search & Selection
Kas Bank
Keyser & Mackay
KLM Royal Dutch Airlines
Koninklijke Ahrend NV
Koninklijke Philips
Electronics Nederland N.V.
KPMG Interim
Management BV
KPMG Meijburg & Co
Link, The Contemporary
Art Company
Loyens & Loeff
MAB B.V.
Marsh B.V.
Martinair partyservice
Medical Industries
Group b.v.
Meubelindustrie Gelderland
bv
ModoVanGelder
Motivaction
Nauta Dutilh
Nederlandse Waterschaps-
bank
NIB Capital Private
Equity N.V.
Niehe Lancée
Partnership Bonnike
Paul van Beek landschap-
pen BNT
Pesman Advocaten
Polynorm NV
Rabobank Amsterdam en
Omstreken
Rodamco Europe
Sappi Europe SA
Sociale Verzekeringsbank
Spencer Stuart
The Boston Consulting
Group
The House of
Communication
The Nameworks B.V.
Theodoor Gilissen
Bankiers N.V.
TNT Post Groep N.V.
TransparanZ BV
UWV (Uitvoering Werk-
nemers Verzekeringen)
Van den Oever, Zaaijer &
Partners, Architecten
Van Erp Notarissen
VBAT
Wegener
WPG Uitgevers B.V.

Sponsorleden

Basismedia
Hugo Boss
Audi/Pon's Automobiel-
handel B.V.
Shell
The Grand

Donateurs en sponsors van het Stedelijk Museum in 2001

Audi
Basismedia
Hugo Boss AG
Cultureel Fonds de
Connectie
Dagblad De Telegraaf
The Grand
Lucky Strike
Martinair partyservice
Meubelindustrie
Gelderland BV
Mondriaan Stichting
Sappi Europe SA
Shell Nederland B.V.
Stichting Lezen
Weekbladpers Groep b.v.

De tentoonstelling 'Eye Infection' werd mede mogelijk gemaakt door de volgende particuliere verzamelaars:

Marianne Boels
Cees en Inge de Bruin
Joop van Caldenborgh
Jo Eyck
Henk en Victoria de Heus
Philip en Inge van den Hurk
Anno Lampe en
Lex Plompen
Jan Mol
Henriette Neutelings
Henri Swagemakers

Kerncijfers Personeel & Organisatie

Resultatenrekening

OMSCHRIJVING	BEGROTING 2000 EURO	REKENING 2000 EURO	BEGROTING 2001 EURO	REKENING 2001 EURO
Uitgaven	10.670.330	11.044.299	10.969.130	12.532.921
Salarissen en sociale lasten	6.261.220	6.082.263	6.421.920	6.488.293
Personeel van derden	161.300	255.400	166.500	259.373
Energie	139.060	156.378	137.060	135.774
Duurzame goederen	44.180	33.319	45.610	37.726
Overige goederen en diensten	2.537.820	3.085.811	2.777.710	4.169.755
Kapitaallasten	1.526.750	1.431.128	1.420.330	1.442.001
Totaal	10.670.330	11.044.299	10.969.130	12.532.921
Specificatie overige goederen en diensten				
Personele voorzieningen	159.750	197.657	164.880	238.706
Onderhoud	614.570	566.877	622.860	584.659
Bewakingskosten	42.360	31.929	43.730	35.217
Schoonmaakkosten	46.440	47.187	47.950	52.163
Kantoorkosten	221.970	274.745	229.130	234.517
Reiskosten	70.520	64.321	79.260	83.414
Verzekeringen en belastingen	103.560	128.818	106.890	252.454
Onderhoud verzameling	37.700	31.927	38.920	35.227
Verrekening met binnengemeentelijke derden	69.560	50.686	70.910	62.627
Bibliotheek	48.220	48.794	49.780	51.518
Tentoonstellingen en publicaties	460.890	1.052.080	604.620	1.688.305
Foto-atelier	25.010	20.998	25.820	17.879
Winkel & reproductieverkoop	526.220	478.466	601.750	536.677
Tolken, vertaalwerk en reclamekosten	107.130	88.173	87.170	105.898
Audio-visuele afdeling	3.920	3.153	4.040	4.570
Kosten renovatie en nieuwbouw				185.924
Totaal	2.537.820	3.085.811	2.777.710	4.169.755
Verwervingen collectie jaarrekening Aankopen worden afzonderlijk gefinancierd en vallen derhalve buiten de resultatenrekening		1.045.939		990.429

OMSCHRIJVING	BEGROTING 2000 EURO	REKENING 2000 EURO	BEGROTING 2001 EURO	REKENING 2001 EURO
Inkomsten				
Huren en pachten	70.400	80.849	71.810	67.529
Overige goederen en diensten	1.889.330	2.148.857	1.906.630	3.261.421
	1.959.730	2.229.706	1.978.440	3.328.950
Bijdrage gemeente				9.203.971
Totaal inkomsten				12.532.921
Kostendekkingspercentage				26,6%
Specificatie overige goederen en diensten				
Doorberekend druk- en bindwerk en papier	2.300	2.193	2.350	10.572
Doorberekende bank- en girokosten	1.440	1.552	1.470	1.202
Entreegelden e.a.	972.000	1.120.071	971.990	1.541.309
Sponsoring, bijdragen door derden		134.546		334.855
Bijdragen derden aan bureau amsterdam		154.340		183.142
Stedelijk museum bulletin abonnementen	51.280	53.468	51.280	67.119
Winkel & reproduktieverkoop	801.930	624.188	817.950	673.231
Doorberekende personeelskosten	23.210	24.172	23.670	317.730
Diverse ontvangsten	37.170	34.327	37.920	132.262
Totaal	1.889.330	2.148.857	1.906.630	3.261.421

Bezoekcijfers	2000	2001
Bezoekerscategorieën		
volwassenen	116.043	140.121
kinderen/65+	11.960	15.185
gezin	7.597	8.481
reductie volwassenen	12.532	12.500
rondleidingen	3.088	3.779
cjp	3.465	4.866
museumjaarkaart-houders	139.320	125.069
basisscholieren	20.719	17.618
openingen	4.626	5.013
stadspas	2.425	7.115
nevenactiviteiten	4.950	11.334
gratis en reductie vouchers	11.311	13.648
Rabobank pas	19.206	27.370
museumnacht	6.779	6.080
vrienden en SMBC	2.819	3.076
kinderen tot 7 jaar (gratis)	1.054	3.441
Overig (o.a. pers, concertbezoek)	14.370	7.476
Totaal Stedelijk Museum	382.264	412.172
Totaal Bureau Amsterdam	12.705	12.799
	394.969	**424.971**
Totaal museumjaarkaart-houders	36,5%	30,3 %
Aantal bezoekers bibliotheek	2.157	1.915
Aantal bezoekers museumweekend	4.791	3.290
Aantal bezoekers open dag	2.521	1.946
Aantal bezoekers museumnacht SMA	6.779	6.080
Klanten museumwinkel	59.199	60.076

Het afgelopen jaar was hectisch. Het organisatie-ontwikkelingsplan op weg naar 2005, als het nieuwe museum gereed moet zijn, ging een volgende fase in na een ruwe eerste conceptversie: een brede inspraakronde. Iedere afdeling kreeg de mogelijkheid zijn visie in te brengen op de structuur van de nieuwe organisatie, onder leiding van extern gespreksleider Marian Ponsioen. Aan de hand van deze gesprekken werkte zij de conceptnotitie nader uit.
Ook aan de begrotingtechnische kanten van het organisatie-ontwikkelingsplan diende in 2001 gewerkt te worden, met name omdat de personele factor daarin erg belangrijk is. De nieuwe organisatie voorziet immers in een significante uitbreiding van personeel.
Ondertussen ging het Amsterdamse integriteitsproject een volgende fase in. Doel is om de bewustwording van integriteitszaken onder de gemeentelijke diensten te bevorderen. Door Bureau Integriteit werden vijf offertes gepresenteerd van adviesbureaus die behulpzaam zouden kunnen zijn bij het vervolgtraject. Gekozen werd voor een opzet van organisatiebrede gesprekken die uiteindelijk moeten uitmonden in een soort gedragscode, waarin de normen en waarden die in het Stedelijk spelen, breed begrepen en gedragen worden onder het personeel.

Het museum betreurde de plotselinge dood op 21 juli van de gewaardeerde collega Wout de Rooij. Wout, die op 48-jarige leeftijd overleed, werkte al 23 jaar op de afdeling papierrestauratie.

Twee collega's, Reyer Kras, conservator Industriële Vormgeving, en Cor Ferwerda, emballeur, maakten gebruik van de mogelijkheid om met vervroegd pensioen te gaan. Tonny Daalder, hoofd uitgeverij, bleef tot haar 65ste en ging daadwerkelijk met pensioen. Twee collega's moesten de dienst helaas verlaten wegens blijvende arbeidsongeschiktheid. In totaal vertrokken 32 medewerkers maar de instroom was navenant groot.
Het in 2000 gestarte werkgelegenheidsproject mag als een succes gezien worden. Dit project houdt in dat het Stedelijk gedurende één jaar een afgeronde opleiding ervaringsplek aanbiedt aan nieuwe Nederlanders die daarna grote kansen maken op een baan in de beveiliging en bewaking.
Gewaardeerde en enthousiaste collega's maken het project succesvol: in 2001 haalden 19 medewerkers het certificaat Beveiliging en Bewaking.

Meer gelukkig nieuws valt de melden over de uit haar as herrezen Personeelsvereniging, die al direct op grote belangstelling van het personeel kon rekenen.

Enkele personele cijfers gebaseerd op de situatie eind december 2001.

Het Stedelijk Museum telt 216 personeelsleden op 165 arbeidsplaatsen. Dit bestand 45% vrouw (= 97) en 55% man (=119).

Er werken 111 personen in deeltijd (= 51%) en 105 voltijd (= 49%).

Het gemiddeld aantal aanstellingsuren komt uit op 29 uur per week per persoon.

Het gemiddelde salaris bedroeg in 2001 per maand € 1.714 p.p.

De gemiddelde leeftijd is 45 jaar en het gemiddeld aantal jaren dat men in het Stedelijk werkt, is nog steeds 10.

Het percentage 'allochtone' medewerkers bedroeg in 2001 mede dankzij het werkgelegenheidsproject 23%. Het ziekteverzuim steeg ten opzichte van 2000 met 2% naar ruim 11%, wat ver boven de norm is.
In nauw overleg met de bedrijfsarts, het bedrijfsmaatschappelijk sociaalmedisch team en met de interne commissie arbeidsomstandigheden wordt gewerkt aan een plan van aanpak om het ziekteverzuim terug te dringen.
HUIB MEIJER

Bestuurs- en adviesfuncties, externe activiteiten en externe publicaties van medewerkers in 2001

Rudi Fuchs
Erelid CIMAM (Comité International des Musées d'Art Moderne)

Bestuurslid Appel Foundation, Amsterdam

Lid Rijkscommissie van Advies voor de Bouw van Schouwburgen, Concertzalen & Musea, Amsterdam

Lid Raad voor Advies van de Vereniging Rembrandt, Amsterdam

Bestuurslid Lucebert Stichting, Bergen NH (vanaf 2000)

Lid adviescomité museale zaken Fondazione CRT, Turijn, Italië

Lid Adviesraad Sammlung Essl, Klosterneuburg, Oostenrijk

Lid Programmacommissie Bawag Foundation, Wenen, Oostenrijk

Bestuurslid Chinati Foundation, Marfa (Texas), Verenigde Staten van Amerika

Bestuurslid R.P.Lohse Stiftung, Zürich, Zwitserland

Bestuurslid Vereniging van Vrienden van het Stedelijk Museum

Jurylid Rhenus Kunstpreis 2001, Düsseldorf, Duitsland

PUBLICATIES (SELECTIE)
'Marco Gastini, Cloud and Drift',
Galleria Critica d'Arte Moderna e Contemporanea

'Jo Baer, personal reference',
Pollock-Krasner Foundation

'Hollands Dagboek (Dennis Hopper)';
NRC Handelsblad, 24 februari 2001

'Project drawing',
Fondazione C.R.T., Turijn, Italië

'De Voorstelling',
Holland Agenda 2002

Jeroen Henneman;
tekst bij tekeningen map

LEZINGEN (SELECTIE)
Joep van Lieshout, Wenen (Bawag Foundation)

Gerrit van Bakel, Eindhoven (Technische Universiteit)

Museum, verrekijker of vergrootglas? (Dutch Association, Londen)

Stevijn van Heusden
Voorzitter bestuur Stichting Ateliers 63, Amsterdam

Voorzitter bestuur Stichting BK-informatie

Penningmeester hoofdbestuur BNO, Amsterdam

Lid bestuur Stichting Museumjaarkaart, Amsterdam

Lid bestuur Stichting Beeldrecht, Amstelveen

Lid bestuur Stichting Concertzender, Hilversum

Lid bestuur Stichting Nieuw Ensemble, Amsterdam

Lid bestuur Stichting Art Matters, Amsterdam

Lid bestuur Stichting Fotografiemuseum, Amsterdam

Lid bestuur Stichting Museumplein, Amsterdam

Deelnemer ACI en OAM

Jan van Adrichem
Lid Museumcommissie Centraal Museum, Utrecht

Lid Commissie Beeldende Kunst, Utrecht

Lid Commissie Internationale Beeldencollectie, Rotterdam

Lid Amsterdamse Kunstraad

Lid Sectie Moderne Kunst van de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis

Lid Stuurgroep Stichting Behoud Moderne Kunst

Lid diverse adviescommissies Mondriaan Stichting

Lecturer Modern Art, University College, Universiteit Utrecht

Supervisor Catalogue Raisonné van het geschilderd oeuvre van Karel Appel 1990-1999, bij het Onderzoekinstituut voor Geschiedenis en Cultuur, Universiteit Utrecht en de Karel Appel Foundation

PUBLICATIES
De ontvangst van de moderne kunst in Nederland 1910-2000, Picasso als pars pro toto, Prometheus, Amsterdam 2001 (583 p.)

'Barry Flanagans Thinker on Rock, rumoer rond een contemplatief snelheidsdier', *Studiecollectie. Interpretaties van kunst uit de negentiende en twintigste eeuw*, Amsterdam 2001

Joosje van Bennekom
Lid begeleidingscommissie van de restauratieopleiding in Maastricht (SRAL)

Maarten Bertheux
Adviseur Museum Apart (Gemeentemuseum Museum Apeldoorn en Van Reekum Museum)

Staflid educatief VMBO project Amsterdamse musea (Rijksmuseum, Stedelijk Museum, Van Goghmuseum, Amsterdams Historisch Museum)

PUBLICATIE
'Zonder sieraden niet echt gekleed', in gesprek met Threes Moolhuyzen-Coenders, in: *Onedel non-precious*, pp. 5-28

LEZING
Traditie en vernieuwing in de Nederlandse Kunst, St. Petersburg (Hermitage Museum)

Marja Bloem
Adviseur Mondriaan Stichting, Amsterdam

PUBLICATIE
'Een stinkbom in het Stedelijk', over Robert Crumb in de tentoonstelling Eye Infection, *Vitrine*, december, 2, 2001, pp. 34-39

Marjan Boot
Advisering Mondriaan Stichting aankoopregeling moderne kunst, onderdeel C

Inleiding cursus 'Inventarisatie en documentatie van museale objecten', derdejaars studenten kunstgeschiedenis van de Vrije Universiteit Amsterdam, maart 2001

Lid werkgroep universitaire master-opleiding *MA-museumconservator*, een samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam en de vier grote Amsterdamse musea

PUBLICATIE
'La Cathédrale' van Roger Bissière', in: *Textiel Plus*, 2001, 175, pp. 28-29

Redactie publicatie:
Liesbeth den Besten,
De nieuwe keten van de burgemeester: een verslag van de werkgroep ambtsketen, Amsterdam 2001

Jelle Bouwhuis
Lid bestuur Casco Utrecht

Redacteur
www.boijmansbulletin.nl

PUBLICATIE
Beeldenterras/ Sculpture Terrace Rotterdam, CBK Rotterdam, 2001 (80 p.)

Elisabeth Bracht
Lid begeleidingscommissie van de restauratieopleiding in Maastricht (SRAL)

Leontine Coelewij
Adviseur kunstcommissie De Nederlandsche Bank

Jurylid J.C. Van Lanschotprijs

Lid werkveldadviesraad, Gerrit Rietveld Academie

Lid Stuurgroep Stichting Behoud Moderne Kunst

Lid Bestuur Stichting Stedelijk Museum Bussiness Club

Lid Adviescommissie TENT, Rotterdam

Luca Dosi Delfini
PUBLICATIES
'Een gouden greep – De aankoop van één werk van Jan Dibbets', *Jaarboek* Gemeentemuseum Den Haag, 1990-2000, Den Haag, maart 2001

'De inhoud van de lijst', catalogus tentoonstelling *Hans van Hoek*, Singer Museum, Laren, december 2001

LEZING
'Van foto's van groepen tot foto's van menigten. T.g.v. opening tentoonstelling 'Massimo Vitali', Amsterdam (Galerie Serieuze Zaken), 17 februari

Irene Glanzer
PUBLICATIE
Hollands Dagboek, de laatste week, de voltooiing van de restauratie van Barnett Newmans *Cathedra*. *NRC Handelsblad*, 8 december 2001

Suzanna Héman
Secretaris van het bestuur van de Stichting Amsterdams Grafisch Atelier.

Geurt Imanse
Lid ballotagecommissie AICA Nederland

Vice-president van de Board of Directors van ICAN (International Contemporary Arts Network, Amsterdam)

Lid International Advisory Board van het Center for Contemporary Art, Belgrado

Lid International Advisory Board van het Center for Contemporary Art, Kyiv

Begeleiding onderzoek met beurs Mondriaan Stichting: Caroline Roodenburg-Schadd, Verwervingen Sandberg voor het Stedelijk Museum 1945-1963 (met Prof. Dr. Evert van Uitert, UvA Amsterdam en Drs. Mieke Rijnders, OU Heerlen)

Begeleiding onderzoekers archief Khardzhiev-Chaga Stichting

Deelname congres Malevich and his Circle, Russisch Museum St. Petersburg

Deelname BoD meetings ICAN Amsterdam en Kyiv

PUBLICATIE
Nikolay Khardzhiev, Lydia Chaga and their collection in: *0.10, Analytical-information bulletin of the Malevich Foundation* (Moscow), no. 1, november 2001, pp. 125-128

LEZING
'Museum en onderzoek. Een korte uitleiding met het Stedelijk Museum Amsterdam als voorbeeld'.

LEZING STUDIEDAG
'Canonvorming en het museale verzamelen en presenteren van moderne kunst in Nederland', 8 november 2001 Stedelijk Museum i.s.m. de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis

Dorine Mignot
Adviseur PCBK, Provinciaal Centrum voor Beeldende Kunst in Hasselt

Martijn van Nieuwenhuyzen
Associate Director of Exhibitions, Institute of Contemporary Arts London

Voorzitter selectiecommissie PS1 New York, Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst, Amsterdam

Voorzitter selectiecommissie International Studio Program ISP, New York, Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst, Amsterdam

Voorzitter jury Beck's Futures 2, ICA London

Lid jury Charlotte Köhler-prijs, Prins Bernhard Cultuurfonds, Amsterdam

Lid selectiecommissie BijlmAIR, Artist In Residence-project van Bureau Amsterdam en Artoteek Zuidoost

Lid commissie van advies van het tentoonstellingsproject 'Wildgliders' van free lance tentoonstellingsmaker Simonka de Jong

Gastdocent Sandberg Instituut, Amsterdam

Gastdocent curatoren-opleiding De Appel

DISCUSSIE
met Annet Zondervan en Nina Folkersma in het kader van het project BijlmAIR, Kunstcafé Artoteek Zuidoost, 12 oktober 2001

Michiel Nijhoff
Voorzitter van het Overleg Kunsthistorische Bibliotheken Nederland/ Art Libraries Society Netherlands (OKBN/ARLIS-NL)

Lid van de 'Art Section' van de International Federation of Library Associations (IFLA)

Docent aan de GO-opleidingen voor bibliotheek en archief in Den Haag

Jurrie Poot
Jurylid voor de eerste verlening van de 'VOG-onderscheiding' van de Vereniging voor Originele Grafiek

Ingeborg de Roode
Lid commissie Vormgeving Fonds Beeldende Kunst Vormgeving en Bouwkunst

Lid adviesraad en redactiecommissie Stichting Textielcommissie Nederland

Freelance medewerker twintigste-eeuwse Vormgeving, *Het Financiële Dagblad*

Jurylid Françoise van den Bosch Prijs

Gastredacteur tijdschrift *kM*, winter 2001, over textiele media

Dagvoorzitter en organisatie van het symposium 'Het historische interieur', Stichting Textielcommissie Nederland, Rubenianum, Antwerpen

PUBLICATIE
'Nieuwe kleren van de keizer? Over de mogelijkheden van nieuwe vezelsoorten', *kM*, winter 2001, pp. 4-6

LEZING
Theater Tuschinski in volle glorie hersteld, Antwerpen (Rubenianum)

Caroline Roodenburg-Schadd
Lid van de Commissie voor Tentoonstellingen en Collectiebeleid van Museum Kranenburgh, Bergen (NH)

PUBLICATIE
'Omwille van Van Gogh. Sandberg als promotor van een Kunsthistorisch Studiecentrum', *Studiecollectie. Interpretaties van kunst uit de negentiende en twintigste eeuw*. Saskia de Bodt, Jenny Reynaerts, Jan de Vries (red.), Amsterdam 2001, pp. 101-114

LEZING
'Expressie en ordening: het verzamelbeleid van Willem Sandberg en Hans Jaffé in het Stedelijk Museum in Amsterdam, 1945-1963'

LEZING STUDIEDAG
'Canonvorming en het museale verzamelen en presenteren van moderne kunst in Nederland', 8 november 2001 Stedelijk Museum i.s.m. de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis

Maurice Rummens
PUBLICATIES
'De aardappeleters: bron en interpretatie. Een pleidooi voor het onderzoek naar begrippen', *Studiecollectie. Interpretaties van kunst uit de negentiende en twintigste eeuw*. Saskia de Bodt, Jenny Reynaerts en Jan de Vries (red.). Amsterdam 2001, pp. 89-100

Jules Rummens, Zwolle 2001 (225 p.)

Jan Hein Sassen
Lid Kunstcommissie van het Academisch Medisch Centrum (AMC) Amsterdam

Jurylid Gouden Kei Prijs voor Kunst van Vrouwen 2001, Academie St. Joost Breda

Jurylid Rietveldprijs 2001

Gecommitteerde Eindexamen Afdeling v/h Audiovisueel, Rietveld Academie

Margreeth Soeting
PUBLICATIE
'Het Stedelijk Museum in Amsterdam tijdens de Tweede Wereldoorlog: een reconstructie aan de hand van archiefstukken die bewaard worden in het museum, *Jong Holland*, nr 2, 2001; pp. 11-24.

Hripsimé Visser
Jurylid The Hasselblad Award (winnaar Hiroshi Sugimoto)

Rijks gecommitteerde fotografie AKI Enschede

Rijks gecommitteerde fotografie Rietveld Academie Amsterdam

Redactielid Lexicon Geschiedenis van de Nederlandse Fotografie, (Studie en Documentatiecentrum voor fotografie van de Universiteit Leiden en Uitgeverij Voetnoot, Amsterdam/Antwerpen)

Sandra Weerdenburg
Lid begeleidingscommissie van de restauratieopleiding in Maastricht (SRAL)

Louise Wijnberg
Lid begeleidingscommissie van de restauratieopleiding in Maastricht (SRAL)

Personeelsbestand (per 31.12.2001)

Directie
R.H. Fuchs
Directeur
W.S. Van Heusden
Zakelijk directeur

Stafbureau directie
M. Bertheux
Assistent directeur
E. Hemmes
Management assistent

Personeel & organisatie
J.H. Meijer
Hoofd afdeling personeel & organisatie
J. Mulder
Personeelsadviseur
R. Volmer
Medewerker salaris-administratie
A. Fehres
Secretariaatsmedewerker
H.M. van Rooijen
Projectmedewerker nieuwbouw en p, o&m

Wetenschappelijke staf en beheer en behoud collectie
L.M.H. Coelewij
Coördinator conservator beleidsontwikkeling
M.J.A.L. Bloem
Conservator
M. Boot
Conservator
S.M.T.A. Héman
Conservator
R.J. Kras
Conservator
D.M.M.G. Mignot
Conservator
J.A. Poot
Conservator
I.V.H. de Roode
Conservator
J.H.T.M. Sassen
Conservator
T.H.C. Visser
Conservator
C.C.E. Garvelink-Glazenburg
Assistent-conservator
M.M. Soeting
Assistent conservator
A.M. Splinter
Assistent conservator

(Assistent-) restauratoren
K. Bakker
Restaurator
R.E. Beekhuizen
Encadreur
J.W. van Bennekom
Restaurator
E.H.M. Bracht
1e Restaurator
L.J.M. Cats
Restaurator
I.M. Glanzer
Restaurator
A.G. van Oort
1e Restaurator
C.O.M. Weerdenburg
Restaurator
L. Wijnberg
1e Restaurator
M.Vogel-Wegener
Restaurator

Bureau Amsterdam
M.D.J. van Nieuwenhuyzen
Conservator
M.C. Botter
Receptionist
B. van der Heide
Medewerker
R. Janssen
Tijdelijk medewerker
J. Meijer
Bureau medewerker
R. Schumacher
Medewerker
Christina Küster
Vrijwilliger
Yntse Yzenbrandt
Oproepkracht
Xander Karskens
Oproepkracht

Wetenschappelijke staf
J.N.M. van Adrichem
Hoofd wetenschappelijke documentatie
G.J. Imanse
Hoofd beheer en behoud collectie
L.A.A.F.M. Dosi Delfini
Wetenschappelijk projectmedewerker
C.G. Roodenburg-Schadd
Wetenschappelijk projectmedewerker documentatie
M. Rummens
Assistent wetenschappelijke documentatie

Bibliotheek
M. Nijhoff
Hoofd bibliotheek
W.V. van Beek
Bibliotheekmedewerker
J.S.J. Boedels
Bibliotheekmedewerker
M.J. Hendricks
Bibliotheekmedewerker
B.J. Nijland
Bibliotheekmedewerker
P.G.M. van Orsouw
Bibliotheekmedewerker
M. Prummel
Bibliotheekmedewerker
P. Schuil
Bibliotheekmedewerker
S.M. Stokhof
Bibliotheekmedewerker
W.A. de Voogd
Bibliotheekmedewerker
C.G.J. Vogel
Bibliotheekmedewerker

Kunstinventaris & depot
M.C.J. Knies-Meyer
Hoofd afdeling kunstinventaris
G. Bakker
Medewerker kunstinventaris
A.F.A. Grimmon
Medewerker kunstinventaris
R. Kauwen
Medewerker kunstinventaris
F.M. van Lamoen
Medewerker kunstinventaris
M. Maas
Projectmedewerker kunstinventaris
M.I. Zweers
Medewerker kunstinventaris
M.H.J. van den Bemt
Depotbeheerder
B. Koekoek
Depotmedewerker intern
B. Splinter
Depotbeheerder
R.S. Staphorsius
Depotbeheerder

Toegepaste kunst
E.M.E. Besjes
Assistent inventarisatie afd. toegepaste kunst
J. Houweling
Assistent inventarisatie afd. toegepaste kunst
H. Pramudji
Assistent afd. toegepaste kunst

Secretariaat
L.H.M. Scheffers
Secretaresse van de directeur
E. Visscher
Secretaresse van de directeur
S. Groeneveld-Groenevelt
Secretariaats-medewerker
TH.C.M. Houweling
Secretariaats-medewerker
J.C. de Bruijn
Secretariaats-medewerker
M. Hendriks
Secretariaats-medewerker
R.M. Otter
Algemeen secretariaat
I.L.A. Romijn
Secretariaats-medewerker
M.M. Soeting
Secretariaats-medewerker
A.M. Splinter
Secretariaats-medewerker
P.P. van der Burg
Indicateur/directie secretariaat
J.C. Wolkers-Goudemond
Beheerder postkamer
A.R.F.J. Bronotte
Medewerker postkamer

Financiële administratie & automatisering
G.J. Verboekent
Hoofd fin. administratie & automatisering
A.S. Bakker-Kalkhoven
Hoofdboekhouder
W.J.G. de Jong
Boekhouder
C.W.J.J. Meijer
Medewerker financiële administratie
C.J. Muller
Kassier
M.E. van Goudoever
Medewerker financiële administratie
A.M. van der Pol
Medewerker financiële administratie
H.M. van Impelen-Rootring
Medewerker financiële administratie
C. Boeren
Automatiseringsmedewerker

Audiovisuele afdeling
R.F. Schoelitsz
1e Medewerker audiovisueel
G. Hoogeveen
Medewerker audiovisueel
P.B.M. Holtus
Medewerker audiovisueel

Tentoonstellings-opbouwgroep
A. Kerpentier
Coördinator tentoonstellingsopbouwgroep
D.G. Clement
Timmerman
J.M. Coesel
Schilder
J.S.L. Kenter
Elektricien
T.W.L.M. Kox
Timmerman
P. van der Lem
Timmerman
F.G. Staphorsius
Beletteraar
H. Zwikker
Timmerman

Bouwkundige & technische groep
H.J. de Waal
Meewerkend voorman technische groep
A. Coster
Technisch medewerker
A. van Elst
Technisch medewerker
A. Everts
Schilder
L.W. Fritz
Onderhouds medewerker
G. van Ham
Elektronisch medewerker
R. den Hartog
Timmerman
C. Jansen
Stoffeerder
C.M. Pels
Timmerman
A.G. van Velzen
Elektronisch medewerker

Transportgroep
N. Jonker
Coördinator transportgroep
R. Boot
Chauffeur/transporteur
M. Krumeich
Chauffeur/transporteur
H. Kral
Transporteur
J.A. te Paske
Transporteur
R. Hendriks
Transporteur

Emballagegroep
C.D. Nahr
Meewerkend voorman emballagegroep
R. Hünd
Emballeur
J. Koops
Emballeur
R. Lehmann
Emballeur

Bewaking, beveiliging
M. Pranger
Hoofd bewaking & beveiliging
G.W. Schreurs
Groepschef bewaking & beveiliging
P.W. Pijper
Projectmedewerker
H.G. Wessels
Afdelingsassistent
E.M. van de Ruit-Bakker
Portier/receptionist
G. Biemolt
Portier/receptionist
Y. Erdem
Portier/receptionist
S.M. Ghoreshizadeh
Portier/receptionist
J.F. Haltman
Portier/receptionist
E.O. Lents
Portier/receptionist
S. Menshov
Portier/receptionist
E.J.W. Scagliotti-Mulder

Portier/receptionist
F.M. Nourzai
Portier/receptionist
J. Safi
Portier/receptionist
E.J.W. Scagliotti-Mulder
Portier/receptionist
B.H.P. Stuurman
Portier/receptionist
C.I.J. Gepken-Tak
Portier/receptionist
A. Zurcher
Portier/receptionist
H. Asruf
Suppoost
P. Singh-Badloe
Suppoost
M.F. Badoella
Suppoost
S. Piroe-Bakridi
Suppoost
Y. van der Ben
Suppoost
E.J. Dekker
Suppoost
E. Van Deursen
Suppoost
V.T. Vink-Garrido
Suppoost
M. Houtepen
Suppoost
J. de Vries-Ivanekov
Suppoost
A.M.E. Jansen
Suppoost
E.H. Janssen
Suppoost
M. Kabil El Hak
Suppoost
A. Majid
Suppoost
E.S. Ramdas-Ramsodit
Suppoost
H.J. Sadiq
Suppoost
G.I.G. Schakel
Suppoost
I.T. Van Selst-Riedewald
Suppoost
P. Singh-Badloe
Suppoost
J. de Vries-Ivanekova
Suppoost

Verzorging
S.H. Knaup-van Putten
Groepschef verzorging
J.H. van der Meulen
Meewerkend voorman verzorgingsgroep
L.A. Vos-Beenen
Medewerker verzorgingsgroep
L.R. Devid
Medewerker verzorgingsgroep
A.M. Wilhelm-van Dorth
Medewerker verzorgingsgroep
L. Guler
Medewerker verzorgingsgroep
C.M. Hoffmann
Medewerker verzorgingsgroep
A. Koolwijk
Medewerker verzorgingsgroep
A.M. Kraehe
Medewerker verzorgingsgroep
H. Kremers
Medewerker verzorgingsgroep
M. Krumeich
Medewerker verzorgingsgroep
S.M. Do Carmo-Lopes Ferreira
Medewerker verzorgingsgroep
M.W. Swinkels-Meijerink
Medewerker verzorgingsgroep
G. Verschut-Mijnders
Medewerker verzorgingsgroep
M. Moelee
Medewerker verzorgingsgroep
C.D.M. Verbeek
Medewerker verzorgingsgroep
A.P.C. van der Ben-de Wolf
Medewerker verzorgingsgroep
S.J. Zevenbergen
Medewerker verzorgingsgroep

Kantine
E.E. Kolder
Kantinebeheerder
S. Sewgobind
Medewerker verzorgingsgroep

Magazijn
B. Withoud
Magazijncoördinator
N. van Beek
Magazijnmedewerker
D.M. Rhebok
Magazijnmedewerker

Buitendepot
F.C. de Jong
Meewerkend voorman buitendepot
M.J. van Dam
Medewerker buitendepot
G.P. Boekel
Medewerker buitendepot

Communicatie & marketing
Vacature
Hoofd communicatie & marketing
J.J. Bouwhuis
Persvoorlichter
M. Cramer
Medewerker promotie en pr
H. Molhoek
Educatief medewerker
W.J.L.A. Njio-van Ruiten
Redactioneel medewerker

Sponsoring en evenementen
N. van den Bosch
Medewerker vereniging vrienden + smbc
F.J. Hermelijn
Medewerker bijz. projecten & activiteiten
J.R. Rammeloo
Medewerker sponsoring + smbc

Receptie en informatie-balie
H.E. Fellinga-Engelsman
Receptioniste
J. de Jong
Receptioniste
M.A. de Kruijff-Zemmelink
Receptioniste
E.J. de Laat
Receptioniste
J.W. Wolters
Receptionist

Uitgeverij en fotografisch atelier
E.M. Feuth
Medewerker repro-verkoop
D. Holgers
Fotograaf
R.W.P. Versluys
Fotograaf
H.M. Ben Arfa
Fotograaf
E.K. Balog-Postma
Laborant

Museumwinkel
M. Poot-van Lingen
Coördinator
E.M. Thomassen
Medewerker verkoop winkel
C. Krijgsman
Medewerker verkoop winkel
J.W. Wolters
Medewerker verkoop winkel
M. Kortekaas-Biesterbos
Medewerker verkoop winkel

Werkgelegenheidsproject aspirant beveiligings-medewerkers
A. Abdulqaium
M.S. Anoep
S. Atayee
A.F. Azad
S. Bahadory
R. Farah
D. Gary
M.R. Goher
S. Halilovic
R.R. Holzschuch Dos Santos
A. Jamaly
A. Kaplan
K. Karacaer
H. Langar
A. Liaghat
E.W. Mettendaf
T. Mladen
M.N. Nasari
N. Noorifard
S. v.d. Oever
A.I. Osman
S.O. Owusu
D. Petruljevic
M. Shohibzadeh
S.H. Sibasmyn
C. Visser

Stagiair(e)s in 2001
V. Belon
Papierrestauratie
A. van der Bruggen
C&M
M. Dunselman
P&O
R. Henry
C&M
R. Hulshoff Pol
C&M
A. toe Laer
S&B
A. v.d. Plas
C&M
M. Rood
C&M
J.K. Steetskamp
PTF
S. Stigter
Schilderijenrestauratie
R. M. Timmermans
Beeldenrestauratie
E. Vellekoop
Bureau Amsterdam

Uit dienst per:
M.v.d. Weerdt
01-01-2001
J. Rietveld
01-01-2001
J. Perlot
01-01-2001
P. Riepma
01-01-2001
K. Plomp
15-01-2001
J. Hageman-Kohler
01-02-2001
R. Kras
01-02-2001
R.R. Holzschuh dos Santos
01-02-2001
J. Kortman
01-02-2001
A. Rezaie
01-02-2001
T. Daalder
20-02-2001
K. Visser
01-03-2001
I. van de Coolwijk
20-03-2001
E. Davran
31-03-2001
R. Farah
01-05-2001
M. Hartmann
01-05-2001
A. Moes-Geugjes
01-05-2001
M. Ennaanaa
09-05-2001
Cor Ferwerda
01-06-2001
E.W. Mettendaf
01-06-2001
O.J. Keersemaker
15-06-2001
W.K. He
18-06-2001
A. Seinen
01-07-2001
M. Prins
29-08-2001
S. Kleijkers
01-09-2001
P. van Egmond
01-09-2001
M. van Steenis
01-09-2001
A.E. Ebrahim
01-09-2001
B. Ertekin
01-09-2001
Y.M. Arachid
01-09-2001
A.M. Youssufzay
01-09-2001
M. Prummel
01-09-2001
A.A. Musa
07-09-2001
L. Tobia
07-09-2001
C.F. Wouden
07-09-2001
P. Mosterd
01-10-2001
W. Menso
01-11-2001
H. Langar
06-11-2001
D. Akenten
14-11-2001

Kunstkijkuren

Het afgelopen schooljaar zijn er weer zo'n 5700 kinderen uit de hoogste groepen van het basisonderwijs van Amsterdam o.l.v. docenten Kunstkijkuren in het Stedelijk Museum geweest. Al meer dan 50 jaar komt 75% van de Amsterdamse basisschoolbevolking in negen opeenvolgende weken in de drie grote Amsterdamse Kunstmusea.

Docenten Kunstkijkuren in 2001
Hans Abbing
Dick van Arkel
Wiesje Backer
Hanneke de Boer
Natasja Boezem
Esther Bruggink
Valentijn van der Heide
Dirk Heuff
Maarten van Kalsbeek
Jacques Kriek
Gerda Kruimer
Marije Proot
Michel Scholten
Walter Spronk
Thea Tolsma
Paul van Wayenburg
Lies de Wolf
coördinator: Oda den Boer
docent in opleiding:
Semna van Ooy

Rondleiders in 2001
Rian Beex (coördinator)
Frans Henk Hoekstra
Lies de Wolf
Ruth Tolsma
Adri Markus
Niesje Johannes
Sylvia Rottenberg
Petra de Goede

OR en ARBO verslag

Het jaar 2001 was met de verkiezing in maart 2002 in het vooruitzicht, het laatste zittingsjaar voor de Ondernemingsraad in de samenstelling:

D. Mignot
Voorzitter
D. Clement
Vice-voorzitter
R. Schoelitsz
Secretaris

Leden:
S. Weerdenburg
F. Staphorsius
L. Kolder
W. de Voogd
P. Pijper

Plaatsvervangende leden:
M. Knies
T.H.C. Visser

De onderwerpen die op de agenda stonden waren:
– Nieuwbouw
– Tijdelijke huisvesting
– ARBO
– Verzelfstandiging
– Reorganisatie-ontwikkelingen

Daar deze onderwerpen veel tijd vragen en sterk aan ontwikkeling onderhevig zijn werd de vergaderfrequentie verdubbeld, waardoor wij vanaf maart 2001 elke maand bijeenkwam.

In 2001 heeft de OR elf maal overleg gehad en elf maal een eigen OR vergadering.

De voorzitter werd voor een periode van 7 maanden tijdelijk vervangen door T.H.C. Visser die zich uitstekend van die taak heeft gekweten.

De onderwerpen die nog steeds actueel zijn zullen ook in de komende periode op de agenda blijven.

Op 20 maart 2002 zullen opnieuw OR-verkiezingen plaatsvinden.

ARBO commissie
De commissie had in het verslagjaar de volgende samenstelling:

H. Meijer
Hoofd P&O, Voorzitter
O. Keersemaker
Hoofd BTD, Secretaris
R. Schoelitsz
Technisch adviseur
J. Poot
Wetenschappelijke staf
M. Knies
Emancipatie & Sociaal beleid
D. Clement
OR lid
W. de Voogd
OR lid
M. Pranger
Hoofd facilitaire zaken
W. Menso
Hoofd bbv

In deze samenstelling is de commissie tien maal bijeen geweest.

De volgende punten waren onderwerp van gesprek:
– Ontwikkeling en aanpak ziekteverzuim
– Risico- inventarisatie en plan van aanpak
– Bedrijfsnoodplan
– Bewegwijzering nooduitgangen
– Pand Overtoom 141
– Asbest melding
– Ontruiming barak
– Profielschets secretaris ARBO
– Brief milieudienst Gemeente Amsterdam in zake Baarsjesweg
– Roken op de werkplek uitslag enquête
– PAGO onderzoek opstarten vervolg in 2002
– Ontruimingsoefening dd 26-07-01

In hetzelfde jaar hebben de volgende personen de dienst en daarmee de ARBO-commissie verlaten:
W. Menso en
O. Keersemaker.

De aanpak van ARBO knelpunten in de meldkamer, kassa loge, desk, telefoon centrale, zijn naar ieders tevredenheid opgelost.
Geluids metingen hebben plaats gevonden in de werkplaatsen en directe omgeving. Hier bleek uit dat bouwkundige maatregelen om geluidsoverlast tegen te gaan, niet nodig zijn.

dd 26-02-02

Secretaris ARBO
R. Schoelitsz

Acquisitions
Chronicle
List of exhibitions
2001

Alvar Aalto
(Kuortane, 1898-
Helsinki, 1976)
Armchair No. 31/42,
1931-1932
manufactured by Artek
between c. 1935 and
1940, birch, triplex, multiplex / moulded, laminated, glued, veneered,
68.9 x 61 x 71 cm,
seat height: 38.7 cm
Purchased from Galerie Dewindt, Brussels
INV.NO. 2001.1.194 MTK/IB

Armchair No. 31 by Alvar Aalto is an important addition to the furniture collection. The Finnish architect designed this model during the period he was working on the Paimio Sanatorium (1929-1933) in Turku, Finland. He gained international success as a furniture designer when he started producing his functionally designed furniture in wood, rather than continuing in the footsteps of the designers of the Bauhaus and other functionalist movements in architecture, who worked in metal tubing. This gives the designs a more distinctive, Scandinavian appearance. *Armchair No. 31*, later sold as armchair *No. 42*, and the *Paimio armchair No. 41* (with a one-piece frame) that was designed at almost the same time, are early and well-known examples of this.
With *No. 31*, Aalto gave an original twist to the sprung, cantilever construction that has already been applied by Mart Stam and Ludwig Mies van der Rohe in metal in 1926/1927.
Prompted by the success of his designs, Aalto established the trading company Artek in 1935. The furniture mentioned, which has been in production in Huonekalutehdas Korhonen in Turku from 1932 to the present day, were marketed under the new name from then on. The definitive design for both *Armchair No. 31* and *No. 41* was decided just before this. The armchairs that were produced for the Sanatorium had a birch frame with a white lacquer and a birch seat with black lacquer. From around 1933 or 1934 it was manufactured with birch frames slightly different in size to the original.
The armchair that the museum has purchased is the definitive design, but in an unusual execution. The chair is constructed from two layers of triplex and is veneered with costly curly birch to the front and back. For the museum it was important to acquire an almost certain early model, i.e. one produced in the period 1935-1940.
IdR

Alfredo Barbini
(Murano, 1912)
produced at Alfredo Barbini, Murano
Vetro Pesante vase, 1962
coloured glass, free blown overlaid, surface finely engraved
INV.NO. 2001.1.350 TK

WITH SUPPORT OF THE VERENIGING REMBRANDT (REMBRANDT SOCIETY)

Fulvio Bianconi
(Padua, 1916 – Milan, 1996) produced at Venini & C, Murano
Macchie vase, 1950
transparent and coloured glass, free blown with enclosed abstract shapes
INV.NO. 2001.1.347 TK

WITH SUPPORT OF THE VERENIGING REMBRANDT (REMBRANDT SOCIETY)

Fasce Ritorte vase, 1952
coloured glass, hand blown with an optic mould
INV.NO. 2001.1.348 TK

Spicchi vase, 1950
transparent and coloured glass, mould blown, with applied decorations (triangular glass pieces or *spicchi*)
INV.NO. 2001.1.349 TK

Purchased from Tomas Rajlich

In 2001/2002 the museum has made an important addition to its collection of glass with an acquisition from the private collection of the painter Tomas Rajlich. The purchase involved a total of sixteen pieces, including Italian art glass from the period 1940-1975 and a single vase designed by the Finnish artist Tapio Wirkkala. The Vereniging Rembrandt (Rembrandt Society) funded the acquisition of two of these works. The museum already owned a few exceptional examples of Italian glassware, including a 1937 vase by Ercole Barovier (1889-1974), which Sandberg had purchased that same year.
The glassware of Murano, the island in Venice's lagoon where the glassworks are based, is legendary. After the Second World War the glass industry there flourished as never before. The craftsmanship already at hand was fired by a new artistic élan that produced spectacular results. The explosion in creativity was not an isolated phenomenon: at that time Italy was undergoing an energetic second renaissance and was attracting international attention in the visual arts, design and film.
The revival in glassware was spearheaded by Paolo Venini, whose firm of the same name had already attracted important designers before the War, including the architect Carlo Scarpa (1906-1978). When the company brought in another outsider, Fulvio Bianconi, Venini had recruited a second great talent. Bianconi had trained as a graphic artist, illustrator and draughtsman. This background explains why his glass designs are unusually free and unconventional for that period. Contemporary abstract painting influenced much of his work in glass. This is demonstrated in the *a macchie* or stain series from 1950, and the museum has obtained a superb example. The daring, monumental, enclosed forms – flowing and organic – in purple-black and aquamarine enter into a subtle interplay with the transparency of the glass. The series was exhibited in 1951 at the Milan Triennial and one year later at the Venice Biennial. Scarpa and Bianconi were not the only artists whose designs were a resounding success; Ercole Barovier and Dino Martens (1894-1970) – both already active before the war – also rank among the innovative figures in Venetian glass, as does Alfredo Barbini.
MBo

CAPTIONS
Left: vase *Macchie*
Right: vase *Vetro Pesante*
Photo on bottom of page:
Dishes by Carlo Scarpo and vases by Bianconi, with *Spicchi* (second left) and *Fasce Ritorte* (third left).

Gabriele Basilico
(Milan, 1944)
Calais, 1984
paper/gelatine silver print,
50 x 60 cm
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.30 PTF/FO

This photograph is really a completely unbalanced image of a French costal town in the 1980s, a maverick in Gabriele Basilico's oeuvre. The whimsical postmodern facade to the right is in no way at all balanced by the cheerless empty space to the left. Precisely for this reason it is one of the most emphatically critical photographs by this photographer of architecture and urban landscapes, in the 25 years he has been working. Generally his images have a classic, often even rather symmetrical structure. The manner in which he approaches buildings, cities and landscapes is analytic and investigatory, but rarely outspokenly rhetorical, as here.
Like so many contemporary architectural photographers, Basilico was influenced by the Americans, particularly by Walker Evans and Lewis Baltz. From the former working since the 1930s, he learned that an apparently dry, meticulous description can create an infinite charge. From the 'new topographer' Baltz, active from the end of the 1960s, he learned that pathos and romanticism are at odds with a real understanding of structure, space and place.
The architectural photographer Basilico is a favourite professional for many architects. He regularly records the designs and buildings of masters such as Aldo Rossi, Rem Koolhaas and Álvaro Sizá. In addition to more landscape oriented work, a recurrent subject is the city of Milan, whose complexity, atmosphere, changing face and limits he knows as no other. In 1998 he published *Interrupted City*, a portrait of his city constructed around three urban themes that play a definitive role in his whole oeuvre: the overgrown modernistic city centre, the pleasant diversity and elegance of late 19th century extensions, and the unarticulated character of the agglomeration. *Calais 1984* shows that the last of these themes is not to be found exclusively in the modern metropolis.
HV

Hugo Blomberg
(1897-1994)
Ralph Lysell
(1907- ?)
Gösta Thames
(1916- ?)
produced by Telefonaktie bolaget L.M. Ericsson & Co., Stockholm
Ericofon telephone,
1941-1956
ABS plastic, acrylic plastic, neoprene / injection-moulded, screw fastenings,
21 x 9,8 x 11,2 cm
Purchased from Veilinggebouw De Zwaan, Amsterdam
INV. NO. 2001.1.324 MTK/VD

The *Ericofon* is much older than one might think: it is not a design from the 1960s, but from the mid-1950s. The initial design by Ralph Lysell actually dates back as far as 1941. After 15 years in development, an eye-catching product was eventually presented in 1956. The appliance was not only ahead of its time in terms of the style of the design, but it was also the

first telephone that was a one-piece set, and it was actually also the first 'designer model' to be brought onto the market. The dial is located on the underside, which means it is invisible if the telephone is not being used, so the overall form remains intact. A neoprene circular stand protects the dial. There is an ergonomically sound indentation for the thumb in the receiver, which makes holding this telephone more comfortable.
Despite its avant-garde features the *Ericofon* enjoyed considerable commercial success. One big telecommunications company after another included the telephone in the standard package for their subscribers. That was also the case with the former Dutch telephone company PTT.
Although some fine examples of this model have surfaced in recent years, they were rarely examples in one of the original colours (red, blue and four pastel shades: mint, grey, ivory and beige).
The red version acquired at auction in 2001, a model that was produced to order for the PTT, is a wonderful addition to the museum's collection of appliances, which already includes telephones by the Dutch designer Gerard Kiljan and others.
IdR

Marnix Goossens
(Leeuwarden, 1967),
Parking Lot, Zilverstrand, 2000
from: *Regarding Nature*
dibond/cibachrome behind plexiglass, 160 x 125 cm
Purchased from Aschenbach & Hofland Galleries, Amsterdam
INV.NO. 2001.1.260 PTF/FO

WITH SUBSIDY OF THE MONDRIAAN FOUNDATION

The great power of photography lies in its ability to convince us that it represents reality, even if that conviction is based on assumptions and suppositions.
Photographers have a tendency to continually wrong-foot us, thus demonstrating that 'reality' cannot really be captured in photographs.
This is illustrated once more in Marnix Goossens's photograph, *Parking Lot, Zilverstrand* (2000) that was recently purchased by the Stedelijk and is also featured in his book of photographs, *Regarding Nature*.
The theme of this book for which Goossens was awarded the Amsterdam Art Fund's Incentive Prize for Photography in 2001 is the countryside surrounding the Dutch new town of Almere. It is a landscape that can only be called a typical Dutch product, worked out in the minutest details. In *Regarding Nature* Goossens concentrates on the curious background to the constructed Dutch landscape. He does this from a seemingly objective viewpoint though it conceals a mild, sardonic irony. For instance he chooses his viewpoint so as to suggest rugged, unspoilt scenery. Anything that might recall the artificial character of this environment has been omitted. The photograph with its imposing clouds emphatically complementing the sprouting pollard willow tree testifies to this inner urge to romanticize the landscape.
Anyone who lives in Almere however knows that nature like this simply doesn't exist in the polder. The fact of showing something that couldn't possibly occur in reality makes the photographs in *Regarding Nature* extremely ambiguous. Although this spectacular landscape would lead one to expect something quite different, the photograph in question was actually taken on the edge of the Zilverstrand parking lot. Suddenly you get a vision of concrete vistas stretching into the distance, parked cars, overflowing garbage cans and the stench of petrol. Only then do we become aware of the man walking casually towards his car after enjoying the blessings of a carefully measured piece of Dutch nature.
MM

Fabrice Gygi
(Geneva, 1965)
Canon à eau, 1999
steel, rubber, aluminium, paint/welded, screwed, spray-painted, assembled
161.5 x 160 x 87 cm (dimensions when assembled, incl. firehose, variable)
Purchased from Galerie Bob van Orsouw, Zürich
INV.NO. 2001.1.62 S&B/BK

The objects created by Fabrice Gygi refer to a large extent to his critical position vis-à vis the authorities. The artist regards his native Switzerland, which for the majority of non-Swiss is the very ideal of a friendly country by wristwatches and chocolate that is scrubbed clean three times per day, as a police state. He considers the art world in this police state as the only recess where he can still function whatsoever. His *Canon à eau* should also be viewed in that light: it is simultaneously aggressive – after all, a water cannon is generally deployed at demonstrations that threaten to get out of hand – and defensive, at least for those standing on the 'good' side.
The artist has taken his own youthful experiences in Paris – at the time, he had himself tattooed with a rose with the initials EDM, which stands for *enfants du malheur* (children of misfortune), which was how Parisian street urchins recognized each other – as well as his life in the Zürich squatters' scene, one of the most violent in Europe, as his point of departure.
The often reserved, minimalist aesthetic of his objects and installations stand in stark contrast with the effects that they can have. Gygi's strategy seems to consist of appropriating and emasculating the weapons of his adversaries by exhibiting them as art objects.
GI

Thomas Houseago
(Leeds, 1972)
Untitled # 6, 2000
plaster, steel, jute/modelled, 180 x 125 x 45 cm
Purchased from Galerie Fons Welters, Amsterdam
INV.NO. 2001.1.11 S&B/BK

Thomas Houseago makes big plaster figures, often painting them partially or completely. He models some sculptures on the floor using liquid plaster; others are constructed with cloth drenched in plaster, draped on a skeleton of wood or cardboard. All the works are composed of individual body parts or fragments of earlier, smashed sculptures.
While his earlier sculptures were painted colourfully, lately they are almost monochrome and cheerless in tone. It is not clear whether the sculpture *Untitled # 6* is a man or a woman. The figure with his or her big hands and feet seems to be sitting, or about to sit.
Unlike his earlier sculptures, it has no head.
Houseago's sculptures are a modern expression of his fascination for the human figure. The sculptures are not only based on his observations of the multifarious human masses in the big metropolises, but also draw on his personal experiences and reminiscences of the sometimes surreal, grotesque characters in the films and television series of his youth, such as *Jason and the Argonauts* and *Battlestar Galactica*. The artist's keen interest in the many different representations of the human form in the history of art also plays a role. This whole diversity of experiences is conjoined in a highly condensed form in Houseago's hybrid, enigmatic figures. In his most recent works, the figures are less grotesque and colourful, and seem more tragic than their predecessors.
JHS

Seet van Hout
(Nijmegen, 1957)
Enchanted Loom, 2000
paper, linen/printing techniques, 33 x 33 cm
Purchased from Hein Elferink Gallery and Publishers, Slingenberg
INV.NO. 2001.1.17 PTF/KB

Versatility does not necessarily have to be at the expense of quality – as the work of Seet van Hout demonstrates. Besides paintings, Van Hout makes drawings, prints, textile works, ceramics and books. Seet van Hout employs a very particular painting technique: she pours the paint onto the canvas and then moves the canvas, instead of applying the paint with a brush. Despite this strict, self-imposed constraint, Van Hout is otherwise very open to different techniques and 'worlds' that might inspire her. She is fascinated by the colourful south of India as much as by the romantic paintings of Caspar David Friedrich. Another important and constantly recurring theme in her work is human anatomy, and then most especially the form and structure of the brain.
Before Van Hout started on the production of the highly imaginative and colourful book, *Enchanted Loom*, she spent three years collecting all kinds of paper in India, resulting in an extraordinary collection: shiny, transparent and coloured. She then printed these pages with, for example, shapes and motifs inspired by India and drawings of brains, using a whole variety of

printing techniques: offset, photocopy, woodcut, silk-screen, stencils and stamps, lithography and photography. Van Hout then finished these pages by hand, by pasting in images or completing drawings. This process lends her book, which is published in an edition of 100 numbered and signed copies, a personal and unique character.
Last of all, each book is bound in a linen cover produced to a design by Van Hout at a weaving cooperative in Kerala, southern India, and again hand-finished by the artist herself, rendering every copy unique in this way, too.
Enchanted Loom was published in association with the Hein Elferink Gallery and Publishers in Slingenberg and in 2001 the jury selected it for 'The Best Dutch Book Designs 2000'.
SH

Erik van Lieshout
(Deurne, 1968)
After the riot II, 1998
oil/conté/paper,
150 x 315 cm
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.186 PTF/PR

The work of Erik van Lieshout is not unfamiliar to the collection of the Stedelijk Museum. He participated in 'Couplet 2', the 1994 exhibition assembled by Rudi Fuchs, with several paintings that were rather startling through their rawness. One of the canvasses shown on this occasion was purchased: a depiction of a Mickey Mouse-like figure standing by a wc pot with the seat up. On the basis of this image Van Lieshout was accused of making sexist, violent and politically incorrect work. Although in this early work the artist did not always make it easy for the viewer through his rather intemperate choice of subjects, it is beyond dispute that the making of technically 'good' art is his central concern.
After training at the Academy in Den Bosch (1987-1990) Van Lieshout spent the years 1990-1992 at Ateliers '63. In addition to paintings he also produced drawings, and during a two-year stay in Berlin he added videos and sculptural objects and installations assembled from 'low-budget' materials to his oeuvre. In 2001 three large drawings by Van Lieshout were purchased by the Stedelijk Museum. While his paintings are characterised by broad, thick brush strokes, the drawings are built up of very direct, robust charcoal lines. Often on rather roughly cut paper of large format, painted colours and texts are sometimes added to a drawn depiction in collage.
Van Lieshout works in a plain, realistic style and still derives his images from pop, mass and rap culture, and also from his immediate environment. The artist is always able to give a personal twist to the stereotypes and cliched images which he draws from these sources, thus avoiding falling into mere story telling.
Although it cannot be denied the drawings too have a certain aggression and sense of caricature, they are primarily characterised by humour and, especially, spontaneity. This latter does not detract from the fact that for Erik van Lieshout the whole must 'work', and it is particularly in his drawings that he can test the usability of ideas and images.
JP

Bruce Nauman
(Fort Wayne IN, USA, 1941)
Washing Hands Abnormal, 1996
video tape, LVP/Betacam (digital), loop, pedestal
Purchased from Galerie Ruedi Tsuchi, Glarus, Switzerland
INV.NO. 2001.1.154 (1-8)/489 S&B/CI

WITH SUPPORT OF THE VERENIGING REMBRANDT (REMBRANDT SOCIETY) AND SUBSIDY OF THE MONDRIAAN FOUNDATION

After a period in which video pioneer Bruce Nauman made no videos or films, since 1985 he has now and then worked in this medium again. The results differ from his earlier videos in 1967-1969 in that they are very tightly directed, and because Nauman employs actors in theatrical settings, with precisely described actions, dialogue, sound and *story lines*. These are much more suggestive and aggressive than his earlier video works which recorded performances. Particularly the 1987 video installation *Clown Torture* is an example of the way in which Nauman mixes raw humour and violence with strongly theatrical effects. Since 1990 Nauman has produced a series of videos, each of which has in its title a reference to rough takes that are manipulated in all sorts of ways. *Washing Hands Abnormal* (edition 1), from 1996, is an example of this. The work consists of two laser discs (with colour and sound), two colour monitors, and two disc players. The monitors are stacked on each other, so that what is to be seen on each of the two screens expressly interacts with what is on the other. Each monitor offers similar images which nonetheless differ from one another: two hands washing each other near a jet of water and sink, filmed under coloured and ever-changing light. It is an example of the way in which since 1990 Nauman has altered the austere design of the earlier videos, which were characterised by repeated actions, thanks to the theatrical colour effects gained from the more staged conception of his videos from the mid-1980s. *Washing Hands Abnormal* is also connected with a 1996 series of sculptures *Untitled (Fifteen Pairs of Hands)*: casts of Nauman's hands in white bronze, which like stills are captured in various expressive gestures, and with the four films from 1967, *Art Make Up*, to which Nauman's upper body and head, made up in various shades of self-produced colours, are central.
Washing Hands Abnormal offers a stream of images that record a simple, everyday action, but at the same time are of a rich diversity, through the variable colours and the combination of two monitors. With the coherence of the single motif (hands near a water jet and sink) and the variation (the countless positions of the hands, together with the light and colour variations on the monitors and their varying light in the space in which they are set up), a rather simple, in itself unspectacular fact is worked out into great visual diversity. The images on the two monitors will almost never appear in precisely the same combination, but come on in varying constellations. The work is about human actions, light and colour, but above all about the visual complexity that Nauman is able to generate with only a few givens. The images have an almost hypnotic effect, in part through the constantly audible sound of the tap in the background.
JvA

Saskia Olde Wolbers
(Breda, 1971)
Kilowatt Dynasty, 2000
DVD disk, colour, sound (Stereo), 6'44" (automatically looped)
Purchased from artist
INV.NO. 2001.1.19/482 S&B/CI

WITH SUBSIDY OF THE MONDRIAAN FOUNDATION

In the winter of 2000/2001 the Stedelijk Museum Bureau Amsterdam devoted a presentation to the video work of the artist Saskia Olde Wolbers, who lives in Amsterdam and London. Her work *Kilowatt Dynasty* was made especially for the exhibition. Olde Wolbers is a true-born story teller. She collects stories from newspapers, television documentaries, soap operas, and also keeps her ear to the ground for gossip and 'dinner party conversation'. She constructs her narrative videos from this tangle of fiction, backbiting and stories from real life. Since the mid-1990s Olde Wolbers has made one video work per year. The short video films are constructed around a monologue about a life that has gone off the rails as a result of all sorts of tragic-comic occurrences. The viewer is carried along in the heart-rending sagas of love and lost honour by Olde Wolbers's seductive narrative power and painstakingly designed sets.
Shortly before her exhibition in Bureau Amsterdam *Kilowatt Dynasty* was described by Olde Wolbers as follows: 'The video will be based on the building of the Three Gorges Dam which is currently under construction in the Hubei province in China. This huge dam will stop the flow of the Yangtze river and will create an enormous lake. Two million people will have to be relocated and thousands of artifacts will be flooded. My video will be set in the future when this dam is already completed. It will be shot from an imaginary underwater centre located at the bottom of the new lake. From here 24 hour teleshopping program will be broadcast so that people can still see their old surroundings, in their new living rooms and buy a washing machine at the same time. The underwater scenes frame the story of an activist who takes the female TV presenter hostage who ends up pregnant by his child. The narration is in the future tense told by their child who isn't yet born and imagines what her parents will be doing when the dam is there.' MvN

Jacqui Poncelet
(Liège, 1947)
Tartan carpet, 1992
hessian, wool; assemblage, glued, 267 x 416 cm
Purchased from Barret Marsden Gallery, London
INV.NO. 2001.1.173 MTK/IIA

Tartans are the chequered woollen textiles associated with prominent Scottish families or clans, each of which has its own particular colours and design. Besides being known from Scottish kilts, the pattern is also seen in rugs and woollen fabrics. The red-yellow-black check used for this carpet serves as a visual reference, in a carpet where order and regularity otherwise remain elusive. The carpet is a jumble of offcuts and trimmed pieces of carpeting like those on sale by the metre in carpet warehouses: floral, striped, speckled, chequered, plain. The montage of irregular geometric pieces forms an intricate puzzle that is a staggering spectacle. Compared with run-of-the-mill carpets with calm and easily distinguishable designs and patterns, Poncelet's carpet is kaleidoscopic and extravagant. This offers neither a visual foothold nor a frame of reference for anyone who might want to decorate his or her house with it. The carpet most readily lends itself to associations and raises questions about taste and social mores – the origins of tartan is not the only thing that comes to mind but also, for example, the penchant of the British for floral-patterned surfaces in their homes. It also tackles the issues of the effect and significance of ornament and pattern. *Tartan* is one of a series of seven carpets created in 1992-1993, in which Poncelet continued her research into the effect of complex decorative patterns in a range of materials and media. She previously pursued this line of thought in her wall paintings and wall-mounted objects – playing with the ambiguity and interchangeability of ornament and abstraction – and in the 1980s she did this in her ceramic objects with forms that begged definition. Three of these works can be found in the Stedelijk's collection. The carpet represents a phase in Poncelet's work when she was exploring the complex relationships between decoration, surface and form at various levels.
MBo

Gerwald Rockenschaub
(Linz, 1952)
Untitled, 2000
polystyrene, PVC, foil, glued, 100.7 x 160.7 cm (including aluminium frame) (2x)
Purchased from Messrs. Georg Kargl, Vienna
INV.NO. 2001.1.234/235 S&B/SK

Six arabesques of colourful adhesive foil are pasted partly overlapping one another on a shiny, polished background. Involuntarily Mondrian's *New York City* paintings spring to mind, with their intersecting red and yellow strips, and the charming pieces of coloured tape of *Victory Boogie-Woogie*, or the paper cutouts that Matisse made toward the end of his life. Because of Matisse's 'drawing with scissors', no two of these cutouts are of the same shape. That is also true for Rockenschaub's variant on it, drawing with a computer mouse. But by letting the machine cut the composition out of the coloured foil two times, he produced two identical works in which only the colours of (most of) the arabesques and the background differ. In part through this form of duplication, the modern technology that Rockenschaub has used reveals itself.
Rockenschaub is the prototype of the contemporary artist who moves in different scenes. As well as being a visual artist, who, after studying philosophy in Vienna, since 1984 has been showing regularly in the gallery circuit, since 1988 he has appeared as a techno dj in the club circuit. From that time in his visual work Rockenschaub has applied himself to steering the conduct of the gallery visitor by interventions in the gallery space which lie on the intersections of architecture, design and sculpture. In that respect his exhibitions are the equivalent of his activities as a dj, who by means of computer-controlled rhythms stipulates the dancing crowd.
As well as in the smooth high-tech aura and the hard colours of the foil drawings that the Stedelijk acquired, and the conditioned inclination of the viewer to constantly compare the two works, there is still another connection with techno-culture: the scrolling lines can be thought of as the expressive pattern with which the true techno-lover moves around over the dance floor.
JB

Willem Sandberg
(Amersfoort 1987-Amsterdam, 1984)
Manuscript experimenta typografica 1, Lectura sub aqua, ca.1943
Purchased from Bubb Kuyper Auction House, Haarlem
INV.NO. 2001.1.260 MTK/VII

On March 27th, 1942 – the Netherlands had already been under Nazi occupation for almost two years – the Dutch resistance movement perpetrated an attack on the Amsterdam city registry office. The objective was its complete destruction, so that the occupying forces would not be able to access personal details of the city's residents. That goal was only achieved in part, and neither the registry nor the building was rendered completely unserviceable. Willem Sandberg, graphic designer and a curator at the Stedelijk Museum, where he would later serve as director in the period 1945-1962, was closely involved with the preparations for this first great exploit of the Amsterdam resistance. When one of his accomplices was rounded up and all too soon mentioned the names of those involved, Sandberg was forced into hiding in Gennep, close to Nijmegen, which was followed by a period of compelled inactivity. During this period he started work on the *experimenta typografica* series. He compiled booklets measuring c. 21 x 15 cm, filling them with his life experiences and thoughts. He quoted from his notes on literature, jotted down in the years 1927-1936, and occasionally he wrote original texts. He frequently illuminated the manuscript with torn pieces of brightly-coloured paper, and the edition illustrated here includes a black and white photo. The texts were often written 'in model' to a set pattern and reproduced in a specific form.
The newly acquired manuscript constitutes a highly significant addition to the collection as well as to the Sandberg archives in the Stedelijk Museum. In view of the date – December 1943 – given at the foot of the first text *'een deel der nederlanders leeft onder water'* (some of the Dutch live 'under water'), it could indeed be a very early example in the series. The printed manuscripts of the same number were different. *Lectura sub aqua* was printed by the Amsterdam printer Frans Duwaer in 1944. However, this was no longer possible on the completion of the next number in the eventual series of 18 manuscripts that Sandberg produced in the years 1943-1945, because Duwaer, his good friend and the printer of the work of many important graphic designers of that era, was executed by a firing squad in 1944.
Of the remaining experimenta, number 3 was published by the vijf ponden pers ('five pounds press') and reprinted in 1979 by Reflex Publishers in Utrecht, numbers 11 and 2 were published in 1956 and 1968, respectively, by Galerie Der Spiegel in Cologne. Homo socialis, number 12, was published by Reflex in 1981, and Reflex collaborated with Galerie Der Spiegel in 1982 to publish no. 5. Number 15 was published as part of the Christmas number of the *Drukkersweekblad* en *Autolijn* ('Printers Weekly') in 1950. *Lectura sub aqua* was published by Reflex in 1979 but displays marked differences to the manuscript acquired by the museum in 2001. The remaining numbers have not appeared in print.
CG

Marien Schouten
(Andel, 1956)
Untitled, 2000-2001
clay/hand-shaped, baked, glazed
sizes vary, dependent on the arrangement
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.175(1-5) S&B/BK

The early work of Marien Schouten was influenced by the chiefly formal and physical aspects of the American Minimal Art of Sol LeWitt, Robert Ryman and Donald Judd. But, together with others of his generation, Schouten realised that their modernism had reached an end point, and sought a new direction to continue the achievements of these artists. 'You cannot go on with reduction. My work is a sort of contamination of the modernist vocabulary.' In his paintings and three-dimensional works he follows on from modernism, but also introduces aspects foreign to minimalism such as sentiments derived from history or memory. In his paintings from the second half of the 1980s he already permitted winding and sometimes thick strokes of paint to run over rigid grid patterns. He did the same with wax or plaster, between protruding planks or mounting strips affixed to the canvass, creating formless layers which in later works he would have cast in bronze. These volumes in bronze were much more dominant than the underlying structure of lines. At the same time they placed great emphasis on the chiaroscuro that arose on the capricious and dark surface. This attention for amorphous form and structure continues in his recent paintings, and also in free-

standing ceramic sculptures. These sculptures, which vary in size from 15 to 80 cm, are shaped by very elementary interventions. Schouten squeezes the wet clay with his hand, beats it with his fist, thus giving the clay its curved surface. After a process of baking and glazing, because of the gloss of the glaze the role of light and its influence on the colour becomes stronger than it would be in bronze reliefs. The light as it were skims along the skin, and because none of the sculptural shapes has any hard boundaries the forms seem to be absorbed into their surroundings. It would appear that Schouten's fundamental investigation of painting has now definitively expanded into an investigation of the many facets of the third dimension.
MBx

Katharina Sieverding
(Prague, 1944)
Selbst in der Winterkälte arbeiten die Taucher 20 Meter tief unter Wasser, 1976
steel/acrylic, colour print, 355 x 500 cm
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.72(1-4) PTF/FO

Abstraction is reputed to be one of the most important visionary movements of the 20th century, but in Germany it was already necessary to propagate new historical pieces relatively early on, as the burden of history weighed so heavily on the nation. This problem was recognized by Joseph Beuys – certainly not the least among art's mortals – who was a professor at the academy of art in Düsseldorf for many years. Katharina Sieverding followed classes with him between 1967 and 1972. She developed a critical, narrative and reflective art with photography as its basis.
A monumental work like *Selbst in der Winterkälte...* can best be understood as a billboard. The women, who would be perfectly at home in a cigarette commercial, and the text above it, exude a similarly stylish and highly persuasive air. But the message of this gripping advertisement is not unequivocal. The woman to the right – a self-portrait – is dressed up in fancy clothes that fashionably evoke the wild sphere of the American landscape and Hollywood westerns. She forms the counterpart to a militant but no less eye-catching Asian woman, who obviously really leads a perilous life. The text 'even in the depth of winter the divers work 20 metres under water', a phrase with a tone that seems to derive from an arbitrary socio-critical document, imbues the clash of cultures with an engaged flavour. The exact context is not clear from this phrase, nor from the portraits. Text and image enter into a dialogue that appears to be strident, certainly in this domineering format, but how exactly they relate to each other remains unclear.
JB

Fiona Tan
(Pekan Baru, Indonesia, 1966)
Facing Forward, 1999
One channel video installation, 11 minutes, colour and b/w, sound (stereo)
Purchased from Galerie Paul Andriesse, Amsterdam
INV.NO. 2001.1.210/492 S&B/CI

The film opens with the camera slowly panning horizontally along a large group of posing people. It is a conventional image, with the 'prominent' individuals in chairs in the first row, and the local population standing closer together behind them. Then follows an image of a group of Papuans posed in a line, and only after that comes the title of the video installation *Facing Forward*. The literal meaning of the title is immediately clear, but the figurative meaning appears to assume a key role in the work.
While fragments from old films continue to succeed one another, a voice-over asks questions in a hypothetical conversation between Marco Polo and Kublai Khan. The latter asks,
You advance always with your head turned back?... Is what you see always behind you?... Does your journey always take place in the past?... Possibly... is the answer from Marco Polo.
(from Italo Calvino, *Invisible Cities*, 1972)
These philosophical questions can be seen as the central theme of the work. The images in *Facing Forward* are comprised of a montage of film fragments from old ethnographic documentary films which were shot in the first half of the 20th century in Southeast Asia, and were found by Fiona Tan in the Film Museum in Amsterdam. These alternate between more subjective film images from the traveller/tourist, with his interest in incidents, street scenes and passers-by, and film fragments from anthropologists with their more scientific, objective approach. In addition to the primary pleasure of seeing these old shots, and the desire for more, these film fragments call up questions that are closely related to the theme mentioned above, albeit in an indirect manner: what are you looking at? What conscious and unconscious knowledge and experience plays a role in the selection of shots? As a viewer, how to you look at them so many years later?
The approaches to the subject by the traveller and anthropologist are different, but through the general similarities in subject, place, time and cinematic technique, the difference is smoothed out, and the possible questions are also not easily perceived. They surface slowly, and particularly in relation to the hypothetical conversation between Marco Polo and Kublai Khan they grow into a self-evident theme in the work. That is the particular strength of *Facing Forward*. In the synthesis of 'found' questions and 'found' images, the form and content find their natural linkage.
DM

JCJ Vanderheyden
(Den Bosch, 1928)
Himal Mountains, 1985-2001
5 paintings, 41 x 330 cm, at a height of 1.5 m
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.134(1-5) S&B/SK

With the purchase of *Himal Mountains* the Stedelijk has come into possession of a third great work by an artist who, making use of various media, still exercises great influence in Dutch art. In his oeuvre Vanderheyden gives expression to the realisation and intensification of the whole of existence, a desire that was fulfilled through the journeys he undertook rather than through his unfinished training. After about 1962 he made his name with 'frame paintings', among other works, in which the empty white field received a space of its own through the minimal form of a painted frame. An example of this is the canvass *Black frame* (1966), which the Stedelijk acquired in 2000. *Himal Mountains*, a work assembled from five paintings, is likewise about space, and about the direct and indirect observation of the object. This is a theme that at first, in 1967, led Vanderheyden to decide not to paint anymore, but to place the emphasis on perception itself. He did this, for instance, by no longer showing the painting itself, but rather presenting an image of it on a monitor. After 1975 Vanderheyden once again rendered this 'perception at a distance' in paintings in which there is a new dimension, or as he put it, a 'second level', compared with the paintings of the period up to 1967. The impetus for this was an aeroplane trip to the Far East during which, from the great height, the earth appeared to him both penetratingly present and elusively far away. The feeling of seeing this surrealistic image not directly but at a distance, as though on television, was reinforced by the aeroplane window, which suggested a monitor screen.
The assembly of older work in order to create a new artwork is characteristic of Vanderheyden. *Himal Mountains*, five canvasses for which Vanderheyden has precisely specified the distance between them and the height at which they are to be hung, is an exhibition in itself. Like the painting on the monitor, the exhibition is also a form which involves a certain distance with regard to the simple object: the total work disintegrates into multiple facets. The mountain landscapes are comparable with Vanderheyden's earliest work, in which land, sky and horizon are indicated in very abstracted form. Here however it involves mountain landscapes at a higher level – at about 10 kilometres high, between heaven and Himalaya.
AvdB

Roy Villevoye
(Maastricht, 1960)
Aorket, late afternoon, 2001
paper/silkscreen, 107.7 x 77.7 cm
Purchased from Interbellum Grafiek, Amsterdam
INV.NO. 2001.1.182 PTF.PR

In 2001 both the collection of artist's books and the Stedelijk's print collection were enriched by works by Roy Villevoye. It is traditional that the artist presents us with his publications, which form an essential component in his visual oeuvre. Last year several of his prints were also acquired by the museum, including the silkscreen *Aorket, late afternoon*, from 2001. Initially Villevoye was occupied with painting, searching out the boundaries of what makes a painting a painting. In the course of

this investigation he began to use make-up articles, through which at a certain point the vehicle was replaced by human skin. Subsequently Villevoye concentrated on recording the differences in the tint, colour and sorts of skin of the various races of man, for which video and photography were the appropriate media. Villevoye would continue to use these, particularly after he expanded the field in which he was working in the 1990s by making trips to distant lands such as India and Irian Jaya, to record his cooperation with other artists and interactions with the local population there. In recent years the artist has accepted a number of art commissions in buildings in his native land, carrying these out in a similar way with their residents or users. Villevoye has constantly tried to encounter cultures foreign to him without prejudices, opening himself for their customs but at the same time offering them elements of his own culture.
The silkscreen *Aorket, late afternoon* belongs to Villevoye's work with T-shirts. The local population of Irian Jaya also wear T-shirts, in which however they deliberately make holes or tears. This is not done so much an expression of personal identity distinguishing the wearer from his fellow villagers, but rather from a deep-seated traditional penchant for decoration and expression, the results of which displayed remarkable similarities with, for instance, the use of clothing in the Western Punk movement.
The photograph by Villevoye used in the silkscreen *Aorket, late afternoon* also appears as a glossy print in his artist's book 150, also in the collection of the Stedelijk Museum. In producing the print, which was made in 2001 in close cooperation with the publishers and silkscreen printers Interbellum (Amsterdam), the artist deliberately employed the screen that is characteristic of the silkscreen technique. Because of this, the colours of the four printing steps – yellow, magenta, blue and black – are distinguishable; these are colours which in turn play an important role in Villevoye's projects.Recently the Sandberg Prize for 2002 was awarded to Villevoye for his installation *Rood Katoen/Red Calico*, and he received the David Roëll Prize for 2002 from the Prince Bernhard Culture Fund for his whole oeuvre.
JP

Koen Wessing

(Amsterdam, 1942)
Dali Yunnan, one of the eight photographs from *Koen Wessing in China and Tibet*, 1986
paper/gelatin silver print, 30.8 x 40.4 cm
Purchased from the artist
INV.NO. 2001.1.148.8 PTF/FO

Especially the reportage of the social and political developments in Chile and Nicaragua that Koen Wessing produced in the 1970s is well represented in the collection of the Stedelijk Museum. These photographs are in all respects unusually strong and expressive. Arbitrariness, injustice, fear and repression all received distinct faces in these images. For more than a generation Wessing's photographs have been synonymous with the leftist photographic engagement of the 1970s. The series *China and Tibet*, from which the museum purchased eight photographs in 2001, is in many respects a break with this earlier reportage. The reason for this lies in part in the character of his trip. For the first time Wessing was not in search of conflicts and dramatic action, but the manifestations of two cultures, the Chinese and Tibetan, that he hoped would again be visible (or more precisely, would still be visible) after years of repression and isolation. One is inclined to associate China with colour. Another traveller in this ancient culture, the Dutch photographer Bertien van Manen, therefore recorded very recently the manifestations of daily life there on colour film. Wessing remained true to the tradition and abstraction of black and white.
The photograph reproduced here has a strongly lyrical quality. The manner in which the people, accompanied by their animals, trek through the landscape with bag and baggage, pushing their possessions along ahead of them, reminds one of late medieval frescos in the way the composition is built up in layers. The refinement is in the frozen movement in the foreground: the gesture of the man in the middle who holds a child fast on his back, the man bent over to his right who pushes his load forward, and the cow that advances on the viewer obliquely to the left.
HV

Robert Zandvliet

(Terband, 1970)
Untitled, 2000
canvass/egg tempera, 226 x 401 cm
Purchased from Galerie Milco Onrust, Amsterdam
INV.NO. 2001.1.92 S&B/SK

WITH SUBSIDY OF THE MONDRIAAN FOUNDATION

As a representative of a younger generation of painters, Robert Zandvliet has an important place in the collection of the Stedelijk Museum. The earliest work by him in the collection dates from 1995 (the artist was then 25), and the Stedelijk has followed his development closely since then.
Untitled, painted in 2000, was shown for the first time in the spring of 2001 at his solo exhibition 'Brushwood' in the Stedelijk. With this exhibition Zandvliet closed a period of work that had lasted five years, in which he had concentrated on a specific genre, the landscape. It is a genre that has a long tradition in European painting, and Zandvliet is very well aware of that. He knows his classics, and in some works responds explicitly to illustrious forebears such as Van Gogh. But from the very start, for Zandvliet the landscape has been a point of departure for arriving at a very personal painting style.
In these roughly five years his work has come to stand increasingly further from the recognisable landscape, all the time becoming more complex and abstract. How far can one go in that process and still continue to evoke the experience of a 'landscape'? At a particular point Zandvliet no longer considered it necessary to indicate a horizon, or to paint a tree stump, reed tufts or a winding little track. The recognisable depiction of the landscape made way for an abstract play of lines, colours and planes, in which the brush stroke takes an independent role. When Zandvliet focuses on landscape, for him it is a focus primarily on the visual experience of light, sky, space and movement.
Untitled is one of the most important canvasses within this recent development in Zandvliet's oeuvre. It is an unusually large work (226 x 401 cm) with a striking composition. In contrast to the traditional landscape in which the horizon divides the field of the painting horizontally through the middle, the direction in which this image is to be read is clear. From left to right the course is to be seen, from an empty white plane to a complex maze of zigzag lines and flowing arabesques. It is a dynamic image, with sharp, angular lines to the left and rich curves to the right, and a twisting yellow strip in the middle. The colourful strips crisscross one another into an intriguing fabric. Here Zandvliet has definitively put paid to the traditional division of space in the landscape, setting in its place a multiplicity of perspectives.
LC

02/01
New Years' gathering

The traditional, well-attended New Years' gathering of the Stedelijk Museum and Mondriaan Foundation, now in its sixth year, was held in collaboration with the Netherlands Institute for Cultural Heritage. Melle Daamen, then still director of the Mondriaan Foundation, took the opportunity to argue for greater cooperation among Dutch and foreign museums. As examples he listed cooperation in scholarly research and collection building, but also collective management and shared personnel and expertise, which might even possibly lead to fusions.

31/01
The Presentation and Dutch Glory

At the same time visitors to the New Years' reception also had a chance to view the exhibition 'The Presentation. Dutch art in the Stedelijk Palace', by guest curator Queen Beatrix. It opened on December 8, 2000, and with 120,000 visitors in two months time surpassed even the then so successful Bill Viola show. With its approximately 400 works since 1945, the exhibition filled all the galleries on the upper floor of the Museum. It was supplemented by 'Dutch Glory' in the Print Cabinet, a selection of 80 works on paper from the collection of Museum Overholland. During this month various guided tours took place for business firms and other interested parties, with the reception of the royal family and Máxima Zorreguieta on the occasion of Her Majesty's birthday, on the evening of the 31st, as the absolute climax.

CAPTIONS
Visitors by the work of Marlene Dumas and Sigurdur Gudmundsson at 'The Presentation' and Hannah van Bart, *Self-portrait* (in 'Dutch Glory').

27/01
Khardzhiev collection

Along with the small presentation '*Schreibzeit* and other recent acquisitions of artists' books', on January 27 an extensive survey of the much talked-about Khardzhiev collection of Russian avant-garde art opened. This was the result of a provisional inventory of the about 1600 works in the collection of the Khardzhiev-Chaga Cultural Centre Foundation, with works by Malevich, Lissitzky, Larionov, Rozanova, and the fine 1913 canvas *Sea in Lutschistic Style* by Natalya Goncharova (1881-1962). The Stedelijk received the Khardzhiev collection in long-term loan, so that some works are now also included in the permanent presentation of the collection.

Nikolai Khardzhiev and others at the exhibition of Larionov and Goncharova he organised at the Mayakovsky Museum in Moscow, 1965 (Khardzhiev collection)

Natalya Goncharova, *Sea in Lutschistic Style*, 1913 (Khardzhiev collection)

28/01
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Saskia Olde Wolbers

January saw the closing of the exhibition by Saskia Olde Wolbers (b. 1971) in the Stedelijk Museum Bureau Amsterdam on the Rozenstraat. Her video work plays itself out on the border between reality and fantasy. Olde Wolbers received the Charlotte Köhler Prize in 2002 for the group of works that she showed in the Bureau Amsterdam.
In 2001 the Bureau Amsterdam received the first in a series of contributions from the DOEN Foundation, for exhibition production, communications and establishing a new lecture programme, among other purposes.

Saskia Olde Wolbers, *Kilowatt Dynasty*, 2000, as installed in Bureau Amsterdam

Visitors in 2000

In early January it was announced that the Stedelijk Museum (as, for that matter, the Rijksmuseum, Boijmans Van Beuningen Museum and others) had drawn fewer visitors in 2000 than in previous years. Among the possible reasons named were the abandonment of the free Rabo Bank and Dutch Railways annual museum passes and the decrease in the number of temporary exhibitions in connection with the new construction plans. These plans received an enormous boost through the proposal that the then Alderwoman for Culture, Saskia Bruines, placed before the City Council in early 2001, involving new construction and the renovation of the existing building, plus the construction of a new collection centre in Amsterdam North – a proposal to which the Council reacted positively.

16/02
Dennis Hopper (1)

The big crowd-puller for February was the opening of the exhibition of the work of the American actor, director, artist and art collector Dennis Hopper (b. 1936). The day before the opening he was interviewed by MTV in the midst of his work – and the exhibition at the Stedelijk Museum became world news. Hopper's oeuvre (paintings, assemblages, photography, installations and two gigantic sculptures in the stair landing on the first storey) drew almost 83,000 visitors in two months time.

MTV interviews Dennis Hopper; in the background: *Billboard Factory (multi image of a woman's face)*, 2000

Dennis Hopper (2)

Simultaneously with the Dennis Hopper exhibition, the Film Museum, De Balie and Kriterion screened a film programme surrounding the actor, who regularly provided a resounding introduction for presentations. Hopper's retrospective, subtitled 'A Keen Eye', received considerable publicity in the media: newspapers, weekly magazines, but also radio and television presented extensive reports on the exhibition in the Stedelijk. The Dutch actor Thom Hoffman even did shots for an AVRO documentary about Hopper, from which images were already to be seen in the exhibition.

Thom Hoffman (middle) works on his documentary during the press conference on February 16

Dennis Hopper, photograph *Bruce Conner, Toni Basil...*, 1965

Dennis Hopper, *Within a man of light, there is only light; within a man of darkness, there is only darkness (Self Portrait)*, 1997 (detail)

Dennis Hopper (3)

If Dutch critics were not always thrilled with his work, the foreign press (including *The Independent* and the *Frankfurter Allgemeine*) approached the phenomenon of Hopper with more nuance, acknowledging and endorsing the American character of his work. After the Stedelijk the exhibition, sponsored by Hugo Boss, travelled on to the Museum für angewandte Kunst in Vienna.

10/03
Around Hopper

Almost simultaneously with the Hopper retrospective visitors could also see a presentation of American art, photography and applied arts from the museum's own holdings. At Hopper's request *The Beanery* by Edward Kienholz, from the museum's collection, was specially installed in this pendant presentation of American art, as the most characteristic example of a pop art vestige from West Coast reality.

Edward Kienholz, installation *The Beanery*, 1965 (coll. SMA)

13/02
Kunsten '92

On February 13 a debate on the system of cultural memoranda took place at the Museum, under the leadership of City Council member Sybren Piersma, who chairs the board of Kunsten '92 (Arts '92), with introductory remarks by essayist Paul Kuypers and Stedelijk director Stevijn van Heusden. The latter advocated a Cultural Council with more authority, and the national introduction of the subsidy system, as it is already employed in the large cities: 50% subsidy from the national government and 50% from lower authorities. 'That would provide more coherence and strengthen the position of local authorities, but also require them to do more,' according to Van Heusden, who further called on the art world to reflect upon social, technological and cultural developments, so as to be able to exert more influence.

03/02
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Adam Colton – Back to the Bone

With some regularity Bureau Amsterdam presents exhibitions by 'mid-career' artists from whom relatively little has been seen in galleries, museums or other art institutions in the city in recent years. These are often artists who continue slogging away silently on an highly individual oeuvre. In February and March, under the title 'Back to the Bone' Adam Colton (b. 1957) showed a group of monumental sculptures from polyurethane on which he had worked for the past two-and-a-half years. The organic sculptures are an expression of Colton's long-lasting fascination with the spatial structure of bones and skulls.

Opening of the Adam Colton exhibition in Bureau Amsterdam, February 2

15/03
Malevich Foundation (in formation)

On March 15 a meeting took place between representatives of the Russian State Museum (St. Petersburg) and the Guggenheim Museum (New York), with director Rudi Fuchs, on which occasion the aims of the International Foundation for the Study of Malevich were formalised. Together with the Tretyakov Gallery (Moscow) these institutions are the prime movers of the Foundation being formed, which will promote study into the preservation of, and publications about the work of Malevich and other artists of the Russian avant-garde. The Stedelijk plays an important role in this, because it has the largest collection of works by Malevich in the West, and at the same time administers the collection of the Khardzhiev-Chaga Cultural Centre Foundation.

Ivan Kliun, *Kazimir Malevich on his deathbed, May 16, 1935* (Khardzhiev collection)

29/03
Affair surrounding curator

Profuse attention was devoted by the media to an unpleasant affair surrounding one of the museum's curators, who was accused of theft of work from the collection. The damaging claims, which to a great extent appeared to be false, ultimately led to the departure of the curator involved, who was unwilling to have the furore surrounding him reflect negatively on the Stedelijk Museum.

03/03
JCJ Vanderheyden – Analogy of the Eye

Work by JCJ Vanderheyden (b. 1928) from the 1960s on was shown under the title 'The Analogy of the Eye'. In 2000 the Museum had purchased his painting *Black Frame*. That filled a gap in the collection, which until then lacked a work by Vanderheyden, who with his contemporaries Dekkers, Van Golden and Schoonhoven was among the most important Dutch painters who made their names in the 1960s. 'Surprisingly beautiful' wrote the *Telegraaf*, and *Trouw* made 'small fascinating discoveries' in the work with which this 73-year-old is able to continue to captivate. 'JCJ Vanderheyden absolutely ought to live to be a hundred,' decided the latter paper's critic.

JCJ Vanderheyden, *Blue Frame*, 1966/80 (coll. Van Abbe Museum, Eindhoven) and *Midnight Sun*, 1990 (coll. Centraal Museum, Utrecht) in the exhibition 'The Analogy of the Eye'.

17/03
Jitka Hanzlová

At the same time as the Vanderheyden retrospective, the Stedelijk, in cooperation with the Deichtorhallen in Hamburg, was the first in The Netherlands to offer a survey of the photographic portraits of the German photographer Jitka Hanzlová (b. 1958). Her photographs of women, children, men, cityscapes, landscapes and nature are simple, classically constructed images. Anything but flashy, they however suggest encounters between viewers and their intense and at the same time unavoidably fleeting subjects. 'Someone who is able to provide these banal subjects with such a unique visual interpretation belongs to a rare breed of photographers', according to one critic.

Jitka Hanzlová, *Drunk Woman*, 1993, from the series 'Rokytník' (coll. SMA), and *Tina*, Oberhausen, 1998

24/03
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Bojan Šarčević – Cover Versions

Bojan Šarčević (b. Belgrade, 1973), a 2001 graduate of the Rijksakademie of Art, is attracting international attention with his poetic video works and site specific installations. His three-part video work *Cover Versions* (2001) premiered at his exhibition in Bureau Amsterdam in April, for which Šarčević invited a *makam* ensemble from Istanbul to practice cover versions of world-famous pop songs.

Bojan Šarčević, *Cover Versions*, in Bureau Amsterdam

Independence?

At the end of the month of March the City of Amsterdam made plans to give the Stedelijk Museum, the City Theatre and the Amsterdam Historical Museum their independence from municipal control. The plans, the feasibility of which must still be investigated by a research bureau, were welcomed by director Van Heusden of the Stedelijk, under certain conditions.

Stevijn van Heusden

25/04
Karel Appel turns 80 (1)

On April 28 an exhibition devoted to recent work by Karel Appel opened. Three days earlier, on April 25, he celebrated his 80th birthday in the Stedelijk, where Alderwoman Bruines presented him with the medal of honour of the City of Amsterdam.

Karel Appel turns 80 (2)

While the Cobra Museum in Amstelveen showed a retrospective of his sculpture and the Municipal Museum in The Hague concentrated on his drawings, in 'Karel Appel: pastorale chiaroscuro' the Stedelijk showed paintings from the last decade. It was unique in The Netherlands that the work of a living artist should be presented in three major exhibitions at the same time. Appel can look back on a career of almost sixty years, which from its beginning has had many points of contact with the Stedelijk Museum. On the one hand that is to be seen in the many exhibitions with his work in the Museum since 1946, and on the other from the murals on site, such as the Appel Bar in the hall of the museum, and of course the famous Appel Wall in the restaurant.

08/04
Faces of Laughter

On April 8 the Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, together with the University of Amsterdam, organised 'Faces of Laughter', a symposium on humour in women's art. Theoreticians and artists of various generations from The Netherlands and the US, among them Jo Anna Isaak, Klaar van der Lippe and Riet van der Linden, were presented with questions such as: what forms of humour (parody, irony, sick and obscene jokes) were and are employed by women artists? What are the differences in intention and perception in this use between the 1960s and '70s and the present? When can one speak of these strategies as 'female' and when as 'feminist'? The symposium was extremely well attended.

Valérie Jouve, *Sans titre (personnages avec Marie Mendy)*, 1994-96 (coll. SMA)

13/04
Picasso as pars pro toto

Five years after he received his doctorate on the subject, it finally happened: the presentation of Jan van Adrichem's book *De ontvangst van de moderne kunst in Nederland 1910-2000. Picasso als pars pro toto*. To mark the occasion, on April 13 the first copy was presented to Edy de Wilde, the former Director of the Stedelijk. In February Van Adrichem was named as head of the Research and Documentation Department at the Stedelijk Museum.

Edy de Wilde (left) and Jan van Adrichem, April 13

21-22/04
Museum Weekend Kabinet Overholland: Davor Vrankić

During the annual Museum Weekend on April 21-22, despite the beautiful weather about 3200 people took advantage of the free admission to visit the Stedelijk Museum. Various guided tours of the ongoing exhibitions, such as that of the spectacular drawings by the Croat Davor Vrankić (1965) in Kabinet Overholland, were popular, and particularly the tour of the building with explanations of the plans for new construction and renovation drew many interested persons.

Davor Vrankić, *Les observateurs avec clous*, 1999

14/05
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Folkert de Jong – The Iceman Cometh

In the spring the Amsterdam artist Folkert de Jong (b. 1972) surprised the public with a wild sculpture he had made for his one-man exhibition in Bureau Amsterdam. De Jong had a group of seven terrifying life-size figures, who appeared to be refugees from images by George Grosz and Otto Dix, marching over a metres-long plateau of light blue styrofoam; a sort of ice floe that appeared to have plumped down in the gallery from outer space. De Jong is fascinated by the obsessive nature of figures from world history and by characters from thrillers and horror films. A fascination that he has approached sculpturally in the monumental work *The Iceman Cometh*. In part for this work De Jong received the Charlotte Köhler Prize for 2002.

Museum closing
At the end of April it was announced that the Stedelijk Museum, like the Rijksmuseum, would have to close for several years in connection with the planned new construction and renovation. In order to keep Amsterdam a top draw for tourists, it was announced that both museums would be seeking out alternative exhibition space in the city, for which the municipality would provide a considerable financial contribution. For these purposes the Stedelijk named the Nieuwe Kerk and the Royal Palace on Dam Square, and the Beurs of Berlage as possible temporary locations.

28/04
Kabinet Overholland: Richard Tuttle
The latest new presentation by Kabinet Overholland opened in April, with a selection of work on paper by Richard Tuttle from the collection of the Museum Overholland, including a series of drawn letters that Tuttle sent to Christiaan Braun in 1987.

Richard Tuttle, *For a Friend*, 1975

04/05
Art gone underground
On the historically charged date of May 4 – Memorial Day in The Netherlands – a symposium was held at the Museum under the appropriate title 'Art Gone Underground'. At this gathering, organised by the magazine *Jong Holland*, the results of a national investigation of museum acquisitions in the period 1940-1948 were discussed, and in the following panel discussion led by Lien Heyting of the *NRC Handelsblad* the question was broached as to whether museums had done everything they could to establish the origins of their art objects.

18/05
The new Chain of Office
A small but significant exhibition opened on May 19: nine designs for contemporary mayoral chains of office, in the form of models, prototypes and two already executed chains (for Emmen and Barneveld). Preceding this presentation was a symposium on the subject, like the exhibition itself organised by the Working Group on Insignia of Office and its advisor Liesbeth den Besten. At the symposium, attended by a number of burgomasters decked out in their rather traditional chains, it became clear that the insignia were in need of renewal, even if that was only because more women were filling the office of mayor.

Ruudt Peters, prototype of burgomaster's insignia (silver and red lead), 2001

12/05
Robert Zandvliet – Brushwood
As the first exhibition in the series on contemporary painting, a survey of the work of the young Dutch painter Robert Zandvliet (b. 1970) opened in May. About 25 landscape paintings and several monotypes from the last four years, under the title 'Robert Zandvliet – Brushwood', gave a good impression of his contemporary interpretation of the traditional painterly landscape theme. The subtitle referred to the large, seemingly loose brush strokes with which Zandvliet shapes his abstracted landscapes at full speed.

19/05
Dutch Oranges
Under the title 'Dutch Oranges', a survey of the fifty best Dutch children's book illustrators (as chosen by a committee of experts) was presented in the Sandberg Wing. This exhibition, mounted by the young exhibition curators Herman Kossman and Marc de Jong, ran through into the summer and drew many – primarily young – visitors. On this occasion extra activities were organised for this younger set: free admission and guided tours for children every Wednesday afternoon, a search through the exhibition, and a drawing/colouring contest for various age groups. Over 1200 children sent in a contest form, from which 35 prizewinners were finally selected. In addition, two illustrators in the exhibition, Philip Hopman and Annemarie van Haeringen, led a children's workshop.

19/05
Presentation of new building
For a month beginning May 19, a computer simulation was presented in gallery 11 through which visitors, thanks to an advanced stereographic computer image, a large projection screen and 3D glasses, could take a true-to-life tour of the renovated 19th century building and the new building by architect Álvaro Sizá attached to it. The presentation was developed by SARA, the National High Performance Computing Center.

21/05
Staff association established
As early as January the *PersoneelSMAgazine* had reported on the founding of the staff association, by which a good tradition was given a new lease on life after a lapse of a couple of years. On Monday evening, May 21, the actual formation meeting of the new Personnel Association was convened, at which new leaders were officially chosen and plans for the coming time announced.

Stedelijk joins with Nieuwe Kerk
At the end of May it was confirmed that the Museum would work together with the Nieuwe Kerk in Amsterdam the coming years, with special exhibitions during the summer months. The church had previously been the site of the 1992 exhibition 'A Century in Sculpture'.

23/05
'I never make mistakes'
On Wednesday, May 23, the Amsterdam TV station AT5 aired the short film 'Ik maak nooit fouten' (I never make mistakes), a low-budget production of the Stedelijk Museum in which several children between the ages of 10 and 12 interview Karel Appel about his jubilee exhibition. The film of just under 15 minutes was shot at the exhibition, and was also continuously shown there.

AT5 interviews Karel Appel on his birthday (April 25)

30/06
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Air de P-P-Paradis
Each summer the Bureau Amsterdam invites a young curator to realise a project. Nina Folkersma, who among other roles is the editor of the art magazine *Metropolis M*, produced an international group exhibition under the title 'Air de P-P-Paradis' with easy-listening sounds that suddenly did not seem to be so easy after all. One of the exhibitors was Bertrand Burgalat, a favourite producer/composer from the Paris pop scene at the moment. He made a cd with Michel Houellebecq, author of the controversial book *Les Particules élémentaires*, which was an important point of reference for this exhibition. For 'Air de P-P-Paradis' Bertrand Burgalat entered into a collaboration with Nathalie Bruijs, an audio artist who graduated last year from the Rietveld Academy, Amsterdam. The setting for the space was designed by Mascha de Vries and Lars Eijssen. Folkersma published a text to accompany her exhibition in the *SMBA Newsletter*.

01/06
The Best Dutch Book Design 2000
The month of June opened with the traditional annual survey of The Best Dutch Book Design. From a total of 362 submissions the jury of the Collective Promotion for Dutch Books Foundation (CPNB) selected 44 typographic tours-de-force from the year 2000. Among the winning designs were two co-productions of NAi Publishers and the Stedelijk Museum itself: *Kurt Schwitters - I is Style*, by Walter Nikkels, and *Rob Birza: Cold Fusion*, designed by DEPT. The Museum acquired previously nominated artists' books by Job Koelewijn and Seet van Hout. A selection of all new acquisitions was to be seen in the chain of galleries 2-13 downstairs: sculptures, paintings, installations, video works, applied arts and photography.

01/06
Around 1900: Unknown art treasures from the collection
From the beginning of June through September, on the upper storey of the Sandberg Wing there was a survey of unknown art treasures from the collection under the title 'Around 1900'. Paintings, sculptures, and particularly drawings and watercolours created in the period between 1880 and 1920 were assembled on the basis of subject and presented in a number of cabinets: flowers and symbolism, portraits and figures, cityscapes and landscapes, and urban and rural labourers.

G.H. Breitner, *Soup distribution* (coll. SMA)

08/06
Frank Scheffer
In connection with the Holland Festival, a small exhibition by the filmmaker Frank Scheffer opened on June 8. He had produced a playful multimedia pres-

entation in which the work of other artists was also included.

Frank Scheffer (middle) discusses his presentation

01/06
Couplet 6
The annual summer exhibition was the sixth in the series of 'Couplets' that are personally curated by museum director Rudi Fuchs. As was the case for the preceding instalments, once again works from different periods and currents – such as the work of Kiefer, Rückriem and Lehmbruck in the photograph – were confronted with one another and brought into 'dialogue'. In accord with this by now familiar formula, this exhibition also contained several presentations of individual artists, among them Jean Dubuffet.

30/06
Kabinet Overholland: Jean Dubuffet
The eleventh presentation by Kabinet Overholland in the Stedelijk, curated by Christiaan Braun, focused on Jean Dubuffet (1901-1985). This time Braun made a representative selection of 60 works on paper by Dubuffet from the collection of the Museum of Modern Art in New York, which was supplemented by graphics and books from the collection of the Stedelijk. Together with the presentation of paintings and sculptures by Dubuffet in 'Couplet 6', this created a unique retrospective of the work of the leader of Art Brut, which also drew considerable applause from the press.

Jean Dubuffet, *Georges Limbour*, 1946 (coll. Museum of Modern Art, New York, James Thrall Soby Bequest)

08/06
Stedelijk Museum in the Hermitage
During the summer the work of about 30 Dutch artists from the museum's collection was to be seen in the Hermitage Museum in St. Petersburg. The idea for this show arose when the director of the Russian museum visited 'The Presentation', the selection of Dutch art by Queen Beatrix. This exhibition in this special location was subsequently made possible in part by various sponsors.

Maarten Bertheux (middle) and Hermitage director Dr. Mikhail Piotovrsky, June 7, St. Petersburg

20/06
Provisional design for the new building and plan for the Collection Centre approved
On June 20 the full City Council concurred with the previous decision of the Mayor and Aldermen on the provisional design, to approve the new building and renovation of the museum, as well as the construction of a collection centre in Amsterdam North. This brought the expansion of the Stedelijk Museum a step closer.

07/07
Alan Charlton
During the summer, as part of 'Couplet 6' there was also a one-man show opened in the Gallery of Honour. On display there were new paintings by the English painter Alan Charlton (b. 1948), from whom the Museum purchased the almost 20-metre-long work *25 canvasses in 5 different greys* for the occasion – a work that produced great optical effects in the Honour Gallery.

Alan Charlton, *25 canvasses in 5 different greys*, 2000 (coll. SMA)

30/07
Bruce Nauman presentation
The acquisition of the video sculpture *Washing Hands Abnormal* (1996) by Bruce Nauman – two stacked monitors on a pedestal, each showing a continuous tape of two hands being washed under a tap – garnered considerable publicity. This was the first video sculpture (or more precisely, DVD sculpture) to be acquired in The Netherlands, and as such is a welcome supplement to works by Nauman in our public art collections. In was in part for that reason that the Rembrandt Association and Mondriaan Foundation supported this purchase – one of the most expensive by the Stedelijk in recent years. These institutions joined the Stedelijk in presenting the work to the public in the end of July in the exhibition 'Couplet 6'.

01/07
Exit Overtoom
As of July 1 the Museum terminated its rental of the premises at Overtoom 141, where various departments – among them technical services, stacks of the library and the museum's interior decorator – had been accommodated in the past. People and materials moved to the museum or to the depot in Badhoevedorp.

One of the Stedelijk's depots

25-26/08
Uitmarkt
Once again this year the Stedelijk participated in the annual Uitmarkt on the last weekend of August. The stand on the Museum Square was professionally designed by Studio Anthon Beeke, complete with the colourful name game that is familiar from the plastic carrying bags. Possibly because of the warm weather the promotional fair for fall cultural programmes drew fewer visitors than previous years, about 500,000 in total.

31/08
Toon Verhoef
On August 31 the opening took place of another new exhibition in the Gallery of Honour. This time there were nine large paintings by the Dutch artist Toon Verhoef (b. 1946). Simultaneously works on paper by Verhoef were to be seen in the De Pont museum in Tilburg. In the book, the publication of which in part occasioned the presentation, Verhoef noted that the paintings shown often have very realistic starting points. For instance, the work illustrated here was based on a newspaper photo of Queen Elizabeth II walking along past a group of Aboriginals in body paint.

Toon Verhoef, untitled, 2000

15/09
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Monica Nouwens – Rubbernecking
Los Angeles, the city with a constantly evolving identity, played the central role in the exhibition by Monica Nouwens (b. 1964) in the fall in Bureau Amsterdam. The character of Nouwens's photography is as hard to pin down as the metropolis itself: from neutral, businesslike portrait and architectural photography to a more snapshot-like approach to the city and its residents. The title 'Rubbernecking' is an expression in the US for car drivers who fervidly glance about at their surroundings from inside the sealed space of their automobiles, comparable with Nouwens's recording urban details.

Monica Nouwens, *Neicy*, 1998

Malevich claim
On September 4 the Mayor and Aldermen decided not to accept claims made by the heirs of the Russian artist Kazimir Malevich. In 1997 they had already advanced a claim to works by Malevich that the Stedelijk had bought from the German architect Hugo Häring in 1958, a claim they repeated last year through an American attorney. The decision was based on the proposition that 'as the purchase took place in compliance with the rules valid both at the time and now, and for a price which was reasonable for the time, there is no reason to enter into discussions regarding the works.'

08/09
Ernst Ludwig Kirchner – Tahiti in the Alps (1918-1928)
The exhibition devoted to Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938) was simply the most important to open in September. It centred around the tapestry *Family* (1923), purchased by the Museum in 1959 from the painter Jan Wiegers, the only woven fabric work by Kirchner in any collection outside of Switzerland and Germany. On the one hand this allowed the public to come to appreciate this almost unknown but spectacular work by the German expressionist, and on the other it was a fine introduction to his Swiss period, illuminated by thematically related works in textile, oil paint and graphics. The exhibition, sponsored by Audi, was extensively documented by curator Marjan Boot and staff researcher Maurice Rummens in the accompanying Stedelijk Museum Cahier (number 22 in the series). The exhibition was opened with an introduction by Dario Gamboni, who had just been appointed professor of modern art at the University of Amsterdam.

E.L. Kirchner, tapestry *Family*, designed 1923, executed 1924/25 (coll. SMA)

22/09
Footloose
Contemporary films, video works and photographs by three women were to be seen in the exhibition 'Footloose': Runa Islam (b. 1970, Dhaka), Vibeke Tandberg (b. 1967, Oslo) and Valérie Jouve (b. 1964, Saint-Etienne). They show reality in an casual, but still directed, staged or subtly

manipulated manner: reality that has become realer than real. Tandberg's photographs, for instance, appear to be family or vacation snapshots of two sisters or friends, recognisable but treacherous – because both women are Vibeke Tandberg herself. Purchases were made from the exhibition for all three artists for the photography and video collections.

Vibeke Tandberg, manipulated photograph from the series *Living Together*, 1996 (coll. SMA)

11/09

Although they do appear to have been foretold in one way or another in the work of H.C. Westermann which would be seen some weeks later in the exhibition 'Eye Infection', the shock and dismay in the museum at the terrorist attacks in the United States on September 11 was of course also great. Very quickly after the attacks a decrease in the number of museum visitors from overseas was noticeable here, as in many other places in the world. The sums involved in loans from abroad also rose considerably in that period.

01/09
Kabinet Overholland: Juul Kraijer

The events of September 11 in the United States were in shrill contrast to the drawings by Juul Kraijer (b. 1970) in Kabinet Overholland. The quiet and meditative figures/landscapes inspired newspaper headlines like 'Demure as a geisha' and 'Searching for words for a feeling'.

Juul Kraijer, *Untitled*, 1997

30/09
Rudi Fuchs's car accident

At the start of October word reached the Museum that Director Rudi Fuchs was seriously injured in an auto accident in Italy. After an operation and recuperation in a hospital just outside Rome, his condition fortunately improved to such an extent that he could be transported quickly to a hospital in The Netherlands. A definitive recovery would however take much more time.

06/10
Gerard Caris – Pentagonism

Without publicity the retrospective exhibition of work on paper and reliefs by Gerard Caris (b. 1921) opened on October 6. Many years ago Caris, who has a technological background, became captivated by the pentagon, with which he has since constructed complex, fascinating compositions. His exhibition was introduced by a presentation of work from the collection by Peter Struycken and other systematic constructivists.

Gerard Caris, *PC 26*, 1995 (coll. SMA)

27/10
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: ORGACOM

With some regularity Bureau Amsterdam presents work of artists who attempt to formulate new roles for art. Among them are artists who challenge the autonomous status of art by organising acts and activities that take place in the social realm and are intended to bridge the gap between art and social reality. Orgacom, founded in 1998 by Teike Asselbergs and Elias Tieleman, focuses specifically on businesses and organisations within which Orgacom (from ORGAnisation and COMmunication) tries to integrate art. Their exhibition 'ORGACOM - FHV Corporate * inc-21 * Proximity * Signum * XSAGA' was a follow-up to a project that the group previously realised with these five firms of the FHV Group in Amsterdam. Especially for the presentation in Bureau Amsterdam Orgacom reversed the roles and asked the firms of the FHV Group to make a presentation about Orgacom, creating a tensile relation in the exhibition among art, advertising and communication.

14/10 Open Day

On October 14 the Stedelijk held its Open Day, by now almost a tradition. Entrance was free and various activities were organised with the construction plans for the new building and the exhibition of tapestries by Kirchner as central themes. Guided tours and several lectures took place, and there were two workshops for children of five and up: 'Tapestry Making' (a small selection of the results were later shown in the display cases of the Museum Library) and 'Build Your Own Museum'. The latter was led by Marc a Campo, co-architect of the new museum, who later explained that the workshop 'led to entirely original designs. I'd really like to build all of the models in reality.'

06/10
Thomas Scheibitz – Bannister Diamond

One of the guided tours on Open Day was through the exhibition 'Thomas Scheibitz – Bannister Diamond', with recent paintings by this German artist (b. 1968), plus five sculptures. It was, after Robert Zandvliet, the second in the series of exhibitions of contemporary painters in the Stedelijk.

Invitation card for Thomas Scheibitz's exhibition

01/10 Head of Library

After a period of more than a year, in October the museum's Library got a new head, Michiel Nijhoff, previously the librarian at the Boijmans Van Beuningen Museum. At the same time Paul Mosterd exchanged his function as head of communications at the Stedelijk for the position of assistant director of the Foundation for Collective Promotion for Dutch Books (CPNB).

Free museums?

Plans for temporary housing for the Rijksmuseum and Stedelijk Museum, during the almost simultaneous reconstruction of these two institutions that is on the horizon, were put on the back burner by the project agency Zuidas (South Axis), because the Mayor and Aldermen had not yet pulled together the financing for the new construction and renovation of the Stedelijk. Around the same time the Secretary of State for Culture, Rick van der Ploeg, was playing with the idea of making entry to museums in The Netherlands free. The idea was welcomed in principle by museums, but there were warnings about the consequences. 'The financial basis of our museums must not suffer as a consequence', cautioned Jelle Bouwhuis, press spokesman of the Stedelijk.

28/10 Closed

In October two important presentations from the collection closed: one of 'absolute' photography from the inter-war years in the Print Cabinet, with work of Bauhaus pioneer László Moholy-Nagy and others, and a large presentation of sculptures in the Sandberg Wing.

László Moholy-Nagy, photogram, 1925 (coll. SMA)

29/09 Polish posters

The winners of the Erasmus Prize 2001, the Polish journalist and historian Adam Michnik and the Italian writer and cultural philosopher Claudio Magris, were feted with an exhibition of Polish posters from the collection.

Henryk Tomaszewski, poster *Witola Gombrowicz – Historia*, 1983 (coll. SMA)

03/11 Eye Infection (1)

As the fourth in the series of guest curators, an eye-catching show was assembled by Christiaan Braun, known for his much talked-about exhibitions in the former Museum Overholland and for the last two years in Kabinet Overholland in the Stedelijk. Unlike his predecessors Gerrit Komrij, Harry Mulisch and Queen Beatrix, he did not draw from the collection of the Stedelijk Museum, but under the title 'Eye Infection' he brought together a number of American artists who depict life in an aesthetically unusual, unfashionable and often confrontational manner. 'American *artistes provocateurs* in Stedelijk', 'Art with an evil eye' and 'Sublimely designed trivialities' were among the headlines over reviews of this well-attended and much discussed exhibition, with work by Robert Crumb (b. 1943), Mike Kelley (b. 1954), Jim Nutt (b. 1938), Peter Saul (b. 1934) and H.C. Westermann (1922-1981). *Het Parool* even headlined, 'Braun gets Stedelijk swinging again'. The exhibition also made the cover of the prominent American art magazine *Artforum*, which also printed the interview with Mike Kelley that had previously appeared in *Stedelijk Museum Bulletin* nr. 5, 2001.

Mike Kelley, *The Territorial Hound*, 1984

Robert Crumb, *May 12, May 13*, 1962

Jim Nutt, *I'm da Vicious Roomer*, 1969

Peter Saul, *Prunehead*, 2001

H.C. Westermann, *The Beginning of a Brand New City! (A Hope)*, 1964

Eye Infection (2)

An extraordinary aspect of the exhibition 'Eye Infection' was that the guest curator received a grant of a quarter million

guilders from ten private collectors without their knowing how the exhibition was going to look. Many museums welcomed this initiative. Director Stevijn van Heusden called it 'a breakthrough, a magnificent credit to Christiaan Braun and a good inducement to develop more radical things in the future'. With 'Eye Infection' the museum also began a series of 'CKV guides' to exhibitions. These guides are intended for students in Culture and Art Education courses in secondary schools.

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam on the road

In 2001 the Bureau Amsterdam initiated a large number of presentations and events that went on the road. One of them was an exhibition of video artist Aernout Mik in London's renowned Institute of Contemporary Art. In Amsterdam's Bijlmer neighbourhood, together with the Artotheque South East/The New Podium, an Artist in Residence programme was established: BijlmAIR. In this project, which as of now is planned to run four years, each year two artists (or artist collectives) will temporarily live in the Bijlmer; out of their residence is to come a presentation or event that is connected with this neighbourhood. In 2001 these were Graham Harwood of the English collective Mongrel, and Dutchman Gijs Müller, who in anticipation of his presentation in the spring of 2002 edited an issue of the magazine *Catalogue*.

Streamline: The Dawn of Tomorrow

Another American survey opened in November: 'Streamline: The Dawn of Tomorrow'. This extensive exhibition comprised objects from the period from the early 1930s through into the 1950s, ranging from pencil sharpeners to vacuum cleaners and garden sprinklers to caravans by more or less famous American industrial designers. The exhibition, sponsored by Lucky Strike, which drew 95,000 visitors, travelled on to Wolfsburg, Germany. With this show, its curator Reyer Kras (previously responsible for the popular exhibitions 'Holland in Form', 'Raymond Loewy' and 'Alfa Romeo', among others) officially retired from his duties as the Stedelijk's curator of industrial design. He is succeeded by Ingeborg de Roode.

Brooks Stevens/Scheyer, *Petitpoint*, 1941 (coll. SMA)

DC-3 Dakota, 1935, design by Fred Stineman

10/11 Museum Night

The second Amsterdam Museum Night on November 10, attended by about 22,000 predominately younger people, involved both art and lots of entertainment. 'Build your night' was the theme of the event in the Stedelijk Museum, very apposite in view of all the museum's plans. The young artists Joris Brouwer and Kaleb de Groot worked through the whole night on an interactive wooden construction which moved through the building, being built on one end while being demolished at the other. The nightclub in the auditorium, with DJ Lonely, Heimir and Jennifer Tee, who provided music and video works, drew the largest audience. But the 'clinic' by artist David Bade, where within an hour visitors could 'qualify' for art academy, drew many connoisseurs.

Stedelijk and Rijksmuseum together?

In a new instalment of the long-running serial about the renovation/new construction and temporary location for the museum, in November *Het Parool* announced the interest of the Rijksmuseum and Stedelijk Museum in the former ABN AMRO bank building on Vijzelstraat as temporary accommodations during their building activities. However, the local community council for the city centre also was interested in this building, so that for now this solution has to be considered as a theoretical possibility only.

08/12 Barnett Newman – Cathedra (1)

December 8 was a special day for the Stedelijk. It was the day that the painting *Cathedra* by Barnett Newman (1905-1970) was to be seen in the museum again after an absence of four years. Four years before a mentally ill visitor had seriously damaged the canvas with a Stanley knife. The ultimate restoration was preceded by considerable research and the formation of an international advisory committee of restoration experts and Newman scholars. In the four years the restoration took, sometimes using new techniques they developed themselves and unusual materials, the painting restoration department were able to return *Cathedra* to such a state that it regained its old magnificence. Only from very close up are traces of the attack unavoidably still visible here and there.

Barnett Newman – Cathedra (2)

In addition to *Cathedra*, beginning on December 8 other works by Newman from the collection were also on display, together with monochrome paintings by Mark Rothko, Robert Ryman, Jan Schoonhoven and others. This was because the restoration problems surrounding Newman (whose 1966/67 work *Who's afraid of red, yellow and blue III*, also in the museum collection, had also previously been damaged) particularly focused on that monochrome aspect. For the proverbial 'ounce of prevention', visitors were kept at a distance from Newman's work by a 1.3 metre high glass corridor designed by Marien Schouten.

Barnett Newman – Cathedra (3)

Another element in the exhibition was a documentary presentation on the restoration, including a short video film, and accompanied by a Stedelijk Museum Cahier. At the same time there was a well attended international symposium to mark the occasion, casting light on a number of facets of Newman's work and the restoration. In addition to restorer Irene Glanzer, speakers included Alan Charlton, writer Thiery de Duve, and Harvard professor Yve-Alain Bois.

Cathedra soon after it was damaged in November, 1997

15/12 Avery Preesman – Bedrock

In the series of presentations of contemporary painters, after Robert Zandvliet and Thomas Scheibitz this month it was the turn of Avery Preesman (b. 1968), who in addition to paintings also showed sculptures. This exhibition, entitled 'Bedrock', showed work since 1997 from Preesman, who comes from Curaçao, and had taken part in exhibitions in the Stedelijk in 1995 and 1996. Preesman was interviewed for both the *Stedelijk Museum Bulletin* and the video portrait which was to be seen at the exhibition.

15/12 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Julika Rudelius – Talkshow

In her photographic and video work Julika Rudelius (b. 1968) investigates human conduct and group dynamics. Her winter exhibition in Bureau Amsterdam included three brand-new video films, and one from 2000. All these works deal with people telling about themselves and their relations to others. The films are based on situations that Rudelius has observed in reality and subsequently restaged, thus affording a sometimes biting insight into social codes and roles. The *NRC* devoted a whole page to the exhibition.

Julika Rudelius, *Plush*, 2001

19/12 Nouveau Salon des Cent

From mid-December the Museum's restaurant was gaily adorned with a festoon consisting of 100 posters from the project 'Le Nouveau Salon des Cent', conceived by Anthon Beeke, among others. The 100 posters were made by an equal number of international graphic designers as an homage to the famous French painter and poster designer Henri de Toulouse-Lautrec.

21/12 Christmas dinner

Just as in 2000, the year was closed with a Christmas dinner for the whole of the staff in the restaurant of the museum. Naturally, this festive gathering was organised by the brand-new staff association, in cooperation with the museum management.

Expansion and renovation finances in place?

As the icing on the cake, in December it was announced that the City Council would almost certainly approve financial support for the restoration and new construction at the Museum. By that time the design by Claus and Kaan Architects was selected, so that they took home the commission for the new Collection Centre in Amsterdam North.

Claus and Kaan Architects, idea sketch for Collection Centre

Exhibitions and temporary collection presentations

Hans Coper
Ceramics from the Van Achterbergh collection
25.11.2000 – 21.01.2001

Kabinet Overholland
Dutch Glory
Selection of works on paper by Dutch artists from the Museum Overholland featuring Marlene Dumas, Rene Daniels, Willem de Kooning, Co Westerik a.o.
02.12.2000 – 04.02.2001

The Presentation. Dutch Art at the 'Stedelijk Palace'
A choice of c. 350 post-war works of art from the collection by guest curator Beatrix, Queen of the Netherlands
09.12.2000 – 04.02.2001

Malick Sidibé
Extensive retrospective with photographs of the club culture in Mali in the 60s/70s
16.12.2000 – 25.02.2001

Schreibzeit and other acquisitions of artists' books
New acquisitions with among others, Hanne Darboven's 32 volumed 'Schreibzeit'
27.01.2001 – 18.03.2001

The Collection of the Khardzhiev-Chaga Foundation, a selection
Paintings and drawings by Malevich, Larionov, Goncharova, Rozanova and others from this Russian collection
27.01.2001 – 06.05.2001

Dennis Hopper (a keen eye) – artist, photographer, filmmaker
Retrospective with paintings, assemblages, installations and photography from the 60s up to the present by the American actor-director Dennis Hopper.
SPONSORS: HUGO BOSS AG; THE GRAND; BASISMEDIA
17.02.2001 – 16.04.2001

Kabinet Overholland
Davor Vrankić
Drawings by the Croatian artist
24.02.2001 – 22.04.2001

JCJ Vanderheyden
The Analogy of the Eye
Works from the sixties up to the present
03.03.2001 – 13.05.2001

Around Hopper
Choice from the collection of American painting, sculpture, photography and applied art
10.03.2001 – 03.06.2001

Jitka Hanzlová
First retrospective in the Netherlands of portraits by the German photographer
17.03.2001 – 27.05.2001

Services from the collection
24.03.2001 – 13.05.2001

Dick Cassée
Prints and watercolours from the collection
21.04.2001 – 16.06.2001

Karel Appel
pastorale chiaroscuro
Works from the last ten years celebrating Appels 80th birthday.
SPONSORS: SHELL NEDERLAND B.V.; THE GRAND; DE TELEGRAAF
28.04.2001 – 24.06.2001

Kabinet Overholland
Richard Tuttle
Works on paper
28.04.2001 – 24.06.2001

Robert Zandvliet
Brushwood
Exhibition with about 25 recent landscape paintings and monotypes by this Dutch artist. First in a series dedicated to contemporary painting.
SPONSOR: WEEKBLADPERS GROEP B.V.
12.05.2001 – 22.07.2001

The New Mayoral Chain of Office
Contemporary Mayoral Chains of Office designed for twelve different Dutch municipalities
19.05.2001 – 15.07.2001

1945-1975 Designs for Dutch companies, from the collection
26.05.2001 – 08.07.2001

Dutch oranges. Exhibition of 50 Dutch children's book illustrators
SUPPORT: STICHTING LEZEN; CULTUREEL FONDS DE CONNECTIE
19.05.2001 – 05.08.2001

The Best Dutch Book Design 2000
01.06.2001 – 15.07.2001

Around 1900
Rarely shown treasures from the collection
01.06.2001 – 02.09.2002

Couplet 6
Summer presentation 2001 with works from the museum collection, recent acquisitions and proposals for acquisitions
01.06.2001 – 03.09.2001

Frank Scheffer
Presentation as part of Holland Festival.
31.05.2001 – 01.07.2001

Recent acquisitions
23.06.2001 – 09.09.2001

Kabinet Overholland
Jean Dubuffet
Works on paper from the Museum of Modern Art in New York, ands prints, books and paintings from the Stedelijk collection
30.06.2001 – 26.08.2001

Alan Charlton
Paintings in the Gallery of Honour
07.07.2001 – 26.08.2001

From the industrial design collection
Sottsass, Wagenfeld, Gugelot & Romas, Copier, Jacobsen
14.07.2001 – 21.09.2001

Revolution in Furniture
From the industrial design collection
21.07.2001 – 30.09.2001

Post-war sculptures from the collection
20.08.2001 – 28.10.2001

Kabinet Overholland
Juul Kraijer
Works on paper
01.09.2001 – 21.10.2001

Toon Verhoef
Paintings in the Gallery of Honour
01.09.2001 – 21.10.2001

Photography of the 20s and 30s from the collection
Moholy-Nagy, Guermonprez, Umbo, Man Ray, Besnyö a.o.
01.09.2001 – 28.10.2001

Ernst Ludwig Kirchner. Tahiti in the Alps (1918-1928)
Exhibition centered on Kirchner's tapestry 'Family', with textile art, paintings and other works of the German expressionist.
SPONSOR: AUDI
08.09.2001 – 25.11.2001

Footloose
Runa Islam, Valérie Jouve, Vibeke Tandberg – Photography, film and video work
22.09.2001 – 18.11.2001, prolongated till 06.01.2002

At the table
From the applied arts and design collection
22.09.2001 – 16.11.2001

Siebe Swart
Museumplein. Under construction
24.09.2001 – 06.01.2002

Posters from Poland
At the occasion of the presentation of the Erasmus Prize to Adam Michnik and Claudio Magris
29.09.2001 – 18.11.2001

Thomas Scheibitz
Bannister Diamond
Paintings and sculptures, in the series of presentations dedicated to contemporary painting.
SPONSOR: AUDI
06.10.2001 – 02.12.2001

Gerard Caris
Pentagonism
Works on paper, reliefs
06.10.2001 – 04.11.2001

Eye Infection
Large exhibition of American aritsts by curated by Christiaan Braun with Robert Crumb, Mike Kelley, Jim Nutt, Peter Saul, H.C. Westermann
03.11.2001 – 20.01.2002

Streamline: the Dawn of Tomorrow
American Streamline design of the 30s – 50s.
SPONSOR: LUCKY STRIKE
17.11.2001 – 24.02.2002

Ritsaert ten Cate guest of the Stedelijk
Peace I en II
14.11.2001 – 15.01.2002

The Jump
A Film by Sylvia Stoetzer and Mirjam van Veelen
24.11.2001 – 08.12.2001

Barnett Newman
Cathedra
Exhibition around and with Newmans restored painting 'Cathedra'
08.12.2001 – 10.02.2002

Avery Preesman
Bedrock
Paintings and 3-dimensional works in the series of presentations dedicated to contemporary painting
15.12.2001 – 17.02.2002

Le nouveau Salon des Cent
Homage to de Toulouse Lautrec. Concept: Anthon Beeke a.o.
19.12.2001 – 01.02.2002

Blow up
Jewellery from the collection
22.12.2001 – 17.02.2002

Presentations elsewhere

Hermitage Museum
St.Petersburg

Dutch Art 1945-1985
from the Stedelijk
Museum collection
08.06.2001 – 14.10.2001
SPONSORS: KPMG, BUHRMANN N.V., HILLEN & ROOSEN B.V., GERARD BAKKER MAKELAARDIJ B.V., DE CLUVER B.V.

Stedelijk Museum Bureau
Amsterdam

Saskia Olde Wolbers
Mindset
16.12.2000 – 28.01.2001

Adam Colton
Back to the Bone
03.02.2001 – 18.03.2001

Bojan Šarčević
Cover Versions
24.03.2001 – 06.05.2001

Folkert de Jong
The Iceman Cometh
14.05.2001 – 24.06.2001

Air de P-P-Paradis
Nathalie Bruys, Bertrand
Burgalat, Lars Eijssen,
Mascha de Vries
Guest curator
Nina Folkersma
30.06.2001 – 19.08.2001

Monica Nouwens
Rubbernecking
15.09.2001 – 21.10.2001

ORGACOM / FHV
Corporate * inc-21 *
Proximity * Signum *
XSAGA
27.10.2001 – 09.12.2001

Julika Rudelius
Talkshow
15.12.2001 – 23.01.2002

Stedelijk Museum Bureau
Amsterdam
Presentations elsewhere

BijlmAIR 2001-2004
Mongrel/Graham
Harwood, Gijs Müller

ICA London
Aernout Mik – 3 Crowds
23.11.2000 – 07.01.2001

Samenstelling en productie
Jelle Bouwhuis
Wil Njio

Redactiecommissie
Leontine Coelewij
Stevijn van Heusden
Jelle Mulder
Martijn van Nieuwenhuyzen
Ingeborg de Roode
Jan Hein Sassen

Eindredactie
Jelle Bouwhuis

Voorwoord
Rudi Fuchs
Stevijn van Heusden

Naar een nieuw Stedelijk Museum
Jelle Bouwhuis

Kroniek
Willem van Beek,
Jelle Bouwhuis e.a.

Newman en de Amerikaanse kunst in het Stedelijk Museum
Jan van Adrichem

Aanwinsten 2001
Jan van Adrichem
Maarten Bertheux
Marjan Boot
Jelle Bouwhuis
Annemiek van der Bruggen
Leontine Coelewij
Carolien Glazenburg
Suzanna Héman
Geurt Imanse
Maarten Maas
Dorine Mignot
Martijn van Nieuwenhuyzen
Jurrie Poot
Ingeborg de Roode
Jan Hein Sassen
Hripsimé Visser

Kerncijfers
Fieneke Bakker

Personeel en organisatie
Huib Meijer
Rob Schoelitsz

Vertalers
Don Mader
Andrew May

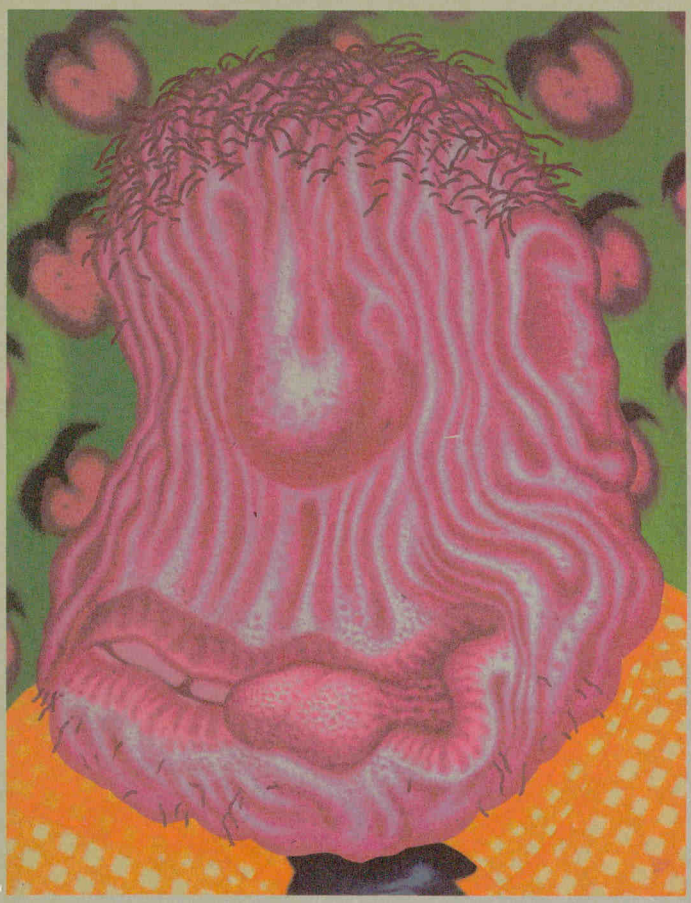
Ontwerp
Mevis & Van Deursen,
Amsterdam

Fotografie
foto-afdeling van het Stedelijk Museum:
Karin Balog, Moncef Benarfa, Dennis Hogers, Rob Versluys;
Willem van Beek, Jelle Bouwhuis, Carolien de Bruijn, Peter Cox, Marian Cramer, Martijn van Nieuwenhuyzen, Museum of Modern Art, New York, Pram Pramudji, Tijs Quispel, Frank van Rossum (WFA), Mark van der Zouw e.a.

Lithografie en druk
Die Keure, België

Van werken van beeldende kunstenaars, aangesloten bij een CISAC-organisatie zijn de publicatierechten geregeld met Beeldrecht te Hoofddorp.

© 2002 c/o Beeldrecht Hoofddorp

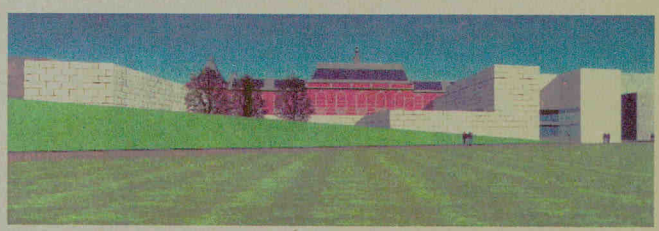
03/11

‘Eye Infection’ laat Stedelijk swingen

‘Eye Infection’ gets Stedelijk swinging

20/06
Voorlopig ontwerp uitbreiding en plan Collectiecentrum goedgekeurd door Gemeenteraad Amsterdam

Provisional design for expansion and plan for Collection Centre approved by Amsterdam City Council

Aanwinst: ‘Washing Hands Abnormal’ van Bruce Nauman

Acquisition: ‘Washing Hands Abnormal’ by Bruce Nauman